Τὸ σπίτι τοῦ Παιδιοῦ

47

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

(ἡ Παιδόπολις)

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ «ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1951

ΕΤΟΣ Α΄. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 47 (23)

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ὀργανισμοί, Τράπεζαι, Ἑταιρεῖαι	Δρχ. 100.000
Δῆμοι καὶ Κοινότητες ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων καὶ ἰδιῶται	» 50.000
Λοιποὶ Δῆμοι καὶ Κοινότητες καὶ Σχολεῖα .	» 25.000
Μαθηταί, Πρόσκοποι, Ὁδηγοί, Στρατιῶται	» 10.000
Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 5 ἢ Λίραι 2.	

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 1000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Φραγκ. Μαλατέστας, Μενελάου 9, Ἀθῆναι

ΤΟ ΟΝΙΚΟ ΕΛΑΤΤΩΜΑ

Ἀλλὰ προσέξετε, πρόσθεσε ὁ καλὸς γέροντας. Μὴν κάμετε σύγχιση μεταξὺ σταθερῆς θελήσεως καὶ φρόνιμης ἐπιμονῆς, μὲ τὸ πεῖσμα. Τὸ τελευταῖο — τὸ πεῖσμα εἶναι ἐλάττωμα ποὺ χαρακτηρίζει κυρίως τοὺς γαϊδάρους.

Ἀπὸ τὸ πεῖσμα, ἀπὸ τὴν ἀνόητη, δηλαδὴ ἐπιμονὴ στὰ ἐλαττώματα, στὰ λάθη, στὶς ἐσφαλμένες γνῶμες καὶ στὶς κακὲς προθέσεις σας, δὲν μπορεῖτε, βέβαια νὰ ἐπιτύχετε καμμιὰ βελτίωση καὶ νὰ περιμένετε τιμὴ καὶ ἀγάπη.

Πεισματάρηδες εἶναι μονάχα οἱ στενοκέφαλοι! Τὸ πεῖσμα εἶναι ἀποτέλεσμα τὶς ἀνοησίας καὶ τὶς ἀδυναμίας μας νὰ κρίνουμε ὀρθά. Ἐνῶ ἡ σταθερὴ θέληση εἶναι θυγατέρα τῆς φρονήσεως.

Ὅσες φορές, πρόσθεσε ὁ Γεροστάθης θυμόσαστε τὸν ἔνδοξο Δημοσθένη καὶ κοπιάζετε, ἀγωνίζεσθε καὶ ἐπιμένετε σταθερὰ στὴ μελέτη, τῶν δυσκόλων μαθημάτων σας ἢ στὰ ἐργόχειρα σας, ἢ στὶς ἐπιχειρήσεις σας, εἰς τοὺς εὐγενεῖς σας ἀγῶνες ὑπὲρ τῆς πατρίδος, μὴ λησμονᾶτε καὶ τὸν ἀγαθὸ γέροντα, τὸν Εὔνομο, ποὺ μὲ τὴ σταθερή του θέληση συμβούλεψε τὸ Δημοσθένη καὶ μὲ τὶς συμβουλές του αὐτὲς δόξασε τὸ Δημοσθένη καὶ ἐλάμπρυνε μὲ τὸν Δημοσθένη καὶ τὴν Ἑλλάδα.

—Ὄχι μόνο τὸν Εὔνομο, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀγαθό μας πατέρα τὸν Γεροστάθη δὲ θὰ λησμονήσουμε ποτὲ φωνάξαμε ὅλοι μας.

Ἕνα, δάκρυ χαρᾶς ἔβρεξε τὸ σεβαστὸ πρόσωπο τοῦ γέροντα.

Καὶ πραγματικὰ φυλάξαμε πιστὰ τὴν ὑπόσχεσή μας. Γιατὶ καὶ ἂν γεράσαμε, μὲ εὐγνωμοσύνη θυμώμαστε ἀκόμα τὸν γέροντα καὶ τὰ λόγια τού καὶ τοὺς στίχους ποὺ μᾶς εἶπε ἐκείνη τὴν ἡμέρα:

Ἂν τὸ πλοῖον τῆς ζωῆς μου
φρόνηση τὸ πλοιαρχεῖ
εἰς λιμένα εὐτυχίας
θέλει κατευοδωθῆ.

Ἀπὸ τὸ Γεροστάθη

Β΄. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ «ΣΠΙΤΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ»

Προκηρύσσουμε σήμερα διαγωνισμὸ συλλογῆς σπαζοκεφαλιῶν. Κάθε φίλος μας—ἀναγνώστης ἢ συνδρομητής, μπορεῖ νὰ λάβη μέρος στὸ Διαγωνισμὸ αὐτὸ στέλλοντας μέχρι 31 Ἰανουαρίου τὸ ἀργότερο τὴ συλλογή του. Κάθε συλλογὴ πρέπει νὰ ἔχῃ 20 τὸ πολὺ ἀσκήσεις. Ὅσο περισσότερη ποικιλία ἀσκήσεων ὑπάρχει τόσο ἡ συλλογὴ θὰ ἔχη περισσότερες ἐλπίδες ἐπιτυχίας. Πρέπει δηλαδὴ νὰ ἔχη ἕνα ἀπὸ κάθε εἶδος σπαζοκεφαλιᾶς. Δηλαδή: Σταυρόλεξο, κρυπτογραφικό, γρῖφο, συλλαβόγριφο, κλπ. κλπ.

Μόνο ἀπὸ τὶς συλλογὲς ποὺ θὰ ἐγκριθοῦν θὰ δημοσιεύονται ἀσκήσεις στὴ σελίδα «Γιὰ νὰ περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας».

Κάθε συλλογὴ πρέπει νὰ συνοδεύεται μὲ δικαίωμα κρίσεως 5.000 δραχ.

Θὰ βραβευθοῦν 3 συλλογές, θὰ ἐπαινεθοῦν 15 καὶ θὰ ἐγκριθοῦν σὲ ἀπεριόριστο ἀριθμὸ ὅσες περιέχουν ἔστω καὶ μικρὸν ἀριθμὸ ἀσκήσεων ποὺ εἶναι κατάλληλες γιὰ δημοσίευση.

Ὡς βραβεῖα θὰ δοθοῦν βιβλία ἀξίας. Ἡ ἀξία τῶν βιβλίων αὐτῶν θὰ εἶναι ἀνάλογη μὲ τὸν ἀριθμὸ ἐκείνων ποὺ θὰ μετάσχουν στὸν διαγωνισμό.

Μόνο πρωτότυπες ἀσκήσεις θὰ λαβαίνονται ὑπ' ὄψη. Προσπαθῆστε νὰ φτιάσετε δικές σας καὶ μόνο ἀσκήσεις. Μόνο «αἰνίγματα» δημοτικὰ μπορεῖ νὰ στείλη κανεὶς κατ' ἐξαίρεση τῆς ἀρχῆς ποὺ ἐθέσαμε.

Στὴν βράβευση θὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψη καὶ ἡ καλαισθησία μὲ τὴν ὁποία ἔγινε ἡ σύνταξη τῆς συλλογῆς.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΠΟΛΥ ΣΩΣΤΑ!

Ὁ πατέρας: Πότε καταλαβαίνουμε παιδί μου πῶς ὁ καιρὸς εἶναι χρῆμα;

Ὁ Ντῖνος: Ὅταν παίρνουμε ποδήλατο μὲ τὴν ὥρα.

⁂

ΣΕΙΣ...

Στὸ μάθημα τῶν ἑλληνικῶν.

Ὁ καθηγητής: Τὸ ἀντικείμενον τοῦ φόβου ποιὸ εἶναι ἐνταῦθα Πέτρο;

Ὁ Πέτρος: Σεῖς, κύριε καθηγητά.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΝΤΖΑΣ
(Δρυμῶν Τριχωνίδος)

⁂

Κώστας: Ἔχει ἕνα μάτι ὁ καθηγητής μου, ποὺ βλέπει καὶ τὸ παραμικρό.

Γιάννης: Ἕνα μάτι! Μήπως εἶναι μονόφθαλμος...

Κ. Σ. ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
(Λευκίμμη - Κερκύρας)

ΟΔΗΓΙΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΜΟΥ

Τὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» συνιστᾶ στοὺς φίλους του νὰ μὴν ἀλληλογραφοῦν ἀπ' εὐθείας ἀλλὰ μέσω τοῦ περιοδικοῦ. Ἡ Διεύθυνση τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ Παιδιοῦ» δὲν ἔχει καμμιὰ εὐθύνη γιὰ ἀλληλογραφία ποὺ δὲν περνάει ἀπὸ τὸ δικό της ἔλεγχο.

⁂

Τὰ ψευδώνυμα, ἀνεξάρτητα μὲ τὴν ἡμερομηνία ποὺ ἔχουν ἐγκριθῆ δὲν ἰσχύουν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1952. Ὅσοι θέλουν νὰ τὰ διατηρήσουν ὀφείλουν νὰ τὰ ἀνανεώσουν μέχρι τῆς 31 Ἰανουαρίου τὸ ἀργότερον στέλνοντας τὰ στοιχεῖα τους καὶ 2.000 δραχ. Πρέπει νὰ ἀναφέρουν ὄνομα, πατρώνυμο, ἐπώνυμο, ἰδιότητα: Μαθητὴς ἢ τεχνίτης ἢ ὑπάλληλος κλπ. Ἂν εἶναι μαθητὴς τάξη καὶ σχολεῖο, ἡλικία καὶ διεύθυνση. Πλήρη διεύθυνση. Αἴτηση ἀνανεώσεως ἢ καταθέσεως νέου ψευδωνύμου ποὺ δὲν θὰ συνοδεύεται με τὰ στοιχεῖα αὐτά, δὲν θὰ λαβαίνεται ὑπ' ὄψη. Κάθε φίλος τοῦ περιοδικοῦ, ἀνεξάρτητα ἂν εἶναι ἢ ὄχι συνδρομητὴς ἔχει δικαίωμα νὰ πάρη ἕνα ἢ περισσότερα ψευδώνυμα. Πρέπει γιὰ κάθε ἕνα ἀπ' αὐτὰ ὅμως νὰ καταβάλη 2.000 δραχμές.

⁂

Παρακαλῶ τοὺς φίλους μου νὰ προσέχουν ὅταν μοῦ γράφουν: Νὰ γράφουν σὲ χωριστὸ χαρτὶ τὸ γράμμα τους, σὲ χωριστὸ τὶς συνεργασίες, σὲ χωριστὸ τὶς ἀγγελίες, σὲ χωριστὸ χαρτὶ κάθε θέμα. Ἔτσι διευκολύνουν καὶ τὸν ἀρχισυντάκτη καὶ τὸν ἑαυτό τους. Γιατὶ ἡ δουλειά τους θὰ διεκπεραιωθῆ μιὰ ὥρα ἀρχήτερα.

⁂

Ὁποιος στέλνει λεπτὰ πρέπει, εἴτε στὸ ἀπόκομμα τῆς ἐπιταγῆς, εἴτε στὸ γράμμα του νὰ σημειώνη λεπτομερῶς γιατὶ μᾶς τὰ στέλνει. Μᾶς βοηθεῖ στὴ δουλειά μας καὶ ἐξυπηρετεῖ καὶ τὸν ἑαυτό του. Γιατὶ ἔτσι ἡ ὑπόθεσή του θὰ διεκπεραιωθῆ πιὸ γρήγορα.

Οἱ συνδρομὲς εἶναι προπληρωτέες. Κανένας συνδρομητὴς δὲν γράφεται ἂν δὲν καταβάλη τὴ συνδρομή του.

Ὅσοι ἀπὸ τοὺς παλιοὺς συνδρομητὲς δὲν μᾶς ἔστειλαν τὴ συνδρομή τους ἢ δὲν μᾶς τὴν στείλουν μέχρι 20 Δεκεμβρίου, θὰ διαγραφοῦν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1952. Σὲ ὅσους ἔχουν πληρώσει τὴ συνδρομὴ τοῦ 1951 θὰ συνεχισθῆ ἡ ἀποστολὴ τοῦ περιοδικοῦ. Ὀφείλουν ὅμως νὰ στείλουν τὸ ταχύτερο τὴ νέα συνδρομή τους. Ἀλλοιῶς θὰ διαγραφοῦν ἀπὸ 1ης Μαρτίου, χωρὶς βέβαια νὰ ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση νὰ καταβάλουν τὴ συνδρομή τους.

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Ο ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΚΑΙ Η ΦΩΤΙΑ

Τὸ κρύο εἶναι τὶς ἡμέρες αὐτὲς τσουχτερὸ στὸ χωριό! Τὰ χιόνια ἔχουν στιβαχτεῖ στὰ βουνὰ καὶ τὴ νύχτα τὸ στρώνει γιὰ καλὰ στὴν πεδιάδα καὶ στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν. Μὰ πρωῒ - πρωῒ χάνεται λὲς καὶ εἶναι χιόνι τοῦ Μαρτιοῦ ὅπου:

Τὸ ρίχνει ἀπὸ βραδὺς
κι' ὡς τὸ πρωῒ τὸ λυώνει...

Μέσα στὸ σπίτι του παποῦ ἐπικρατεῖ μιὰ εὐχάριστη ζεστασιά. Ἐκεῖνο ποὺ λέμε «θαλπωρή». Στὸ χωριάτικο τζάκι καῖνε τὰ ξερὰ ξύλα, κι' οἱ φλόγες μὲ τὰ ἀλλεπάλληλα σκασίματα τῶν ξύλων ἔχουν στήσει μιὰ ἀδιάκοπη συναυλία μιᾶς ἄγνωστης μουσικῆς ποὺ κανένας δὲν ἔχει συνθέσει... Κι' οἱ ἀνταύγειές της παίζουν στοὺς τοίχους κάτι παιγνίδια ἐξωφρενικά, λὲς καὶ κάτι ξωτικὰ ἔχουν στήσει μέσα στὸ σπίτι ἕνα χορὸ ἀτελείωτο.

Ὅλοι κάθονται γύρω στὸ τζάκι. Μιλοῦνε γιὰ διάφορα πράγματα. Γιὰ τὶς ἐλιὲς ποὺ μαζεύτηκαν καὶ περιμένουν τὴ σειρά τους στὸ λιοτρουβειό, γιὰ τὸ λάδι ποὺ θὰ μαζέψουν ἐφέτος, γιὰ τὸ στάρι ποὺ ἄρχισε νὰ φυτρώνη καὶ γιὰ χίλια δυὸ ἄλλα ποὺ ἀπασχολοῦν τὴν οἰκογένεια.

Μόνο ὁ Γιῶργος κάθεται ἀμίλητος καὶ σκεπτικὸς κυττάζοντας τὶς φλόγες ποὺ λαμποκοποῦν σκορπίζοντας τὴ ζεστασιὰ σ' ὅλη τὴν κάμαρα.

—Ἀλήθεια παπού, ρώτησε ὁ Γιῶργος, σὰ νὰ συνέχιζε φωναχτὰ τὴ σκέψη του. Οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἤξεραν τὴ φωτιά;

— Βλέπω, εἶπε ὁ παπούς, πὼς μοῦ δίνετε κάθε τόσο ἀφορμὴ νὰ σᾶς μιλάω γιὰ τοὺς μύθους τῶν προγόνων μας. Δὲν ξέρουμε πότε ἀκριβῶς ὁ ἄνθρωπος βρῆκε τὴ φωτιά! Μὰ τὸ «πῦρ» εἶχε γίνει κατάκτηση τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ἀρχαιότητας. Οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ποὺ δὲν εἶχαν ἀκόμα χρησιμοποιήσει τὴ φωτιὰ γιὰ τὶς ἀνάγκες τους, δὲν τὴν ἀγνοοῦσαν. Τὴν εἶδαν στὸν κεραυνό. Τὴ γνώρισαν ἀσφαλῶς στὰ ἡφαίστεια. Κάποιο δάσος μὲ τὴν τριβὴ τῶν κλαριῶν θὰ πῆρε κάποτε φωτιά.... Κάποιος πυρίτης λίθος καθὼς οἱ ἄνθρωποι τὸν πελεκοῦσαν πέταξε τοὺς σπινθῆρες του καὶ κάποιο φρύγανο θὰ ἔπιασε φωτιά... Ποιός ξέρει; Μὰ δὲν ἀποκλείεται ἡ πρώτη φωτιὰ νὰ ἄναψε μὲ τὴν τριβὴ ἢ νὰ δόθηκε στὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν κεραυνό.

— Μὰ γιὰ ν' ἀνάψουν μιὰ φωτιά, ρώτησε ἡ Τασία, καθόνταν οἱ ἄνθρωποι νὰ τρίβουν ξύλα ὁλόκληρες ὧρες;

— Καὶ πῶς θὰ ἄναβε φωτιὰ ἀπὸ τὸν κεραυνό, δὲν θὰ τὴν ἔσβηνε ἡ βροχή; εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Πολὺ ὀρθὲς οἱ παρατηρήσεις σας, εἶπε ὁ παπούς. Μὰ θὰ πρέπει νὰ ξέρετε πὼς ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἄναβαν φωτιὰ φρόντιζαν νὰ τὴν διατηρήσουν ἄσβηστη. Εἶχαν στὴν ἀρχὴ τὶς γυναῖκες ποὺ ἡ δουλειά τους ἦταν νὰ κρατοῦν «ἄσβεστη τὴ φλόγα». Νὰ κρατοῦν τὸ ἀκοίμητο φῶς. Ἀπὸ κεῖ βγῆκαν οἱ «Ἑστιάδες» καὶ οἱ «Ἱέρειες».

— Τί ἦταν αὐτές; παπού, ρώτησε τώρα ὁ Κωστάκης.

—Ἦταν κορίτσια ποὺ ἔμεναν ἀνύπαντρα καὶ ἦταν ὑποχρεωμένα νὰ διατηροῦν ἄσβεστη τὴ φωτιά. Κάθε φατρία στὴν ἀρχὴ εἶχε τὴ φωτιά της καὶ τὶς Ἑστιάδες της. Ἔπειτα σιγὰ - σιγὰ ἦταν οἱ Ἱέρειες ποὺ διατηροῦσαν γιὰ θρησκευτικοὺς πιὰ σκοποὺς ἄσβεστη τὴ φλόγα.

— Μὰ δὲν ξέρουμε ἀκριβῶς παπού, πὼς ὁ ἄνθρωπος κατάφερε νὰ ἀνάψη τὴν πρώτη φωτιά;

—Ὄχι δὲν τὸ ξέρουμε. Τὸ ὑποθέτουμε μὰ δὲν εἴμαστε βέβαιοι. Τὴν πῆρε ἀπὸ μιὰ αὐτόματη πυρκαϊὰ δάσους; Τὴν κατάφερε μόνος του μὲ τὴν τριβή. Τὴν ἄναψε μὲ τὸν πυρίτη λίθο; Μὲ τὸν κεραυνό; Δὲν τὸ ξέρει κανείς. Καὶ γι' αὐτὸ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες σοφίστηκαν τὸ μύθο τοῦ Προμηθέα...

— Αὐτὸν ποὺ εἶχαν δέσει στὸν Καύκασο γιατὶ ἔκλεψε τὴ φωτιὰ ἀπὸ τοὺς θεοὺς στὸν οὐρανὸ καὶ τὴν ἔδωσε στοὺς ἀνθρώπους;

—Ἀκριβῶς.

Κατὰ τὴν μυθολογίαν λοιπὸν — συνέχισε ὁ παποὺς — ὁ Προμηθέας ἦταν ἐκεῖνος ποὺ ἔπλασε πρῶτος τὸν ἄνθρωπο. Δηλαδὴ μὲ νερὸ καὶ χῶμα ἔφτιασε πηλὸ καὶ κατασκεύασε ἕνα σῶμα. Μὰ μέσα στὸν πηλὸ αὐτὸ ἔβαλε καὶ ὑλικὰ ποὺ ἀνῆκαν σὲ ἄλλα ζῶα καὶ ἔβαλε κάτι ἀπὸ τοὺς λαγούς, κάτι ἀπὸ τὶς ἀλεποῦδες, κάτι ἀπὸ τὸ παγῶνι, κάτι ἀπὸ τὴν τίγρη καὶ κάτι ἀπὸ τὸ λέοντα. Καὶ αὐτὰ τὰ ὑλικὰ εἶχαν βέβαια κάποια ἐπίδραση στὸ χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου.

— Τί δηλαδή, παπού, ρώτησε ὁ Γιῶργος.

—Ὁ ἄνθρωπος ἔπειτα ἀπὸ τὶς ἀναμίξεις αὐτὲς ἔχει τὴ δειλία τοῦ λαγοῦ, τὴν πανουργία τῆς ἀλεποῦς, τὴν ψευτοπερηφάνεια τοῦ παγωνιοῦ, τὴν ὠμότητα τῆς τίγρεως καὶ τὴν ἀνδρεία καὶ μεγαλοπρέπεια τοῦ λιονταριοῦ. Ὅταν εἶδε ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ τὸ πλᾶσμα αὐτὸ τοῦ Προμηθέα, ἐθαύμασε τὴν τέχνη. Μὰ κατάλαβε ἀμέσως πὼς δὲν ἦταν τέλειο. Δὲν κινιόταν. Δὲν εἶχε ζωή. Καὶ εἶπε στὸν Προμηθέα πὼς γιὰ νὰ γίνη τὸ δημιούργημά του τέλειο θὰ πρέπη νὰ τοῦ δοθῆ κάποιο οὐράνιο δῶρο... Καὶ ἡ Ἀθηνᾶ βεβαίωσε τὸν Προμηθέα πὼς θὰ τοῦ φέρη ἡ ἴδια ἀπὸ τὸν οὐρανὸ τὸ περίφημο αὐτὸ δῶρο κάνοντας ἕνα ταξίδι στὰ ἀπέραντα πλάτη...

— Καὶ τοῦ τὸ ἔφερε παπού; ρώτησε ἡ Τασία.

—Ὄχι. Γιατὶ τὸ δῶρο αὐτὸ τὸ πῆρε μὲ τὴ βοήθεια τῆς Ἀθηνᾶς ἀλλὰ καὶ μὲ κάποια πανουργία μόνος του ὁ Προμηθέας. Ἔπεισε τὴν Ἀθηνᾶ νὰ τὸν πάρη μαζί της στὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ δῆ ἀπὸ κοντὰ καὶ νὰ θαυμάση τὰ οὐράνια δημιουργήματα.

— Καὶ τὸν πῆρε μαζί της; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Καὶ βέβαια. Τὸν ἔβαλε ἀπάνω στὴν
ἀσπίδα της κι' ἀνέβηκαν στὸν οὐρανό. Ἐ-
κεῖ ὁ Προμηθέας κατάλαβε πὼς ἡ φωτιὰ
ἦταν ἐκείνη ποὺ δημιουργοῦσε ὅλη τὴν κί-
νηση στὸ στερέωμα. Ἔτσι κρυφά, χωρὶς νὰ
τὸν καταλάβη ἡ Ἀθηνᾶ ὁ Προμηθέας ἄναψ
μιὰ λαμπάδα καθὼς περνοῦσε ἀπὸ τὸ ἅρμα
τοῦ ἥλιου. Καὶ ὁ Προμηθέας ἀπόκτησ
τὴ φωτιὰ ποὺ ἦταν τὸ μεγάλο κίνητρο το
παντός. Καὶ τὴν ἔφερε στὴ Γῆ. Μ' αὐτὴ ἔ-
δωσε κίνηση στὸν ἀκίνητο ἄνθρωπο ὁ ὁποῖο
μὲ τὴ φωτιὰ ἐπῆρε ζωή. Ἔπειτα ὁ Προμη-
θέας τὴ φύλαξε μέσα στὸ «νάρθηκα», ἕνα
εἶδος φυτοῦ, μὲ πολλοὺς κόμπους, ὅπως τὸ
καλάμι. Ὁ νάρθηκας ἔχει μέσα του μια
ψύχα ποὺ ἀνάβει σὰν τὴν ἴσκα καὶ διατηρε
ὅσο θέλουμε τὴ φωτιά.

» Ὁ Δίας ὁ παντεπόπτης — ποὺ τὰ βλέ-
πει δηλαδὴ ὅλα — θύμωσε γιὰ τὴν πράξ
αὐτὴ τοῦ Προμηθέα. Καὶ γιὰ τοῦτο διάτα-
ξε τὸν Ἥφαιστο καὶ τὸν Ἑρμῆ νὰ συλλά-
βουν τὸν Προμηθέα καὶ μὲ βοηθοὺς τὸ Κρά-
τος καὶ τὴν Βίαν νὰ τὸν δέσουν ἐπάνω στὸ
Καύκασο.

— Καὶ τί ἦταν τὸ Κράτος καὶ ἡ Βί
παπού:

—Ἦταν κι' αὐτὲς ἀπάντησε ὁ παπού,
κατώτερες θεότητες ποὺ ὑπηρετοῦσαν τοὺ
θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου. Μὰ ὅπως τὸ λέει κα
τὸ ὄνομά τους, ὁ πρῶτος ἦταν θεὸς τῆ
ἰσχύος καὶ ἡ ἄλλη ἦταν θεὰ τῆς αὐθαιρέ
του καὶ ἀδίκου δυνάμεως. Τὸν ἔδεσαν λοι-
πὸν τὸν Προμηθέα στὸν Καύκασο καὶ τὸ
ἄφησαν νὰ βασανίζεται ἀπὸ τὴν πείνα. Κα
ἐκεῖ ἀνέβαινε ἕνας γύπας καὶ τοῦ ἔτρωγ
τὸ σηκότι. Μ' αὐτὸ ξαναγινόταν στὴ διάρ
κεια τῆς νύχτας. Στὸ τέλος ὁ Ἡρακλῆς ἐ-
λευθέρωσε τὸν Προμηθέα ποὺ ἔμεινε καθη-
λωμένος στὸν Καύκασο τριάντα χιλιάδε
χρόνια!...

— Καὶ τί ἤθελαν νὰ ποῦν μ' αὐτὸ τ
μύθο οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες; ρώτησε ὁ Γιῶρ-
γος ποὺ δὲν φαινόταν καθόλου ἱκανοποιη-
μένος στὶς ἀπορίες ποὺ τοῦ εἶχαν γεννήσε
οἱ φλόγες τοῦ τζακιοῦ.

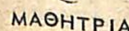
— Δὲν εἶναι βέβαια καὶ τόσο ἁπλὸ τ
ζήτημα, μὰ θὰ προσπαθήσω νὰ σᾶς τὰ
ξηγήσω, εἶπε ὁ παπούς.

Ὁ Προμηθέας εἶναι ἡ προσωποποίησ
τῆς ἱκανότητας τοῦ ἀνθρώπου νὰ προνο
γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τῆς εὐτυχίας του. Μ
τὴν ἀνθρώπινη φροντίδα, τὴν ἀνθρώπιν
πρόνοια βρέθηκε ἡ φωτιά. Καὶ εἶπαν ὅτι
Προμηθέας τὴν ἔκλεψε ἀπὸ τὸν οὐρα
γιατὶ ὅπως πίστευαν οἱ ἀρχαῖοι ἀσφαλῶ
τὸ «πῦρ» ἔπεσε στὴ γῆ γιὰ πρώτη φορ
ἀπὸ τὸν οὐρανὸ μὲ τὸν κεραυνό. Καὶ
ἄνθρωποι εἶχαν τὴν πρόνοια νὰ διατηρήσου
τὴ φωτιὰ καὶ νὰ τὴν χρησιμοποιήσουν. Κα
ἡ φωτιὰ αὐτὴ ἀναζωογόνησε πραγματικ
τὸν ἄνθρωπο. Τοῦ ἄλλαξε τὸν τρόπο τῆ
ζωῆς. Τοῦ ἔδωσε τὰ μέσα νὰ προοδεύσ
σὲ πολιτισμό. Μὰ ὅπως «κανένα κακὸ ἀμ
γὲς καλοῦ» ἔτσι καὶ «κανένα καλὸ ἀμιγ
κακοῦ». Ὁ ἄνθρωπος πῆρε τὴ φωτιά,
χρησιμοποίησε καὶ προώδευσε. Μὰ ἡ φωτ
δημιούργησε τόσες σκοτοῦρες, τόσες φρο
τίδες στὸν ἄνθρωπο. Καὶ οἱ φροντίδες α
τές, οἱ σκοτοῦρες εἶναι ὁ ἀετὸς ἢ ὁ γύπα
ποὺ κατατρώγει τὰ σωθικὰ τῶν ἀνθρώπω
ποὺ τρώγει τὸ σηκότι τοῦ «Προμηθέα» -
ἀνθρώπου ὑποχρεωμένου νὰ ἐργάζεται γ
νὰ βρίσκη ὅ,τι χρειάζεται γιὰ τὴν εὐτ
χία του.

— Τώρα κατάλαβα, εἶπε ὁ Γιῶργος. Τώ-
ρα κατάλαβα τὸ συμβολισμὸ τοῦ μύθου το
Προμηθέα!!!

—Ἂς εἶναι εἶπε ὁ παπούς. Θὰ μπορ
σουμε τώρα νὰ βγάλουμε ἕνα συμπέρασμ
ὁ ἄνθρωπος κατάφερε ἀπὸ τὰ πολὺ - πο
παλιὰ χρόνια νὰ κατακτήση τὴ φωτιά. Ἀ-
τότε ἄρχισε ἡ ἀνθρώπινη πρόοδος. Ἡ φ
τιὰ ἦταν τὸ πρῶτο μέσο τοῦ πολιτισμο
Ἀπάνω σ' αὐτὴ στηρίχθηκαν ὅλα. Χω
τὴ φωτιὰ ὁ ἄνθρωπος θὰ βρισκόταν ἀκό
στὴ ζωώδη κατάστασή του. Δόστε μιὰ μ
τιὰ στὴ ζωή! Πηγαίνετε στὰ ἐργοστάσ
καὶ δέστε τὰ προϊόντα τους. Καὶ τότε κυ
τάξετε τὶς καμινάδες ποὺ καπνίζουν. Κ
συλλογισθεῖτε μόνο: Χωρὶς τὴ φωτιὰ ὁ ἄ
θρωπος δὲν θὰ εἶχε ὅλα αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ π
θὰ δῆτε καὶ θὰ θαυμάσετε.

Α. Κ.

ΜΑΘΗΤΡΙΑ
Σκίτσο Ἐξάψαλμου

οἱ μῦθοι τοῦ ΑΙΣΩΠΟΥ

Η ΧΕΛΩΝΑ ΚΙ Ο ΑΗΤΟΣ

Μιὰ φορὰ μιὰ χελώνα, ἔβαλε μὲ τὸ νοῦ της νὰ μάθη νὰ πετάη. Γι' αὐτὸ καὶ παρακαλοῦσε ἕναν ἀητὸ νὰ τὴ διδάξη.

— Βρὲ κυρά μου, τῆς ἔλεγε ὁ ἀητός, δὲν πετᾶνε οἱ χελῶνες, δὲν εἶναι στὸ φυσικό τους νὰ πετᾶνε ἀφοῦ δὲν ἔχουν φτερά! Πῶς θὰ πετάξης τοῦ λόγου σου;

— Ὄχι, νὰ σὲ χαρῶ ἀητέ μου! Ἐξὸν ἂν ζηλεύης καὶ θέλεις νὰ πετᾶς μονάχα ἐσύ!

— Ἔλα στὰ συγκαλά σου, χελώνα μου, καὶ δὲν μπορεῖς νὰ πετάξης.

— Ὄχι ἀητέ μου, ἂν μὲ μάθης θὰ μπορέσω!

Εἶδε κι' ἀπόειδε ὁ ἀητός, καὶ τὴ σηκώνει μὲ τὰ νύχια του στὰ ὕψη.

Ὅταν ὅμως τὴν ἄφησε, ἔπεσε καὶ γκρεμίστηκε ἡ χελώνα ὅπως ἦταν φυσικό.

Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ μετράη τὶς δυνάμεις του, καὶ νὰ μὴ φιλοδοξῆ νὰ κάνη πράγματα ποὺ δὲν τὰ μπορεῖ, γιατὶ τότε τὴν παθαίνει σὰν τὴν καϋμένη τὴ χελῶνα...

Ο ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΚΙ Ο ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Μιὰ φορὰ ἦταν ἕνας ἀγαθὸς ποντικὸς κι' ἕνας κακὸς βάτραχος. Ὁ βάτραχος ἀπὸ κακία, πρότεινε τοῦ ποντικοῦ νὰ γίνουν παντοτινοὶ σύντροφοι, καὶ νὰ δέσουν τὰ πόδια τους μαζί. Δέθηκαν λοιπὸν ποντικὸς καὶ βάτραχος καὶ πρῶτα πῆγαν στὴ στεριὰ νὰ φᾶνε στάρι. Ἔπειτα, ὁ βάτραχος τράβηξε τὸν ποντικὸ στὴ λίμνη.

Τρόμαξε ὁ ποντικὸς καὶ παρακαλοῦσε τὸ βάτραχο νὰ γυρίσουν πίσω, γιατὶ δὲν μποροῦσε νὰ κολυμπάη πολλὴ ὥρα.

Ὁ βάτραχος ὅμως φούσκωνε καὶ καμάρωνε.

— Βρὲ σύντροφο ποὺ τὸν διάλεξα, ἔλεγε, ζῶ ἐγὼ ποὺ ζῶ καὶ στὴ στεριὰ καὶ στὸ νερό! Ποιὸς ἔχει τὶς δικές μου χάρες; Νά! Δές!

Καὶ βουτάει στὰ βάθη τῆς λίμνης, διασκεδάζοντας ὁ ἴδιος ἀπὸ τὸ κολύμπι του, ἀλλὰ πνίγοντας ἔτσι τὸ δόλιο τὸν ποντικό.

Καθὼς ἔπλεε ἀργότερα στὸ νερό, δεμένος ἀπὸ τὸ πόδι τοῦ βατράχου, τὸν εἶδε ἕνα γεράκι, καὶ χύμησε νὰ τὸν φάη. Ὁ βάτραχος ὅμως δεμένος στὸ πόδι τοῦ ποντικοῦ, κρεμόταν ἀπὸ πίσω, κι' ἔτσι τὸ γεράκι τὸν ἔφαγε καὶ κεῖνον.

Πάντα θὰ φτάση ἡ στιγμὴ ὅπου ὁ κακὸς θὰ πληρώση γιὰ τὶς κακίες του.

Η ΑΡΚΟΥΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ

Μιὰ φορὰ δυὸ φίλοι περπατοῦσαν μέσα στὸ λόγγο.

Ἐκεῖ ποὺ περπατοῦσαν, συνάντησαν μιὰ ἀρκοῦδα.

Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς φίλους ἔτρεξε καὶ σκαρφάλωσε σ' ἕνα ψηλὸ δέντρο.

Ὁ ἄλλος δὲν πρόφτασε νὰ τὸν ἀκολουθήση. Στὴν ἀπελπισία του λοιπόν, ἔπεσε χάμω κι' ἔκανε τὸν πεθαμένο, γιατὶ εἶχε ἀκούσει νὰ λένε πὼς ἡ ἀρκοῦδες δὲν τρῶνε πλάσμα ποὺ δὲν εἶναι ζωντανό.

Πράγματι, ἡ ἀρκοῦδα ζύγωσε, τὸν μύρισε καλὰ καλά, κι' ὕστερα ξεμάκρυνε μὲ τὴ βαρειὰ περπατησιά της.

Τότε κατέβηκε κι' ἀπὸ τὸ δέντρο ὁ ἄλλος κι' ἄρχισε νὰ ρωτᾶ τὸ φίλο του — γιατὶ ἔτσι τοῦ φάνηκε — τί τοῦ εἶπε ἡ ἀρκοῦδα στὸ αὐτί...

— Μοῦ εἶπε, εἶπε ὁ ἄνθρωπος, πὼς δὲν πρέπει νὰ ἔχω φίλους ποὺ τὴν ὥρα τοῦ κινδύνου μὲ παρατᾶνε. Καλὴ ὥρα ὅπως ἔκανες τοῦ λόγου σου ὅταν ἀνταμώσαμε τὴν ἀρκοῦδα...

ΟΙ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΙ ΚΙ Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ

Δυὸ στρατοκόποι μιὰ ζεστὴ μέρα τοῦ καλοκαιριοῦ, περπατοῦσαν σὲ μιὰ δημοσιά.

Ὁ ἥλιος ἔκαιγε δυνατά, καὶ ὁ ἱδρῶς ἔτρεχε ποτάμι ἀπὸ τὸ μέτωπό τους.

Γιὰ καλή τους τύχη, ἔτυχε νὰ συναντήσουν ἕνα μεγάλο πλατάνι, ποὺ στὸν ἴσκιο του ξαπλώθηκαν καὶ ξεκουράστηκαν.

Ἐκεῖ ποὺ κάθονταν στὴ δροσιά, λέει ὁ ἕνας στὸν ἄλλον:

— Ὡραῖο δέντρο τὸ πλατάνι, μὰ ἐντελῶς ἄχρηστο... Οὔτε καρπὸ κάνει, οὔτε εἶναι κατάλληλο γιὰ νὰ φτιάσης κάρβουνα ἢ σπίτια ἀπὸ τὸ ξύλο του.

Τὸν ἄκουσε τὸ πλατάνι καὶ πικράθηκε πολύ.

— Ἀχάριστοι ἄνθρωποι, εἶπε, τὴν ἴδια ὥρα ποὺ βρήκατε στὸν ἴσκιο μου καταφύγιο καὶ δροσιά, τὴν ἴδια ὥρα μὲ κακολογῆτε;

Πόσοι ἄνθρωποι, ἀλήθεια, δὲν κάνουν τὸ ἴδιο! Ἐνῶ δέχονται τὶς εὐεργεσίες ἀπὸ κάποιον, τὸν ἴδιο καιρὸ τὸν κακολογοῦν.

Ο ΓΕΡΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΓΩΝΙ

Ἕνα παγῶνι, κοροΐδευε ἕνα γερανό, πὼς τάχα τὰ φτερά του ἦταν σταχτιὰ καὶ φτωχικά.

— Κοίτα ἐμένα τί φοράω! τοῦ ἔλεγε. Εἶμαι ντυμένο στὸ χρυσάφι καὶ στὴν πορφύρα καὶ τὰ φτερά μου εἶναι πιὸ ὄμορφα ἀπὸ τὸν πιὸ πολύτιμο βασιλικὸ μανδύα. Ἐνῶ ἐσὺ κακομοίρη μου δὲν ἔχεις διόλου ὄμορφα φτερά.

— Ἐγώ, ἀπάντησε ὁ γερανός, κελαηδῶ ψηλά, κοντὰ στ' ἀστέρια, καὶ πετάω στὰ οὐράνια ὕψη. Ἐνῶ ἐσὺ σὰν πουλερικό, σέρνεσαι στὴ γῆ κοντὰ στὶς κότες.

Εἶναι καλύτερα νᾆσαι δοξασμένος καὶ φτωχός, παρὰ ὀμορφοστολισμένος καὶ τιποτένιος.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΤΡΟΜΑΡΑ ΤΟΥ!

Ὁ καθηγητής: Γιατὶ ἐσὺ κουνᾶς τὸ πόδι σου;

Μαθητής: Ἀπὸ συνήθεια κ. καθηγητά.

Ὁ καθηγητής: Νὰ τὸ κόψης.

Μαθητής: Μὰ πῶς θὰ περπατῶ κύριε καθηγητά!

*

— Δὲν ἀκοῦς διόλου καὶ θὰ σοῦ βγάλω τ' αὐτιά...

— Καὶ ὅταν μοῦ βγάλης τ' αὐτιὰ θὰ ἀκούω τίποτε;

ΓΕΩΡΓ. ΔΗΜΗΤΡΑΝΤΖΟΣ
Δρυμῶν Τριχωνίδος

«Τὸ καινούργιο βιβλίο»

Ὅλο πίκρα καὶ παράπονο ἐπέστρεψε στὸ σπίτι του ὁ μικρὸς Νῖκος. Στὸ μυαλουδάκι του, ἐπίμονα, μιὰ ἐρώτηση στριφογύριζε: Γιατὶ τώρα τόσες μέρες νὰ μὴν ἔχη κι' αὐτὸς καινούργιο βιβλίο; Γιατί, τόσα ἄλλα παιδιὰ ἔχουν κι' αὐτὸς δὲν ἔχει; Πῶς ἦταν φτωχός; ὀρφανός; αὐτὸ τὸ ἤξερε. Ἤξερε ἀκόμα, πὼς ἡ μανοῦλα του μὲ πολλὲς δυσκολίες κατάφερνε νὰ ἐξοικονομήση ὅτι χρειάζεται κανεὶς γιὰ νὰ μὴν πεθάνη. Κουράστηκε νὰ κλαίη, κι' ἀκόμα περισσότερο νὰ βλέπη τὴν μητέρα του, πόσο στενοχωριόταν, ὅταν τῆς μιλοῦσε καὶ τῆς ζητοῦσε νὰ τοῦ πάρη τὸ καινούργιο βιβλίο.

Ἀδιαφοροῦσε ὁ Νῖκος γιὰ τὰ τρύπια παπούτσια, γιὰ τὰ παληὰ καὶ μπαλωμένα ροῦχα του. Μιὰ ἦταν ἡ σκέψη του: «Τὸ βιβλίο».

Τὸ βράδυ δὲν ἔφαγε καθόλου. Ἦταν τόσο λυπημένος! Στὸν ὕπνο του ἔβλεπε παράξενα ὄνειρα! Μά, σὰν κι' αὐτὸ δὲν εἶχε ξαναδῆ ποτέ του. Ἔβλεπε πὼς εἶχε μπροστά του τὸ πολυπόθητο βιβλίο, καὶ σιγά, σιγὰ ὅπως τὸ ξεφύλλιζε οἱ εἰκόνες τοῦ χαμογελοῦσαν. Μετὰ ἔβγαιναν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ βιβλίο, μεγάλωναν γινότουσαν μεγάλες ἢ μικρές, ἀνάλογα, τί παρίστανε ἡ κάθε μία, τὸν πλησίαζαν καὶ τοῦ μιλοῦσαν.

Πρώτη μίλησε ἡ γρηὰ ζητιάνα. Εἶπε μὲ δάκρυα στὰ μάτια, πολλὰ καὶ διάφορα. Ἡ ἀρρώστεια, ὁ πόλεμος ἀφάνισαν τὸ σπιτικό της, καὶ τώρα ὁλομόναχη, χωρὶς ποτὲ λίγη χαρὰ ζητᾶ ἀπ' τὸ διαβάτη ἐλεημοσύνη. Κοιμήθηκε πολλὲς φορὲς νηστική, ἔχει σχεδὸν συνηθίσει. Ὁ Νῖκος κοντεύει νὰ κλάψη. Μὲ κόπο κρατᾶ τὰ δάκρυά του. Τῆς προσφέρει τὸ λιγοστὸ φαΐ του, καὶ τὴν παρακαλεῖ.

— Ἔλα γιαγιάκα, φᾶτο, εἶναι λίγο, μά, δὲν ἔχω ἄλλο. Μὴν κλαῖες σὲ παρακαλῶ, καί, νάρχεσαι κάθε βράδυ νὰ σοῦ δίνω τὸ δικό μου, ἐγὼ δὲν πεινάω. Σταμάτησε ἡ γρηοῦλα νὰ κλαίη, καὶ τὸν χάϊδεψε στὸ κεφάλι. Τώρα σὰν νὰ χαμογελοῦσε. «Τὴν εὐχή μου νάχης παιδάκι μου» εἶπε, κι' ἀμέσως χάθηκε.

Πολλὲς εἰκόνες ἦρθαν καὶ τοῦ μίλησαν. Στὴν τελευταία, σελίδα, σὰν ἔφτασε ὁ Νῖκος, λιγάκι φοβήθηκε. Ἔλαμψαν ὅλα τὰ πράγματα γύρω του. Καὶ νά, μπροστά του τώρα βρίσκεται ὁ Χριστός Τοῦ χαμογελᾶ τόσο γλυκά, καὶ εἶναι τόσο ὡραῖος, ποὺ ἀμέσως ξεθαρρεύεται. Σηκώθηκε κι ὅλο πλησίασε καὶ φίλησε τὸ χέρι του.

— Καλέ μου Χριστούλη, ἄρχισε, σ' εὐχαριστῶ ποὺ ἦρθες νὰ μὲ δῆς. Κάθε βράδυ, σὲ παρακαλοῦσα γιὰ πολλὰ πράγματα, μὰ ὅπως θὰ θυμᾶσαι ἤθελα περισσότερο τὸ βιβλίο. Κύτταξε τί ὡραῖο ποὺ εἶναι! Νά, ἐδῶ εἶναι ἡ καϋμένη ἡ γρηοῦλα, ἐδῶ τὸ κουτσὸ σκυλάκι ποὺ τὸ κτύπησε κάποιο κακὸ παιδί, πονάει τὸ καϋμένο καὶ κλαίει. Ἔλα Χριστούλη μου, κάνε το καλά. Κι' Αὐτός! ὅλο χαμογελοῦσε! Μετά, τὸν χάϊδεψε στὸ κεφάλι, τὸν φίλησε στὸ μέτωπο, καὶ σιγά, σιγά, τὰ μάτια τοῦ Νίκου ἔκλεισαν κι' ἔχασε ἀπὸ μπρός του τὸν ἀγαπημένο του φίλο...

Τὸ πρωῒ σὰν ξύπνησε κατάλαβε μὲ μεγάλη του λύπη, πὼς ὅλα αὐτὰ ἦταν ὄνειρο. Ἄρχισε νὰ ντύνεται. Τὰ μάτια του μηχανικὰ ἔπεσαν πάνω στὸ τραπέζι καὶ ὤ!, τί περίεργο! Τ' ἀγαπημένο του βιβλίο βρισκόταν ἐκεῖ πάνω. Τ' ἅρπαξε μὲ λαχτάρα καὶ τὄσφιξε στὴν ἀγκαλιά του. Μά, πῶς βρέθηκε ἐκεῖ πάνω; Ἡ μητέρα του τοὖπε πὼς κάποιος συμμαθητής του τὄφερε βιαστικά, χωρὶς νὰ πῆ τ' ὄνομά του.

Τὰ μάτια τοῦ Νίκου βούρκωσαν, μά, τώρα ἀπὸ χαρὰ κι' ἀγάπη γιὰ Κεῖνον ποὺ φώτισε τὸ μικρὸ μαθητὴ γιὰ τὴν εὐγενική του πράξη. Ἕνα μεγάλο εὐχαριστῶ βγῆκε ἀπὸ μέσα, ἀπ' τὴν ψυχή του. Τώρα ξέρει, πὼς μαζὶ μὲ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους, ὑπάρχει καὶ ἕνας πιὸ καλός, Ἐκεῖνος!

ΡΩΜΥΛΟΣ

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ὁ δωδεκάλογος τοῦ καλοῦ πολίτη

— 2 —

Ὁ Θάνος κι' ὁ παπούς του ἦταν καθισμένοι ἔξω, στὴ λιακάδα...

Ἦταν ἀπομεσήμερο Σαββάτου, μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ εὐτυχισμένες ὧρες μὲς στὴν ἑβδομάδα...

Τὸ Σάββατο τὸ ἀπόγιομα, ὁ Θάνος δὲν εἶχε σχολεῖο — καὶ συνήθως, ὕστερ' ἀπὸ τὸ μεσημεριανὸ φαγητό, καθόταν μὲ τὸν παποὺ ἔξω, στὴν αὐλή τους, καὶ τάλεγαν οἱ δυό τους.

Τὸ παιδὶ ἐλάτρευε αὐτὲς τὶς κουβέντες μὲ τὸν παπού. Εἶχε τόσο συνηθίσει ἀπὸ μικρὸς νὰ τρέχη στὸν πολυαγαπημένο προεστό, καὶ νὰ τοῦ ζητάη ἐξήγηση γιὰ ὅλες τὶς ἀπορίες — νὰ τοῦ λέη τὶς σκέψεις του, καὶ ν' ἀκούη τὰ γνωστικά του λόγια.

Ἦταν πολὺ μικρὸς ἀκόμη ὁ Θάνος γιὰ νὰ μπορῆ νὰ λέη καθαρὰ ὅτι στοχαζόταν, ἢ ἔνοιωθε. Ὡστόσο, καταλάβαινε πολὺ καλὰ — κι' ἂς μὴ μποροῦσε νὰ τὸ πῆ — πὼς μ' ἐκεῖνες τὶς ἀργὲς κουβέντες, κάτι πολὺ σημαντικό, καὶ πολὺ ὡραῖο γινόταν: ἡ βαθειὰ πεῖρα τοῦ παπού, ἡ δίκαιη κρίση του, ἡ γνώση του, μὲ τὰ λόγια στάλαζαν σιγὰ - σιγὰ μέσ' στὴν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ κι' ἔτρεφαν τὴ σκέψη του, ἀπαράλλαχτα ὅπως παίρνει ζωὴ τὸ νέο κλωνάρι ἀπὸ τοὺς χυμοὺς ποὺ τοῦ στέλνει ὁ λεβέντικος ἑκατόχρονος κορμός...

Σήμερα συνέχιζαν μιὰ παλιὰ συζήτηση, ἀρχινημένη τὴν περασμένη ἑβδομάδα, ὅταν ὁ παποὺς εἶχε μιλήσει τοῦ παιδιοῦ γιὰ τὸν δωδεκάλογο τοῦ καλοῦ πολίτη.

Ὁ παποὺς ἐξηγοῦσε στὸν Θάνο, πὼς τὰ δικαιώματα ἔχουν γι' ἀντίβαρο ἀνάλογα χρέη.

— Γιὰ κοίτα τριγύρω σου Θάνο μου... τοῦ ἔλεγε. Ὅλα μέσα σὲ τούτη τὴ χαριτωμένη πλάση τοῦ Θεοῦ, ὅλα μέσ' στὴ μεγάλη μητέρα φύση ζοῦν σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο ποὺ ὥρισε ὁ Πλάστης. Ἀνθίζει τὸ δέντρο κάθε ἄνοιξη, βγάζει καινούργια φύλλα, καὶ τὸ φθινόπωρο ἂν τέτοιο εἶναι τὸ εἶδος του, ρίχνει τὰ παλιὰ καὶ μένει γυμνό. Μὲ τὴν ἄνοιξη ἔρχονται καὶ τὰ χελιδόνια, χτίζουν τὶς φωλιές τους, φεύγουν ξανὰ μὲ τὰ πρῶτα κρύα. Ὁ ἀητὸς πετάει στὰ ὕψη, καὶ ὁ σπουργίτης τσιμπολογάει σπόρους στὴν αὐλή... Στὸ καθένα ὥρισε ὁ Θεὸς στὴν ἀρχὴ τῆς Δημιουργίας τί πρέπει νὰ κάνη Θάνο μου, καὶ τὸ κάνει ταπεινὰ καὶ χαρούμενα καὶ χωρὶς σκέψη, γιατὶ ἡ σκέψη κι' ὁ νοῦς καὶ ἡ ψυχή, εἶναι ἱερὰ προνόμια τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ πλάστηκε «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωση» τοῦ Δημιουργοῦ του. Ὅλα μέσα στὴν πλάση Θάνο μου, ὑπακοῦνε σὲ κάποιους κρυφοὺς καὶ θεϊκοὺς νόμους, καὶ γι' αὐτὸ εἶναι στὴν πλάση τοῦ Θεοῦ τόση ὀμορφιά, καὶ τάξη καὶ ἁρμονία...

Τὸν ἄνθρωπο ποὺ ὁ Θεὸς τοῦ χάρισε ἀθάνατη ψυχὴ καὶ λογικό, τὸν ἄφησε ἐλεύθερο νὰ φτιάση τὴν κοινωνία μέσα στὴν ὁποία ζῆ, σύμφωνα μ' αὐτὰ τὰ θεϊκὰ δῶρα. Κι' ὁ ἄνθρωπος ἔχτισε ἐκκλησίες, γιὰ νὰ δοξολογῆ τὸν Πλάστη του. Κι' ἔφτιασε ἔργα ὑπέροχης τέχνης, ποὺ δείχνουν πὼς ξέρει νὰ μεταχειριστῆ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ νοῦ του. Καὶ κοντὰ στ' ἄλλα Θάνο μου, τὰ πιὸ ὑψηλά, τὰ πιὸ ἄπιαστα, ἔφτιασε καὶ τὸ κράτος ποὺ μέσα στὰ πλαίσιά του ζῆ. Στὸ τέλειο κράτος ὅπου κατοικοῦν τέλειοι πολίτες, πρέπει νὰ ἐπικρατεῖ καὶ ἡ ὑποταγὴ σὲ ὡρισμένους νόμους, ποὺ τὸ πρῶτο μεγάλο παράδειγμα, μᾶς τὸ δίνει ἀδιάκοπα ὁλόκληρη ἡ Πλάση. Γιατὶ πότε τὸ κράτος Θάνο μου, λειτουργεῖ καλά, κι' ἔχει καλοὺς πολίτες;

— Ὅταν οἱ πολίτες ἔφτιασαν τοὺς νόμους ποὺ κατόπι τοὺς σέβονται καὶ δὲν τοὺς παραβαίνουν, εἶπε ὁ Θάνος.

— Ἀκριβῶς. Ὅταν οἱ πολίτες δηλαδή, βρῆκαν ἕνα τρόπο νὰ ζοῦν δίκαια, ἁρμονικὰ κι' ἀγαπημένα μεταξύ τους. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ὑπάρχουν νόμοι καὶ οἱ πολίτες νὰ τοὺς σέβονται. Ὅταν κάποτε καταδίκασαν σὲ θάνατο τὸν μεγάλο Ἕλληνα φιλόσοφο Σωκράτη, μερικοὶ φίλοι του πῆγαν γιὰ νὰ τὸν πείσουν νὰ δραπετεύση ἀπὸ τὴ φυλακή, γιατὶ ἡ κατηγορία ἦταν ἄδικη. Κι' ὁ μεγάλος μας πρόγονος ἀποκρίθηκε:

— Μπορεῖ οἱ δικαστές μου νὰ λαθεύτηκαν, καὶ ἡ καταδίκη νὰ εἶναι ἄδικη. Ὁ καλὸς πολίτης ὅμως, πρέπει νὰ ὑπακούη πάντα στὸ νόμο. Κι' ὁ νόμος ὁρίζει πὼς ὅποιος καταδικαστεῖ πρέπει νὰ κάνη τὴν ποινή του. Φεύγοντας λοιπὸν ἐγὼ κρυφά, παρακούω τοὺς νόμους τῆς πατρίδας μου — κι' αὐτὸ εἶναι κρῖμα πολὺ μεγάλο. Γι' αὐτὸ προτιμῶ νὰ μείνω καὶ νὰ ὑπομείνω τὴν ἄδικη καταδίκη μου, παρὰ νὰ δραπετεύσω καὶ νὰ πατήσω τὸ νόμο...

— Ἔτσι πρέπει νὰ ὑπακούη κανεὶς τοὺς νόμους — τυφλά, χωρὶς συζήτηση — χωρὶς δισταγμό. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἕβδομο στὸν δωδεκάλογο τοῦ καλοῦ πολίτη. Ποιό λὲς νὰ εἶναι Θάνο μου τὸ ὄγδοο;

— Ἀφοῦ οἱ νόμοι ἔχουν τόση σημασία, κι' ἀφοῦ οἱ πολίτες πρέπει νὰ ὑπακοῦνε σ' αὐτοὺς χωρὶς συζήτηση καὶ χωρὶς δισταγμό, θαρρῶ παποὺ πὼς πρέπει νὰ προσέξουν πάρα πολὺ οἱ πολίτες νὰ ἔχουν καλοὺς καὶ δίκαιους νόμους, εἶπε ὁ Θάνος.

— Ναὶ παιδί μου, αὐτὸ εἶναι τὸ ὄγδοο. Κι' ἀφοῦ στὸν τόπο μας τοὺς νόμους τοὺς φτιάνουν οἱ ἀντιπρόσωποί μας, οἱ βουλευτές, πρέπει νὰ προσέξουμε πάρα πολύ, νὰ διαλέγουμε καλοὺς ἀντιπροσώπους, γιὰ νὰ μᾶς φτιάνουν καλοὺς καὶ δίκαιους νόμους.

— Ἀλήθεια, εἶπε ὁ Θάνος, ὁ λαὸς ποὺ ἐκλέγει τοὺς ἀντιπροσώπους του ἐλεύθερα — ὅπως ἐμεῖς — ἔχει μεγάλη εὐθύνη. Εἴμαστε ὑπεύθυνοι δηλαδὴ γιὰ τοὺς νόμους μας οἱ ἴδιοι.

— Ναί, εἶπε ὁ παπούς. Κι' αὐτὸ εἶναι τὸ ἔννατο: δηλαδὴ γιὰ κάθε τὶ μέτριο ἢ ὄχι σωστὸ ποὺ ἔκανε ὁ ἀντιπρόσωπός σου, φταῖς ἐσὺ ὁ ἴδιος ποὺ τὸν ἔστειλες νὰ ἀντιπροσωπεύση πρῶτα τὸ Ἔθνος κι' ὕστερα ἐσένα τὸν ἴδιον (ὄχι σὰν ἄτομο ἀλλὰ σὰν πολίτη) κι' ἂς εἶσαι ἕνας μέσα στὶς πολλὲς χιλιάδες ποὺ τὸν ψήφισαν. Καὶ φταῖς ἀπέναντι στὸ Ἔθνος σου, γιατὶ ὁ βουλευτής, ἀντιπροσωπεύει ὅπως λέει ἄλλοστε καὶ τὸ Σύνταγμά μας — πρῶτα ἀπ' ὅλα τὸ Ἔθνος.

— Κι' ὕστερα παπού;

— Ὕστερα φτάνομε στὸ δέκατο καὶ στὸ ἑνδέκατο ποὺ εἶναι πολὺ ἁπλὰ γιὰ ὅποιον κατάλαβε τὰ ἄλλα: πρῶτα, πὼς πρέπει νὰ σεβώμαστε ἀπόλυτα τὴν ἱεραρχία. Αὐτοὺς ποὺ εἶναι μεγαλύτεροι, πιὸ γνωστικοὶ ἀπὸ μᾶς. Κι' αὐτοὺς ποὺ μᾶς διδάσκουν καὶ θέλουν νὰ μᾶς κάνουν καλύτερους. Αὐτοὺς ποὺ μᾶς διοικοῦν καὶ μᾶς κυβερνοῦν. Ἡ ἱεραρχία ἀρχίζει στὸ σπίτι μὲ τὸ σεβασμὸ καὶ τὴν ἐλεύθερη ὑποταγὴ στὶς συμβουλὲς καὶ τὶς ὁδηγίες τοῦ πατέρα καὶ τῆς μάνας, τοῦ παποὺ καὶ τῆς γιαγιᾶς. Ἁπλώνεται στὸ σχολεῖο, μὲ τὴν ὑποταγὴ στὸ δάσκαλο, πηγαίνει πιὸ ψηλά, μὲ τὸ σέβας στὸν ἱερέα μας ποὺ εἶναι ὁ πνευματικός μας ποιμένας. Ὕστερα τραβάει πέρα, μὲ τὸ σεβασμὸ τῆς κάθε ἀρχῆς: τοῦ δημάρχου, τῆς ἀστυνομίας, τοῦ δικαστή. Ὡς νὰ φτάσωμε πέρα ἀπὸ τὴν μικρή μας κοινότητα, μὲ τὸ σεβασμὸ πρὸς ἐκείνους ποὺ μᾶς κυβερνοῦν. Αὐτός, εἶναι ὁ ὑπέρτατος νόμος παιδί μου. Χωρὶς τὸν σεβασμὸ πρὸς τὴν ἱεραρχία, μόνον χάος καὶ ἀναρχία ὑπάρχει.

— Καὶ τὸ ἑνδέκατο παπού;

— Εἶναι ὁ σεβασμὸς στὸ θέλημα τῶν πιὸ πολλῶν. Ὁ σεβασμὸς δηλαδὴ στὴν πλειοψηφία, ποὺ εἶναι ἡ βάση κάθε δημοκρατικοῦ πολιτεύματος.

— Αὐτὸ παποὺ τὸ καταλαβαίνω. Κι' ἐμεῖς μεταξύ μας τὰ παιδιά, ἔτσι λύνομε τὶς διαφορές μας: κάνομε ὅτι θέλουν οἱ περισσότεροι. Μόνο.

— Μόνο τί Θάνο μου;

— Μόνο ποὺ οἱ ἄνθρωποι — τὸ λέω ἀπ' ὅτι κατάλαβα ἀπὸ ἐμᾶς τὰ παιδιὰ — πρέπει νὰ προσπαθοῦν νὰ κρίνουν καὶ νὰ διαλέγουν δίκαια καὶ γνωστικά. Διαφορετικὰ ὑπάρχει φόβος ἡ πλειοψηφία νὰ εἶναι ἕνα κοπάδι ποὺ ἕνας ἐπιτήδιος τὸ πάη πέρα - δῶθε.

Ὁ παποὺς γέλασε καλό-
καρδα.

— Νάξερες πόσο δίκηο ἔχει
Θάνο μου, εἶπε.

— Ἡ μάνα λέει νὰ πάω μέσ
νὰ μοῦ δώση τὸ δειλινό μου
εἶπε ὁ Θάνος. Ποιὸ εἶναι τὸ δω
δέκατο, παπού;

— Τὸ δωδέκατο παιδί μο
εἶναι τὸ πιὸ σημαντικό. Εἶνα
νὰ ξέρη ὁ ἄνθρωπος νὰ ὑπακού
στοὺς ἄγραφους νόμους. Ἐκεί-
νους ὅπου δὲν ὑπάρχει τιμωρί
ὅταν τοὺς πατήση, μὰ ποὺ εἶ-
ναι πιὸ δυνατοὶ ἀπὸ τοὺς ἄλ-
λους, γιατὶ δὲν τοὺς ἔφτιασα
ἄνθρωποι παρὰ ὁ Θεός: νὰ ξέ-
ρη ν' ἀκούη ἐκείνη τὴ μυστικ
φωνὴ ποὺ ἔχει ὁ ἄνθρωπος μέ-
σα του, καὶ ποὺ τοῦ λέει ν
εἶναι καλός, γενναῖος περήφα-
νος, γεμᾶτος συμπόνια καὶ κα-
τανόηση γιὰ τὸν διπλανό του
Γιατὶ ὁ καλὸς πολίτης Θάν
μου, ἔχει (καὶ τὸ δείχνει αὐτ
μὲ τὴ ζωή του) νοῦ καὶ γνώσ
τίμια κρίση καὶ μεγάλη καρ-
διά.

— Ἴσως νὰ ξέχασες ἀκόμ
κάτι παπού, ἔκανε τὸ παιδὶ μ
μάτια ποὺ ἔλαμπαν.

— Ἐγώ; Σὰν τί; ἔκανε πα-
ραξενεμένος ὁ παπούς.

— Καὶ βλέπει σ' αὐτὰ πο
εἶπες, ἕναν παποὺ σὰν κι'
σένα!

Καὶ γελώντας ὁ Θάνος, ση-
κώθηκε καὶ μπῆκε τρέχοντας στ
σπίτι.

ΜΑΡΙΝΑ Κ

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Νῖκος: Μαμᾶ γιατί ὅταν κο-
νιοῦνται τὰ δέντρα φυσάει ἀ-
ρας;

Καὶ ὁ ἔξυπνος Τάκης ἐπε-
βαίνει:

— Γιατὶ κουνᾶνε τὸν ἀέρ
δὲν καταλαβαίνεις βρὲ βλάκ
Νά, ὅπως τὸν κουνάει ἡ βεντ-
λια.

⁂

Μπεμπέκα: Μαμᾶ θὰ πᾶ
στὸ θέατρο ἢ στὸν κινηματ-
γράφο;

Γιατί ρωτᾶς;

Γιατὶ ἂν πᾶμε στὸν κινημ-
τογράφο ποὺ εἶναι σκοτεινὰ.
νὰ μὴν πλυθῶ.

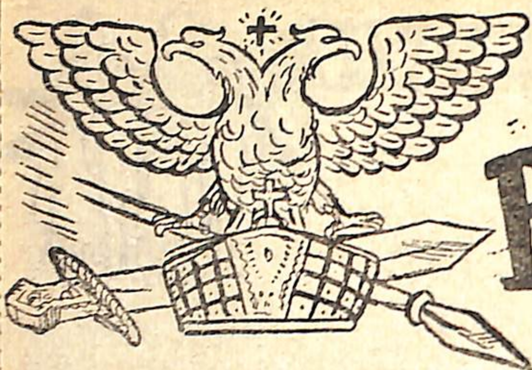
ΚΩΝ. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ

⁂

Καθηγητής: Πάλι ἀμελέτητ
Γιάννη; Νὰ πῆς στὸν μπαμπ
σου νὰ ἔρθη νὰ μᾶς ἐπισκεφθ

Γιάννης: Μὰ ὁ πατέρας μ
εἶναι γιατρὸς καὶ σὲ κάθε ἐπ
σκεψη πέρνει 100.000 δραχμ

ΑΝΤ. ΠΑΤΕΛΗ

Τόν καιρό τοῦ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΔΕΛΤΑ

23ον.

— Ναί, παιδί μου! Πήγαινε νὰ βεβαιωθεῖς πρῶτα πὼς ὁ Κωνσταντῖνος εἶναι ἀλήθεια προδότης, καὶ ὕστερα τιμώρησέ τον! Μὰ ὡς τότε, μὴν πιστέψεις πὼς ὁ γιὸς τοῦ Κρηνίτη πρόδωσε!

— Παππού.... ξεχνᾶς τὸν Ἀσάν.... μουρμούρισε ἡ Ἀλεξία.

—Ὁ Ἀσάν... ὁ Ἀσάν... ἔκανε ὁ γέρος μὲ πόνο. Ναί, αὐτὸ εἶναι ἐναντίον του. Μὰ κι αὐτὸ δὲ μὲ πείθει! Ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ ὁ Ἀσὰν τὰ φρόντισε τὰ δυὸ αὐτὰ ὀρφανά, καὶ πρέπει νὰ πῶ πὼς τὰ καλομεταχειρίζουνταν, ὅσο ἕνας Βούλγαρος μπορεῖ νὰ μεταχειριστεῖ δοῦλο. Μπορεῖ καὶ ὁ Κωνσταντῖνος νὰ τοῦ φύλαξε κάποια συμπάθεια...

—Ὄχι παππού! Δὲ μιλᾶς μὲ τὴν καρδιά σου τώρα! ἀναφώνησε ἀπελπισμένη ἡ Ἀλεξία. Γυρεύεις νὰ μὲ πείσεις, καὶ ὺ ὁ ἴδιος δὲν πιστεύεις ὅσα λές...

Τὰ δόντια τοῦ γέρου χτυποῦσαν ἀπὸ ἡ θέρμη. Πλάγιασε στ' ἄχυρα κι ἔκλειε μὲ ἄπειρη κούραση τὰ βαριά του ματόφυλλα.

— Μὴν πιστεύεις τὸ κακό, όρη μου, εἶπε μὲ κόπο, μὴν ιστεύεις πὼς πρόδωσε ὁ Κωνταντῖνος... ἂν δὲ σοῦ τὸ πεῖ ἴδιος...

— Παππού, τί ἔχεις; ρώτησε νήσυχη ἡ Ἀλεξία.

Ὁ Παγράτης ἔνιωθε τὴν ρομάρα της καὶ προσπάθησε ἀνασηκωθεῖ. Μὲ κόπο τὸ καφερε καὶ τῆς χαμογέλασε νὰ ν ἡσυχάσει.

— Δὲν κοιμήθηκα ὅλη μέρα, ιδί μου, ἀποκρίθηκε, καὶ εἶαι πολὺ κουρασμένος! Μὰ ν ξανάρθεις, θὰ εἶμαι ξεκουρασμένος ὶ καλά, φθάνει νὰ μοῦ φέρεις καλὰ α.

— Δὲν μπορῶ, παππού, νὰ σ' ἀφήσω ως εἶσαι! Φαίνεσαι τόσο ἄρρωστος! Τὸ κεφάλι του γύριζε, ἡ σκέψη του τερδεύουνταν. Ἔκανε ὅμως θάρρος ὰ νὰ μὴν τὴ φοβίσει.

—Ὄχι, παιδάκι μου, ἄρρωστος δὲν μαι. Μὰ πονεῖ ἡ καρδιά μου τόσο, γιὰ δικό σου τὸν πόνο! Πήγαινε στὴ Σέκινα κι ἔλα πάλι... Καὶ ἂν στὸ δρόμο παντήσεις... ἀπαντήσεις τὸν παπά... Δὲ μιλοῦσε πιὰ καθαρὰ καὶ τὸ καλαβε, καὶ φοβήθηκε μὴν τὸ καταλάει κι ἐκείνη.

Ἀκούμπησε τὴ ράχη του στὸν τοῖχο ὰ στηριχθεῖ:

— ... Τὸν παπὰ ποὺ μὲ ζητοῦσε... ξακολούθησε.

Μ' ἕναν πῆδο σηκώθηκε ἡ Ἀλεξία.

— Πάγω νὰ σοῦ τὸν φέρω! τοῦ εἶπε ραγμένη. Παππού, τὸ ξέρω πὼς σὰν τὸν δεῖς, τὸν Γρηγόρη, θὰ γίνεις εὐθὺς καλά!— ἔβγαλε τὴν κάπα της καὶ τὴν τύλιξε γύρω του: Κοιμήσου, παππού, θὰ τὸν βρῶ τὸν Γρηγόρη καὶ θὰ σοῦ τὸν φέρω! Περίμενε λίγο ἀκόμα. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι μακριά!

Τὸν ἀγκάλιασε καὶ τὸν φίλησε σφιχτά.

— Κοιμήσου καλά, τοῦ εἶπε, πρέπει νὰ εἶσαι ξεκουρασμένος ἀπόψε ὅταν σοῦ τὸν φέρω!

Ὁ γέρος ἀκούμπησε τὸ χέρι του στὸ κεφάλι της.

— Τὴν εὐλογία μου νὰ ἔχεις, μουρμούρισε.

Ἡ Ἀλεξία γύρισε νὰ φύγει, μὰ ἔτρεξε πάλι πίσω, ρίχθηκε στὰ γόνατα καὶ τὸν σκέπασε φιλιά. Δὲν τὸ ἀποφάσιζε νὰ φύγει καὶ νὰ τὸν ἀφήσει.

— Πήγαινε... πήγαινε... παρακάλεσε ὁ γέρος, ἄχ, πήγαινε, παιδί μου... καὶ φέρε μού τον πίσω.

Ἡ Ἀλεξία φίλησε τελευταία φορὰ τ' ἄσπρα του μαλλιά, πιάστηκε στὴ ζώνη, ἀνέβηκε καὶ βγῆκε ἀπὸ τὴν τρύπα.

Ἔξω ἡ μέρα ἄρχιζε νὰ χαράζει. Ἔλυσε τὴ ζώνη της κι ἔσκυψε ἄλλη μιὰ φορὰ νὰ τὸν δεῖ.

Τὴν ἔβαλε στὸ ἄλογο μπροστά του σὰν παιδάκι...

— Παππού... παππού... ψιθύρισε.

— Τὴν εὐχή μου νὰ ἔχεις, παιδί μου...

Τὰ χείλια του σάλευαν ἀκόμα, μὰ φωνὴ πιὰ δὲν ἔβγαινε.

Τὴν εἶδε μιὰ στιγμὴ ἀκόμα, μὲ τὸ μαῦρο στεφάνι τῶν μαλλιῶν της, εἶδε τὸ χέρι της ποὺ ἅπλωνε τὰ κλαδιὰ καὶ σκέπαζε τὴν τρύπα, ἄκουσε τὸ λαφρύ της βῆμα ποὺ ἀπομακρύνουνταν κι ἔσβηνε...

Καὶ ὅλα σκοτείνιασαν, καὶ ὁ γέρος σωριάστηκε στ' ἄχυρα.

«Παναγία μου...» ψέλλισε, «φύλαγέ την...».

Σήκωσε τὸ χέρι νὰ κάνει τὸ σταυρό του, μὰ ἦταν τόσο βαρύ! Τρέμοντας τυλίχθηκε στὴν κάπα κι ἔκλεισε τὰ μάτια του νὰ κοιμηθεῖ. Ἀλήθεια ἦταν τόσο, τόσο κουρασμένος...

... Μὰ τὸ χῶμα ἦταν κρύο καὶ σκληρό! Βέβαια εἶχαν γλιστρήσει τ' ἄχυρα, εἶχαν φύγει, εἶχαν μαζευθεῖ σὲ μιὰ γωνιά, ἦταν βωλιασμένα καὶ τὸν πονοῦσαν. Ἔκανε ν' ἀνασηκωθεῖ, μὰ δὲν μπόρεσε. Ἄχ, τί πειράζει κι ἂν εἶχαν φύγει τ' ἄχυρα! Μόνο νὰ κοιμηθεῖ λιγάκι ποὺ ἦταν τόσο κουρασμένος...

«Ἄφησέ με, παιδάκι μου... δὲν πειράζει...» μουρμούρισε.

Ἡ φωνή του τὸν ξύπνησε. Κοίταξε γύρω.

«Ἀλεξία;»

Ὄχι, κανένας δὲν ἦταν κοντά του. Κι ἔξω ἦταν μέρα τώρα, κι ἔβρεχε. Καὶ τὸ νερὸ στάλαζε στὰ φύλλα ποὺ σκέπαζαν τὴν τρύπα, τὸ παράθυρό του...

Τυλίχθηκε πιὸ σφιχτὰ στὴν κάπα. Τί κρύο! Ἄχ, τί κρύο...

... Τὸ νερὸ ἦταν τόσο παγωμένο! Καὶ στάλαζε ἀπὸ τὰ φύλλα καὶ γίνουνταν ποτάμι, κι ἔτρεχε μέσα στὸ κατώγι του ἀπὸ τὴν τρύπα, κι ἔφθανε στὴ γωνιά του καὶ τὸν περιτύλιγε καὶ τὸν σκέπαζε... γι' αὐτὸ κρύωνε τόσο!... Καὶ ὅλα τ' ἄλογα ποὺ ἔπιναν, τοῦ Τσάρου τ' ἄλογα, τὸν ἔσπρωχναν μὲ τὸ κεφάλι τους... γι' αὐτὸ πονοῦσε τόσο... Καὶ ὁ Ἀσὰν δὲν τὰ συμμάζευε, παρὰ τ' ἄφηνε νὰ τὸν βασανίζουν, ὅσο κι ἂν τὸν παρακαλοῦσε ὁ Κωνσταντῖνος νὰ τὰ πάρει καὶ νὰ φύγει. Μὰ γιατί τάχα ν' ἀκούσει ὁ Ἀσὰν τὸν Κωνσταντῖνο, ἀφοῦ ὁ Κωνσταντῖνος ἦταν σκλάβος καὶ ἀρνοῦνταν νὰ ἐκδικήσει τοὺς γονεῖς του;...

«Τ' ὁρκίστηκες! Τ' ὁρκίστηκες στὸ σταυρό!» φώναξε ὁ γέρος, κι ἄνοιξε τὰ μάτια...

... Στὴ γωνιά, ἀντίκρυ, μιὰ γυναίκα στέκουνταν κι ἔκαμνε τὸ σταυρό της ἐμπρὸς σὲ δυὸ νωποὺς τάφους, κάτω ἀπὸ ἕναν πλάτανο. Ὁ γέρος τῆς χαμογέλασε.

«Ἄχ, κακομοίρα γυναίκα μου! Ἦλθες πάλι λοιπόν!... Μὰ τώρα φεύγω ἐγὼ καὶ θὰ σ' ἀφήσω χήρα...».

... Μὰ ἡ γυναίκα σταυροκοπιοῦνταν κι ἔκαμνε μετάνοιες. Καὶ δὲν ἔβλεπε πὼς μπροστά της ἕνας Βούλγαρος ἔδερνε ἕνα ἀγόρι, καὶ δὲν πήγαινε νὰ τὸ πάρει, νὰ τὸ σώσει τὸ ἀγόρι αὐτὸ ποὺ ἦταν ὁ φίλος τοῦ Κωνσταντίνου...

Καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἦταν προδότης!..

Τέτοια ἦταν ἡ ἀγωνία, ποὺ ὁ γέρος ἀνασηκώθηκε. Κοίταξε γύρω του ἀγριεμένος...

Ὄχι, κανένας δὲν ἦταν στὸ κατώγι. Κι ἔξω ἡ βροχὴ ἔπεφτε, ἔπεφτε, ἔπεφτε. Κι ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ φύλλα φαίνουνταν ὁ μολυβένιος οὐρανός...

Ἀποκαμωμένος ξανάπεσε στὸ χῶμα, καὶ οἱ ἁλυσίδες του κουδούνισαν θλιβερά.

«Τὸ σήμαντρο...» μουρμούρισε. «Γρη-

γόρη, ξύπνα...».

... Μὰ ὄχι, δὲν ἦταν τὸ πρωινὸ σήμαντρο τῆς μονῆς ποὺ χτυποῦσε. Ἦταν τὸ σήμαντρο τοῦ θανάτου. Γιατὶ στὸ μοναστήρι, σὰν πεθαίνει κανένας καλόγερος, οἱ ἄλλοι καλόγεροι χτυποῦν τὸ σήμαντρο, καὶ ὁ Γρηγόρης τοῦ τὸ εἶχε πεῖ πολλὲς φορές. Καὶ τώρα ποὺ τὸν ἔφερε ἡ Ἀλεξία, ὁ ἴδιος ὁ Γρηγόρης χτυποῦσε τὸ σήμαντρο, γιὰ τὴν κηδεία τοῦ γερο - Παγράτη... Καὶ τὸν εἶχαν θάψει κιόλα... καὶ ὁ τάφος ἦταν κρύος καὶ μύριζε μούχλα...

«Πάρε τὴν κάπα σου, Ἀλεξία... δὲν τὴ χρειάζομαι πιά...».

Μὰ ἔξαφνα ἕνα βῆμα τὸν ξύπνησε καὶ τὸν ἔβγαλε ἀπὸ τὰ ὄνειρα καὶ τὰ οράματα.

Ναί! ἦταν ἀλήθεια... κάποιος πλησίαζε... κάποιος παραμέριζε τὰ φύλλα... Ἡ Ἀλεξία; Καὶ ὁ Γρηγόρης;

Τὰ κλαδιὰ ἔτριξαν.

«Παιδάκι μου... Γρηγόρη...» μουρμούρισε ὁ γέρος, καὶ ἀπὸ τὴ χαρά του βρῆκε ἀκόμα δύναμη ν' ἀνασηκωθεῖ στὸν ἄγκωνα.

Ἕνα κεφάλι παρουσιάστηκε στὴν τρύπα καὶ κοίταξε μέσα. Ἦταν ὁ ἀφέντης του.

— Παλιόγερε! εἶπε ὁ Βούλγαρος. Ξαπλωταριὰ θέλεις, ἔ; — καὶ τοῦ πέταξε μιὰ ξερὴ πίτα. Ὅσο δὲ σὲ δῶ νὰ γυρνᾶς τὶς μυλόπετρες, ἄλλο φαγὶ δὲν ἔχει!

Τὰ κλαδιὰ ξαναπλώθηκαν στὴ θέση τους καὶ τὸ βῆμα ἀπομακρύνθηκε.

Ὁ γέρος ἔγειρε στ' ἄχυρα κι ἀναστέναξε...

Καὶ πέρασε ὥρα πολλή...

Ὅταν ξύπνησε πάλι ἦταν νύχτα βαθιά.

«Τώρα θὰ ἔλθει», εἶπε, «τὸ ξέρω... μοῦ τὸ ὑποσχέθηκε...».

Ἔβρεχε ἔξω κι ἄλλο δὲν ἀκούονταν παρὰ τὸ μονότονο στάξιμο στὰ φύλλα καὶ τὸ πιτσίλισμα τοῦ νεροῦ στὸ βρεμένο χῶμα.

«Γι' αὐτὸ δὲν τὴν ἀκούω... εἶναι ὁ κρότος τῆς βροχῆς... Μὰ ἔρχεται... ἔρχεται... τὸ ξέρω...».

Πιάνουνταν ἡ ἀναπνοή του κάθε λίγο... Τί πείραζε τώρα, ἀφοῦ ἔρχουνταν ἡ Ἀλεξία μὲ τὸν Γρηγόρη...

Αἰσθάνθηκε πὼς τὰ πόδια του πάγωναν... καὶ τὰ χέρια του... Κατάλαβε πὼς τελειώνει...

Ἀγωνίστηκε νὰ κουνήσει. Ἄλλη μιὰ στιγμή, μόνο μιὰ στιγμὴ νὰ ζήσει ἀκόμα... γιὰ νὰ τοὺς δεῖ... Ἄλλη μια προσπάθεια, μόνο μιά... ἡ τελευταία.

Κάρφωσε τὸ βλέμμα του στὴν τρύπα.

«Παιδάκι μου...» τραύλισε.

Τὴν Ἀλεξία ἄραγε ἢ τὸν Γρηγόρη φώναζε ὁ γέρος, μὲ τὴν τελευταία αὐτὴ λέξη ὅπου χύθηκε ὅλη ἡ τρυφερότητα τῆς ψυχῆς του;

Τὸ κεφάλι του ἔγειρε, στέναξε μιὰ φορά... καὶ ἄλλη μιὰ πιὸ σιγανά... καὶ ἀκόμα μιά...

Καὶ δὲν κούνησε πιά.

ΙΖ'.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ

Δυὸ μέρες ὁλόκληρες, ἀπὸ χωριὸ σὲ πόλη καὶ ἀπὸ πόλη σὲ χωριό, γύριζε ὁ Γρηγόρης μὲ τὸ ἄλογο, παντοῦ γυρεύοντας τὸ γερο - Παγράτη, παντοῦ ρωτώντας γιὰ τὸ παιδί, ἕνα κορίτσι ὡς δεκαπέντε χρονῶν τώρα.

Μὰ τίποτα, τίποτα δὲν μπόρεσε νὰ μάθει.

Ἀποσταμένος καὶ ὡς τὴν καρδιὰ θλιμμένος, σταμάτησε τὸ βράδυ σ' ἕνα χωριὸ κοντὰ στὴ Σέταινα, χτύπησε τὴν πόρτα μιᾶς καλύβας καὶ ζήτησε λίγο ζεστὸ φαγὶ κι ἕνα στρῶμα γιὰ τὴ νύχτα.

Ὅσο ἑτοίμαζε ἡ χωρικὴ τὴ σούπα του καὶ ὁ χωρικὸς φρόντιζε τὸ ἄλογο, ὁ Γρηγόρης βγῆκε καὶ γύρισε στὴ γειτονιά, ρωτώντας παντοῦ ἂν κανένας γνώριζε τὸ γερο - Παγράτη, ποὺ εἶχε μαζί του ἕνα κορίτσι ὡς δεκαπέντε χρονῶν.

Μὰ κανένας δὲν ἤξερε.

Καὶ πάλι γύρισε στὴν καλύβα, πιὸ κουρασμένος, πιὸ ἀποθαρρυμένος παρὰ ποτέ.

Εἶπε τοῦ χωρικοῦ νὰ τοῦ ἑτοιμάσει τὸ ἄλογο νωρὶς τὸ πρωί, γιατὶ θὰ ἔφευγε ξημερώματα. Καὶ κάθησε νὰ φάγει τὴ σούπα, ποὺ τοῦ ἔφερε ἡ νοικοκυρὰ σὲ μιὰ ξυλοπινάκα.

Ἐκείνη τὴν ὥρα χτύπησε ἡ πόρτα, κι ἕνα κορίτσι μπῆκε μέσα.

Ἦταν καταλασπωμένο, καὶ φαίνουνταν νὰ στέκεται μὲ κόπο στὰ πόδια του ἀπὸ τὴν κούραση.

— Καλῶς την, εἶπε ὁ χωρικὸς ποὺ κάθουνταν καὶ αὐτὸς κι ἔτρωγε μὲ τὸν παπά. Μπά; Τί ἔπαθες, κορίτσι μου; Δὲν εἶσαι καλά; Ἔλα νὰ στεγνώσεις τὰ ροῦχα σου καὶ νὰ ζεσταθεῖς στὸ τζάκι.

Μὲ μιὰ ματιά, ὁ Γρηγόρης εἶχε ἀναγνωρίσει τὴ Βουβὴ τῆς μονῆς τῆς Παναγίας τῆς Ἐλεούσας.

Ἡ κόρη ζύγωσε στὸ τζάκι, κάθησε μὲ τὰ χέρια κρεμασμένα, καὶ ἀκούμπησε στὸν τοῖχο.

Ὁ Γρηγόρης σηκώθηκε.

— Φέρε της τίποτα νὰ πάρει, εἶπε σιγὰ τοῦ χωρικοῦ. Μοιάζει παγωμένη. Φέρε της τίποτα ζεστό...

Ἔχυσε λίγο κρασὶ σ' ἕνα ποτήρι καὶ σίμωσε νὰ τῆς τὸ δώσει.

—Ἄχ, τὴν κακομοίρα! Ἀλήθεια μοιάζει ἄρρωστη! ἔκανε ὁ χωρικός.

Κι ἔτρεξε νὰ βρεῖ τὴ γυναίκα του ποὺ εἶχε πάγει στῆς γειτόνισσας.

Μόλις ἔκλεισε ἡ πόρτα, ἡ κόρη πετάχθηκε ἀπὸ τὴ θέση της.

— Γρηγόρη... ὁ πατέρας σου...

Δὲν πρόφθασε ν' ἀρθρώσει ἄλλη λέξη. Τὰ γόνατά της λύγισαν, πιάστηκε στὸ ράσο τοῦ καλόγερου, σκόνταψε, κι ἔπεσε στὶς πλάκες ἐμπρὸς στὸ τζάκι.

Ὁ Γρηγόρης γονάτισε κοντά της καὶ τὴ σήκωσε στὰ χέρια του. Τὸ πρόσωπό του ἦταν ἄσπρο ὅσο καὶ τὸ δικό της. Ἡ κόρη εἶχε μιλήσει ἑλληνικά.

Τὰ χείλια της κουνοῦσαν, κάτι ἀγωνίζουνταν νὰ πεῖ.

Ὁ παπὰς ἔσκυψε τὸ αὐτί του στὸ στόμα της.

— Πάρε τὸ ἄλογό σου... μὴ χάνεις ὥρα...

Ὁ καλόγερος ἔσπρωξε ἀπὸ τὸ μέτωπό της τὰ πυκνὰ μαῦρα μαλλιά, καὶ μὲ πολλὴ συγκίνηση κοίταξε τὰ χαρακτηριστικά της, τὸ ἀχνὸ πρόσωπο καὶ τὰ μάτια της, κοκκινισμένα, σὰν καμένα ἀπὸ τὴν ἀγρυπνιά.

—Ἀλεξία; ρώτησε.

Ἡ κόρη ἔγνεψε καταφατικά.

— Ναί... μουρμούρισε.

Καὶ μὲ κόπο ἐπανέλαβε;

— Μὴ χάνεις καιρό... πάρε τὸ ἄλογο... γρήγορα...

Ὁ Γρηγόρης πῆρε τὸ ποτήρι κι ἔχυσε στὰ χείλια της μερικὲς γουλιὲς κρασί.

Ἡ Ἀλεξία συνῆλθε λίγο, κοίταξε γύρω, καὶ βλέποντας τὸν παπὰ μόνο:

— Μᾶς περιμένει... ψιθύρισε, καὶ εἶναι μακριά... καὶ εἶναι ἄρρωστος...

Ἔκανε νὰ σηκωθεῖ, μὰ ὁ Γρηγόρης τὴν ἐμπόδισε.

— Φάνε πρῶτα, εἶπε. Φαίνεσαι ἀποσταμένη!

Καί, κουταλιὰ - κουταλιά, τῆς ἔδωσε τὴ σούπα ποὺ εἶχε ἑτοιμάσει ἡ χωρική.

Ἕνα βῆμα ἀκούστηκε. Ἦταν ὁ χωρικὸς ποὺ γύριζε.

Τὰ δάχτυλα τῆς κόρης σκάλωσαν νευρικὰ στὸ μανίκι τοῦ καλόγερου.

— Γιὰ ὅλους εἶμαι ἡ Β ο υ β ὴ Β ο υ λ γ ά ρ α ψιθύρισε.

Ὁ Γρηγόρης ἔκανε νόημα πὼς κατάλαβε.

Ἡ πόρτα ἄνοιξε καὶ ὁ νοικοκύρης

Ἔκανε νὰ ἀνασηκωθῆ μὰ δὲν μπόρεσε...

μπῆκε μέσα μὲ τὴ γυναίκα του. Στὸ χέρι της βαστοῦσε ἡ χωρικὴ μιὰ γαβάθα ποὺ ἄχνιζε.

— Πιές το κόρη μου, τῆς εἶπε. Ἀπὸ τὴ γειτόνισσα τὸ πῆρα! Εἶναι δυναμωτικό, καὶ θὰ σὲ ζεστάνει λίγο...

— Πιές το, καὶ πᾶμε, εἶπε ὁ Γρηγόρης.

Κι ἐξήγησε τοῦ χωρικοῦ πὼς κάποιος ἄρρωστος τὸν ζητοῦσε ἀπὸ τὸ γειτονικὸ χωριὸ κι ἔστειλε τὴ Βουβὴ νὰ τὸν φέρει.

Ὁ χωρικὸς σαμάρωσε βιαστικὰ τὸ ἄλογο, καὶ ὁ καλόγερος, ἀφοῦ πλήρωσε, βγῆκε μὲ τὴν Ἀλεξία.

Τὸ κρύο ἔτσουζε. Ὁ Γρηγόρης τύλιξε τὴν κόρη στὸ ἐπανωφόρι του, καὶ τὴν ἔβαλε στὸ ἄλογο μπροστά του, σὰν παιδάκι. Καὶ σὰν παιδάκι ἡ κόρη ἀκούμπησε τὸ κεφάλι της στὸν ὦμο του.

Καὶ βγῆκαν ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ πῆραν τὸ μονοπάτι ποὺ ἀνέβαινε τὸ βουνό.

— Γρήγορα... γρήγορα... παρακαλοῦσε ἡ Ἀλεξία, εἶναι τόσο μακριὰ ἀ-κόμα!... Καὶ ὑποσχέθηκα ἀπόψε νὰ σ-φέρω στὸ κατώγι του!

— Στὸ κατώγι; ἀναφώνησε ὁ καλόγερος ξαφνισμένος. Τὸν ἔχουν σὲ κατώγι Καὶ λὲς πὼς εἶναι ἄρρωστος;

— Ναί! εἶπε ἡ κόρη. Βιάσου... Πρέπει νὰ φθάσομε πρὶν φέξει...

Τὸ κεφάλι της βάραινε ὅλο καὶ πε-ρισσότερο στὸν ὦμο του. Τὴν εἶδε τόσ-κουρασμένη, τοῦ φάνηκε τόσο ἀπροστάτευτη, ποὺ σφίχθηκε ἡ καρδιά του.

—Ἀπὸ πότε μὲ γυρεύεις; τὴ ρώτησε

—Ἀπὸ τὰ ξημερώματα.

— Καὶ πῶς μὲ βρῆκες;

— Ρωτοῦσα σὲ κάθε χωριό. Μοῦ ἔλ

γαν πῶς πέρασες καὶ πῶς εἶχες φύγει, καὶ ξανάφευγα τρεχάτη. Κι ἔτσι ὅλη μέρα.

— Χωρὶς νὰ σταματήσεις; Μὰ θὰ πλήγιασαν τὰ πόδια σου!

— Εἶχες ἄλογο καὶ ἤμουν πεζή. Ἔπρεπε νὰ σὲ προκάνω...

—Παιδί μου!... μουρμούρισε μὲ συγκίνηση ὁ καλόγερος.

—Ἄχ, τί πειράζει! διέκοψε νευρικὰ ἡ Ἀλεξία. Μόνο ποὺ ἄργησα πολὺ νὰ σὲ βρῶ... καὶ περιμένει ὁ παππούς!

Ὁ Γρηγόρης καμτσίκωσε τὸ ἄλογό του, μὰ ἦταν ἀνήφορος καὶ τὸ ζῶο δὲν ἔτρεχε μὲ τὸ διπλό του φορτίο.

— Πῶς μὲ ἀναγνώρισες; ρώτησε ὁ Γρηγόρης.

— Σὲ ἄκουσα, ὅταν ρωτοῦσες στὴ γειτονιὰ γιὰ τὸ γερο - Παγράτη. Καὶ ὅταν σὲ εἶδα στὸ φῶς, σὲ ἀναγνώρισα ἀμέσως ἀπὸ τὴν ὄψη σου. Γιατὶ μοιάζεις πολὺ τοῦ παπποῦ.

— Καὶ ὅμως μὲ ξαναεῖδες πάνω στὸ Δύσβατο καὶ δὲ μὲ γνώρισες!

— Σὲ γνώρισα ἀμέσως, ἀποκρίθηκε ἡ Ἀλεξία, καὶ πῆγα νὰ σὲ ρωτήσω ἂν δὲν ἦσουν ὁ Γρηγόρης... Μὰ εἶπες ἄλλο ὄνομα... καὶ τότε πίστεψα πῶς δὲν ἦσουν ἐσύ.

—Ἕνα ὄνομα;

— Ναί... Μὲ ρώτησες γιὰ τὸν Ἀσάν!

Τόσο μίσος ξέσπασε στὴ φωνή της, ποὺ ὁ καλόγερος ἀνατρίχιασε.

Τὴν κοίταξε μὲ ἀπορία. Γιατὶ τὸν ἔλεγε Ἀσάν, μιλώντας μὲ τὸ γιὸ τοῦ Παγράτη;

Τὸ πρόσωπό της ἦταν σὰ μαρμαρωμένο, μὲ μιὰ ἔκφραση μίσους ποὺ τὸν τρόμαξε σὲ τόσο νέο κορίτσι, καὶ τὸν μπέρδεψε. Μήπως καὶ δὲν ἤξερε; Μήπως καὶ δὲν τῆς εἶχε πεῖ ὁ πατέρας του πὼς ἦταν ὁ Νικήτας;

Δὲν τόλμησε νὰ ρωτήσει. Καὶ τῆς μίλησε γιὰ ἄλλα.

— Γιατὶ κάνεις τὴ βουβὴ σὰν εἶσαι μὲ Βουλγάρους; ρώτησε.

Μὲ λίγα λόγια τοῦ διηγήθηκε τότε τὴ ζωή της.

Τοῦ εἶπε πῶς βρέθηκε μὲ τὸν Παγράτη στὴ σφαγὴ τῆς Ἀδριανούπολης. Πῶς ὁ «παππούς», γιὰ νὰ τὴ σώσει, τὴν πέρασε γιὰ ἐγγονή του, κι ἐκεῖνος εἶπε πὼς ἦταν Βούλγαρος ἀπὸ τὴ Σκάμπα. Πῶς, τὴν ὥρα τῆς σφαγῆς, τῆς ἔκλεισε τὸ στόμα καὶ τῆς εἶπε, «Μὴ μιλήσεις πιά!» Πῶς μπροστά τους εἶχαν σφάξει μιὰ γυναίκα. Καὶ τὸ παιδί της, ποὺ ἦταν κρυμμένο κοντά τους, φώναξε, ἑλληνικά, «Μητέρα μου!» κι εὐθὺς τὸ ἅρπαξαν οἱ Κομιτάδες καὶ τὸ κομμάτιασαν. Καὶ ἄλλα παιδιὰ ποὺ φώναξαν, τὰ κομμάτιασαν.

— Καὶ τρόμαξα πολύ, ἐξακολούθησε ἡ Ἀλεξία. Καὶ δὲ μίλησα πιά.

Τοῦ εἶπε πὼς τοὺς πῆραν ὕστερα αἰχμαλώτους, καὶ πὼς μέρες κι ἑβδομάδες δὲν εἶχε ἀνοίξει τὸ στόμα της νὰ μιλήσει, οὔτε κὰν τοῦ Παγράτη, ἀπὸ τὴ φρίκη της τρομάρας. Καὶ ὕστερα, ἀφοῦ τοὺς πῆρε ὁ ἀφέντης τους στὸ χωριό του, τῆς εἶπε ὁ Παγράτης νὰ μὴ μιλήσει καθόλου, γιατὶ δὲν ἤξερε παρὰ ἑλληνικά, καὶ ὁ γέρος φοβοῦνταν τὴν ἐκδίκηση τοῦ Ἰβάτζη. Καὶ ὅταν ὕστερα ἀπὸ καιρὸ ἔμαθε βουλγάρικα, ὅλοι πιὰ τὴ νόμιζαν βουβή. Καὶ βουβὴ πιὰ ἔμεινε, καὶ δὲ μιλοῦσε παρὰ τοῦ Παγράτη, τὴ νύχτα, ἢ σὰ βρίσκουνταν μόνοι, στ' ἀνοιχτά, ὅπου τῆς μάθαινε ὁ γέρος, χαράζοντας γράμματα στὸ χῶμα, νὰ διαβάζει καὶ νὰ γράφει ἑλληνικά.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΝΑΣΤΡΑΔΙΝ ΧΟΤΖΑ

Ο ΧΟΤΖΑΣ ΚΙ' Ο ΓΑΪΔΑΡΟΣ ΤΟΥ

Μιὰ φορὰ ἕνας συγχωριανός του πῆγε καὶ βρῆκε τὸν Ναστραδίν.

—Χότζα μου, τοῦ εἶπε, ἄκουσα πῶς τὶς προάλλες εἶχες ἄρρωστο τὸν γάϊδαρό σου.

—Πράγματι, ἦταν ἀνήμπορος ὁ δόλιος...

—Τοὔκανες κανένα γιατροσόφι;

—Ἀμ' τί; Ἔτσι θὰ τὸν ἄφηνα;

— Σὰν τί, Χότζα μου;

— Τοὔδωσα κι' ἤπιε νέφτι.

—Νέφτι; Τί λές; Καλὰ μοῦ τὄπες Χότζα μου. Γιατὶ κι' ὁ δικός μου γάϊδαρος εἶναι κομμάτι ἀνήμπορος τελευταῖα...

Καὶ φεύγει ὁ χωριανὸς τρέχοντας νὰ πάη νὰ ποτίση τὸν γάϊδαρό του νέφτι.

Σὲ λίγες μέρες, γυρίζει στὸ Χότζα ἔξω φρενῶν.

—Ὡραῖα πράγματα, Χότζα μου! τοῦ εἶπε. Εἶναι αὐτὰ ἀστεῖα; Τὰ κάνουν οἱ σωστοὶ ἄνθρωποι τέτοια χωρατά;

— Δὲν καταλαβαίνω γιατὶ μιλᾶς ἄνθρωπέ μου! τὸν ἔκοψε ξαφνιασμένος ὁ Χότζας.

— Γιὰ τὸν γάϊδαρό μου μιλάω! εἶπε ὁ ἄλλος. Μοῦ εἶπες πὼς ἔδωσες στὸν δικό σου τὸν γάϊδαρο νέφτι...

—Δὲ σοῦπα ψέμματα. Μά τὸν Ἀλλάχ, τοῦ ἔδωσα...

—Ἔδωσα κι' ἐγὼ λοιπὸν τοῦ γαϊδάρου μου νέφτι, καὶ ψόφησε.

—Μὰ κι' ὁ δικός μου γάϊδαρος ψόφησε ἀφοῦ ἤπιε τὸ νέφτι.

—Αὐτὸ ὅμως δὲ μοῦ τὸ εἶπες!

—Πῶς νὰ σοῦ τὸ πῶ, ἀφοῦ δὲ μὲ ρώτησες; Ἐσὺ ἤθελες νὰ μάθης μονάχα τί ἔδωσα τοῦ γαϊδάρου μου ὅταν ἀρρώστησε. Δὲ μὲ ρώτησες ὅμως καὶ τί ἔγινε ὕστερα...

Η ΑΞΙΑ ΤΟΥ

Μιὰ φορὰ ὁ Χότζας ἔτυχε ν' ἀνταμωθῆ στὸ λουτρὸ μ' ἕναν πολὺ ἀνόητο κι' ἀχαΐρευτο ἄνθρωπο, ποὺ ἦταν ὅμως πλούσιος πολύ, γιατὶ ὁ πατέρας του ποὺ ἦταν προκομμένος, εἶχε κάνει μεγάλη περιουσία καὶ τοῦ τὴν ἄφησε πεθαίνοντας κληρονομιά.

Καμάρωνε ὁ πλούσιος σὰν κάλπικη μονέδα, κι' ὅλο διηγόταν γιὰ τὰ πόσα ἀμπέλια εἶχε, γιὰ τὰ πόσα χωράφια, καὶ γιὰ τὰ πόσα κεφάλια βόδια.

Μιὰ στιγμή, βλέποντας πὼς ὁ Χότζας δὲν τοῦ ἔδινε σημασία γιατὶ τὸν βαριόταν, ἄλλαξε κουβέντα, καὶ τοῦ εἶπε:

—Ἄκου, Χότζα μου, ἂν μ' ἔπιαναν σκλάβο κι' ἂν μὲ πουλοῦσαν στὸ σκλαβοπάζαρο, πόσα λὲς νάπιανε ὁ ἀφέντης μου;

— Καμμιὰ πενηνταριὰ γρόσια, εἶπε ὁ Χότζας σοβαρά.

—Πενῆντα γρόσια μονάχα; Μὰ τόσο μόνο κάνουν τὰ ροῦχα μου.

—Ἀκριβῶς... εἶπε ὁ Χότζας. Ἡ ἀξία σου εἶναι μονάχα ὅσο κοστίζουν τὰ ροῦχα σου...

Ο ΚΟΥΡΕΑΣ

Μιὰ φορὰ ὁ Χότζας εἶχε ἕναν πολὺ λιπόψυχο συγχωριανό. Κάποτε ἔτυχε νὰ κατεβοῦν μαζὶ στὴν πολιτεία κι' ὁ χωριανὸς τοῦ Χότζα μπῆκε σ' ἕνα κουρεῖο νὰ ξυριστῆ, ἐνῶ ὁ Χότζας στάθηκε ἀπέξω καὶ χάζεβε τὶς βιτρίνες.

Ὁ κουρέας ὅμως ἦταν ἀτζαμῆς, καὶ ξυρίζοντας τὸν χωριανό, τοῦ τραβάει μιὰ κοψιὰ στὸ λαιμό.

Εἶδε κεῖνος τὰ αἵματα καὶ νόμισε πὼς τὸν σκότωσε ὁ κουρέας.

—Ἄθλιε, μ' ἔσφαξες! φώναξε. Κι' ἔχω γυναῖκα καὶ μικρὰ παιδιὰ ποὺ θὰ μείνουν στοὺς πέντε δρόμους! Στάσου νὰ σοῦ δείξω!

Φοβήθηκε ὁ κουρέας, τὸ βάζει στὰ πόδια. Πίσω του ὁ χωριανὸς νὰ τὸν κυνηγάη, γιατὶ τὸν εἶχε σκοτώσει.

Ὅπως ἤξερε ὅμως καλύτερα τὴν γειτονιὰ ὁ κουρέας, ἔγινε καπνός, κι' ὁ χωριανὸς γύρισε στὸ κουρεῖο ἄπρακτος κι' ἀντάμωσε τὸν Χότζα ποὺ ἐξακολουθοῦσε νὰ κοιτάζη τὶς βιτρίνες.

—Γιατί, Χότζα μου, δὲ μὲ βοήθησες νὰ τὸν πιάσω τὸν φονιά; τοῦ ἐπαραπονέθηκε.

—Φονιᾶς; Τί παναπῆ φονιᾶς; ἔκανε ξαφνιασμένος ὁ Χότζας.

—Δὲν ξέρεις, Χότζα μου τί παναπεῖ φονιᾶς; Μὴ μοῦ τὸ λές! Φονιᾶς εἶναι ἕνας ποὺ σκοτώνει..

—Ἄ! Κατάλαβα! Χασάπης...

—Ὄχι, Χότζα μου! Ἕνας ποὺ σκοτώνει ἀνθρώπους.

—Καὶ δὲν τὸ λὲς καθαρά; Μπόγιας δηλαδή.

—Ὄχι μπόγιας, Χότζα μου, θὰ μὲ σκάσης! Ἕνας ποὺ σκοτώνει ἀνθρώπους στὰ καλὰ καθούμενα... Στὸ σπίτι τους...

—Ἄ, μπράβο! Τώρα μπῆκα! Θέλεις νὰ πῆς, γιατρός!

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΕΞΥΠΝΟ ΠΑΙΔΙ!

Ἡ μητέρα ἀπ' τὴν κουζίνα:

— Τί ὥρα εἶπε τὸ ράδιο, Μίμη;

Κι' ὁ Μίμης μὲ ἀφέλεια:

— 9 καὶ 2! Ἄρα εἶναι... 11!

ΕΞΑΨΑΛΜΟΣ

Ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Ἕνας σκανταλιάρης

Ἀγαπητά μου παιδιά,

Ὁ Λάκης εἶναι ἕνας πιτσιρῖκος ἕξη χρονῶν μὰ οἱ ἀταξίες κι' οἱ σκανδαλιές του ξεπερνοῦν καὶ τὰ χρόνια του καὶ τὸ μπόϊ του. Χτὲς τ' ἀπόγεμα γύριζαν μὲ τ' αὐτοκίνητο τοῦ σχολείου κι' ὁ Λάκης μὲ δυὸ ἄλλα μικρὰ πειρακτήρια ἄρχισαν νὰ κτυποῦν καὶ νὰ σπρώχνουν τὰ ἄλλα παιδιά.

— Θὰ δῆτε τί θὰ σᾶς κάνη αὔριο ὁ δάσκαλος, τοὺς φοβέρισε ὁ σωφέρ.

—Νὰ τοὺς μαρτυρήσης κὺρ Μῆτσο, εἶπαν τὰ ἄλλα παιδιὰ εὐχαριστημένα.

— Καὶ βέβαια θὰ τὰ πῶ τὰ καμώματά τους στὸ δάσκαλο, εἶπε ὁ σωφέρ.

Τρόμαξε ὁ Λάκης μὲ τὴν παρέα του καὶ λούφαξαν στὴ στιγμή. Δὲν ξέρω πῶς τὰ κατάφεραν οἱ ἄλλοι, τοῦ Λάκη ὅμως ἡ ἱστορία εἶχε ἀστεία συνέχεια.

Πρωΐ πρωΐ σήμερα ἡ μητέρα του, ἡ γειτόνισσά μας, ἔστειλε καὶ μὲ φώναξε.

— Κυρὰ Καντιανή μου, ἔλα μὲ τὸ θερμόμετρο, νὰ δοῦμε ἂν ἔχη ὁ Λάκης μου πυρετό.

Στὸ δρόμο μοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορία γιὰ τὶς ἀταξίες τοῦ Λάκη. Ἀμέσως κατάλαβα τί ἀρρώστεια τὸν εἶχε πιάσει. Φοβόταν μὴ φάει ξύλο ἀπὸ τὸ δάσκαλο κι' ἔκανε τὸν ἄρρωστο.

Πῆγα λοιπόν, καὶ τὴν ὥρα ποὺ τοῦ εἶχα τὸ θερμόμετρο εἶπα τάχα τυχαῖα.

— Κρῖμα ποὺ πονεῖ ἡ κοιλιὰ τοῦ Λάκη. Κι' ἐγὼ εἶχα σκοπὸ νὰ τὸν πάρω τ' ἀπόγευμα μὲ τὰ ἐγγονάκια μου νὰ τοὺς πάω στὸ κουκλοθέατρο.

Ὁ Λάκης μὲ κοίταξε μὲ ματάκια ποὺ ἄστραψαν.

—Ὡς τ' ἀπόγεμα, φώναξε θὰ ξεπονέση ἡ κοιλιά μου.

— Ναί, μὰ δὲν κάνει, τοῦ εἶπα, νὰ βγῆς περίπατο ἀφοῦ δὲ θὰ πᾶς τὸ πρωΐ στὸ σχολεῖο. Γιὰ σκέψου νὰ σὲ δῆ κανένας συμμαθητής σου ἢ κι' ὁ ἴδιος ὁ δάσκα λος; Τί θὰ πῆ; «Γιὰ τὸ σχολειὸ ἦταν ἄρ ρωστος ὁ Λάκης, γιὰ τὸ κουκλοθέατρο ὅμως ἔγινε καλά». Στάθηκε λίγο σκεπτικὸ ὕστερα μοῦ εἶπε:

—Γιαγιὰ Καντιανή. θαρρῶ πῶς ἀρχί- ζει νὰ μοῦ περνᾶ ὁ κοιλόπονος; Βγάλ γρήγορα τὸ θερμόμετρο νὰ δῆς ποὺ δέ ἔχω πυρετό. Βγάλτο γρήγορα νὰ ντυθ γιὰ νὰ πάω σχολεῖο. Μόνο... μόνο.

— Τί κόμπιασες, Λάκη; Μήπως ξανάρ χισε ὁ κοιλόπονος; ρώτησα.

—Ὄχι, μόνο νὰ πῆτε στὸν κὺρ Μῆτσο νὰ μὴν μαρτυρήση στὸ δάσκαλο πῶς χτὲ βράδυ ἔδερνα τὰ παιδιά.

Δαγκάσαμε τὰ χείλια μὲ τὴ μητέρα το γιὰ νὰ μὴ γελάσουμε. Ὁ μικρὸς ψεύτη εἶχε φανερωθῆ. Δὲ λείπει τώρα παρὰ ν δεχτῆ καὶ τὴν τιμωρία ποὺ τοῦ ἄξιζε γι τὸ διπλὸ σφάλμα του. Τὶς σκανταλιὲς κ τὸ ψέμα. Νὰ δοῦμε ἂν θὰ γυρίση τὸ μεσ μέρι κλαμένος ἀπ' τὸ σχολεῖο.

Η ΓΙΑΓΙΑ ΚΑΝΤΙΑΝ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

Τό μαγεμένο ΣΚΟΥΛΗΚΑΚΙ

Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρὸ ἤτανε μιὰ κλῶσσα καὶ μὲ τὰ κλωσσόπουλά της πήγαινε σ' ἕνα γειτονικὸ ἀγρὸ καὶ σκάλιζε τὸ χῶμα γιὰ νὰ βρῆ σκουλικάκια νὰ ταΐση τὰ παιδάκια της.

Μιὰ μέρα ἐκεῖ ποὺ σκάλιζε βρῆκε ἕνα μικρὸ - μικρὸ σκουλῆκι. Ἀμέσως τ' ἅρπαξε μὲ τὴν μυτίτσα της καὶ φώναξε γύρω της τὰ κλωσσόπουλα της νὰ τοὺς τὸ μοιράση.

Μὰ ἐκείνη τὴν στιγμὴ μίλησε τὸ σκουληκάκι καὶ τῆς εἶπε:

— Μὴ μὲ τρῶς καλή μου κοτούλα. Ἄσε με νὰ ζήσω, γιατὶ ἔχω κι' ἐγὼ παιδάκια καὶ εἶναι κρῖμα νὰ τ' ἀφίσω ὀρφανά.

Ἡ κλῶσσα λυπήθηκε τὸ κακόμοιρο τὸ σκουληκάκι καὶ θέλησε νὰ τ' ἀφίση νὰ φύγη. Τὰ κλωσσοπουλάκια της ὅμως, τῆς φώναζαν πῶς πεινοῦσαν καὶ γι' αὐτὸ δίσταζε ν' ἀποφασίση.

Τότε ξαναμίλησε τὸ σκουληκάκι καὶ τῆς εἶπε:

—Ἄσε με, καλή μου κοτούλα, κι' ἀπὸ δῶ κι' ἐμπρὸς γιὰ τὸ καλό, ποὺ θὰ μοῦ κάνης θὰ γεννᾶς φλουριὰ χρυσᾶ, ἀντὶ γι' αὐγά.

Ἡ κλῶσσα, πιά, δὲν δίστασε. Ἄφισε τὸ σκουληκάκι νὰ πάη στὰ παιδιά του, κι' ἐκείνη πῆρε τὰ κλωσσόπουλά της κι' ἔφυγε.

Σὰν μεγάλωσαν τὰ κλωσσόπουλα κι' ἔγιναν ὁλόκληρες κοτοῦλες καὶ πετειναράκια, ἡ μητέρα τους κατάλαβε πάλι πῶς θὰ γεννοῦσε.

Γρήγορα - γρήγορα ἔτρεξε στὴν φωλιά της μὰ ἀντὶ νὰ γεννήση αὐγό, ἄρχισε νὰ γεννᾶ φλουριά.

Τ' ἀφεντικό της σὰν εἶδε τὰ χρυσᾶ φλουριὰ πῆγε νὰ τρελλαθῆ ἀπ' τὴν χαρά του. Πῆρε ἀμέσως τὴν κοτούλα του στὸ σπίτι καὶ τὴν εἶχε μὴ στάξη καὶ μὴ βρέξη. Κι' ὅπου πήγαινε αὐτός, ἀγκαλιά του κι' ἡ κοτούλα.

Κι' ἔτσι γρήγορα, ἀπὸ φτωχὸς ποὺ ἦταν πρὶν ἔγινε πλούσιος. Ἔχτισε ἕνα ὁλόχρυσο παλάτι καὶ μέσα σὲ μιὰ ὁλόχρυση φωλιὰ ἔβαλε τὴν κοτούλα του. Μὰ ἡ κοτούλα, παρ' ὅλα τὰ χρυσάφια, ποὺ εἶχε γύρω της, παρ' ὅλες τὶς περιποιήσεις ποὺ τῆς ἔκαναν δὲν ἦταν εὐτυχισμένη. Θυμόταν πάντα τὸν παληὸ καλὸ καιρό, τότε ποὺ γεννοῦσε τὰ ὁλόασπρα αὐγουλάκια της καὶ τότε, ποὺ τριγυρισμένη ἀπ' τὰ κλωσσόπουλά της, γυρνοῦσε στοὺς ἀγροὺς νὰ βρῆ σκουληκάκια νὰ τὰ ταΐση. Καὶ θυμόταν ἀκόμα ἐκεῖνο τὸ μικρὸ - μικρὸ σκουληκάκι, ποὺ τοῦ εἶχε χαρίσει τὴ ζωὴ καὶ καταλάβαινε τώρα, πῶς ἀντὶ γιὰ καλὸ τῆς εἶχε κάνει κακό. Γι' αὐτὸ μιὰ μέρα πῆρε τὴν μεγάλη ἀπόφαση. Βρῆκε τὴν πόρτα μιὰ στιγμὴ ἀνοιχτὴ καὶ δίνει μιὰ καὶ πηδᾶ στὸ δρόμο κι' ἀμέσως ἀρχίζει νὰ τρέχη γιὰ τὸν ἀγρό. Σὰν ἔφτασε ἐκεῖ ψάχνει δεξιὰ ψάχνει ἀριστερά, καὶ νὰ ξαφνικὰ μπροστά της τὸ σκουληκάκι.

— Καλησπέρα, κοτούλα μου, τῆς λέει ἐκεῖνο μόλις τὴν βλέπει. Ἐλπίζω πῶς θὰ εἶσαι πολὺ εὐτυχισμένη τώρα ποὺ γεννᾶς χρυσᾶ φλουριά.

—Ὄχι, σκουληκάκι μου, ἀπαντᾶ ἡ κοτούλα. Τὰ πλούτη δὲν κάνουν τὴν εὐτυχία. Ἀπ' τὰ χρυσᾶ φλουριὰ προτιμῶ τὰ παιδάκια μου. Ἂν ἔχης τὴν δύναμη, κάνε με νὰ γεννῶ πάλι αὐγουλάκια.

— Καὶ βέβαια ἔχω τὴν δύναμη, εἶπε τὸ σκουληκάκι, ποὺ ἦταν μαγεμένο. Ἀπ' αὐτὴ τὴν στιγμὴ θὰ γεννᾶς ξανὰ αὐγουλάκια.

Γεμάτη χαρὰ γύρισε τότε στὸ παλάτι τοῦ ἀφεντικοῦ της, ποὺ ἔκανε σὰν τρελλὸς γιατὶ τὴν εἶχε χάσει.

—Ἔλα, χρυσῆ μου κοτούλα, τῆς εἶπε, ποῦ ἤσουνα τόσες ὧρες; Κάτσε στὴν φωλίτσα σου καὶ γέννησέ μου μερικὰ φλουριὰ γιατὶ ἔχω ἀνάγκη.

Μὰ ὅσο κι' ἂν κάθησε ἡ κοτούλα στὴν φωλίτσα δὲν μπόρεσε ὁ ἄπληστος ἄνθρωπος νὰ ξαναδῆ φλουριά. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα ἡ κοτούλα μας ἔκανε πάλι ἕνα μεγάλο-μεγάλο αὐγό. Τότε, ὅμως, ἤτανε ποὺ ἔγινε τ' ἀφεντικό της θηρίο σωστό. Ἅρπαξε τὴν καλὴ κοτούλα στὰ χέρια του καὶ ἄρχισε νὰ τὴν χτυπᾶ.

— Νὰ καὶ τούτη, νὰ καὶ κείνη. Παληόκοτα, ποὺ δὲν γεννᾶς, πιὰ φλουριά.

Κι' ἡ κοτούλα κακάριζε κι' ἔλεγε:

— Σκουληκάκι, σκουληκάκι, κάνε νὰ τιμωρηθῆ ὁ κακὸς αὐτὸς ἄνθρωπος...

Καὶ ξαφνικά, τὸ χρυσὸ παλάτι γκρεμίστηκε κι' ὁ ἄπληστος ἄνθρωπος βρέθηκε ξανὰ στὸ παληό του φτωχικό. Τότε μόνον κατάλαβε πόσο ἀχάριστος εἶχε φανῆ καὶ μετάνοιωσε πικρά.

Η ΑΝΕΜΗ

Τί πρέπει νὰ κάνουμε

ΩΣΠΟΥ ΝΑΡΘΗ Ο ΓΙΑΤΡΟΣ

Εἴπαμε στὸ προηγούμενο, πῶς σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις σοβαρῆς αἱμορραγίας, πρέπει πρῶτα - πρῶτα, νὰ χρησιμοποιοῦμε πίεση. Φυσικὰ δὲν πρέπει ν' ἀγγίζομε τὴν πληγὴ μὲ τὰ δάχτυλά μας, γιατὶ εἶναι κίνδυνος νὰ τὴν μολύνουμε.

Πάντως ἂν τὸ αἷμα τρέχει ἀσταμάτητα, καὶ δὲν εἶναι τρόπος νὰ τὸ σταματήσουμε ἀλλοιῶς, δὲν πρέπει νὰ διστάσουμε. Ἔστω κι' ἂν δὲν ἔχομε ἀποστειρωμένη γάζα πρέπει νὰ πιέσωμε τὸ τραῦμα δυνατά, πάνω στὸ σημεῖο τῆς αἱμορραγίας μ' ἕνα καθαρὸ μαντήλι ἢ ἄλλο πανί, ποὺ τὸ κρατᾶμε μὲ τὸ χέρι σφιχτά, γιὰ πολλὴ ὥρα.

Γιατὶ βέβαια εἶναι καλύτερα νὰ ἔχομε ἕναν τραυματισμένο μὲ ἀκάθαρτη πληγὴ ἀλλὰ ζωντανό, παρὰ νὰ διατηρήσουμε καθαρὴ τὴν πληγή του... ὡς νὰ ξεψυχήση ἀπὸ τὸ πολὺ αἷμα ποὺ ἔχασε.

Πάντα νὰ τραβᾶτε ἀρκετὰ τὰ ροῦχα ὥστε νὰ φαίνεται καθαρὰ ἡ πληγή.

Ἂν εἶναι δυνατόν, σηκῶστε τὸ μέλος ποὺ αἱμορραγῆ πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο σῶμα.

Καὶ σὲ κάθε περίπτωση αἱμορραγίας, κ ά ν ε τ ε γ ρ ή γ ο ρ α ὅ τ ι π ρ έ π ε ι ν ὰ κ ά ν ε τ ε. Κάθε στιγμὴ ποὺ χάνεται καὶ τὸ αἷμα τρέχει, εἶναι ζημία.

Στὸ προηγούμενο, σᾶς ἔδειξα σὲ μιὰ εἰκόνα, τὶς κυριώτερες ἀρτηρίες τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς καὶ τὰ σημεῖα (εἶναι οἱ ἄσπροι, στρογγυλοὶ κύκλοι) ποὺ πρέπει νὰ πιέσετε γιὰ νὰ σταματήσετε μιὰ ἀρτηριακὴ αἱμορραγία.

Εἴπαμε πῶς διακρίνομε ἂν πρόκειται γιὰ ἀρτηριακὴ αἱμορραγία, πρῶτα ἀπὸ τὸ χρῶμα τοῦ αἵματος ποὺ εἶναι ζωηρὸ κόκκινο, κι' ὕστερα ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ ξεπετάγεται ἀπὸ τὴν πληγή, μὲ διαδοχικὲς «ἐκτοξεύσεις» ἐκτὸς ἂν ἡ ἀρτηρία ποὺ κόπηκε εἶναι πολὺ βαθειά. Τότε τὸ αἷμα τρέχει κατακόκκινο συνέχεια σὰ ρυάκι.

Π ι έ σ ε τ ε δ υ ν α τ ὰ μ ὲ τ ὰ δ ά χ τ υ λ α ἢ τ ὸ χ έ ρ ι τ ὸ κ α τ ά λ λ η λ ο σ η μ ε ῖ ο σ τ ὸ δ ρ ό μ ο τ ῆ ς ἀ ρ τ η ρ ί α ς, ὅ π ω ς φ α ί ν ε τ α ι σ τ ὴ ν ε ἰ κ ό ν α, κ α ὶ μ ά λ ι σ τ α β ρ ῆ τ ε τ ὸ σ η μ ε ῖ ο ἀ ν ά μ ε σ α σ τ ὸ τ ρ α ῦ μ α κ α ὶ τ ὴ ν κ α ρ δ ι ά. Τὰ σπουδαιότερα αὐτὰ σημεῖα στὸ δρόμο τῆς ἀρτηρίας (λευκοὶ κύκλοι στὴν εἰκόνα) εἶναι ἕξη. Ἐκεῖ, οἱ κυριώτερες ἀρτηρίες βρίσκονται κοντὰ σὲ κόκκαλο, κι' ἔτσι μὲ τὴν πίεση, σφίγγονται πάνω σ' αὐτὸ τὰ κόκκαλα καὶ τὸ αἷμα δὲν περνάει, ὅπως δὲν δὲν θὰ περνοῦσε ἀπὸ ἕναν λαστιχένιο σωλῆνα ἂν τὸν σφίγγαμε πάνω σὲ κάτι σκληρό.

Ἂν ἡ αἱμορραγία εἶναι ἀπὸ πληγὴ στὸ μέτωπο, κοντὰ στοὺς κροτάφους, πιέσετε δυνατὰ ἀκριβῶς μπροστὰ ἀπὸ τὸ αὐτί. (Εἰκ. 1).

Ἂν ἡ αἱμορραγία εἶναι ἀπὸ πληγὴ στὸ πρόσωπο κάτω ἀπὸ τὸ μάτι, νὰ πιέσετε δυνατὰ τὸ κάτω μέρος τοῦ σαγονιοῦ, στὸ πλάϊ, στὴ γωνιά, ὅπως δείχνει ἡ εἰκόνα 2.

Ἂν ἡ αἱμορραγία εἶναι ἀπὸ τραῦμα τοῦ λαιμοῦ: Τοποθετῆστε τὸ μεγάλο δάχτυλο στὸ σβέρκο τοῦ τραυματία καὶ τ' ἄλλα σας δάχτυλα πλάϊ στὴν τραχεῖα (ὄχι πάνω σ' αὐτήν). Σφίξετε καλὰ τὰ δάχτυλά σας γιὰ νὰ πιεσθῆ τὸ αἱμοφόρο ἀγγεῖο ποὺ αἱμορροεῖ πάνω στὴ στὴ σπονδυλικὴ (τὸν σβέρκο). (Εἰκ. 3).

Ἂν ἡ αἱμορραγία εἶναι ἀπὸ τὸ πάνω μέρος τοῦ χεριοῦ, τὸν ὦμο, τὴ μασχάλη, τοποθετοῦμε τὰ δάχτυλά μας στὴν κοιλότητα ποὺ βρίσκεται πίσω ἀπὸ τὸ μέσο ἄκρο τῆς «κλειδὸς» καὶ πιέζομε τὴν πρώτη πλευρά. (Εἰκ. 4).

Στὴν περίπτωση αἱμορραγίας τῶν χεριῶν ἢ τοῦ μπράτσου, πιέζομε τὸ μπράτσο στὴ μέση του ἀνάμεσα στὸν ὦμο καὶ στὸν ἄγκωνα, ἔτσι ὥστε οἱ μὲν ἄκρες ἀπὸ τὰ δάχτυλά μας νὰ εἶναι καὶ νὰ πιέζουν τὸ μέσα μέρος τοῦ μπράτσου, ψηλά, τὸ δὲ μεγάλο δάχτυλο, νὰ πιέζη πρὸς τὰ ἔξω. Ἔτσι ἡ ἀρτηρία σφίγγεται πάνω στὸ κόκκαλο τοῦ μπράτσου.

Στὴν περίπτωση αἱμορραγίας ἀπὸ τὰ πόδια, τοὺς μηρούς, τὸ καλάμι τοῦ ποδιοῦ, πιέζομε μὲ τὸ κάτω μέρος τῆς παλάμης μας τὸ μέσο τῆς βουβωνικῆς χώρας (ἐκεῖ ποὺ εἶναι οἱ ἀδένες ποὺ λέγονται «ἐλιὲς») γιὰ νὰ σφιχτῆ ἡ ἀρτηρία πάνω στὰ κόκκαλα τῆς λεκάνης.

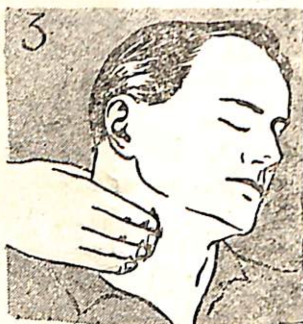
Ἂν εἶναι ἀνάγκη νὰ περπατήση λίγο ὁ ἄρρωστος πρὶν κοιτάξομε τὴν πληγή του, περνᾶμε τὸν πῆχυ τοῦ χεριοῦ μας κάτω ἀπὸ τὸ μπράτσο τοῦ ἀρρώστου, καὶ πιέζομε δυνατὰ τὸν ἀγκῶνα του πάνω στὴν κοιλιά μας. Ἔτσι βρίσκει στήριγμα.

Οἱ αἱμορραγίες τοῦ τριχωτοῦ μέρους τοῦ κεφαλιοῦ, σταματᾶνε ἂν βάλουμε γάζα στὴν πληγή, καὶ τὴν σφίξουμε μὲ ἐπίδεσμο δυνατά.

Στὸ ἐρχόμενο θὰ ποῦμε τί πρέπει νὰ κάνουμε ἂν ἡ αἱμορραγία ἐπιμένει.

Ὁ γιατρὸς Κ.

1) Αἱμορραγία κροταφική: Ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ αὐτί. 2) Αἱμορραγία ἀπὸ τὸ μάγουλο, κάτω ἀπὸ τὸ μάτι: Στὴ γωνιὰ τοῦ σαγωνιοῦ. 3) Αἱμορραγία στὸ λαιμό: Σφίγγομε τὰ πλάγια τῆς τραχείας μὲ τὸ σβέρκο. 4) Αἱμορραγία ἀπὸ τὸν ὦμο, τὴν μασχάλη, τὸ πάνω μέρος τοῦ λαιμοῦ. Πιέζομε τὴν κοιλότητα τοῦ ὤμου.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ

Ο ΚΑΜΠΟΣ

I

Ἁπλωνόταν κάτω ἀπέραντος ὁ σταχτῆς ὀργωμένος κάμπος. Ἕνας κάμπος ποὺ μὲ τὴν ἀπεραντωσύνη του, γέμιζε τὸ βλέμμα μὲ εὐλογημένη κούραση.

Κι' ἦταν νιοσπαρμένος ὁ κάμπος κι' εἶχε μικρὸ φύτρο πετάξει. Κι' ἔκανε μιὰ λιακάδα πρωτόφαντη!

Ἦταν παράξενη αὐτὴ ἡ λιόλουστη φθινοπωριάτικη μέρα, ποὺ ἀνάσαινε ἁπαλὰ μὲ τ' ἀλαφρὸ ἀγέρι, ποὺ ξεπηδοῦσε ὁλόχαρο ἀπ' τὰ μικρὰ συννεφάκια τοῦ οὐρανοῦ. Ἀκουγόταν κάτου ἀπὸ τὸν πυρὸ ἥλιο ἡ ἀνάσα τῆς καρπερῆς γῆς, μιὰ ὠδὴ ζωῆς...

Ξαφνικὰ φάνηκε πέραθε, μιὰ στρατιά, ἕνα μπουλούκι ἀπὸ ἀνθρώπους, ποὺ ἐρχόταν στὸν κάμπο. Μιὰ βοή, μὰ χλαλοὴ ἀπὸ κρότους καὶ τραγούδια γέμιζε τὸ ἥσυχο στῆθος τοῦ κάμπου. Καὶ προχωροῦσε αὐτὴ ἡ μυρμηκιά... καὶ προχωροῦσε... Καὶ σὰν ἔφτασαν οἱ ἄνθρωποι, φάνηκαν τὰ γεροντικὰ ρυτιδιασμένα πρόσωπά τους, τὰ τρεμάμενα χέρια τους. Ἔσκυψαν ἔπειτα κι' ἄρχισαν νὰ ξεβοτανίζουν!...

Τί ἔκαναν Θεέ μου!...

Μὲ τὶς σκουριασμένες τους ἀξίνες καὶ φτυάρια, ἄρχισαν ν' ἀνασκάβουν τὸν κάμπο! Ἔβγαζαν τὸ τρυφερὸ φύτρο, τὸ πάταγαν, τὸ σύντριβαν μὲ λύσσα!

Κι' ὁ κάμπος ὅλος γέμιζε μὲ γέρους... γέρους πολλοὺς μὲ σκουριασμένα ξινάρια..; Κι' ἀπ' τὰ λαρύγγια τους, ποὺ σίγουρα κι' αὐτὰ θᾆταν σκουργιασμένα, ξέφευγαν νότες φριχτές, ξεπετιόντουσαν βραχνὲς φωνές, ποὺ λέγαν γιὰ ξερριζωμούς, παλαίματα, μαχαίρια... Μιὰ ἀνείπωτη συμφωνία!...

Ἔπειτα ἀφοῦ ἀνακάτεψαν τὸν κάμπο καὶ πνίξαν τὴ ζωὴ ποὔβραζε στὰ στήθεια του, φύγανε οἱ γέροι μὲ χουγιατὰ καὶ φωνές!...

Τράβηξαν γιὰ πέρα, θλιβερὸ ξόδι...

Ὕστερα... ὕστερα ἀπὸ τὸν χαλασμό, ξέσπασε μιὰ μπόρα φοβερή! Ἔβρεχε, ἔβρεχε χωρὶς σταματημό. Κι' ἄκουγες τὸ ψυχομαχητὸ τοῦ κάμπου, τὸν στερνό του ἀνασαμό... Ἔμοιαζε κλάμμα βουβὸ τοῦτο καὶ κύλαγαν τὰ δάκρυα — ποτάμια τώρα — στὰ μαχαιρωμένα στήθεια του...

Ἡ ζωὴ ὑποχωροῦσε ἄτακτα μπροστὰ στὸ θάνατο!...

ΑΛΚΗΣ ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΤΡΙΜΜΙΑ...

Ἀπόκοσμα βογγάει ἡ γῆ,
ὡς νὰ θρηνῆ
κειοὺς ποὺ βάρβαρα κάποιο ρέμα τοὺς πῆρε,
κάποιο ρέμα βαθύ, κι' ἡ στυγνὴ
μοῖρα, ποὺ ἄπονα 'πᾶ στὸ σῶμα τους κά- (ποια πληγὴ
φοβερὴ καὶ ἀγιάτρευτη ἄφησε,
καὶ αἰώνια τὰ μάτια τοὺς σφάλισε...

***

Θρηνεῖ ἡ γῆ
κειοὺς π' ἀγνὰ
μικροπούλια κάποι' ἄνοιξη εἶχαν κινήσει
θαρρετά, κι' ὑστερνά,
μαυροφόρα ἐπλάκωσε, φοβερὴ ἡ σιγή,
πάνω στ' ἄψυχα, παγερὰ σώματά τους,
στὰ σπασμένα φτερά τους...

***

Θρῆνο χύνει ἡ γῆ
ὡς νὰ θρηνοῦν οἱ νεκροὶ
κειοὺς π' ἀνέμελα καὶ γιομᾶτοι ἐλπίδες,
— κάποια νειότη ἁγνή, φλογερή, —
εἶχαν χτίσει ἕνα πύργο μ' αὐγή,
καὶ προτοῦ νὰ νυχτώση,
τὸ δρολάπι μὲ φθόνο τοὺς τὸν εἶχε σαρώσει.

***

Κι' ἡ ψυχή μου θρηνεῖ,
τὰ ὄνειρά της τ' ἁγνά,
ποὺ σὰ χίμαιρες πέταξαν μακρὰ καὶ χα- (θῆκαν,
πίσω ἀπ' τ' ἄφταστα τῆς κακίας βουνά.
Μὰ δειλὴ μιὰ φωνὴ μακρυνή,
«μὴ φοβᾶσαι — μοῦ λέει — θὰ γυρίσ' ἡ χα- (ρά σου,
καὶ τ' ἁγνὰ τὰ ὄνειρά σου...».

ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΒΕΛΟΥΔΗΣ
(Τώνης Γιούλης)

Γιά νά γνωρίσωμε τήν ΕΛΛΑΔΑ

Στὸ νησὶ τοῦ Παπαδιαμάντη

'Από τὴ Σκύρο πήγαμε ,μὲ τὸ ποῖο πού περνᾶ μιὰ φορὰ κάθε βδομάδα, στὴ Σκιάθο. Αὐτὸ ἦταν τάμα δικό μου, σὰ φόρος τιμῆς στὰ χώματα ποὺ γεννήσανε κι' ἀναθρέψανε τὸν ἅγιο τῆς λογοτεχνίας μας, τὸν Παπαδιαμάντη, ποὺ τόσο ἀγαπῶ... 'Ο Φάνης δὲν εἶχε διαβάσει πολλὰ διηγήματά του, μὰ ἡ Μυρτὼ κι' ὁ Λεωνίδας θυμόνταν ἀπέξω πολλές του σελίδες ἀπ' τὰ «Νέα Ἑλληνικὰ» ποὖχαν κάμει στὸ Γυμνάσιο.

—'Εμένα λοιπὸν τὸν ἀνίερο, εἶπε ὁ Φάνης, δὲ θὰ μὲ μυήσετε στὸν ἀγαπημένο σας συγγραφέα; Πῶς θέλετε νὰ συγκινηθῶ, ἀντικρύζοντας τὸ νησὶ πούχει περιγράψει ἢ κάνοντας ἐπίσκεψη στὸ σπιτάκι ποὺ γεννήθηκε, ὅταν δὲν ξέρω τὸ τί μᾶς ἄφησε μὲ τὸ ἔργο του;

Εἴχαμε σιμώσει πιὰ στ' ὀρεινὸ καταπράσινο νησάκι. Τ' ἀκρόγιαλα ἀστρογάλιζαν πέρα. Τὰ Βράχια κι' οἱ γκρεμοὶ μᾶς ξαπόστελναν πίσω ἄγρια τοὺς ἀφροὺς ποὺ τά λουζαν κι' οἱ βουνοπλαγιὲς μὲ τὰ ρημοκλήσια καὶ τὶς ἐληὲς λαμποφέγγανε πέρα, ὅπως μέσα ἀπ' τὰ διηγήματα τοῦ μεγάλου πεζογράφου.

Τὸ νησὶ τοῦ Παπαδιαμάντη! εἶπε ἡ Μυρτώ. Θυμᾶσαι θεία, τὸ ποίημα, ποὺ τοῦ ἔχει γράψει ὁ Πορφύρας; Ποὺ κάνει δέηση στὸ Θεὸ νὰ κάμη κάποια γωνιὰ τοῦ Παράδεισου νὰ μοιάζη μὲ τὴ Σκίαθο, γιὰ νὰ ζήση ἐκεῖ ἡ ψυχὴ τοῦ Παπαδιαμάντη;

— Ναί, κάτι θυμᾶμαι Μυρτούλα.

«Νάναι τὰ Βράχια στὸ γκρεμο
βαθιὰ κουφαλιασμένα
Νάχη σωριάσει ἡ θάλασσα.
στὴν ἀμμουδιὰ τὰ φύκια.
Κι' ἀράδα ἀράδα στὸ γιαλό,
δεμένα ἀποσταμένα
νὰ σιγοτρίζουν τὰ φτωχὰ
σκιαθίτικα καΐκια».

Τί ὡραία ἰδέα, εἶπε κι' ὁ Λεωνίδας. Σκέψου, Φάνη, τί κάνει ἡ ποίηση. Δὲν ζωντανεύει μόνο, δὲν δίνει ψυχὴ σ' ἄψυχα, παρὰ μεταφέρει ὁλόκληρους κόσμους ἀπὸ τὴ γῆ στὸν Παράδεισο. Θέλει τὶς νησιώτισσες γρηὲς καὶ νιὲς νὰ κάθουνται στὰ κατώφλια τοῦ παραδείσου, γνέθοντας τὸ λινάρι τους, ἔτσι ὅπως τὶς ζωγράφισε στὰ βιβλία του ὁ Παπαδιαμάντης... Καὶ νὰ διηγοῦνται παλιὲς ἱστορίες γιὰ πεθαμένους καὶ μακρινούς, ξένους καὶ δικούς, ἱστορίες γεμᾶτες πόνο καὶ δάκρυα, ὅπως τὶς γλυκόπλεξε ὁ μεγάλος τους πατριώτης. Κι' ἀπόμακρα, λέει, ν' ἀκούγεται ἡ καμπάνα τοῦ ἑσπερινοῦ κι' οἱ ἐλιὲς καὶ τὰ κυπαρίσσια νὰ σκύβουν στὸν ἦχο της.

'Ο Φάνης τὸν ἄκουγε μὲ τὰ μάτια γεμᾶτα συγκίνηση. Δὲ ζοῦσε πιά. Εἶχε καταλάβει πώς, μὲ τὴν ποίηση, θὰ ἔμπαινε καλλίτερα στὸ μαγευτικὸ αὐτὸ κόσμο.

'Η σειρήνα τοῦ πλοίου μᾶς ἔκοψε τὸν ποιητικὸ οἶστρο. Μπαίναμε στὸ λιμάνι τῆς Σκιάθου.

'Αράδα ἀράδα, σιγότριζαν τὰ καΐκια, σὰ νὰ ὑποδέχονταν, μαζί μας, τὴν θύμηση Κείνου ποὺ τάγε ἁγιάσει μὲ τὴ θερμὴ πονεμένη του Μοῦσα. Ἔχει ὡραῖο λιμάνι ἡ Σκιάθος σὰν ἀγκαλιὰ στοργικὴ γιὰ τὸ κάθε πλεούμενο. Κι' ὅμως οἱ ἀκτές της εἶναι τόσο ἀπότομες κι' ἄγριες... 'Η πρωτεύουσα εἶναι μιὰ πολὺ συμπαθητικὴ κωμόπολη μὲ σπιτάκια γραφικὰ μέσα σὲ χαριτωμένες αὐλίτσες, μὲ χαγάτια γεμάτα γλάστρες...

— «Καὶ δίπλα στὰ παράθυρα ν' ἀνθίζουν οἱ γαζίες», ψιθύρισε πάλι ὁ Λεωνίδας.

Πήραμε σβάρνα τοὺς δρόμους καὶ τὰ σοκάκια ρωτώντας γιὰ τὸ σπίτι τῆς Κυρὰ - Μαρουδιᾶς, ὅπου εἶχε ζήσει ὁ Παπαδιαμάντης.

Μπήκαμε μ' εὐλάβεια στὴν αὐλή του κι' ἡ Μυρτὼ ψιθύρισε μὲ συγκίνηση τὴν ὡραία στροφή, ποὺ κλείνει τὴ Δέηση τοῦ Πορφύρα.

«Δός του Χριστέ μου τὴ στερνὴ
χαρὰ νὰ δῇ καὶ πάλι
τὴ γνώριμή του τὴ ζωὴ
κοντὰ στ' ἀκροθαλάσσι.
Ἄχ! Ἔτσι ἀθῶα κι' ἔτσι ἁπλὰ
κι' ἁγνὰ τὴν εἶχε ψάλει
ποὺ τῆς ἀξίζει ἐκεῖ ψηλὰ
μαζὶ μ' αὐτὸν ν' ἁγιάση!»

Ναί, νιώθουμε μιὰ βαθειὰ κατάνυξη, σὰ νὰ στεκόμαστε σ' ἐκκλησία. Μά, τὸ ἴδιο νιώθαμε κι' ὅταν γυρίζαμε στὶς ἀκτὲς τῆς Σκιάθου κι' ὅταν ἀνοίγαμε τὰ ρημοκκλήσια καὶ μπαίναμε μέσα νὰ προσκυνήσουμε. Μέσα στὸ μισόφωτο μᾶς φαινόταν πὼς φτερουγίζανε γύρω μας δυὸ ψυχὲς ἁγιασμένες. Οἱ δυὸ 'Αλέξανδροι, οἱ δυὸ πρῶτοι μας διηγηματογράφοι, τὰ δυὸ ξαδέλφια, ὁ Μωραϊτίδης κι' ὁ Παπαδιαμάντης, οἱ μεγάλοι Σκιαθίτες.

— Σπουδαῖο πράμα ἡ τέχνη, μουρμούρισα θέλοντας νὰ κάμω ἀρχὴ γιὰ τὴ μύηση τοῦ Φάνη... Αὐτὸ τὸ νησὶ τὸ βουνήσιο, τὸ τόσο ἁπλὸ καὶ συνηθισμένο, σὰν ὅλα τὰ τόσα νησιά μας, ξαναγεννιέται, θαρρεῖς, καὶ σκεπάζεται μὲ μαγεία παράξενη, ὅταν τὸ θυμᾶσαι μέσα ἀπ' τὰ διηγήματα τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ τοῦ Μωραϊτίδη. Θυμᾶστε τὸ «Χριστὸ στὸ Κάστρο»; Τὸ «Φτωχὸ Ἅγιο»; Τὸ «Ὄνειρο στὸ Κῦμα» καὶ τόσες ἄλλες εἰκόνες, γεμάτες ἀπὸ τὴ φύση τοῦ νησιοῦ καὶ τὸν πόνο τῶν ἀνθρώπων; Ποιὸς μπορεῖ νὰ ξεχάση αὐτοὺς τοὺς ἁπλοϊκοὺς θαλασσοδαρμένους τύπους, τὶς γρηοῦλες τὶς ἀγαθές, τὶς θλιμμένες κοπέλλες μὲ τὴν
ἁγνότητα καὶ τὴν πενεμένη τους ὀμορφι
—Ἄμ ἐκεῖνα τὰ παιδάκια τὰ πονηρο
τσικα, εἶπε ἡ Μυρτώ. Ποὺ λέγαν τὰ κ
λαντα κι' ἔπαιζαν φάρσες ποὺ σήκωναν
αὐτὰ στὶς ἀδύνατες πλάτες τους τὴ βαρε
μοῖρα τοῦ σπιτικοῦ τους, τὴ φτώχεια, κ
τὴν ὀρφάνεια, τὴν ἐρημιὰ καὶ τὴ στέρησ
Ποτὲ δὲ θὰ ξεχάσω κεῖνο τὸ μικρούλη π
κρατώντας ἕνα μπουκαλάκι παρακαλοῦ
τὸ μπακάλη νὰ τοῦ βάλη «λίγο λαδά
γιατί, ὅπως ἔλεγε «δὲν ἔχουμε πατέ
στὸ σπίτι...».

— Μόλις πᾶμε στὴν 'Αθήνα θὰ μ' ἀγ
ράσης τὰ διηγήματα τοῦ Παπαδιαμάν
Δὲν εἶναι ἔτσι θεία;

—Ἔχω πολλά του βιβλία μὰ κι' ὅ
δὲν ἔχω θὰ στ' ἀγοράσω, ἀγόρι μου.
ρεξη νἄχης.

— Θαρρῶ πὼς τὰ ξέρω ἀλήθεια αὐ
τὰ μέρη, εἶπε ὁ Λεωνίδας. Νὰ τὸ Κάστ
μὲ τὸ στενὸ λαιμὸ ποὺ τὸ χωρίζει ἀπ'
ἄλλο νησί.

'Απ' αὐτὲς τὶς ἀπότομες κι' ἄξενες ἀκτ
ὁρμοῦσαν κουρσεύοντας τὸ νησί, οἱ 'Αλ
ρινοὶ πειρατές. Σ' αὐτὰ τὰ ρημοκκλησ
κια πήγαιναν κάθε τόσο νὰ λειτουργήσο
ψέλνοντας οἱ ἴδιοι οἱ δυὸ διηγηματογρά
τὸν ὄρθρο. 'Ακοῦστε πῶς περιγράφει μ
τέτοια ὥρα ὁ Μωραϊτίδης.

«Ὅταν εἴμαστε παιδιὰ συνοδεύαμε
νύχτα τὸν πατέρα τοῦ Παπαδιαμάντη, τ
ἱερέα, ποὺ πήγαινε στὰ ἐξωκκλήσια νὰ λ
τουργήση! Ὤ! ἤτανε ὡραῖα ἐκεῖνα τὰ χρ
νια! 'Επηγαίναμε στοὺς μακρινοὺς δρόμο
μᾶς ἐφώτιζε τὸ φεγγάρι καὶ ψέλναμε
ἐμεῖς μὲ γοργὸν ἦχο:

«Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον».

Ἔτσι μὲ τὴ συντροφιὰ πάντα τῶν ἀθ
νάτων ἐκείνων πνευμάτων, περάσαμε
ἑβδομάδα στὴ Σκιάθο, ὥσπου ναρθῆ πίσ
τὸ βαπόρι γιὰ νὰ μᾶς πάρη. Μιὰ γαλή
πλημμύριζε τὴν ψυχή μας ὅλες τὶς μέρ
αὐτές.

Οἱ πλαγιές, μὲ τὰ κυπαρίσσια καὶ
ἐλιές, εἶχαν τόσο ἁπαλᾶ χρώματα, τό
ἁπλότητα στὶς γραμμὲς καὶ στὰ σχήμα
τους, ποὺ μᾶς ξεκούραζαν καὶ μᾶς ἔσερ
στὴ μαγεία τους. Ὅσο τὸ γνώριζες τό
τ' ἀγαποῦσες τ' ἁπλὸ κι' ἁγιασμένο αὐ
νησί.

Γυρίσαμε στὸν Πειραιᾶ μὲ τὸ πλοῖο.
ἴδιο ἀπόγευμα κατέβασε ἀπὸ τὰ ράφ
ὁ Φάνης δέκα τόμους μὲ διηγήματα τ
Παπαδιαμάντη... Τὸ εἶχε κρυφὸ καϋμὸ τ
αὐτή, τὴ φορά, καθὼς ἦταν ἀκατατόπιστ
στὸ θέμα, τοὔβαλαν τὰ γυαλιὰ ἡ Μυρ
κι' ὁ Λεωνίδας.

ΕΛΕΝΗ ΠΑ

ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΧΙΟΥ (Σκίτσο Μιχαὴλ Παντελιδάκη)

Τὰ παιδιὰ γράφουν

ΟΛΑ ΘΑ ΞΑΝΑΓΙΝΟΥΝ

Στὰ χωριά μας, ποὺ πρὶν ἀπὸ δυὸ χρόνια ἀλώνιζε τὰ πάντα ὁ ἄθεος συμμορίτης, ἐπικρατεῖ τώρα ἀπόλυτη τάξη καὶ ἡσυχία.

Πέρασαν κάμποσα χρόνια ἀπὸ τότε, ποὺ οἱ αἱμοχαρεῖς συμμορίτες, λεηλατοῦσαν τὰ χωριὰ τῆς Βόρειας Ἑλλάδας. Σὰν ἐφιαλτικὴ κινηματογραφικὴ ταινία ἔρχονται στὴ θύμησή μου, μερικὲς φριχτὲς εἰκόνες, ποὺ ξετυλήχτηκαν μπροστὰ στὰ μάτια μου. Σπίτια ποὺ καιγόντουσαν, ἄνθρωποι ποὺ θρηνοῦσαν, φωνὲς σπαρακτικὲς ἀθώων παιδιῶν!

Ὑποφέραμε πολλά. Ματώσαμε ἀφάνταστα. Κλάψαμε πικρά.

Ἡ Ἑλλάδα ὅμως, μ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἔπεσε ποτὲ ἐξαντλημένη ψυχικά. Οὔτε στιγμὴ δὲν δείλιασε. Ὁ δοξασμένος Ἑλληνικὸς Στρατός, ποὺ πάντα θαυματουργεῖ, δὲν ἄργησε καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ νὰ κάνη τὸ θαῦμα του. Μὲ τὴν πίστη στὸ Θεό, καὶ τὴν ἐλπίδα, ἔδιωξε τὸν βάρβαρο ἐπιδρομέα.

Τὰ χωριὰ ἐλεύθερα πιά, περιμένουν τὸν γυρισμὸ τῶν ταλαιπωρημένων χωρικῶν. Στὰ βουνά, ποὺ ἀντηχοῦσε τὸ τουφεκίδι, τώρα γέμισαν ἀπὸ κοπάδια πρόβατα ποὺ τὰ κουδούνια των μοιάζουν σὰν μουσική. Καὶ ἡ γλυκιὰ φλογέρα θὰ γεμίζη τὸν καθαρὸ ἀέρα τῶν βουνῶν τῆς Ἑλλάδας μας. Καὶ οἱ χωρικοὶ ὅλοι μαζὶ δουλεύουν γιὰ νὰ ξαναφτιάσουν τὰ χωριά τους. Ὅλοι μὲ καμάρι τὸ λένε: Ὅλα θὰ ξαναγίνουν, καὶ μάλιστα πιὸ καλύτερα. Σπίτια, ἐκκλησιές, σχολεῖα, δρόμοι, καὶ ὅ,τι ἄλλο μᾶς χάλασε ὁ ξενόδουλος συμμορίτης.

Κάνοντας ὅλοι τὸ καθῆκον μας, καὶ βοηθώντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, θὰ κάμωμε τὰ χωριά μας, ὅμορφα, χριστιανικά, πολιτισμένα.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΡΑΝΙΚΑΣ
(Παιδόπολη «Ἅγιος Ἀλέξανδρος» Ζηρὸ Φιλιππιάδος).

«ΟΙ ΟΥΡΑΝΟΙ ΔΙΗΓΟΥΝΤΑΙ ΔΟΞΑΝ ΘΕΟΥ...»

Ὅταν τὸ λαμπρὸ φῶς τῆς ἡμέρας σιγὰ-σιγὰ ἐξαφανίζεται τότε ἔρχεται ἡ νύχτα μὲ ὅλη της τὴ μεγαλοπρέπεια, γιὰ νὰ σκεπάση μὲ τὰ μαῦρα της βελούδα τὴν πλάση.

Ἀπομακρυσμένοι τότε γιὰ λίγο ἀπὸ τὴν πολυάσχολη καθημερινὴ ζωή, δὲν ἀντικρύζουμε πλέον τὶς καλλονὲς καὶ τὰ θέλγητρα τῆς γῆς, ἀλλὰ ξανοίγουμε ἐμπρός μας κόσμους ἄγνωστους, ποὺ λὲς σοῦ χαμογελοῦν καὶ σὲ συντροφεύουν ἀπὸ τὰ ἀπροσπέλαστα ὕψη τοῦ ἀπείρου.

Ἡ γῆ ἔχασε τὸ φῶς, καὶ μόνο ὁ οὐρανὸς ἐξαποστέλλει μὲ τὰ ἀπειράριθμα κοσμήματά του λάμψη ἀμυδρὴ προξενώντας ἔτσι τὸν θαυμασμό, τὴν ἔκσταση. Ὁ οὐράνιος θόλος σπαρμένος μὲ ἀμέτρητα ἄστρα, ποὺ τὸ καθένα προσφέρει καὶ τὸ δικό του φῶς σκεπάζει τὴν κατάκλειστη πόλη καὶ τὸ ἥσυχο χωριὸ ὅπου τὸ δροσερὸ ἀεράκι δροσίζει καὶ ἀναζωογονεῖ τὰ φυτὰ καὶ τὰ δέντρα.

Ὑπὸ τὸ κράτος τῆς νυχτιάτικης γαλήνης πόσα συναισθήματα δὲν γεννιῶνται! Πόσοι κόσμοι δὲν ξυπνοῦν μέσα μας! Δίχως ὁ μέγας τῶν Ἐθνῶν Ἀπόστολος νὰ μᾶς διδάξη, δίχως οἱ πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας νὰ μᾶς κηρύξουν καὶ χωρὶς οἱ ἴδιοι νὰ θέλουμε ἀφήνουμε τὰ χείλη νὰ ψιθυρίσουν ὅτι, «αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγεννήθησαν».

ΔΡΟΣΟΠΗΓΗ

ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΣΤΑ ΘΡΑΝΙΑ

Ἕνα πρωϊνὸ σηκώθηκα ἀπὸ τὸ κρεββάτι μου καὶ πῆγα στὸ μπαλκόνι γιὰ ν' ἀναπνεύσω λίγο καθαρὸ ἀέρα καὶ συγχρόνως νὰ θαυμάσω τὴ φύση. Ἦταν χαρὰ Θεοῦ. Ἡ θάλασσα ἁπλωνόταν σὰν ἕνα γαλανὸ σεντόνι. Τὰ πουλάκια κελαηδοῦσαν. Θαρροῦσες κι' ἔκαναν τὴν προσευχή τους στὸ Δημιουργὸ γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν γιὰ τὴ σοφία Του.

Αὐτὴ τὴ στιγμὴ πέρασε ἀπ' τὸ νοῦ μου ἡ σκέψη: Μήπως κι' ἐμεῖς τὰ παιδιὰ θὰ μπορούσαμε νὰ προσφέρουμε κάτι καλὸ στὸν κόσμο; Καὶ πῶς; Πῶς ἀλλοιῶς παρὰ πηγαίνοντας στὸ σχολειό! Γιατὶ μόνο αὐτὸ θὰ μᾶς μορφώση πνευματικὰ καὶ προπαντὸς ἠθικὰ καὶ θὰ μᾶς ἀποδώση στὴν κοινωνία προικισμένους μὲ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα προσόντα γιὰ νὰ γίνουμε χρήσιμοι καὶ καλοί. Νὰ σκορπᾶμε δηλαδὴ στὸ διάβα μας τὸ καλὸ καὶ τὴ χαρά.

Γι' αὐτό, ὅταν ἕνα ἄλλο πρωϊνό, ποὺ καθόμουν πάλι στὸ μπαλκόνι, ἄκουσα τὸ χαρμόσυνο προσκλητήριο ἦχο τοῦ κουδουνιοῦ, πετάχτηκα ἀπὸ τὴ ρέμβη μου καί, ἀφοῦ ἑτοιμάστηκα, πῆρα ὅλο χαρὰ τὸ δρόμο γιὰ τὸ ἱερὸ χρέος, τὸ σχολεῖο.

Ὅταν μπῆκα στὴν τάξη καὶ ἀντίκρυσα τὸ παληό μου καὶ πολυαγαπημένο θρανίο, ἔσκυψα τὸ φίλησα καὶ ἕνα δάκρυ κύλησε στὸ πρόσωπό μου, ἐνῶ συγχρόνως πλημμυρισμένη ἀπὸ ἀναμνήσεις καὶ μὲ εὐθυμία ἀνεφώνησα: «Ὤ, τί χαρά! Καὶ πάλι στὰ θρανία».

ΖΩΗ ΜΠΟΜΠΗ
(Μαθήτρια, Πάργα)

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Σ' εὐχαριστῶ Πατέρα
ποὺ σήμερα ξανὰ
ξημέρωσες τὴ μέρα·
σοῦ ψάλλω Ὡσαννά.

Ἐφύλαξες ἐμένα,
τοῦ δρόμου τ' ὀρφανό.
Γι' αὐτὸ μὲ πυρωμένα
τὰ χείλη Σ' ἀνυμνῶ.

Σ' εὐχαριστῶ Θεέ μου
καὶ Σὲ παρακαλῶ
μέσ' στὴν ὀργὴ τ' ἀνέμου
δόσ' μου πανὶ καλό.

Ν' ἀράξω τὸ καράβι
στὴ χώρα τοῦ καλοῦ
μὴ μὲ τρομάζουν κάβοι,
παγίδες τοῦ γιαλοῦ.

ΔΗΜ. Κ. ΣΦΥΡΗΣ
(Μαθητὴς Ε΄ τάξ. 8)ταξίου Γυμν. Ναυπάκτου)

ΕΝΑ ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΑΤΙΚΟ ΣΟΥΡΟΥΠΟ

Ἂν καὶ ἦταν φθινόπωρο σκυθρωπό, ὅλα, τὸ ἀπόγευμα αὐτὸ χαμογελοῦσαν. Ὁ βασιλῆας τῆς ἡμέρας, ἔγερνε κουρασμένος γιὰ ὕπνο. Οἱ τελευταῖες ἀκτῖνες του ἀποχαιρετοῦσαν τὴ γῆ, ποὺ ἔπειτα ἀπὸ λίγο θὰ βυθιζόταν στὸν βαρὺ ὕπνο. Χρύσωναν τὰ λευκὰ συννεφάκια τοῦ γαλάζιου οὐρανοῦ ποὺ φαίνονταν σὰν μικρὰ καραβάκια νὰ ἀρμενίζουν μὲ χρυσοῦφαντα πανιά.

Ὁ γέρος βασιλῆας, ἔπειτα ἀπὸ τὸ μακρὺ αὐτὸ ταξίδι, ποὺ εἶχε κάμει, ἔγερνε κατάκοπος στὸ παλάτι του, ποὺ φαινόταν ὅτι ἦταν στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας.

Ἔφυγε, καὶ πίσω του ἄφησε τὸ σκοτάδι, νὰ ρίχνη τὰ γκρίζα πέπλα του.

Παντοῦ ἁπλώθηκε μιὰ ἀπόλυτη ἡσυχία. Ὅλα τὰ πλάσματα φοβοῦνται μὴ τὰ προφτάση ἡ νύχτα καὶ τρέχουν γιὰ νὰ κοιμηθοῦν. Μόνο οἱ νυχτερίδες φτερουγίζουν ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη, νὰ βροῦν κανένα ἔντομο. Καθισμένος στὴν ἄκρη τοῦ πηγαδιοῦ μου, εἶχα ἀπορροφηθῆ ὅλος ἀπὸ τοὺς στοχασμούς μου καὶ στεκόμουν, σὰν κάτι νὰ περίμενα χωρὶς νὰ ξέρω καὶ ἐγώ. Καὶ νά τί περίμενα! Πρόβαλλε σὰν μαγικὸ φανάρι ἡ σελήνη, κι' ἔχυσε τὸ φῶς της στὴ φύση. Φεύγοντας ὁ ἥλιος φαίνεται πὼς τὴν εἶχε εἰδοποιήσει νὰ τὸν ἀκολουθήση. Βλέποντας ὅλα αὐτὰ δὲν εἶχα καταλάβει πὼς εἶχε φτάσει ἡ νύχτα.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΑΡ. ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΙΑΣ
(Μαθητὴς Ε΄ τάξ. Δημοτ. σχολ. Ζαχάρως)

ΤΙ ΜΟΥ ΔΙΗΓΕΙΤΑΙ ΕΝΑ ΠΟΤΑΜΑΚΙ

Γλυκοχαράζει, τὸ βρεγμένο χῶμα ἀπὸ τὴν πρωϊνὴ δροσιὰ τῆς αὐγῆς εὐωδιάζει. Τὰ πουλάκια στὰ ζωγραφισμένα κλαδιὰ ἀπὸ τὸ φθινόπωρο, ψάλλουν τὸ πρωϊνὸ πρὸς τὸν Πλάστη τραγούδι.

Ἀπὸ τὸ κοντινὸ βουναλάκι ὁ ἥλιος ρίχνει τὶς πρῶτες του ἀκτῖνες καὶ οἱ πρωϊνὲς δροσιὲς μοιάζουν σὰ διαμάντια. Κάνω ἕνα περίπατο μέχρι τὸ ποταμάκι, ποὺ σιγὰ-σιγὰ κυλάει τὰ γάργαρα καὶ δροσερὰ νερά του. Στέκω κοντά του, σὲ μιὰ δροσερὴ ρεματιά, ποὺ πρὶν λίγο τὴν ἄφησαν τὰ τραγούδια τῶν χελιδονιῶν. Μὰ καθὼς ξεκουραζόμουν, ἀκούω ἕνα σιγανό, μὰ καὶ γλυκὸ ψίθυρο νὰ λέη: εἶμαι ἕνα μικρὸ ποταμάκι, στὸ διάβα μου ποτίζω τὰ λουλούδια, τὰ κρίνα, τὶς μαργαρίτες, τὶς πασχαλιὲς καὶ τὶς ἰτιές.

Ἕνα εἶναι ὅμως τὸ παράπονό μου, ποὺ τὰ τόσα κάλλη τῆς φύσεως δὲν προφταίνω νὰ τὰ δῶ: τὶς πρασινάδες τοῦ κάμπου, τὰ κάτασπρα προβατάκια, τὶς ἀνθισμένες ροδιὲς καὶ ὅλες τὶς ἀνοιξιάτικες χάρες, μόνο τρέχω, τρέχω. Καὶ στὴ μακρυνὴ ἀπόσταση ποὺ κάνω συναντῶ τὴ μάνα μου, τὴ θάλασσα, καὶ ἐκεῖ χάνουμε μέσα στ' ἀνοιχτὰ νερά της.

ΦΛΩΡΟΣ ΛΑΜΠΡΟΣ
(Μαθητὴς Πρακτικῶν Σχολῶν Πύργου - Βασιλίσσης, Νέα Φιλαδέλφεια, Ἀθῆναι)

ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΘΕΜΑ

Τὸ κουδοῦνι χτύπησε, κι' ὅλοι μὲ τὰ μελανοδοχεῖα στὰ χέρια μπήκαμε στὴν τάξη. Ἐκείνη τὴν ὥρα εἴχαμε ἔκθεση, κι' ὅλοι βρισκόμαστε σὲ μεγάλη ἀγωνία. Μπῆκε μέσα κι' ὁ καθηγητής, κι' ἡ πρώτη του δουλειὰ ἦταν νὰ γράφη στὸν πίνακα «Ἐλεύθερον θέμα».

Τί νὰ πρωτογράψη κανείς; Ἔξυπνος καθὼς εἶμαι, μοῦρχονται στὸ σοφό μου κεφάλι χίλια δυὸ θέματα: Πρῶτα-πρῶτα οἱ τέσσαρες ἐποχές, ἔπειτα διάφοροι χαρακτηρισμοί, ἐκδρομές, ρητὰ καὶ τόσα ἄλλα. Ἀπεφάσισα, λοιπόν, νὰ γράψω γιὰ τὴν «Ἄνοιξη». Τὴν ἔκθεση αὐτὴν τὴν εἶχα διαβάσει στὶς ἐκθέσεις Ἰδεῶν, καὶ τὴν ἤξερα ἀπ' ἔξω. Σὰν ἔφτασα ὅμως στὴ μέση, σκέφτηκα ὅτι τώρα εἶναι χειμώνας καὶ δὲν συμφέρει ἕνα τέτοιο θέμα. Σχίζω λοιπὸν δυὸ φύλλα, χωρὶς κἂν νὰ πάρη εἴδηση ὁ καθηγητὴς καὶ ἀρχίζω τὸν «Μανάβη». Πλησίαζα νὰ τελειώσω, ὅταν ξαφνικὰ κοιτάζω, ὅτι καὶ ὁ διπλανός μου ἔγραφε τὸ ἴδιο θέμα. Τὸν παρακαλῶ νὰ γράψη αὐτὸς ἄλλο, ἀλλὰ δὲν δέχεται. Σχίζω λοιπὸν κι' ἄλλα τρία φύλλα, μὲ τὴν πρόφαση ὅτι ἐκεῖνος μὲ σκούντησε καὶ χύθηκε ἡ μελάνη. Καὶ τώρα, — τρίτη καὶ καλλίτερη —, ἂς γράψω τὸ «Φείδου χρόνου». Μόλις ὅμως πρόφτασα νὰ γράψω τὴν ἐπιγραφή. Ἡ μελάνη τέλειωσε. Ζητῶ ἀπὸ τὸν διπλανό μου, μὰ ἐκεῖνος θυμωμένος γιὰ τὸ ψέμμα μου, δὲν μοῦ δίνει. Ἀπὸ τὴ στενοχώρια μου, πέφτει τὸ πεννάκι καὶ σπάει. Ὡς ἐπακολούθημα εἶναι τὸ ἐκνευριστικὸ κουδούνισμα τοῦ ἐπιστάτη. Μὰ τότε πέρασαν δύο ὧρες; Ὁ ἐπιστάτης ἀσφαλῶς βιάστηκε. Μὰ ὄχι. Δὲν βιάστηκε ὁ ἐπιστάτης. Τὸ σφάλμα εἶναι δικό μου. Τὸ «Φείδου χρόνου» ἔπρεπε νὰ τὸ γράψω στὴν ἀρχὴ γιὰ νὰ τὸ ἐφαρμόσω. Τώρα ὁ καθηγητὴς μαζεύει τὰ τετράδια. Ὅλοι κάτι ἔχουν γράψει. Μόνο ἐγὼ ἔμεινα μὲ τὴν ἐπιγραφή, κι' ἔτσι χωρὶς νὰ πῶ λέξη παρέδωσα τὸ τετράδιο στὸν καθηγητή. Δὲν πειράζει ὅμως. Σὲ ἄλλη ἔκθεση θὰ καθήσω μόνος μου γιὰ... νὰ μὴ μὲ κουνοῦν οἱ ἄλλοι καὶ μοῦ χύνουν τὴ μελάνη...

ΗΛΙΑΣ Γ. ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ

Ο ΕΞΑΔΕΛΦΟΥΛΗΣ ΜΟΥ

Μικρός, στρουμπουλὸς
χάρη γεμάτος
ξεφωνίζ' ὁ Τοτὸς
πάντα κεφάτος.

Λευκὰ δοντάκια
σὰ διαμαντάκια,
γαλάζια ματάκια
βυσσινιὰ χειλάκια.

Ἄσπρη σκουφίτσα,
τρελλὴ μυτίτσα
στὸ μέτωπό του πέφτει
ξανθὴ μπουκλίτσα.

Αὐτὸς εἶναι ὁ μικρὸς
περίφημος Τοτὸς
ὁ λίγο ζηλιάρης
καὶ πολὺ σκανταλιάρης.

ΑΙΓΙΩΤΙΚΟΣ ΠΑΛΜΟΣ

Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΗΛΗ

Καρδία χωρὶς ὅρια

Ἐμεῖς δυσκολευόμαστε νὰ εἴμαστε μεγαλόκαρδοι ἀκόμη καὶ πρὸς τοὺς πιὸ στενοὺς συγγενεῖς μας, σ' αὐτοὺς τοὺς γονεῖς μας πολλὲς φορές. Τὸ ἴδιο συμβαίνει πολὺ περισσότερο ὅταν πρόκειται γιὰ τοὺς ἄλλους δικούς μας καὶ τοὺς φίλους μας. Ὁ Κύριος, ὅμως, ὄχι μόνο ἔδειχνε μεγάλη ἀγάπη στὴ Μητέρα Του καὶ τοὺς ἄλλους γνωστούς Του, ἀλλὰ καὶ στοὺς ἀγνώστους ἀκόμη ἀνθρώπους. Κάτι περισσότερο καὶ σ' αὐτοὺς τοὺς ἐχθρούς Του. Σὲ ἀνθρώπους ποὺ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά, ἔδειχνε μιὰ τέτοια ἀγάπη, μιὰ τέτοια συμπόνοια, ποὺ θὰ νόμιζε κανεὶς ὅτι ἦταν οἱ πιὸ στενοὶ συγγενεῖς Του. Τοὺς βοηθεῖ. Θέλει νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸν πόνο τους καὶ τὴν ἀρρώστεια τους, νὰ λυτρωθοῦν ἀπ' τὸ βάρος, ποὺ πίεζε τὴν καρδιά τους. Νὰ γίνουν ἄλλοι ἄνθρωποι, νὰ γίνουν εὐτυχισμένοι.

Τὴν μεγάλη αὐτὴ καρδιά, δὲν τὴν ἔδειχνε μόνο σ' ἐκείνους ποὺ δὲν τοὺς εἶχε ἰδῆ καθόλου. Θυμᾶστε τὸ περιστατικὸ ἐκεῖνο μὲ τὸ παιδὶ ἑνὸς αὐλικοῦ ὑπαλλήλου; Τί ἔκανε ὁ Κύριος; Ἐνῶ δὲν τὸ εἶχεν ἰδῆ ποτέ Του, ἐνῶ πρώτη φορὰ ἄκουγε γι' αὐτό, ἀμέσως ἐνδιεφέρθη καὶ τὸ ἐθεράπευσε.

Ἄλλες φορὲς πάλι, ἐνῶ εἶναι ἐξ ἴσου ἄγνωστα τὰ πρόσωπα ποὺ δὲν τὰ εἶχε ἰδῆ μέχρι τότε, οὔτε εἶχεν ἀκούση γι' αὐτὰ ποτέ Του τίποτε, ὄχι μόνο ἀναλαμβάνει τὴ θεραπεία τους, ἀλλὰ δέχεται νὰ κάνη καὶ μακρινὰ ἀκόμη ταξίδια γιὰ νὰ ἐπιτύχη τὴν ἴασή τους. Θυμᾶστε μὲ τὴν κόρη τοῦ Ἰαείρου; Πόση ἀγάπη καὶ πόση συμπόνια δὲν ἔδειξε καὶ στοὺς γονεῖς — τὸν Ἰάειρο καὶ τὴν σύζυγό του — ἀλλὰ καὶ στὴ μικρὴ κόρη τους; Ἀνέλαβε νὰ πάη στὸ μέρος ποὺ ἦταν τὸ ἄρρωστο κορίτσι, καὶ ἐκεῖ, ἐνῶ πρῶτα καθησύχασε τοὺς γονεῖς, βεβαιώνοντάς τους ὅτι τὸ παιδὶ δὲν ἔχει πεθάνει ἀλλὰ εἶχε κοιμηθῆ, ἔδωσε κατόπιν καὶ πάλι ζωὴ στὸ πεθαμένο κορίτσι. Τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ Τὸν ἔκανε νὰ σηκωθῆ ἀπὸ τόσο δρόμο καὶ νὰ πάη στὸ χωριό, ὅπου ἦταν τὸ ἄρρωστο κορίτσι, γιὰ νὰ τὸ κάνη καλὰ καὶ καὶ γιὰ νὰ παρηγορήση τοὺς γονεῖς του; Ἡ συμπόνια Του, ἡ μεγάλη Του καρδιά!

Ἀλλὰ βλέπουμε ὅτι τὴν ἀγάπη Του αὐτή, δὲν τὴν δείχνει ἁπλῶς πρὸς τοὺς ἀγνώστους ἀκόμη ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἐχθρούς Του. Θυμᾶστε σὲ ἕνα ἄλλο σημείωμα ποὺ γράφαμε γιὰ τὴν ἀγωνία Του πάνω στὸ Σταυρό; Μέσα στοὺς φρικτοὺς του πόνους, μέσα στὰ τρομερὰ βασανιστήρια τῆς δίψας, στὴν ψυχικὴ ἐκείνη ταλαιπωρία ποὺ αἰσθανόταν μὲ τὴν κακία ποὺ ἔβλεπε νὰ ξεχειλίζη γύρω Του, θυμήθηκε τὴ Μητέρα Του, θυμήθηκε τὸ Μαθητή Του. Ἀλλὰ δὲν θυμᾶται μόνο αὐτούς. Ἡ καρδιά Του γίνεται ἁπαλή, ξεχειλίζει ἀπὸ ἀγάπη. Σ' ἐκείνη τὴ στιγμή, τὴ φοβερὴ ἐκείνη στιγμή, κάνει προσευχὴ γιὰ τοὺς ἐχθρούς Του. Ἡ προσευχή Του εἶναι σ' αὐτοὺς ἀφιερωμένη: «Πάτερ μου», λέγει στὸν Οὐράνιο Πατέρα Του, «ἄφες αὐτοῖς, οὐ γαρ οἴδασι τί ποιοῦσι». Συγχώρησέ τους. Πατέρα μου, συγχώρησέ τους, δὲν ξέρουν τί κάνουν.

Βλέπετε, λοιπόν, πόσο μεγάλη εἶναι ἡ καρδιὰ τοῦ Κυρίου μας. Πόσο πρέπει νὰ προσπαθήσουμε νὰ προχωρήσουμε σὲ καλωσύνη, γιὰ νὰ μπορέσουμε κάπως, ἔστω κι' ἀπὸ μακρυά, νὰ εἴμαστε κι' ἐμεῖς σὰν κι' Αὐτόν. Νὰ δείχνωμε ἀγάπη ὄχι μόνο στὰ πρόσωπα τοῦ σπιτιοῦ μας καὶ στοὺς συγγενεῖς μας καὶ στοὺς φίλους μας καὶ στὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου μας, ἀλλὰ καὶ σ' ὅλους. Σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους κι' ἀκόμη πιὸ πολὺ σ' ἐκείνους ποὺ μᾶς ἔχουν κάνει κάτι κακό, ποὺ δὲν θέλουν τὸ καλό μας. Ἂς προσπαθήσουμε, ἰδιαίτερα σ' αὐτούς, νὰ τοὺς κάνουμε κάποιο καλό.

Καὶ μάλιστα, ἂς μὴ τοὺς ξεχνᾶμε στὴν προσευχή μας, ἂς ἀφήνουμε τὴν καρδιά μας νὰ ἀνοίξη πρὸς τὸν Οὐράνιο Πατέρα μας καὶ ἂς ζητοῦμε καὶ γι' αὐτοὺς τὸ ἄπειρο ἔλεός Του. Ἔτσι θὰ εἴμαστε πιὸ κοντὰ πρὸς τὸ πρότυπο τῆς ζωῆς μας, στὸν Κύριό μας.

Ὁ Πάτερ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Ἡ ἱστορία τοῦ γραμματοσήμου

Ὅπως γράψαμε στὸ περασμένο σημείωμα μέχρι τὸ 1840 δὲν ὑπῆρχαν γραμματόσημα. Ὅσοι ἔστελναν γράμματα πλήρωναν κάποιο τέλος. Ἀπὸ τὸ 1800 καθιερώθηκαν οἱ σφραγίδες. Στὴν ἀρχὴ οἱ σφραγίδες εἶχαν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως μόνο. Ἀργότερα εἶχαν καὶ ἡμερομηνία. Ἐπίσης ὑπῆρχαν καὶ σφραγίδες ἀπὸ τὶς ὁποῖες φαινόταν ὅτι πληρώθηκε τὸ τέλος, ἢ ὅτι τὸ γράμμα εἶναι «ἐλεύθερο ἀπὸ κάθε τέλος» ἢ ὅτι πρέπει νὰ πληρωθῆ τὸ τέλος.

Ὅπως εἴπαμε τὸ τέλος δὲν ἦταν τὸ ἴδιο γιὰ κάθε πόλη. Ἦταν, φυσικά, ἀνάλογο μὲ τὴν ἀπόσταση. Ἀκόμα γιὰ ἕνα γράμμα ὁ ἀποστολέας πλήρωνε τέλος καὶ στὶς χῶρες ἀπὸ τὶς ὁποῖες περνοῦσε τὸ γράμμα. Γιὰ ἕνα γράμμα ἀπὸ τὴν Ἀγγλία ποὺ προοριζόταν γιὰ τὴν Ἑλλάδα, πληρωνόταν τέλος στὴν Ἀγγλία, στὴ Γαλλία καὶ στὴν Ἑλλάδα.

Στὴν Ἑλλάδα, ὅταν γιὰ πρώτη φορά, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση, ἱδρύθηκαν τὰ ἑλληνικὰ ταχυδρομεῖα, ἀκολουθήθηκε τὸ ἴδιο σύστημα. Τέλη δηλαδὴ τοῖς μετρητοῖς καὶ σφραγίδες χωρὶς γραμματόσημα. Ἡ Ἑλλάδα δηλαδὴ χρησιμοποίησε τὸ ταχυδρομικὸ σύστημα τῆς Γαλλίας.

Τὰ γράμματα καὶ ἀργότερα οἱ φάκελλοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὀνομάζονται «προγραμματοσημολογικοὶ φάκελλοι». Ἡ ἐποχὴ αὐτὴ σταματᾶ στὶς 6 Μαΐου 1840, τότε δηλαδὴ ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ ἡ Ἀγγλία χρησιμοποίησε γραμματόσημα. Σιγὰ σιγὰ ὅλα τὰ κράτη τοῦ κόσμου ἀκολούθησαν τὸ παράδειγμα τῆς Ἀγγλίας. Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ «προγραμματοσημολογικὴ ἐποχὴ» σταματάει στὶς ἀρχὲς Ὀκτωβρίου 1861, γιατὶ τότε χρησιμοποιήθηκε τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ γραμματόσημο.

Τὸ 1839 στὴν Ἀγγλία, γενικὸς διευθυντὴς τῶν ταχυδρομείων ἦτο ὁ Ρόουλαντ Χίλλ. Αὐτὸς ὁ ἐξυπνότατος ἄνθρωπος εἶχε ἀντιληφθῆ πὼς ὁ τρόπος τῆς καταβολῆς τῶν τελῶν δὲν ἦτο ὁ καλλίτερος καὶ δὲν ἐξασφάλιζε τὸ δημόσιο ἀπὸ καταχρήσεις τῶν ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων.

Ἔτσι, σκέφτηκε πὼς θὰ μποροῦσε νὰ κολλάη κανεὶς ἀπάνω στὸ φάκελλο ἕνα κομματάκι ἔγχρωμο ἔντυπο χαρτάκι μὲ μιὰ εἰκόνα καὶ μὲ τὴν ἀξία τοῦ τέλους γραμμένη πάνω σ' αὐτό. Ἔτσι θὰ ἦταν εὔκολος ὁ ἔλεγχος καὶ δὲν θὰ χανόταν τὸ δημόσιο ἔσοδο, ἀλλὰ καὶ θὰ διευκολυνόταν τὸ κοινόν.

Χωρὶς πλέον νὰ χάση τὸν καιρόν του ὁ Χὶλ ἐζήτησε ἀπὸ τὴν τότε κυβέρνηση τῆς Ἀγγλίας νὰ καθιερώση τὸ νέον σύστημα ὅπως τὸ εἶχε ἐπινοήση, δηλ. νὰ ἐκδώση γραμματόσημα γιὰ τὴν πληρωμὴ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν.

Παρ' ὅλη τὴν ἀντίδραση ὡρισμένων ὀπισθοδρομικῶν, ὁ Χὶλλ κατώρθωσε νὰ πείση τοὺς ἁρμοδίους τῆς ἐποχῆς του καὶ ἔτσι γιὰ πρώτη φορὰ χρησιμοποιεῖται τὴν 6 Μαΐου 1840 τὸ πρῶτο γραμματόσημο τοῦ κόσμου στὴν Ἀγγλία. Τὸ γραμματόσημο αὐτὸ ἔχει στὸ κέντρο τὴν εἰκόνα τῆς κεφαλῆς τῆς τότε νεαρᾶς Βασιλίσσης Βικτωρίας, εἰκόνα ὡραιότατη σὲ ἐκτέλεση καὶ ἀρτιώτατη σὲ τυπογραφικὴ ἐμφάνιση. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ γραμματοσήμου ἦταν τέτοια ὥστε ὅλα τὰ πολιτισμένα κράτη ἐχρησιμοποίησαν τὰ γραμματόσημα, σήμερα δὲ δὲν ὑπάρχει στὸν κόσμο κράτος ποὺ μὴν ἐκδίδη γραμματόσημα.

Ἡ Ἑλλάς, ἔπειτα ἀπὸ 21 χρόνια — δηλαδὴ στὸ 1861 — ἀποφάσισε νὰ ἐκδ[ώ]ση γραμματόσημα. Φυσικὰ προηγήθηκε μ[ε]γάλη προεργασία. Συζητήσεις, διατυπ[ώ]σεις, ἐκλογὴ εἰκόνος, χρώματος γραμμ[α]τόσημου, καθορισμὸς ἀξίας.

Τὸ ἑλληνικὸ γραμματόσημο κυκλοφόρ[η]σε γιὰ πρώτη φορὰ στὶς ἀρχὲς τοῦ Ὀκτ[ω]βρίου 1861.

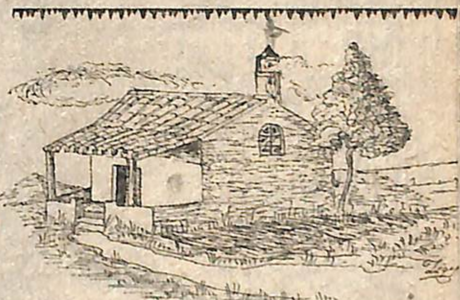
Τὰ πρῶτα γραμματόσημα ποὺ ἐξέδωσ[αν] σχεδὸν ὅλα τὰ κράτη δὲν εἶχαν δόντι[α], δηλ. αὐτὲς τὶς μικρὲς ὀπὲς ποὺ ἔχουν γ[ιὰ] νὰ χωρίζωνται εὔκολα χωρὶς νὰ καταστ[ρέ]φεται τὸ γραμματόσημο. Τότε γιὰ νὰ χ[ω]ρίση κανεὶς τὰ γραμματόσημα (νὰ τὰ [κό]ψη) ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιήση ψαλλί[δι] διότι δὲν εἶχαν δόντια, δηλ. διάτρηση. [Ἔ]τσι αὐτὰ τὰ πρῶτα τὰ λένε «ἄνευ οδ[ον]τώσεως» ἢ «ἀδιάτρητα», ἐνῶ τὰ σύγχ[ρο]να τὰ λέμε «ὀδοντωμένα» ἢ «διάτρητα».

Εἰς τὰ ἑπόμενα τεύχη θὰ σᾶς δώσ[ω] διάφορες πληροφορίες γιὰ τὸ γραμμα[τό]σημο καὶ ὁδηγίες πὼς θὰ καταρτίζετε [τὴ] συλλογὴ καὶ πὼς τὰ γραμματόσημα τ[ῆς] ἀλληλογραφίας, τὰ ὁποῖα σήμερα πετ[ᾶτε] ὡς ἄχρηστα, αὔριον θὰ τὰ βρῆτε πο[λὺ] ἐνδιαφέροντα.

ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤ[Η]Σ

ΕΞΟΧΙΚΟ ΤΟΠΕΙΟ
(Σκίτσο τοῦ Ἄλκηστη)

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ
(Σκίτσο τοῦ Ζέφυρ[ου])

Ο ΑΗΤΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

— ΑΚΡΙΤΙΚΗ ΤΡΙΛΟΓΙΑ —

III. ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΙΜΙΟ ΣΤΑΥΡΟ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ, αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου
ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ
ΜΑΞΙΜΩ
ΡΟΔΟΚΛΕΙΑ
ΑΜΑΖΟΝΕΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΥΡΤΖΗΣ
ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ, στρατηγὸς
Ο ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑΡΧΗΣ ΠΕΤΡΟΣ
ΑΖΟΥΛ, γιὸς τοῦ Ἀλῆ - Χαμδᾶ
ΣΑΡΑΚΗΝΟΙ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΟΠΛΙΤΕΣ

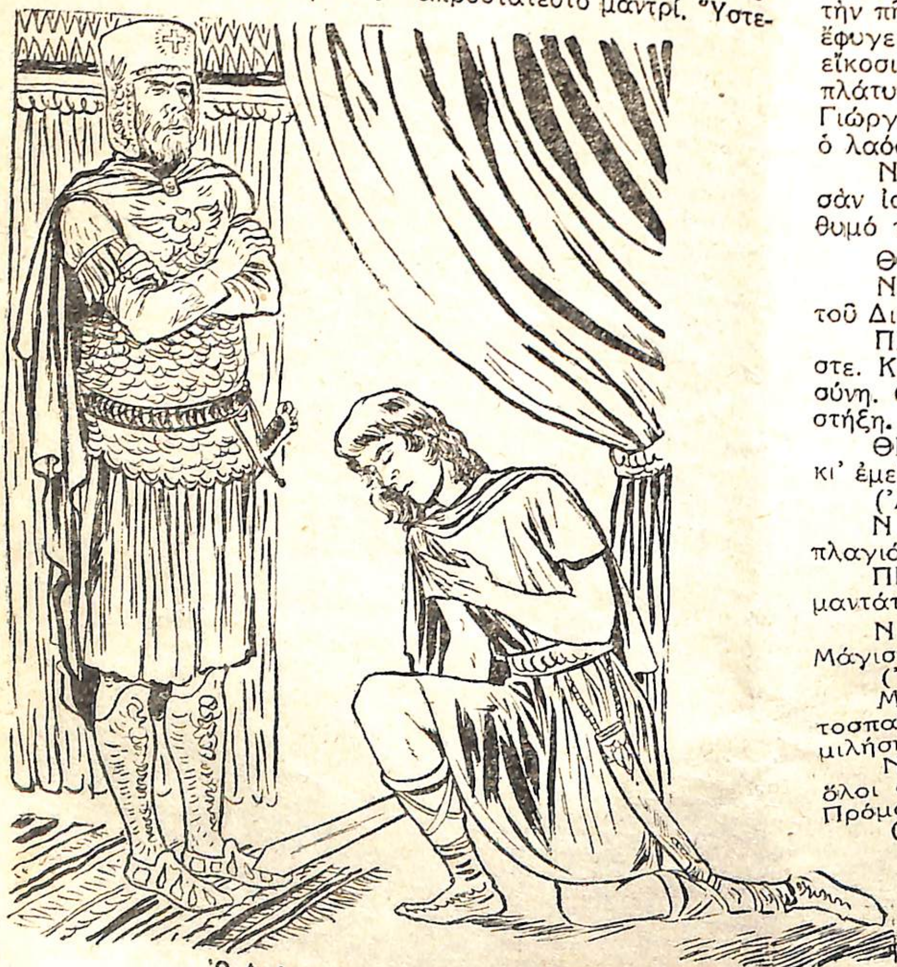
ΣΚΗΝΗ Α΄.

(Στὸ στρατόπεδο τοῦ Αὐγούστου, ἔξω ἀπὸ τὴν πολιορκημένη Ἀντιόχεια. Ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς ἀποχαιρετᾶ τοὺς Βυζαντινοὺς στρατηγούς, δίνοντας τους τὶς τελευταῖες του ὁδηγίες. Ἕνα μήνυμα βιαστικὸ τὸν καλεῖ στὴν Κωνσταντινούπολη. Οἱ Βούλγαροι χτύπησαν τὰ σύνορα. Ἕνα πλοῖο περιμένει νὰ πάρῃ τὸν αὐτοκράτορα).

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Λοιπόν, στρατηγοὶ καὶ πρωτοσπαθάριοι, ἡ βασίλισσα τοῦ Ὀρόντη, ἡ ξακουστὴ Ἀντιόχεια θἆναι τὸ τέρμα τῆς ἐκστρατείας μας στὴν Ἀσία. Θέλω τὴν πολυσκάλιστη πύλη της, νὰ τὴ στήσω στὴ βασιλεύουσα, τρόπαιο κι' ἁψίδα. Πιστεύω νὰ μοῦ τὴ στείλετε σ' ἕνα μῆνα.

ΠΕΤΡΟΣ: Ἂν ἔμενε ἡ βασιλεία σου, θὰ τὴν ἔπαιρνε σὲ δυὸ μέρες.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Καὶ τί νὰ κάμω, τουρμάρχη. Δὲν ἀκούσες; Τὰ τσακάλια ξεχύθηκαν στ' ἀπροστάτευτο μαντρί. Ὕστερα, ἂς μὴ λέμε ὑπερβολές. Τὸ κάστρο τῆς Ἀντιόχειας εἶναι ἀπόρθητο. Θέλει καιρό. Βδομάδες θἄμενα δῶ, ξαπλωμένος στὴν τέντα μου, νὰ κοιτάζω τὴ μέρα τὸν ἥλιο, τὴ νύχτα τὰ ἄστρα. Ἐξ ἄλλου, δὲ μὲ χρειάζεσθε. Σὲ λίγο θἆναι μαζί σας ὁ Διγενής.

Ὁ Δικέφαλος κυματίζει στὸ κάστρο τ' Ἀλῆ Χαμδᾶ

ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ (πειραγμένος): Τὸν ὁρίζεις λοιπὸν ἀρχηγό μας;

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Ὄχι, Θεόπομπε. Ὁ Ἀκρίτας δὲ θέλει ἀξιώματα. Εἶναι παράξενος. Ὅσο ἀπόκοτος εἶναι στὴ μάχη, τόσο ντροπιάρης γίνεται ὅταν θὲς νὰ τὸν ἀνταμείψῃς. Τὸ ξέρετε ὅλοι πὼς μοῦσωσε τὴ ζωὴ στὸν Ταρσό, κόβοντας τὸ χέρι τ' Ἀλῆ Χαμδᾶ, ποὺ ζητοῦσε νὰ μὲ χτυπήσῃ. Μόλις ποὺ πρόφτασα κι' εἶδα τὸν ἴσκιο τοῦ ματωμένου σπαθιοῦ τοῦ Ἐμίρη κι' ὁ Ἀκρίτας τὸν ἔκαμε μονοχέρη.

Τοῦ χαμογέλασα καὶ κοκκίνησε σὰν κοπέλα. Κατάλαβα πὼς δὲν ἤθελε ἔπαινο. Τώρα πολεμᾶ στὸ Χαλέπι μονάχα μὲ τοὺς ἀκρῖτες του. Λέει πὼς σὲ δυὸ μέρες θἆναι δικό μας.

ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ: Ἕνας λόγος εἶναι.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Λόγος ὅμως τοῦ Διγενῆ, στρατηγέ. Τὸ Χαλέπι θὰ πέσῃ.

ΒΟΥΡΤΖΗΣ: Ἂν τόταξε ὁ Διγενής, θὰ τὸ πάρῃ γι' αὐτὸ νἆστε βέβαιοι. Πολέμησα δίπλα του, ὅταν εἴχαμε κυκλωμένη τὴν Ταρσό. Τότε μᾶς πρωτόρθε ἀπ' τὴν Καισάρεια. Τὸ πρωτοπαλλήκαρο του μοῦ διηγήθηκε μιὰ ἀπίστευτη ἱστορία. Τὴν ὥρα λέει ποὺ ξεκινοῦσαν ἀπ' τὴν Καισάρεια, ἔκλεψαν οἱ Ἀπελάτες τὴν Ἡλιογέννητη, τὴν ἀρραβωνιαστικιά του. Χύθηκε πάνω στὸ μαῦρο του κι' ἔτρεξε, σὰν τὸν ἄνεμο καὶ τὴν πῆρε πίσω, στρώνοντας μὲ κουφάρια τὸν κάμπο. Ἀμέσως ἔφυγε ξεσηκώνοντας τοὺς λαούς, ἀπ' ὅπου περνοῦσε. Πῆρε εἴκοσι κάστρα, ἔστησε βίγλες ὁλόγυρα ἀπ' τὸν Εὐφράτη, πλάτυνε τὰ σύνορα. Κι' ἔχει ἐπάνω του κάτι τὸ θεῖο. Ἄη Γιώργης θαρρεῖς στὸ φαρί του. Ἀητὸ τῆς γῆς τὸν φωνάζει ὁ λαός.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Λοιπὸν ὅταν ἔρθῃ κοντά σας, δεχθῆτε τον σὰν ἰσότιμο. Εἶναι εὐαίσθητος καὶ λεπτὸς μὰ κι' ἄφυς στὸ θυμό του, ἂν τὸν προσβάλῃς.

ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ: Ἂς ἔρθῃ πρῶτα...

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Βλέπω, Θεόπομπε, πὼς ζηλεύεις τὴ δόξα τοῦ Διγενῆ.

ΠΕΤΡΟΣ: Δὲ μπορεῖ νὰ ζηλεύῃ ὁ Θεόπομπος, Αὔγουστε. Κάθε παλληκάρι τιμᾶ τὴν παλληκαριὰ καὶ τὴν ἀντρειοσύνη. Θὰ θέλῃ νὰ πῆ πὼς τὸ Κάστρο τ' Ἀλῆ Χαμδᾶ θὰ βαστήξῃ.

ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ: Θέλω νὰ πῶ πὼς μπορεῖ νὰ σταθοῦμε κι' ἐμεῖς τυχεροὶ καὶ νὰ πέσῃ ἡ Ἀντιόχεια πρὶν ἀπ' τὸ Χαλέπι.

(Ἀκούγεται μακρυνὴ σάλπιγγα).

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Σὰν ἀκρίτικο βούκινο φτάνει ἀπ' την πλαγιά. Ἂς ἦταν πρὶν φύγω νὰ πάρω κι' αὐτὴ τὴ χαρά.

ΠΕΤΡΟΣ: Ναὶ εἶναι σάλπιγγα, ὅλο καὶ σιμώνει. Ἕνας μαντάτορας φτάνει.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Εἶναι τὸ σύνθημα. Στρατηγοί μου, καὶ Μάγιστροι, ὅπου νἆναι θὰ σᾶς γνωρίσω τὸ Διγενῆ.

(Ἀκούγεται καλπασμὸς ἀλόγου).

ΜΑΝΤΑΤΟΦΟΡΟΣ: Τὸ Χαλέπι εἶναι δικό μας. Ὁ πρωτοσπαθάριος Βασίλειος Διγενὴς Ἀκρίτας ζητᾶ τὴν ἄδεια νὰ μιλήσῃ στὸν Αὐτοκράτορα.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ (ὁλόχαρος): Ἂς περάσῃ. Γενναῖοι μου, ὅλοι ὀρθοί. Ἂς ὑποδεχτοῦμε μὲ τὴν τιμὴ ποὺ τ' ἀξίζει τὸν Πρόμαχο τῆς Ἀνατολῆς.

(Σηκώνονται ὅλοι). Καλῶς ὥρισες Διγενῆ!

ΔΙΓΕΝΗΣ (χαιρετᾶ μὲ γυμνὸ σπαθί, καὶ γονατίζοντας μπρὸς στὸν Αὐτοκράτορα, λέει): Νικηφόρε Φωκᾶ, θεοσέβαστε Αὔγουστε, Σὺ Νικᾶς! Ὁ Δικέφαλος κυματίζει στὸ κάστρο τ' Ἀλῆ Χαμδᾶ.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Δίπλα στ' ἀκρίτικο λάβαρο μὲ τὸν Ἄη - Γιώργη. Δική σου ἡ δόξα, Βασίλειε Διγενῆ Ἀκρίτα. Νὰ σοῦ συστήσω τοὺς στρατηγοὺς

καὶ πατρίκιους, ποὺ μαζί τους θὰ πάρης τὴν 'Αντιόχεια. 'Από δῶ ὁ στρατοπεδάρχης μου ὁ Πέτρος. Νὰ ὁ στρατηγός μου ὁ δοξασμένος τὸ πρῶτο σπαθί, ὁ Θεόπομπος. Νὰ κι' ὁ σοφός μου μηχανικὸς καὶ τουρμάρχης ὁ Μιχαὴλ Βούρτζης. Τὸν ξέρεις, νομίζω.

ΒΟΥΡΤΖΗΣ: Μὲ μεγάλη χαρὰ ξαναβλέπω τὸ θρυλικὸ Διγενῆ.

ΔΙΓΕΝΗΣ: Τιμή μου ποὺ σμίγω μαζί σας.

ΠΕΤΡΟΣ: Ἡ τιμὴ εἶναι ὅλη δική μας, 'Ακρίτα.

ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ (σφίγγει θερμὰ τὸ χέρι τοῦ Διγενῆ καὶ τοῦ λέει σὰ μαγεμένος): Χαιρετῶ τὸν 'Αητὸ τῆς Γῆς.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Σ' ἀξίζει μεγάλη ἀνταμοιβὴ Διγενῆ καὶ στὴν τάζω μπροστὰ σὲ ὅλους ὅταν τελειώση ὁ ἀγώνας...

ΑΚΡΙΤΑΣ: Δὲν πολεμῶ γιὰ ἀντιμισθίες, τρισαύγουστε, παρὰ γιὰ τὴ δόξα σου καὶ τὴ δόξα τῆς Ρωμιοσύνης.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Τὸ ξέρω, 'Ακρίτα, γι' αὐτὸ καὶ τὸ χρέος μου εἶναι πιὸ μεγάλο. Μ' ἂς εἶναι. Καιρὸς νὰ φεύγω.

ΔΙΓΕΝΗΣ: Σᾶς φέρνω μιὰ εἴδηση, ὄχι καλή. 'Ο 'Αζούλ, τὸ λυκόπουλο τοῦ 'Εμίρη ποὺ ξέφυγε ἀπ' τὸ Χαλέπι, πηγαίνει νὰ ξεσηκώση τοὺς φυλάρχους τῆς 'Ασίας. Πρέπει νὰ βάλουμε στὸν 'Ορόντη φρουρές, νὰ μὴ μᾶς ξαφνιάση, καθὼς θὰ χτυπᾶμε τὴν 'Αντιόχεια.

ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ: Προτείνω νὰ στείλουμε στὸ γιοφύρι τοῦ ποταμοῦ τοὺς 'Ακρίτες. 'Ο Διγενὴς εἶναι μιὰ ἐγγύηση πὼς δὲ θὰ περάση ὁ 'Αζούλ.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Δὲ συμφωνῶ μὲ τὴν πρότασή σου Θεόπομπε, καὶ δὲ θὰ τὴν ἔκανες ἂν ἤξερες τί θὰ πῆ Διγενὴς σὲ μιὰ ἔφοδο κάστρου.

ΜΑΞΙΜΩ (μπαίνει σιγὰ καὶ σκύβοντας μπρὸς στὸν Αὐτοκράτορα λέει δειλά): Μπορῶ νὰ σᾶς κάμω κι' ἐγὼ μιὰ πρόταση;

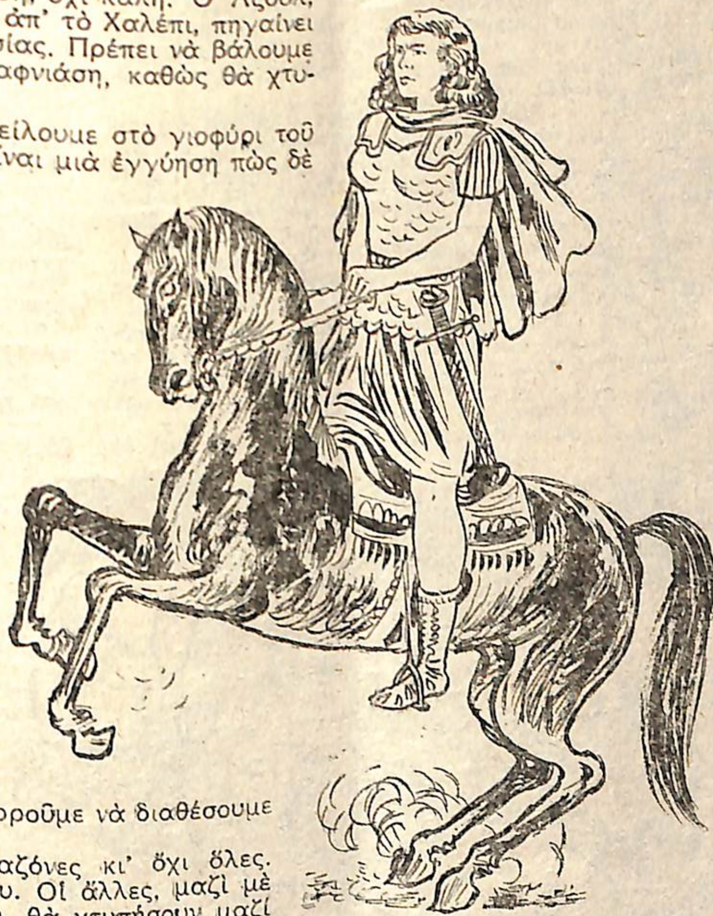
ΔΙΓΕΝΗΣ: Ἡ πρωταμαζόνα ἡ Μαξιμώ!

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Καλῶς ὥρισες, ἀντρειωμένη. 'Εσὺ ποὺ ἀνάστησες τὶς παλιὲς ἀμαζόνες. 'Ακοῦμε τὴ γνώμη σου.

ΜΑΞΙΜΩ: Οἱ ἀμαζόνες μου πολεμοῦν στ' ἀνοιχτὰ πιὸ καλὰ παρὰ μέσα ἢ κάτω ἀπὸ τείχη. Προτείνω νὰ πιάσω ἐγὼ τὸ γιοφύρι τοῦ 'Ορόντη.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Τί λές, Διγενῆ γιὰ τὴν πρόταση;

ΔΙΓΕΝΗΣ: Ἡ ἀκρίτισσα θυσιάζεται καὶ τὸ ξέρει. Εἶναι βαρὺ νὰ δεχτοῦμε τὴν πρότασή της, γιατὶ δὲ μποροῦμε νὰ διαθέσουμε ἄλλο στρατό.

Είμαι ή Μαξίμω

ΜΑΞΙΜΩ: Μὲ φτάνουν οἱ ἀμαζόνες κι' ὄχι ὅλες. Παίρνω τὶς πενῆντα τῆς φρουρᾶς μου. Οἱ ἄλλες, μαζὶ μὲ τοὺς καστρομάχους τοῦ πύργου μου, θὰ χτυπήσουν μαζί σας τὴν 'Αντιόχεια. Ὅσο γιὰ θυσία, μπορεῖ καὶ νὰ μὴ χρειαστῆ νὰ συνάψουμε μάχη.

ΔΙΓΕΝΗΣ: 'Ο 'Αζοὺλ θὰ χτυπήση.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Λοιπὸν Μαξιμὼ τὸ γιοφύρι τ' ἀφήνω στὴ φύλαξή σου.

ΜΑΞΙΜΩ: Μόνο ἀπ' τὰ κουφάρια μας θὰ περάσουν οἱ ἄραβες.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Λοιπὸν ὅλα πᾶνε καλά. Σᾶς ἀφήνω γενναῖοι μου. 'Ο Θεὸς μαζί σας. Καὶ μὴν τὸ ξεχνᾶτε προσμένω τὴν πύλη τῆς 'Αντιόχειας.

ΔΙΓΕΝΗΣ: Ἡ βασιλεία σου. Θὰ τὴν ἔχη σὲ λίγες μέρες.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Ἂς εἶναι τὸ σύνθημά σας «Νικᾶ ὁ Σταυρός».

ΟΛΟΙ: 'Ο Σταυρὸς κι' ὁ Φωκᾶς μὲ τὴν ἅγια του χάρη. ('Ηχοῦν σάλπιγγες. 'Ο Αὐτοκράτορας φεύγει ἐνῶ ὅλοι τὸν χαιρετοῦν μὲ γυμνὰ σπαθιά).

ΣΚΗΝΗ Β'.

(Στὶς ὄχθες τοῦ 'Ορόντη πίσω ἀπ' τὶς καλαμιὲς δίπλα στὸ γιοφύρι οἱ ἀμαζόνες τῆς Μαξιμῶς ἔχουν πιάσει θέση προσμένοντας τὸν 'Αζοὺλ μὲ τοὺς Ἄραβες του. Ἡ Μαξιμὼ κι' ἡ Ροδόκλεια κουβεντιάζουν ἐπάνω στὸ γιοφύρι, ἀγναντεύοντας πέρα τὸν κάμπο. Στὴ συζήτηση μπαίνουν κι' ἄλλες φωνὲς πίσω ἀπ' τὰ καλάμια).

ΡΟΔΟΚΛΕΙΑ: Σουρουπώνει... Σὲ λίγο θὰ πέση βαθὺ σκοτάδι... Μόνο τ' ἄστρα θ' ἀντιφεγγίζουν πάνω στὶς λόγχες μας...

ΜΑΞΙΜΩ: Τώρα θὰ στήνουν τὶς σκάλες ὁλόγυρα ἀπὸ τὸ κάστρο. Τὶς ἔχει φτιάσει μ' ἀκρίβεια καὶ μὲ τέχνη ὁ Βούρτζης. Μέρες ὑπολογίζανε μὲ τὸ Διγενῆ πόσο ὕψος εἶχε τὸ τεῖχος.

ΡΟΔΟΚΛΕΙΑ: Δική του βέβαια θἄταν ἡ ἰδέα. Κάτι σοφίζεται πάντα. Στὴν Ταρσὸ ἔκοψε τὸ νερό, στὸ Χαλέπι μπῆκε ἀπὸ μιὰ ὑπόνομο ποὺ τοῦ ἔδειξε κάποιος χριστιανὸς σκλάβος. Στὴν 'Αντιόχεια σκέφτηκε τὶς σκάλες. Τί παλληκάρι καὶ τί μυαλό.

ΜΑΞΙΜΩ: Καὶ νὰ σκέφτεσαι πὼς ἀπόψε κρατοῦμε στὰ χέρια μας τὴ ζωή του. Τὴ ζωή του τὴν ἀκριβή, τὴ βαρειὰ κι' ἀνεκτίμητη. Πῶς λυγίζουν οἱ ὦμοι μου κάτω ἀπὸ μιὰ τέτοια εὐθύνη.

ΡΟΔΟΚΛΕΙΑ: Μὰ γιατὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ μᾶς ἡ ζωὴ τοῦ 'Ακρίτα;

ΜΑΞΙΜΩ: Σκέψου, Ροδόκλεια, ἂν ἐμεῖς νικηθοῦμε πρὶν πέση τὸ κάστρο, ὁ Διγενὴς κι' ὅλοι αὐτοὶ ποὺ θὰ κάνουν τὴν ἔφοδο θὰ βρεθοῦν, ἀπὸ πολιορκητές, πολιορκημένοι. Μέσα σὲ δυὸ φωτιές. Οἱ Σαρακηνοὶ τοῦ 'Αζοὺλ θὰ χτυπήσουν τὰ νῶτα τους.

ΡΟΔΟΚΛΕΙΑ: Λοιπὸν δὲ θὰ νικηθοῦμε.

ΜΑΞΙΜΩ: Κι' ἂν πεθάνουμε ὅλες, πρὶν ἔρθει ἡ ὥρα; Εἴμαστε μόνο πενῆντα κι' οἱ Σαρακηνοὶ μπορεῖ νἆναι χιλιάδες... Κι' ὅμως πρέπει νὰ ζήσουμε ὥσπου νὰ πέση ἡ πόλη κι' ἐλεύθερος πιὰ νὰ τοὺς πάρη ξωπίσω ὁ 'Ακρίτας.

ΡΟΔΟΚΛΕΙΑ: Ἂν εἶναι ἔτσι, θὰ ζήσουμε. Θὰ ριζώσουμε ἐδῶ γιὰ νὰ φράξουμε τὸ γιοφύρι.

ΜΑΞΙΜΩ: Θὰ χτυποῦμε καὶ πληγωμένες. Καμμιὰ δὲ θὰ πέση πρὶν ἀπ' τὸ κάστρο. ('Ακούγεται ἀπὸ μακρυὰ τ' ἀλαφητὸ τῆς ἐφόδου. Σάλπιγγες ἀχοῦν. Φωνὲς τρομαγμένες, βλαστήμιες. Σαΐτες σφυρίζουν ψηλά. Ἡ συζήτηση συνεχίζεται τώρα πίσω ἀπ' τὰ καλάμια, ἀπ' ἄλλες φωνές).

Α' ΑΜΑΖΟΝΑ: Ἄκου! Ξέσπασε ἡ ἐπίθεση. Κοίτα πὼς χύνονται πάνω στὰ τείχη οἱ δαδοῦχοι. Μὲ τὄνα χέρι κρατᾶνε πυρσὸ καὶ μὲ τ' ἄλλο σπαθί. Ἅρπαξαν οἱ πύργοι φωτιά. Δές, κάτω ἀπ' τὴν λάμψη, τὸ Διγενὴ πὼς ὁρμᾶ πάνω στὶς ἐπάλξεις. Νὰ κι' ὁ Θεόπομπος πίσω του. Γέμισαν οἱ σκάλες.

Β' ΑΜΑΖΟΝΑ: Οἱ Σαρακηνοὶ τρέχουν σὰν τρελλοὶ ἀπ' τὸν ἕνα πύργο στὸν ἄλλο. Στὸν ὕπνο τοὺς βρῆκε ἡ ἐπίθεση. Δὲς πὼς σπρώχνουν τὶς κλίμακες.

Γ' ΑΜΑΖΟΝΑ Κι' ἐμεῖς τί στεκόμαστε ἐδῶ; Γιατὶ μᾶς ἐστέρησαν τέτοιο πανηγύρι;

Α' ΑΜΑΖΟΝΑ: Μὴ στενοχωριέσαι. Ὅπου νἆναι, θ' ἀρχίση τὸ δικό μας.

Β' ΑΜΑΖΟΝΑ: Μπορεῖ καὶ νὰ μὴν ἀρχίση ποτέ. 'Ο 'Αζοὺλ δὲ θἄρθη.

ΜΑΞΙΜΩ: Θἄρθη! Καὶ σᾶς θέλω νὰ τὸν δεχτῆτε γενναῖες μου, δίχως ἐλπίδα γιὰ τὴ ζωή σας. Τ' ἀσκέρι τοῦ 'Αζοὺλ φάνηκε στὸ διασέλο. Εἶναι ἀτέλειωτο. Ἂν φοβᾶται καμμιά, ἂς τὸ πῆ. Θὰ τῆς δώσω τὴν ἄδεια νὰ φύγη.

Β' ΑΜΑΖΟΝΑ: Καμμιὰ δὲ φοβᾶται. Καὶ θὰ νικήσουμε, καπετάνισσα!

ΜΑΞΙΜΩ: Δὲ θέλω νὰ σᾶς γελάσω. Μὴν περιμένετε νίκη καὶ τὴ ζωή σας ξεγράψτε την. Νίκη μας, θἆναι ἂν καταφέρουμε νὰ καθυστερήσωμε λίγο τοὺς Ἄραβες. Ὅσο γιὰ τ'

(Συνέχεια στὴ σελίδα 634)

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Ὁ Νεγκόρο δὲν εἶπε πιὸ πολλὰ κι' ὁ Χάρις δὲν ἐπέμεινε νὰ μάθη περισσότερα. Στὴν πολυκύμαντη ζωή τους, ἦταν πολλὰ τὰ μυστικά.

Οἱ δυὸ φίλοι ἀκολούθησαν τὸ ρυάκι ποὺ θὰ τοὺς πήγαινε στὸ ποτάμι ποὺ ἔβγαινε στὴν Κοάντζα.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΣΧΕΔΙΑ

'Αφρική!

Αὐτὴ ἡ λέξη ποὺ ἦταν τόσο φοβερὴ ἐκείνους τοὺς καιρούς, ὅλο καὶ στριφογύριζε μὲς στὸ μυαλὸ τοῦ Ντὶκ Σάντ.

Ἡ 'Αφρική! Βρισκόταν στὴν 'Αφρική!

Ὁ Ντὶκ Σάντ, καθόταν τώρα κι' ἔκανε τοὺς λογαριασμούς του. Γιατὶ τώρα μόνις καταλάβαινε γιατὶ τὸ καράβι ποὺ μὲ τὴν τρικυμία ἔτρεχε μὲ τόση ταχύτητα, ἔκανε τόσες μέρες νὰ πλησιάση σὲ στεριά. Φυσικά. Χρειάζονταν διπλὸ χρονικὸ διάστημα γιὰ νὰ φτάση στὶς ἀκτὲς τῆς 'Αφρικῆς, ἀφοῦ ἔστριψε τὸ ἀκρωτήριο Χόρν.

Καὶ καθὼς τὸ μυαλό του δούλευε ἀπελπισμένα, γιὰ νὰ βρῆ τὴν ἐξήγηση ἐκείνου τοῦ μοιραίου λάθους, ξαφνικὰ σὰ νὰ ἔγινε φῶς μὲς στὸ μυαλό του! Ναί... Ὁ Νεγκόρο ἦταν πίσω ἀπ' ὅλ' αὐτά...

'Εκεῖνος κατάστρεψε τὰ ὄργανα πλεύσεως. 'Εκεῖνος ἔσπασε τὴν μιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ πυξίδες... 'Εκεῖνος χάλασε καὶ τὴ μοναδικὴ πυξίδα ποὺ εἶχε μείνει. Μήπως ὁ γερο-Τὸμ δὲν τὸν ἔπιασε νὰ γυρίζη γύρω ἀπὸ τὴν πυξίδα;

Μὰ τί εἴδους ἄνθρωπος ἦταν αὐτὸς ὁ Νεγκόρο; Πῶς κατάφερε νὰ συνενοηθῆ ἀμέσως μὲ τὸν Χάρις; Γιατὶ γιὰ τὸν Ντὶκ Σὰντ δὲν ἔμενε καμιὰ ἀμφιβολία πὼς ὁ Χάρις ἦταν συνενοημένος μὲ τὸν Νεγκόρο.

Καὶ ὁ Χάρις, γιατὶ τοὺς ἔκανε νὰ περάσουν τὸ παρθένο δάσος; Τί σκοποὺς εἶχαν ἐκεῖνοι οἱ δυὸ ἀλιτήριοι;

Ὁ Ντὶκ ἦταν ἀρκετὰ ἔξυπνος ὥστε νὰ καταλάβη ἀμέσως τὸν φοβερὸ κίνδυνο ποὺ διέτρεχαν οἱ πέντε μαῦροι. Στὴν 'Αφρική, δὲν ἦταν πιὰ ἐλεύθεροι. Στὴν 'Αφρική, ἦταν στὴν διάθεση τοῦ κάθε ἐμπόρου σκλάβων ποὺ θὰ τοὺς ἔπιανε.

Ὁ Ντίκ, καταλάβαινε πολὺ καλὰ τί σχέδια εἶχε ὁ Νεγκόρο γιὰ τοὺς δύστυχους μαύρους. 'Ακόμη καταλάβαινε πὼς ὁ Πορτογάλος θὰ κοίταζε νὰ βρῆ τρόπο νὰ τὸν ἐκδικηθῆ κι' αὐτὸν τὸν ἴδιον γιὰ τοὺς ἐξευτελισμοὺς ποὺ τοῦ εἶχε κάνει. Μὰ ἡ κυρία Οὐέλντον καὶ τὸ μικρὸ παιδί, σὲ τί τοῦ εἶχαν φταίξει; Γιατὶ τοὺς παράσυρε κι' αὐτούς, στὰ βάθη τῆς 'Αγκόλας;

Ἂν ὁ Ντὶκ Σὰντ μποροῦσε νὰ μαντέψη τί σχέδια εἶχε ὁ Νεγκόρο γιὰ τοὺς λευκούς, θὰ ἀνησυχοῦσε ἀκόμη πιὸ πολύ.

Ὡστόσο τὸ γενναῖο παιδί, δὲν λιποψυχοῦσε. Ἦταν καπετάνιος μιὰ φορὰ στὸ καράβι. Θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι καπετάνιος καὶ στὴ στεριά. Εἶχε χρέος νὰ σώση τὴν κυρία Οὐέλντον, τὸν μικρὸ Τζάκ, ὅλους ἐκείνους ποὺ ἐμπιστεύτηκαν τὴ ζωή τους σ' αὐτόν, καὶ ποὺ τὸν θεωροῦσαν γιὰ φυσικό τους ἀρχηγό. Τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας, τώρα μόλις ἄρχιζε!

Δὲν ἔπρεπε νὰ δειλιάση, δὲν ἔπρεπε νὰ χάση τὴν ψυχραιμία του, ἔπρεπε νὰ κρατήση τὸ μυαλό του καθαρὸ γιὰ νὰ παίρνη ἀποφάσεις, ὅπως ταιριάζει στὸν καλὸ καὶ ἄξιο ἀρχηγό.

Ὡστόσο οἱ ἄλλοι κοιμόνταν.

Ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν γερο-Τόμ.

Ὁ Ντὶκ Σὰντ πλησίασε τὸν γέρο μαῦρο.

— Τόμ, τοῦ εἶπε, πρόσεξε νὰ μὴν τρομάξης τοὺς ἄλλους. Μόνον ἐσὺ κι' ἐγὼ πρέπει νὰ σκεπτόμαστε τοὺς κινδύνους.

— Μάλιστα κύριε Ντίκ.

— Βρισκόμαστε σὲ μιὰ φριχτή, ἀφιλόξενη χώρα, Τόμ. Ὁ Χάρις μᾶς πρόδωσε. 'Εμεῖς ὅμως πρέπει νὰ βροῦμε τρόπο νὰ ξαναγυρίσουμε στὴν ἀκτή. Εὐτυχῶς Τόμ, τώρα ξέρομε ποῦ βρισκόμαστε, ὅπως ξέρομε καὶ τοὺς ἐχθρούς μας. Βασίζομαι σὲ σένα Τόμ, γιὰ νὰ μὲ βοηθῆς μὲ τὶς συμβουλές σου.

— Ὅλοι σᾶς εἴμαστε ἀπόλυτα ἀφοσιωμένοι κύριε Ντίκ, ἔκανε σοβαρὰ ὁ Τόμ

— Πρέπει νὰ βροῦμε ἕνα ποτάμι, εἶπε ὁ Ντὶκ καὶ νὰ τὸ κατεβοῦμε μὲ σχεδία.

Ἔτσι ὁ Ντὶκ ἐσκέφτηκε πὼς γιὰ τὴν ὥρα τὸ πιὸ βιαστικὸ ἦταν νὰ βρῆ μιὰ φλέβα νεροῦ ποὺ σίγουρα θὰ ἔβγαζε σὲ κανένα ποτάμι ποὺ θὰ τοὺς πήγαινε ἀναπαυτικὰ πρὸς τὴ θάλασσα.

Ἔτσι, ἐκτὸς ποὺ θ' ἀπόφευγαν τὴν κούραση, δὲν θὰ εἶχαν νὰ φοβηθοῦν οὔτε τὰ θηρία οὔτε τοὺς καννίβαλους τῆς 'Αφρικῆς, γιὰ ν' ἀφήσωμε τοὺς ἐμπόρους τῶν σκλάβων.

Μέσα στὴ σχεδία ὁ Ντὶκ Σὰντ καὶ οἱ

— Μόνο ἐσὺ κι' ἐγὼ πρέπει νὰ σκεπτόμαστε τοὺς κινδύνους...

σύντροφοί του, θὰ ἦταν καλύτερα σὲ θέση ν' ἀμυνθοῦν, καλὰ ὁπλισμένοι ὅπως ἦταν. Γιὰ τὴν ὥρα, ὁ Ντὶκ συλλογίστηκε πὼς ἔπρεπε νὰ φτιάσουν καὶ ἕνα φορεῖο γιὰ νὰ μεταφέρουν ἄκοπα τὸν μικρὸ Τζὰκ καὶ τὴν μητέρα του. 'Απὸ τὴν ἄλλη ὅμως μεριά, μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο θ' ἀχρήστευε δυὸ μαύρους στοὺς πέντε, καὶ σὲ περίπτωση ξαφνικῆς καὶ ἀπρόοπτης ἐπίθεσης, αὐτὸ θὰ ἦταν πολὺ δυσάρεστο.

Ὁ Ντὶκ ἦταν βέβαιος πὼς κάπου ἐκεῖ κοντὰ ἔπρεπε νὰ βρίσκεται κάποιο ποτάμι.

Ἡ ὑγρασία ἦταν αἰσθητή, καὶ ἕνα πλῆθος ρυάκια ἔδειχναν πὼς δὲν βρισκόνταν μακρυὰ ἀπὸ κάποια σημαντικὴ φλέβα νεροῦ.

Θ' ἀκολουθοῦσαν λοιπὸν ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ρυάκια, καὶ θὰ κοίταζαν ποῦ θὰ τοὺς ἔβγαζε.

Ὅταν ὁ Ντὶκ πῆρε αὐτὴν τὴν ἀπόφαση, ἡσύχασε κάπως. Εἶχε πιὰ ξημερώσει γιὰ καλά.

Ὅλοι ἦταν γεροὶ καὶ εὐδιάθετοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν μικρὸ Τζάκ, ποὺ πραγματικὰ λυπόσουν νὰ τὸν κοιτάζης.

— Ντίκ, εἶπε ἡ κυρία Οὐέλντον. Ποῦ εἶναι ὁ Χάρις; Δὲν τὸν βλέπω...

— Ὁ Χάρις δὲν εἶναι πιὰ μαζί μας! εἶπε ὁ Ντίκ.

— Γιατί; Προχώρησε μήπως μόνος του;

— Ὄχι κυρία Οὐέλντον, τὸ ἔσκασε. Αὐτὸς ὁ Χάρις ἦταν ἕνας προδότης. Ἔφτασε ἡ στιγμὴ νὰ σᾶς πῶ πὼς ἦταν συνενοημένος μὲ τὸν Νεγκόρο, γιὰ νὰ μᾶς παρασύρη ὡς ἐδῶ.

— Μὰ γιατί; Τί σκοπὸ εἶχε;

— Αὐτὸ δὲν τὸ ξέρω... εἶπε ὁ Ντίκ. 'Εκεῖνο ποὺ ξέρω εἶναι πὼς πρέπει νὰ γυρίσωμε τὸ γρηγορώτερο στὴν ἀκτή.

— Ὥστε ἦταν προδότης... ἔκανε ἡ κυρία Οὐέλντον ποὺ τὸ πρόσωπό της εἶχε γίνει κάτωχρο. Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια Ντίκ, τὶς τελευταῖες μέρες τὸν ὑποψιαζόμουν. Γιατί ὅμως μᾶς παράσυρε ὡς ἐδῶ; Καὶ πῶς εἶσαι βέβαιος πὼς εἶναι συνενοημένος μὲ τὸν Νεγκόρο;

— Ἔχω τὴν πεποίθηση πὼς γνωρίζονταν ἀπὸ πρίν, καὶ πὼς τώρα εἶναι μαζί.

— 'Ελπίζω νὰ μὴν ἔχουν χωρίσει ὅταν θὰ τοὺς βρῶ, εἶπε ὁ Ἡρακλῆς. Σκοπεύω νὰ σπάσω τὰ κεφάλια τους τσουγκρίζοντάς τα σὰν αὐγά...

— Μὰ τὸ παιδί μου Ντίκ; εἶπε ἡ κυρία Οὐέλντον. Ὁ μικρός μου Τζὰκ ποὺ ἐλπίζει νὰ βρῆ λίγη ἡσυχία στὸ Σὰν Φελίτσε;

— Ὦ κυρία Οὐέλντον, μοῦ ταράζετε τὴν καρδιά, ἔκανε ὁ μικρὸς πλοίαρχος. Μὴ φοβᾶσθε ὅμως. Ὁ μικρὸς θὰ γιατρευτῆ ὅταν φύγωμε ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ δάσους.

— Εἶσαι βέβαιος Ντὶκ πὼς ὁ Χάρις μᾶς πρόδωσε; ἐπέμεινε ἡ κυρία Οὐέλντον.

— Μάλιστα κυρία Οὐέλντον, εἶπε ὁ Ντὶκ χωρὶς νὰ δώση ἄλλη ἐξήγηση.

— 'Απόψε, ἂν δὲν πρόφταινε νὰ φύγη, ὁ κύριος Ντὶκ θὰ τὸν σκότωνε! εἶπε ὁ γέρο Τόμ.

— Ὥστε τὸ Σὰν Φελίτσε;...

— Δὲν ὑπάρχει Σὰν Φελίτσε... εἶπε ὁ Ντίκ. Πρέπει νὰ ξαναγυρίσωμε στὴν ἀκτή.

— 'Απὸ τὸν ἴδιο δρόμο ποὺ ἤρθαμε; Ὁ Τζὰκ δὲν θ' ἀνθέξη...

— Ὄχι κυρία Οὐέλντον. Θὰ περπατήσωμε λίγο, καὶ θὰ κατεβοῦμε μὲ σχεδία τὸ πρῶτο ποτάμι ποὺ θὰ συναντήσωμε...

— Εὐτυχῶς εἶμαι δυνατή, εἶπε ἡ κυρία Οὐέλντον. Μὴ σὲ μέλλει γιὰ μένα Ντίκ... Νὰ σωθῆ μόνον ὁ μικρός μου ὁ Τζάκ.

— Δὲν ἔχει τίποτε σοβαρὸ κυρία Οὐέλντον... ψιθύρισε ὁ Ντὶκ ποὺ τὰ μάτια του εἶχαν ὑγραθῆ. Σὲ λίγο θὰ εἶναι ἐντελῶς καλά, σᾶς τὸ ὑπόσχομαι...

— Λοιπὸν θὰ περπατήσω ὡς τὸ ποτάμι. Κρατώντας τὸν Τζὰκ στὴν ἀγκαλιά μου.

— Ὄχι κυρία Οὐέλντον, νὰ σᾶς φτιάσωμε ἕνα φορεῖο, εἶπε ὁ Τόμ.

— Μπορῶ νὰ περπατήσω. Εἶμαι δυνατή, ἐπανέλαβε ἡ κυρία Οὐέλντον. Ἂς ξεκινήσωμε.

— 'Εμπρός! Ἂς ξεκινήσωμε! εἶπε ὁ Ντίκ.

— Δῶστε μου νὰ κρατῶ τὸν Τζάκ! εἶπε

ὁ Ἡρακλῆς. Ὅταν περπατῶ χωρὶς νὰ σηκώνω τίποτε... κουράζομαι!

Κι' ὁ νέγρος πῆρε τὸν Τζὰκ ποὺ ἀποκοιμήθηκε ἀμέσως ἥσυχα στὴν ἀγκαλιά του.

Μάζεψαν γοργὰ τὰ ὅπλα τους καὶ τὶς προμήθειές τους, καὶ ξεκίνησαν.

Ὅσο γιὰ τὸν ξάδερφο Βενέδικτο, ἦταν ἀπαρηγόρητος.

Δὲν ἀντελήφθηκε τὴν ἐξαφάνιση τοῦ Χάρις.

Δὲν πῆρε κὰν χαμπάρι τὴν τραγικὴ θέση ὅπου βρισκόνταν. Τοῦ εἶχε βλέπετε συμβῆ κάποια μεγαλύτερη καταστροφή. Εἶχε χάσει τὰ γυαλιά του καὶ τὸν φακό του!

Εὐτυχῶς ὁ γέρο Τόμ, τὰ εἶχε βρῆ καὶ τὰ δύο πίσω ἀπὸ κάτι ψηλὰ θάμνα, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὴν συμβουλὴ τοῦ Ντὶκ Σὰντ δὲν τοῦ τὰ ἔδωσε.

Ἦταν ὁ μόνος τρόπος ν' ἀναγκάσουν αὐτὸ τὸ μεγάλο παιδὶ νὰ τοὺς ἀκολουθῆ φρόνιμα, ἀφοῦ χωρὶς γυαλιὰ δὲν μποροῦσε νὰ δῆ πέρα ἀπὸ τὴ μύτη του.

Ἔτσι ἀνάμεσα στὸν Τὸμ καὶ τὸν Ἡρακλῆ ποὺ πῆραν τὴν ἐντολὴ νὰ μὴν τοὺς χάνουν ἀπὸ τὰ μάτια τους, ἀκολουθοῦσε τὸ καραβάνι σὰν σκυλάκι δεμένο μὲ λουρί.

Δὲν θᾶχαν κάνει οὔτε πενῆντα βήματα, ὅταν ὁ Τὸμ εἶπε.

— Καλά... Κι' ὁ Δίγκος;

Πράγματι τὸ σκυλὶ εἶχε ἐξαφανιστῆ...

Ὁ Ἡρακλῆς τὸν φώναξε μὲ τὴν πιὸ δυνατή του φωνή, μὰ ὁ Δίγκος δὲν φανερώθηκε.

— Φοβᾶμαι πὼς θὰ βρίσκεται στὰ ἴχνη τοῦ Νεγκόρο, εἶπε ὁ Ντὶκ Σάντ.

— Κι' ὁ Νεγκόρο δὲν θὰ δίσταζε βέβαια νὰ τὸν πυροβολήση, ἔκανε ὁ Τόμ.

— Ἐκτὸς ἂν ὁ Δίγκος πρόφταινε καὶ τὸν ἔπνιγε, εἶπε ὁ γιός του.

— Σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση θὰ ξαναγύριζε, παρατήρησε ἡ κυρία Οὐέλντον.

— Ὅπως καὶ νᾆναι, δὲν μποροῦμε ν' ἀργοπορήσωμε γιὰ τὸν Δίγκο, εἶπε ὁ μικρὸς πλοίαρχος. Ἂν εἶναι ζωντανό, αὐτὸ τὸ ἔξυπνο ζῶο θὰ μᾶς βρῆ εὔκολα!

Ἡ ζέστη ἦταν τρομαχτική, ἀλλὰ τὸ μεγάλο δάσος ποὺ μέσα του προχωροῦσαν ἀκολουθώντας τὴν μικρὴ φλέβα τοῦ νεροῦ, ἦταν δροσερό.

Ἦταν κρῖμα ποὺ μὲ τὴν ἀνησυχία ποὺ τοὺς βασάνιζε δὲν ἦταν σὲ θέση νὰ θαυμάσουν τὴν ὀμορφιὰ ἐκείνου τοῦ παρθένου δάσους...

Δέντρα πανύψηλα, περιπλοκάδες, πελώρια λουλούδια μὲ μύρια χτυπητὰ χρώματα, ποὺ γύρω τους βούϊζαν φανταχτερὰ ἔντομα... Ὡστόσο βρισκόνταν στὴν περιοχὴ τῶν πυρετῶν, — γι' αὐτὸ κι' ὁ μικρὸς Τζὰκ εἶχε πάθει ἑλώδεις. Ἀλλὰ ὅπως εἶχε γράψει ὁ μεγάλος ἐξερευνητὴς Λίβινγκστον, μποροῦσε κανεὶς νὰ τοὺς ἀποφύγη, φεύγοντας τὸ γρηγορώτερο ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῶν ἑλῶν. Τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιά, δὲν ἦταν λιγότερο ἄφθονα. Πουλιὰ πολύχρωμα, ὡραιότατα, ποὺ πετοῦσαν χαμηλά, γιατὶ δὲν φοβόνταν τὸν ἄνθρωπο. Πουλιὰ ποὺ δὲν τὰ εἶχαν ἀντικρύσει ποτὲ ὡς τότε...

Κι' ἀκόμη κοπάδια ἀπὸ καμηλοπαρδάλεις, γαζέλεςκαὶ ἀπὸ ἄγρια βουβάλια ποὺ κατέβαιναν νὰ πιοῦν νερό.

Κατὰ τὸ μεσημέρι, σταμάτησαν νὰ ξεκουραστοῦν καὶ νὰ φᾶνε. Διάλεξαν ἕνα μέρος γεμάτο ψηλὰ καλάμια — μπαμποῦ — ποὺ τοὺς ἔκρυβαν ἐντελῶς.

Ἡ κυρία Οὐέλντον κρατοῦσε τὸν Τζὰκ στὴν ἀγκαλιά της. Ἦταν τόσο ἀνήσυχη, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ φάη.

— Πρέπει νὰ μὴν ἐξαντληθῆτε κυρία Οὐέλντον, παρακάλεσε ὁ Ντίκ. Πρέπει νὰ φᾶτε κάτι, ἀκόμη κι' ἂν δὲν πεινᾶτε... Σὲ λίγο θὰ φτάσωμε στὸ ποτάμι, κι' ἀπὸ ἐκεῖ κι' ὕστερα, τὸ ταξίδι θὰ εἶναι ξεκούραστο...

Καθὼς ὁ Ντὶκ μιλοῦσε, ἡ κυρία Οὐέλντον κοίταζε τὸ παιδὶ κατάματα. Τὰ μάτια τοῦ μικροῦ πλοιάρχου, ἔλαμπαν ἀπὸ θάρρος καὶ ἐλπίδα.

— Ἔχεις δίκηο Ντίκ, εἶπε. Ἄλλωστε ἡ Νότιος Ἀμερική, δὲν εἶναι ἀφιλόξενη στοὺς ταξιδιῶτες.

Δὲν ἤξερε — δὲν εἶχε καταλάβει ἀκόμη πὼς βρίσκονταν στὴν Ἀφρική...

Αὐτὴ τὴ φορά, ὁ Ντὶκ ἔσκυψε τὸ κεφάλι...

ΜΙΑ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΚΟΛΑ

Ἀφοῦ ἔφαγαν, ὁ μικρὸς Τζὰκ ξύπνησε, καὶ ἀγκάλιασε καὶ μὲ τὰ δυό του χέρια τὸν λαιμὸ τῆς μητέρας του.

— Πῶς εἶσαι χρυσό χου; ρώτησε ἡ κυρία Οὐέλντον.

— Εἶμαι πολὺ καλύτερα μαμά, εἶπε τὸ παιδί. Μόνο διψῶ!

Τοῦ ἔδωσαν νὰ πιῆ καθαρὸ νεράκι ἀπὸ τὸ ρυάκι. Ἦταν ἀλήθεια πὼς ἦταν καλύτερα. Ὁ πυρετὸς δὲν εἶχε ξαναγυρίσει.

— Ποῦ εἶναι ὁ φίλος μου ὁ Ντίκ; ρώτησε τὸ παιδάκι.

— Ἐδῶ εἶμαι Τζάκ!

— Κι' ὁ φίλος μου ὁ Ἡρακλῆς;

— Παρών! φώναξε μὲ τὴ σειρά του ὁ ἀγαθὸς νέγρος.

— Καὶ τὸ ἄλογο τοῦ κ. Χάρις;

—Δὲν ἔχει πιὰ ἄλογο κύριε Τζάκ! εἶπε ὁ Ἡρακλῆς. Πάει τὸ ἄλογο. Ἡ καλύτερα τὸ ἄλογο θὰ εἶμαι τώρα ἐγώ! Καταλάβατε;

— Μὰ τότε δὲν θὰ μπορῶ νὰ βαστάω χαλινάρι!

— Γιατὶ ὄχι κύριε Τζάκ; Μπορεῖτε νὰ μοῦ περάσετε χαλινάρι καὶ νὰ τὸ τραβᾶτε ὅσο θέλετε! Τὸ στόμα μου εἶναι ἀρκετὰ δυνατό!

Ξεκίνησαν ὕστερα ἀπὸ δυὸ ὧρες ἀκολουθώντας πάντα τὸ μικρὸ ρυάκι, ποὺ ὅσο πήγαινε μεγάλωνε.

Στὴν ἀρχή, εὕρισκαν δυσκολία νὰ τὸ ἀκολουθήσουν ἐξ αἰτίας ἀπὸ τὰ ψηλὰ χόρτα καὶ τὶς περιπλοκάδες ποὺ ἔφραζαν τὸ δρόμο.

Ἀργότερα ὅμως, ἔφτασαν σ' ἕνα μέρος ὅπου οἱ ἐλέφαντες εἶχαν ἀνοίξει φαίνεται πέρασμα, κι' αὐτὸ τοὺς εὐκόλυνε πολύ.

Ἀπὸ τὸ πέρασμα ὅμως ἐκεῖνο ποὺ ἀκολουθοῦσε τὸ ρεῦμα τοῦ μικροῦ ποταμιοῦ δὲν εἶχαν περάσει μόνον ἐλέφαντες... Ἦταν φανερὸ ὅτι εἶχαν περάσει καὶ οἱ ἀπαίσιοι ἔμποροι τῶν σκλάβων, μὲ τὰ θλιβερὰ καραβάνια τους, γιατὶ κάθε τόσο μιὰ σκουριασμένη ἀλυσσίδα, ἢ ἕνας πρόχειρος τάφος, ἔδειχνε πὼς κάποιος δυστυχισμένος μαῦρος, δὲν εἶχε ἀνθέξει στὸ ταξίδι...

Ἡ κυρία Οὐέλντον προχωροῦσε μὲ τὰ μάτια χαμηλωμένα. Δὲν ἔβλεπε, ἢ ἔκανε πὼς δὲν βλέπει;

Ὁ Ντὶκ ἔτρεμε μήπως τῆς ἐρχόταν στὸ νοῦ νὰ τὸν ρωτήση «γιατί». Τί θὰ μποροῦσε νὰ τῆς ἀποκριθῆ;

Κατὰ τὶς πέντε τὸ ἀπόγευμα, τὸ τοπεῖο ἄλλαξε ὄψη.

Ἡ βλάστηση σταματοῦσε ἀπότομα, καὶ τὸ ρυάκι κυλοῦσε σὲ μιὰ περιοχὴ ποὺ σίγουρα τὴν ἐποχὴ τῶν βροχῶν, θὰ γινόταν βάλτος.

Τὸ χῶμα ἦταν λασπερό, κι' ὁ Ντὶκ ποὺ εἶχε διαβάσει τὰ βιβλία τοῦ ἐξερευνητῆ Λίβινγκστον, θυμόταν πὼς ἔγραφε πόσο ἐπικίνδυνο εἶναι γιὰ τὸν ἀνυποψίαστο ταξιδιώτη νὰ προχωρῆ σ' ἐκεῖνα τὰ βαλτοτόπια.

Τὸ ἔδαφος εἶναι κάποτε μαλακὸ σὰν σφουγγάρι βρεμμένο, κι' ὅταν κανεὶς ἀρχίζει νὰ βουλιάζη, εἶναι ἀδύνατο νὰ ξεκολλήση πιά.

— Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ φίλοι μου, προσέχετε! ἔλεγε ὁ Ντὶκ Σάντ. Μὴν πατᾶτε ποτὲ πρὶν δοκιμάσετε πρὶν τὸ ἔδαφος μὲ τὸ πόδι, καὶ πρὶν βεβαιωθῆτε πὼς σᾶς βαστάει!

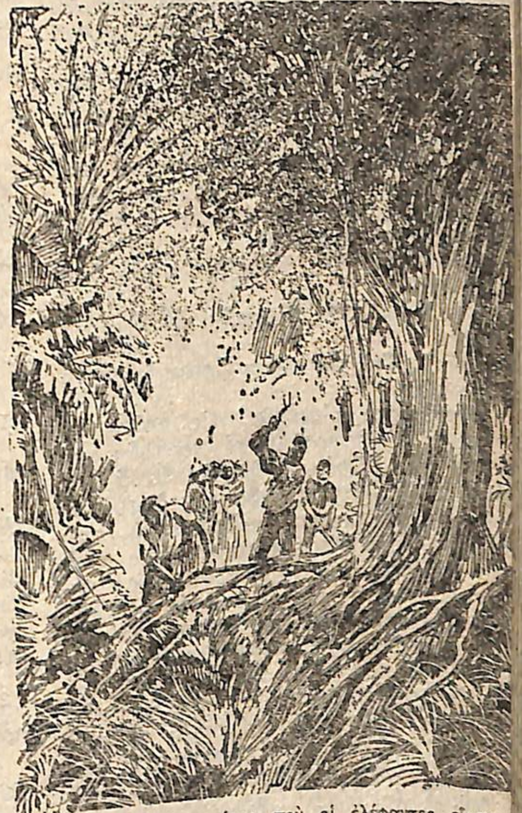
— Κύριε Ντίκ, εἶπε ξαφνικὰ ὁ γέρο Τόμ. Ὁ οὐρανὸς σκοτεινιάζει, φοβᾶμαι πὼς σὲ λίγο θὰ ξεσπάση ἡ θύελλα...

— Πρέπει νὰ βιαστοῦμε νὰ φτάσουμε σὲ τόπο σίγουρο, πρὶν πλημμυρίση τοῦτο τὸ μέρος! εἶπε ἡ κυρία Οὐέλντον.

—Ἡρακλῆ, τὸ νοῦ σου στὸν Τζάκ! δύο ἄλλοι, νὰ στέκετε δεξιὰ κι' ἀριστερὰ τῆς κυρίας Οὐέλντον, ἕτοιμοι νὰ τὴν βοηθήσετε ἂν χρειαστῆ. Τόμ, ἐσὺ ἔχεις ἀναλάβει τὴ Νάν. Κι' ἐσεῖς κύριε Βενέδικτε... Αϊ! κύριε Βενέδικτε! Τί κάνετε;

— Δὲν τὸ βλέπετε; Βουλιάζω! ἀποκρίθηκε ἁπλὰ ὁ ξάδερφος Βενέδικτος ποὺ ἄρχισε νὰ ἐξαφανίζεται σὰ ν' ἄνοιξε κάτω ἀπὸ τὰ πόδια του καταπακτή.

Σὲ λίγο, εἶχε χωθῆ στὸ βοῦρκο ὡς τὴ μέση, κι' εἶδαν κι' ἔπαθαν νὰ τὸν βγάλουν ἀπὸ κεῖ.

Ἔφτασαν σ' ἕνα μέρος ποὺ οἱ ἐλέφαντες εἶχαν ἀνοίξει πέρασμα...

Αὐτὴ ἡ περιπέτεια ὡστόσο, κατατρόμα[ξε] τὴ μικρὴ συντροφιά...

Ὡστόσο προχώρησαν σὲ κεῖνο τὸ ἐπικίνδυνο ἔδαφος ὡς μισὸ μίλι, χωρὶς ἄλλα πρόοπτα.

Ὁ Ντὶκ ἐπέμεινε νὰ φτιάσουν ἕνα πρόχειρο φορεῖο μὲ καλάμια, γιὰ νὰ σηκώσο[υν] τὴν κυρία Οὐέλντον, ποὺ εἶχε πολὺ κουρ[α]στῆ.

Στὸ τέλος πάτησαν χῶμα πιὸ στέρεο.

Ἡ ζέστη ἦταν τρομαχτική, καὶ μεγά[λα] μαῦρα σύννεφα κυνηγιόνταν στὸν ὁρίζοντ[α].

Ἡ θύελλα δὲν θ' ἀργοῦσε νὰ ξεσπάσ[η].

Ἡ θύελλα στὴν Ἀφρική, εἶναι πάν[τα] τρομαχτική. Ξεριζώνει ἀκόμη καὶ μεγά[λα] δέντρα καὶ ἡ νεροσυρμή, παρασέρνει τε[ρά]στιους κορμούς...

Ὁ Ντὶκ Σὰντ ἦταν πολὺ ἀνήσυχος.

Ἔπρεπε νάβρουν κάποιο καταφύγ[ιο] πρὶν ἀρχίση τὸ κακό... Τώρα, εἶχε κιόλ[ας] σκοτεινιάσει...

Ὡστόσο στὸ γρήγορο φέγγος μιᾶς [ἀ]στραπῆς, ὁ Ντὶκ κάτι διέκρινε στὸν ὁρίζ[οντα], λίγες ἑκατοντάδες μέτρα πιὸ πέρα.

— Εἴδατε; φώναξε ὁ γέρο Τόμ.

— Ναὶ Τόμ... Εἶδα μιὰ κατασκήνω[ση]. Τὴν εἶδες καὶ σύ;

— Ναί... Ἑκατοντάδες σκηνές... [...]σες μοῦ φάνηκαν.

Στὴ λάμψη μιᾶς δεύτερης ἀστραπῆς [ὁ] Ντὶκ κι' οἱ σύντροφοί του, διέκριναν [κα]θαρὰ μιὰ ἑκατοστὴ κανονικώτατες σκην[ές] συμμετρικὰ στημένες, ποὺ ἦταν ψηλὲς τ[έσ]σερα ἢ πέντε μέτρα ἡ καθεμιά.

Ὡστόσο τίποτε δὲν ἔδειχνε τὴν παρ[ου]σία τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν ὑπῆρχαν οὔτε [...] σκοποί. Τίποτε!

— Πάω νὰ κάνω ἀναγνώριση! εἶπ[ε ὁ] Ντίκ. Σεῖς νὰ μείνετε ἐδῶ...

— Μὰ κύριε Ντίκ...

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Ο ΑΗΤΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 631)

ἄλλα, πάρτε το ἀπόφαση! Μόνο πάνω ἀπ' τὰ κουφάρια μας κι' ἀπὸ τὰ κουφάρια τῶν ἀλόγων μας, θὰ περάσουν. Τὸ στενὸ τοῦτο γεφύρι ἂς φέρη στὴ σκέψη σας τὶς παλιὲς Θερμοπύλες. Εἶναι πάρα πολὺ νὰ ὀνειρευτοῦμε τὴ δόξα τους. Μά, μποροῦμε νὰ μὴν ὑστερήσουμε σὲ θυσία. Ἂς μὴν ποῦν, μιὰ μέρα, πῶς οἱ γυναῖκες, κι' ὅταν ἀκόμα ξέρουν νὰ πολεμοῦν, δὲν ξέρουν νὰ πεθαίνουν.

ΡΟΔΟΚΛΕΙΑ: Λυπούμαστε ποὺ δὲν ἔχουμε παρὰ μιὰ ζωὴ νὰ χαρίσουμε στὴν πατρίδα.

ΜΑΞΙΜΩ: Πάρτε θέση λοιπὸν καὶ μὴν τὸ ξεγνᾶτε: ἀπὸ τούτη τὴ μάχη κρέμεται ἡ τύχη τῆς Ἀντιόχειας κι' ἡ ζωὴ τοῦ Μεγάλου Ἀκρίτα!

ΡΟΔΟΚΛΕΙΑ: Ἐμπρὸς λοιπὸν γιὰ τὸ Διγενῆ!

Α΄ ΑΜΑΖΟΝΑ: Ἐμπρὸς γιὰ τὴν Ἀντιόχεια.

ΟΛΕΣ: Γιὰ τὸν τίμιο Σταυρὸ καὶ τὴ Ρωμιοσύνη.

(Κρύβονται πίσω ἀπ' τὶς καλαμιές. Ἄλογα κι' ἀρματωμένες κρατοῦν τὴν ἀνάσα τους. Βούκινο δὲν ἀχολογᾶ. Ἀκόμα κι' ὁ ψίθυρος ἔσβυσε στὰ φύλλα. Ἄξαφνα, ἀκούγεται ποδοβολητό, ποὺ ...μώνει. Ἕνα σύννεφο ἀπὸ σαΐτες πετᾶ ...τὸν αἰθέρα. Δυὸ τρία κοντάρια πετάγονται. οἰμωγὲς ἀπαντοῦν στὴν κλαγγὴ ...ους. Τ' ἀσκέρι ποὺ ἔχει φτάσει στὸ γιο...ύρι στέκεται μιὰ στιγμή, κάνει πίσω. ...Ὁ Ἀζοὺλ κρατεῖ τ' ἄλογό του. Ἄξα...να ὅμως γυρίζοντας τὸ κεφάλι πρὸς ...ὴν Ἀντιόχεια, ποὺ καίγονται οἱ πύρ...οι της, παίρνει τὴν ἀπόφαση καὶ κεν...ρίζει τ' ἄγριο φαρί του. Στὴ μέση τοῦ ...εφυριοῦ, ὑποδέχεται τὸ γιό τοῦ ἐμίρη ...Μαξιμώ. Εἶναι πεντάμορφη κάτω ἀπ' ...ν ἀπόκοσμη λάμψη τῆς μακουνῆς ...ρκανιᾶς. Ὁ Ἀζοὺλ τὰ χάνει στ' ἀν...κουσμά της).

ΑΖΟΥΛ: Ποιὸς εἶσαι ἐσύ; Ἄντρα ἢ ...ναίκα ἔχω μπροστά μου; Δὲ μοιάζεις ...ίγειο πλάσμα. Μὴν εἶσαι κανένας ἀπ' ...ὺς ἀγγέλους τῶν χριστιανῶν καὶ ζη...ς ν' ἀνακόψης τὸ δρόμο μου;

ΜΑΞΙΜΩ: Τί σοῦ χρειάζεται τ' ὄνο... μου; Δὲ μ' εἶδες ποτέ, κι' οὔτε μ' ἄ...υσες.

ΑΖΟΥΛ: Ἡ φωνή σου εἶναι γλυκειά. ...ν εἶσαι ἄντρας. Τί τὸ θὲς τὸ σπαθί;

ΜΑΞΙΜΩ: Εἶμαι ἡ ἀμαζόνα ἡ Μα...ιώ. Δὲ μὲ ξέρεις!

ΑΖΟΥΛ: Εἶσαι ἡ Μαξιμώ: Ἔχω ἀ...ύσει τὴ φήμη σου. Μὰ θαρρῶ πὼς τὴν ...περνᾶς. Τί ζητᾶς τέτοια ὥρα σ' αὐτὸ ...γιοφύρι;

ΜΑΞΙΜΩ: Τὸ εἶπες πρωτήτερα. Νὰ ...ῦ φράξω τὸ δρόμο.

ΑΖΟΥΛ: Δὲ λυπᾶσαι λοιπὸν τὴ ζωὴ ...υ;

ΜΑΞΙΜΩ: Ὄχι, φτάνει νὰ πληρώσης ...λύτρα της.

ΑΖΟΥΛ: Δὲν καταλαβαίνω. Μὲ τί θὰ ...ρώσω;

ΜΑΞΙΜΩ: Μὲ τὸ ἴδιο νόμισμα! Τὴ ...ή σου. φυλάξου, Ἀζούλ. Γύρνα πίσω. ...Ἀντιόχεια εἶναι ἑλληνική.

ΑΖΟΥΛ: Παραμέρισε, κόρη, κάνε μου ...το.

ΜΑΞΙΜΩ: Εἶμαι μόνη Ἀζούλ. Κι' ...ἀλήθεια εἶσαι γενναῖος, θὰ μετρηθῆς ...γανὸς μαζί μου. Φυλάξου λοιπόν.

ΑΖΟΥΛ: Τί παγίδα μοῦ στήνεις; Ποιὸς σ' ἔστειλε ἐδῶ; (Ἰαχὲς ἀπ' τὰ τείχη τῆς Ἀντιόχειας κάνουν τὸν Ἀζοὺλ νὰ συνέλθη). Μὴ σταματᾶς τὴν ὁρμή μου γυναῖκα. Καταλαβαίνω ποιὸς σ' ἔστειλε. Ὁ Διγενῆς. Γιὰ νὰ μ' ἐμποδίση νὰ σώσω τὸ κάστρο. Φυλάξου λοιπόν. Ἐμπρὸς παλληκάρια! Ριχθῆτε μὲ τ' ἄλογά σας κι' ἀνοίξετε πέρασμα μέσα ἀπ' τὰ νερὰ τοῦ Ὀρόντη. Ἔρχομαι πίσω σας. Δὲ σκοτώνω γυναίκα.

ΜΑΞΙΜΩ: Κι' ὕστερα λὲς πὼς ἡ φήμη μου ἔφτασε στ' αὐτιά σου. Μά, ἴσως γι' αὐτὸ νὰ φοβᾶσαι.

ΑΖΟΥΛ: Λοιπὸν ἀφοῦ θές, θὰ τὸ δῆς ἂν φοβᾶμαι (μονομαχοῦν).

ΜΑΞΙΜΩ: Γιὰ τὸν Τίμιο Σταυρό. Γιὰ τὸ Διγενῆ!

ΑΖΟΥΛ: Νὰ λοιπόν, γιὰ νὰ πᾶς νὰ τοῦ κλείσης μιὰ θέση μέσ' στὸν Παράδεισο τοῦ Χριστοῦ σας.

(Γιὰ λίγο δὲν ἀκούγονται παρὰ οἱ σπαθιὲς τῶν δυὸ ἀρχηγῶν. Γρήγορα ὅμως τ' ἀλαλητὸ μεγαλώνει. Οἱ Ἄραβες κάνουν νὰ περάσουν τὸ ποτάμι. Οἱ ἀμαζόνες τοὺς ὑποδέχονται μὲ τὶς κονταριές τους).

ΦΩΝΕΣ ΣΑΡΑΚΗΝΩΝ: Πίσω! Πίσω!... Εἶναι πολλές!

ΜΑΞΙΜΩ: Θάρρος συντρόφισσες. Λίγο ἀκόμα.

(Ἡ φωνὴ βγαίνει λαχανιασμένη ἀπ' τὸν ἀγῶνα. Ὡς τόσο δὲ σταματᾶ).

ΜΑΞΙΜΩ: Χτυπᾶτε, γενναῖες μου... Ν' ἀναστήσουμε τοὺς πανάρχαιους θρύλους. Ἡ Πενθεσίλεια σᾶς κοιτάζει ἀπὸ ψηλὰ μὲ τὴν Ἱππολύτη. Ἐμπρός, μὴ ντροπιάσετε τὴν παράδοση!

ΑΖΟΥΛ: Τί σπαθὶ εἶναι τοῦτο! Ἐσύ σαι δαίμονας κι' ὄχι γυναίκα! Ἐδῶ παλληκάρια! Βοήθεια!

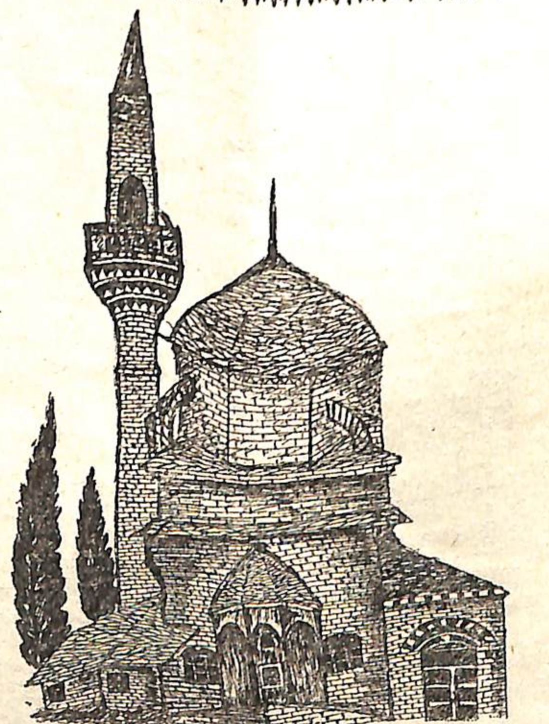
ΦΩΝΕΣ ΑΜΑΖΟΝΩΝ: Ντροπή σου. Γυρεύεις βοήθεια! Χίλιοι μὲ μιά!

ΑΖΟΥΛ: Τόπο, Μαξιμώ, γιὰ στερνὴ φορὰ σοῦ τὸ λέω.

ΜΑΞΙΜΩ: Ὄχι. Μόνο σὰν πέσω νεκρή, θὰ περάσης, Ἀζούλ.

ΑΖΟΥΛ: Χτυπᾶτε την!

(Οἱ Σαρακηνοὶ καβαλλάρηδες πλημμυρίζουν τὴ γέφυρα. Ἡ Μαξιμὼ πολεμᾶ μὲ πολλοὺς μαζί, κι' ὅλο δίνει κουράγιο στὶς ἀμαζόνες της).

ΤΖΑΜΙ (Σκίτσο τοῦ Ἀλ. Σπυράκη)

(Ἀκούγεται βούκινο ἀπὸ τὰ τείχη).

ΡΟΔΟΚΛΕΙΑ (μὲ χαρά): Μαξιμώ, οἱ φωτιὲς ἔχουν λιγοστέψει. Ὁ θόρυβος ἔσβυσε. Ἄκου τὸ σύνθημα. Πάρθηκε τὸ κάστρο. Στὴν Ἀντιόχεια κυματίζει ὁ Δικέφαλος.

ΜΑΞΙΜΩ (μόνη της): Ὅπου νᾆναι, θὰ φτάση ὁ Ἀκρίτας. Μὰ θᾆναι γιὰ μένα ἀργά. Ἂς γλυτώση τὶς ἄλλες τουλάχιστο.

(Γέρνει στ' ἄλογό της, πληγωμένη).

ΡΟΔΟΚΛΕΙΑ: Ὁ Ἀκρίτας! Ἄκου τὸ μαῦρο του πὼς ροβολᾶ. Ὁ Ἀκρίτας μᾶς φέρνει τὴ σωτηρία!

ΜΑΞΙΜΩ: Δοξασμένος ἂς εἶναι ὁ Θεός! Ὁ σκοπὸς τῆς θυσίας ἔχει πετύχει. Δὲν πῆγε χαμένη ἡ ζωή μου.

ΑΖΟΥΛ: Πίσω γρήγορα, φίλοι μου. Τὸ δὲ χρειάζεται νὰ χυθῆ ἄλλο αἷμα. Τὸ μισοφέγγαρο ἔσβυσε ἀπ' τὰ νερὰ τοῦ Ὀρόντη.

ΦΩΝΕΣ ΑΡΑΒΩΝ: Πίσω πιστοὶ τοῦ Μωάμεθ! Ἡ Ἀντιόχεια χάθηκε. Ἔρχεται ὁ Ἀκρίτας! Γειῆτε πουλιὰ νὰ πετάξετε, σύννεφα νὰ σβύσετε πέρα! Ὁ ἀντρειωμένος μᾶς κυνηγᾶ (φεύγουν).

ΑΚΡΙΤΑΣ: Μαξιμώ! Γιατί στέκεσαι ἀκίνητη πάνω στ' ἄλογό σου; Κέρδισες νίκη περήφανη. Τρέξε! Θὰ περάσης πρώτη τὶς πύλες τῆς Ἀντιόχειας, ὅπως σ' ἀξίζει.

ΜΑΞΙΜΩ (ξέψυχα): Διγενῆ...: Μὰ

ΔΙΓΕΝΗΣ (τρέχει κοντά της): Πῶς σκύβεις ἔτσι; τί ἔχεις κόρη τοῦ Λύκου; Λαβώθηκες;

ΡΟΔΟΚΛΕΙΑ: Μαξιμὼ εἶσαι πληγωμένη: Παρθένα μου, πέφτει. Βοήθεια!

(Οἱ ἀμαζόνες τρέχουν καὶ σηκώνουν τὴν καπετάνισσά τους στὰ χέρια κι' ἀπόθέτοντας την στὴ χλόη στέκουν ὁλόγυρα σιωπηλές).

Ὁ Διγενῆς ξεπεζεύει ἀπ' τ' ἄλογο, πάει κοντὰ γονατίζει δίπλα στὴ Μαξιμώ.

ΔΙΓΕΝΗΣ: Μαξιμὼ δὲ μ' ἀκοῦς;

ΜΑΞΙΜΩ: Κι' ἀπὸ τὸν Ἅδη ἀκόμα, θὰ μ' ἔφερνε πίσω αὐτὴ ἡ φωνή. Ποιὸς μοῦ μίλησε; Διγενῆ εἶναι ἀλήθεια λοιπόν: Πήραμε τὸ κάστρο: Νικήσαμε;

ΔΙΓΕΝΗΣ: Ναὶ Μαξιμώ. Ὅλα πήγαν περίφημα. Κι' αὐτὸ τὸ χρωστοῦμε σὲ σένα, γενναία μου!

ΜΑΞΙΜΩ: Εἶσαι εὐχαριστημένος λοιπὸν ἀπ' τὴ Μαξιμώ, Διγενῆ; Τότε πεθαίνω εὐτυχισμένη.

ΔΙΓΕΝΗΣ: Ποτὲ δὲ θὰ σὲ ξεχάσω. Κι' ἄκου κι' αὐτὸ Μαξιμώ. Θέλω νὰ τὸ ξέρης. Σὲ θαύμαζα πάντα! Σὲ καμάρωνα σὰν πραγματικὴ ἀδερφή μου. Καὶ θἄθελα νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια. Ἂν δὲν ὑπῆρχε στὸν κόσμο μιὰ Ἡλιογέννητη, ἂν δὲν τὴ γνώριζα πρὶν ἀπὸ σένα, θάμουν περήφανος νὰ σὲ κάνω γυναίκα μου.

ΜΑΞΙΜΩ (κλείνοντας τὰ μάτια εὐτυχισμένη): Νὰ ποὺ ὁ θάνατος δίνει κάποτε πιὸ μεγάλες χαρὲς ἀπὸ τὴ ζωή. Χαῖρε Διγενῆ!

ΡΟΔΟΚΛΕΙΑ: Γονατίστε Ἡ Ἀμαζόνα ἡ Μαξιμώ, δὲν ὑπάρχει πιά!

ΔΙΓΕΝΗΣ: Ἔγινε τραγούδι καὶ θρύλος!

ΚΛΕΙΩ ΝΟΤΑΡΑ

Σὲ προσεχὲς τεῦχος ὁ ἐπίλογος τῆς ἀκριτικῆς τριλογίας μὲ τὸν τίτλο «Στὰ μαρμαρένια Ἀλώνια».

Μὲ ἐρωτοῦν καὶ ἀπαντῶ!

Ὁ Σωτήριος Καρλῆς μὲ ἐρωτᾶ: Πότε καὶ ποῦ γεννήθηκε ὁ Αἴσωπος; Ποῖα τὰ σπουδαιότερα βιβλία του;

Ἀπάντηση: Ὁ Αἴσωπος γεννήθηκε γύρω στὰ 600 π. Χ. κατὰ πᾶσα πιθανότητα στὴ Φρυγία. Ἦταν δοῦλος τοῦ φιλοσόφου Ἰάδμονα, ὁ ὁποῖος ὅμως τοῦ παραχώρησε τὴν ἐλευθερία του. Ἔζησε στὴν αὐλὴ τοῦ Κροίσου. Κάποτε πῆγε στοὺς Δελφοὺς γιὰ νὰ πάρη χρησμὸ γιὰ λογαριασμὸ τοῦ Κροίσου. Μὰ τὸν σκότωσαν οἱ κάτοικοι τῶν Δελφῶν. Ὁ Αἴσωπος δὲν ἔγραψε μύθους ἀλλὰ ἔκαμε συλλογή, συμπλήρωση καὶ τελειοποίηση τῶν προϋπαρχόντων. Μύθους τοῦ Αἰσώπου ἐξέδωσε στὰ 300 π. Χ. ὁ Δημήτριος Φαληρεύς. Διασώθηκαν οἱ ποιητικὲς διασκευὲς τοῦ Βαβρίου, τοῦ Φαίδρου καὶ τοῦ Ἀβιηνοῦ ἀπὸ τὶς ὁποῖες προῆλθαν οἱ νεώτερες συλλογές.

Ὁ Σωτήριος Καρλῆς μὲ ἐρωτᾶ: Ποῖοι λαοὶ πρωτοκατοίκησαν στὴν Ἑλλάδα καὶ ποιὸς ὁ πολιτισμὸς τῶν λαῶν αὐτῶν;

Ἀπάντηση: Τρεῖς χιλιάδες χρόνια πρὸ Χριστοῦ στὴ χερσόνησο αὐτὴ ποὺ λέγεται σήμερα Ἑλλὰς κατοικοῦσαν διάφοροι λαοὶ ὅπως οἱ Κᾶρες ἢ Λέλεγες, Πελασγοί, Ἐτεόκρητες (δηλαδὴ γνήσιοι Κρῆτες). Αὐτοὶ εἶχαν τὸν πολιτισμόν των ἀρκετὰ ἀναπτυγμένον. Ὁ Μινωϊκὸς πολιτισμὸς καὶ ὁ Αἰγαῖος πολιτισμὸς ἀνήκουν εἰς τὴν λεγομένην προελληνικὴν ἐποχήν. Ὁ Κρητικὸς (Μινωϊκὸς) εἶναι παλαιὸς καὶ ἀνήκει εἰς τὴν λιθικὴν ἐποχήν, ποὺ φθάνει 10000 χρόνια πρὸ Χριστοῦ. Ὁ πολιτισμὸς αὐτὸς ποὺ ἡ ἐξέλιξή του τερματίζεται στὰ 1400 π. Χ. χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν καταπληκτικὴ πρόοδο καὶ τὰ λαμπρὰ μνημεῖα ζωγραφικῆς, πλαστικῆς, κεραμευτικῆς καὶ οἰκοδομικῆς.

Ὁ Αἰγαῖος πολιτισμὸς ἀρχίζει ἀπὸ τὴν 4η πρὸ Χριστοῦ χιλιετηρίδα καὶ ἀναπτύχθηκε μέχρι τὸν 11ον αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ. Διακρίνεται κυρίως διὰ τὴν πρόοδον εἰς τὴν μεταλλουργίαν.

Ὁ Ἑλλαδικὸς ἢ μυκηναϊκὸς πολιτισμὸς εἶναι νεώτερος καὶ ἀναπτύχθηκε παράλληλα πρὸς τὸν Κρητικόν. Κύρια χαρακτηριστικὰ εἶναι: ὀχυρωμένα ἀνάκτορα, γραπταὶ διακοσμήσεις, θαλαμωτοὶ ἢ θολωτοὶ τάφοι κλπ. κλπ.

Αἱ κινήσεις βορείων λαῶν — ἀρίας καταγωγῆς—πρὸς Νότον ἀρχίζει ἀπὸ τῆς 3ης χιλιετηρίδας, ἐκορυφώθη ὅμως τὸν 13ον καὶ 12ον αἰῶνα. Οἱ ἐπιδρομεῖς ἐπεβλήθησαν εἰς τοὺς προέλληνας καὶ τοὺς ἐπέβαλαν τὴν γλῶσσα τους, ἐδέχθησαν ὅμως καὶ συνέχισαν τὸν πολιτισμόν τους.

Ὁ Παναγιώτης Γερόπαπας μὲ ἐρωτᾶ: 1) Τί εἶναι τὸ σκορβοῦτον, ὡς καὶ πῶς θεραπεύεται;

Ἀπάντηση: Σκορβοῦτο ἢ ἀποβιταμίνωση εἶναι νόσος ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν στέρηση ὡρισμένων βιταμινῶν (κυρίως τῶν περιεχομένων εἰς νωπὰ λαχανικὰ καὶ φροῦτα). Τὰ συμπτώματά της εἶναι: ἐξασθένηση, πόνοι, ὠχρότης, οὐλίτις αἱμορραγική, πληγαὶ εἰς τὸ δέρμα κλπ. Θεραπεύεται μὲ τὶς βιταμίνες.

2) Πότε καὶ πῶς ὁ ἄνθρωπος ἀνακάλυψε τὴ φωτιά;

Ἀπάντηση: Οὐδεὶς τὸ γνωρίζει. Πάντως ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς ἀνακάλυψε τὴ φωτιά. Ἡ πρώτη φλόγα ἦταν συνέπεια ἐπιμόνου τριβῆς ἢ ἀπὸ κεραυνό. Ἡ μυθολογία ἀναφέρει ὅτι τὴ φωτιὰ ἔδωσε στὸν ἄνθρωπο ὁ Προμηθέας ποὺ τὴν ἔκλεψε ἀπὸ τὸν οὐρανό. (Μπορεῖτε νὰ διαβάσετε τὸ σχετικὸ σημείωμα ποὺ γράφεται σήμερα στὴ σελίδα «Ἀπὸ τὴ μυθολογία»).

3) Ποῦ βρίσκονται οἱ ὑδατάνθρακες;

Ἀπάντηση: Οἱ ὑδατάνθρακες βρίσκονται στὰ χόρτα, στὸ ἄμυλο καὶ ἄλλες τροφές. Εἶναι περίφημο συστατικὸ τῆς θρέψεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων. Ἡ ἐκτενέστερη ἀνάπτυξη τοῦ θέματος θὰ ἦταν καθαρῶς ἐπιστημονικὴ καὶ περισσότερο θὰ κούραζε παρὰ θὰ διαφώτιζε τοὺς ἀναγνῶστες μας.

Ὁ Κωνσταντῖνος Σταγάκης μὲ ἐρωτᾶ: Πότε κατασκευάσθηκε ἡ ἀτμομηχανὴ καὶ ἀπὸ ποιόν;

Ἀπάντηση: Ἡ πρώτη «ἀτμομηχανὴ» κατασκευάσθηκε 300 χρόνια περίπου π. Χ. ἀπὸ Φίλωνα τον Βυζαντιον. Αὐτος κατάφερε νὰ φτιάση μιὰ μηχανὴ μὲ «ἀτμὸ» ἕνα εἶδος φυσεροῦ δηλαδή, γιὰ τη φωτιὰ τῶν θυσιαστηρίων. Ἐπίσης ἔφτιασε μὲ ἀτμὸ μιὰ συριστικὴ μηχανὴ γιὰ τοὺς φάρους.

Μὰ τὴν πρωτη ἀτμομηχανὴ ποὺ δημιουργοῦσε κίνηση τὴν ἔφτιασε στὰ 100 π. Χ. ὁ Ἥρων ὁ Ἀλεξανδρεύς. Μὲ τὴ μηχανή του κατάφερε νὰ θέτη σὲ περιστροφικὴ κίνηση μιὰ σφαίρα. Ἡ μηχανὴ αὐτὴ εἶναι γνωστὴ σὰν «μηχανὴ τοῦ Ἥρωνος» ἢ «Αἰολικὴ σφαίρα».

Πάντως ὡς πρώτη μηχανὴ παράγουσα μηχανικὰ ἀποτελέσματα θεωρεῖται ἐκείνη ποὺ κατασκευάσθηκε ἀπὸ τὸν Ἰταλὸν Τζιοβάννι Μπράνκα.

Ἀλλὰ πατερας τῆς σημερινῆς ἀτμομηχανῆς, τῆς ἐμβολοφόρου εἶναι ὁ Ἄγγλος μηχανικὸς Τζαίημς Βάτ, ποὺ ἔζησε (1736 - 1919).

Τὸ «Σκαλιστῆρι» μὲ ἐρωτᾶ: (Παραθέτω μόνο τὶς δυὸ πρῶτες ἐρωτήσεις του γιατὶ οἱ ἄλλες τέσσαρες μοιάζουν μὲ σπαζοκεφαλιὲς καὶ ὄχι μὲ ἐρωτήσεις πρὸς ἐγκυκλοπαιδικὴ μόρφωση. Ὁ φίλος μου μοῦ κάνει μᾶλλον «ἐξέταση» παρὰ ζητεῖ νὰ μάθη. Κάνω μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ τὴ δήλωση πὼς δὲν θὰ ἀπαντῶ σὲ ἄσκοπες ἐρωτήσεις).

1) Τί εἶναι φυμάτια;

Ἀπάντηση: Εἶναι σωμάτια ποὺ ἀναπτύσσονται σὲ μεγάλο πλῆθος μέσα στοὺς ἱστοὺς καὶ εἶναι ἀποτελέσματα παθολογικῆς ἐπεξεργασίας τῶν βακτηριδίων τῆς φυματιώσεως.

2) Τί εἶναι Ἱερὰ Ἐξέτασις; Πότε καὶ ποῦ ἱδρύθηκε;

Ἀπάντηση: Ἡ Ἱερὰ ἐξέταση ἱδρύθηκε ἀπὸ τὴ δυτικὴ ἐκκλησία τὸ 12ο αἰῶνα μὲ σκοπὸ τὴν ἀνακάλυψη καὶ τὴν τιμωρία τῶν αἱρετικῶν. Ἀφορμὴ ἦταν ὅτι διὰ τῆς αἱρέσεως τῶν Ἀλβιγηνῶν ἀναπτύχθηκε τὸ αἱρετικὸν πνεῦμα. Ἡ δράση τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως ἔλαβε τὶς πρῶτες μεγάλες διαστάσεις κατὰ τὸ 1199, ὅταν ὁ πάπας Ἰννοκέντιος ὁ Γ΄ ἔστειλε στὶς περιφέρειες τῶν αἱρετικῶν μοναχοὺς μὲ εὐρύτατες ἐξουσίες. Στὰ 1215 ἡ Σύνοδος τοῦ Λατεράνου ἐνίσχυσε τὸ θεσμὸ μὲ τὸ διορισμὸ ἐπισήμων καταδοτῶν σὲ κάθε ἐπισκοπή. Στὰ 1229 ἡ Σύνοδος τῆς Τολώσης ἔλαβε αὐστηρότατα καὶ σκληρότατα μέτρα κατὰ τῶν αἱρετικῶν. Τὸ 1232 ὁ πάπας Γρηγόριος Α΄ ἀνέθεσε τὴν Ἱεσὰ Ἐξέταση στοὺς Δομινικανοὺς μοναχούς. Ὁ ὕποπτος αἱρετικὸς ἐφυλακίζετο καὶ ἐβασανίζετο. Ὅποιος «παρεδέχετο» ὅτι ἦτο αἱρετικὸς καὶ μετανοοῦσε δὲν ἐγλύτωνε τὴν τιμωρία. Ὑποχρεωνόταν νὰ πηγαίνη κάθε Κυριακὴ στὴν ἐκκλησία μὲ ἰδιαίτερο φόρεμα. Ἐκεῖ ἐγυμνοῦτο καὶ οἱ παπάδες τὸν ἐμαστίγωναν στὴ ράχη. Οἱ ἐπιμένοντες στὴν αἵρεση ὑφίσταντο διαφόρους ποινάς. Συνηθέστατα ἐκαίοντο στὴ φωτιά. Στὴ Γαλλία ἡ Ἱερὰ ἐξέταση καταργήθηκε στὰ 1772. Στὴν Ἰταλία καταργήθηκε στὰ 1859. Ἐξαιρετικὴ ἦταν ἡ δράση τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως στὴν Ἱσπανία καὶ Πορτογαλλία. Καὶ στὶς δυὸ αὐτὲς χῶρες καταργήθηκε στὰ 1820.

Ὁ Μακρίδης Πολυχρόνιος μὲ ἐρωτᾶ: 1) Ποιὰ ἡ διαφορὰ μεταξὺ «σοφοῦ» καὶ «φιλοσόφου»; Διατί ὁ Σωκράτης δὲν κατατάσσεται μεταξὺ τῶν ἑπτὰ σοφῶν;

Ἀπάντηση: Ὡς ὁρολογία καμμιά. Ἀπὸ ταπεινοφροσύνη δὲν ἐλέγοντο σοφοὶ ἀλλὰ ἁπλῶς φίλοι τῆς σοφίας. Οἱ ἑπτὰ σοφοὶ ἔζησαν τὸν 7ο π. Χ. αἰῶνα. Ἐνῶ ὁ Σωκράτης ἔζησε πολλὰ χρόνια ἀργότερα ἤτοι 470 - 399 π. Χ. Πάντως αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει τὸν Σωκράτη νὰ θεωρεῖται γενικὰ ὡς ὁ σοφώτερος τῶν ἀνδρῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

2) Ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τὴν ἐπιστροφή του στὴν Ἰθάκη τί ἔγινε; Ποιὸ τὸ τέλος του;

Ἀπάντηση: Δὲν ὑπάρχει συμφωνία γιὰ τὸ τέλος τοῦ Ὀδυσσέα. Πιστεύεται δηλαδὴ ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς πέθανε, ὅπως πρόβλεψε ὁ Τειρεσίας ἀπὸ ἥσυχο θάνατο καὶ σὲ βαθειὰ γηρατειά.

Οἱ λατῖνοι ποιηταὶ ἔπλασαν ἕνα ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέροντα μύθο γύρω ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Ὀδυσσέα.

Ἡ Κίρκη εἶχε στείλει τὸ γιό της Τηλέγονο, παιδὶ τοῦ Ὀδυσσέα, στὴν Ἰθάκη γιὰ νὰ συναντήση τὸν πατέρα του. Ὁ Τηλέγονος ἐναυάγησε στὶς ἀκτὲς τῆς Ἰθάκης καὶ ἄρπαξε ζωοτροφίες ποὺ ἀνῆκαν στοὺς Ἰθακησίους μὲ τὴ βία. Ὁ Ὀδυσσέας καὶ ὁ Τηλέμαχος προσέβαλαν τὸν Τηλέγονο γιὰ τὴν πράξη του αὐτή. Κι' αὐτὸς θύμωσε καὶ σκότωσε τὸν Ὀδυσσέα χωρὶς νὰ ξέρη πὼς ἦταν ὁ πατέρας του.

Λέγεται μάλιστα πὼς ἡ Κίρκη ἀνάστησε τὸν Ὀδυσσέα. Φυσικὰ ὅλα αὐτὰ εἶναι μύθοι ποὺ πλάστηκαν ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους ποιητάς.

Ὁ Παναγιώτης Καψάλης μὲ ἐρωτᾶ: Πόσοι εἶναι οἱ ἀστέρες καὶ ποίου μεγέθους εἶναι;

Ἀπάντηση: Κανεὶς δὲν τὸ ξέρει. Εἶναι ἄπειροι. Τὸ μέγεθος τῶν ἀστέρων; Ὑπολογίζεται πὼς ὑπάρχουν ἥλιοι σὲ μέγεθος πολλαπλάσιον τοῦ ἰδικοῦ μας ἡλίου.

Ὁ Πολυχρόνης Σιδέρης μὲ ἐρωτᾶ: 1) Ἀπὸ τί ἀσθένεια πέθανε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος;

Ἀπάντηση: Τὸ ξέρουν καὶ τὰ μικρὰ παιδιά. Ἀπὸ κρυολόγημα.

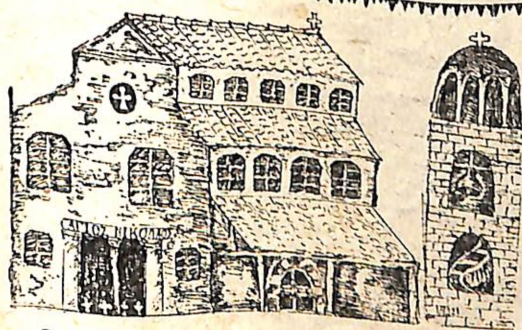
2) Διατί τὸ οἰνόπνευμα εἶναι πράσινον;

Ἀπάντηση: Τὸ καθαρὸ οἰνόπνευμα ἔχει τὸ χρῶμα τοῦ νεροῦ. Τὸ φωτιστικὸ ἔχει διάλυση ὡρισμένου δηλητηρίου τὸ ὁποῖον τὸ χρωματίζει εἰς πράσινον. Τοῦτο γίνεται διὰ λόγους φορολογικούς. Δηλαδὴ διὰ νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν ποτοποιΐαν οἰνόπνευμα προωρισμένον διὰ οἰκιακὰς χρήσεις καὶ ποὺ ἡ φορολογία του εἶναι ἐλαφρότερη.

Ὁ Πρωτοψάλτης μὲ ἐρωτᾶ: Εἶναι ὑπαρκτὸ πρόσωπον ὁ Μόγλης ἢ τὸ ἐφαντάσθη ἁπλῶς ὁ συγγραφεὺς Κίπλιγκ;

Ἀπάντηση: Ὄχι. Ὁ Μόγλης εἶναι πρόσωπο φανταστικό.

Ο ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΣ

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥ ΛΙΤΟΧΩΡΟΥ
Σκίτο Ἀλ. Δ. Σπυράκη

ΤΟ ΤΖΑΜΙ (Σκίτο Σ. Παπανικολάου)

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

ΞΕΡΕΤΕ ΝΑ ΡΑΒΕΤΕ ΚΟΥΜΠΙΑ;

Ἡ κουμπότρυπα, θέλει ἰδιαίτερη τέχνη — ἀλλὰ τὸ ράψιμο τοῦ κουμπιοῦ αὐτὸ δὰ τὸ ξέρουν ὅλοι, ἀκόμη καὶ τ' ἀγόρια. Κι' ὅμως... Κι' ὅμως...

Ποιὰ ἀπὸ σᾶς δὲν ἀναγκάστηκε κάποτε ν' ἀλλάξη ὅλα τὰ κουμπιὰ μιᾶς μπλούζας γιατὶ εἶχαν ξυλωθῆ (καὶ χαθῆ) ἕνα-δύο, καὶ δὲν μπόρεσε νὰ βρῆ παρόμοια;

Ποιὰ μικρὴ νοικοκυρὰ δὲν εἶδε νὰ γυρίζουν ἀπὸ τὴν πλύση ἡ μαξιλαροθῆκες, ἢ μπλοῦζες, τὰ πουκάμισα μὲ ἀρκετὰ κουμπιὰ νὰ λείπουν — ποὺ ξυλώθηκαν καὶ χάθηκαν γιατὶ δὲν στερεώθηκαν ἐγκαίρως. Καὶ ποιὰ δὲν μάλωσε τὸν μικρὸ ἀδερφό, γιατὶ ὅπως τὰ κουμπιὰ ἦταν πολὺ στερεὰ ραμμένα στὴν μπλούζα — στὸ πάλαιμα, καθὼς ξυλώθηκαν, ἄρπαξαν κι' ἕνα κομμάτι ὕφασμα; Γι' αὐτό, πρὶν ράψετε ἕνα κουμπί, πρέπει νάχετε ὑπ' ὄψη σας τὰ ἑξῆς:

Τὸ κουμπὶ πρέπει νὰ μπαίνη εὔκολα στὴν κουμπότρυπα, χωρὶς ὅμως καὶ αὐτὴ νὰ χάσκη γιατὶ εἶναι πιὸ μεγάλη ἀπὸ τὸ κουμπί.

Ἀγοράζετε πρῶτα τὰ κουμπιά, κι' ὕστερα φτιᾶστε τὶς κουμπότρυπες. Πολλὲς κοπέλλες ἔχουν κακὴ συνήθεια νὰ τελειώνουν ἕνα φόρεμα ἢ μιὰ μπλούζα μὲ τὶς κουμπότρυπες, κι' ὕστερα νὰ ψάχνουν γιὰ κουμπιά. Δὲν εἶναι ὅμως πάντα βέβαιο πὼς θὰ πετύχουν ἀκριβῶς τὸ μέγεθος ποὺ χρειάζεται...

Τὸ μέγεθος καὶ τὸ βάρος τοῦ κουμπιοῦ, πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογο μὲ τὸ ὕφασμα. Βαριὰ κουμπιὰ σὲ πολὺ λεπτὰ ὑφάσματα, εἶναι ἀπαίσια.

Πρὶν πλυθοῦν τὰ ροῦχα, ράβετε πρῶτα τὰ κουμπιὰ ποὺ λείπουν ἢ ποὺ δὲν φαίνονται στερεά.

Μὴν ράβετε ποτὲ ἕνα κουμπὶ ποὺ δὲν φαίνεται στερεὸ πάνω στὴν παλιὰ κλωστή.

Ξηλῶστε το, βγάλτε τὶς κλωστίτσες, στερεῶστε τὸ μέρος ἂν τὸ ὕφασμα εἶναι μεταξωτό, καὶ ξαναράψτε το ἀπὸ τὴν ἀρχή.

—Στὰ μικρὰ παιδιά, τὸ πανταλονάκι στερεώνεται μὲ κουμπιὰ στὴ μπλούζα.

Μὲ τὶς ἀπότομες ὅμως κινήσεις ποὺ κάνει τὸ ἀγοράκι παίζοντας, τὸ κουμπὶ ξυλώνεται παρασύροντας κι' ἕνα κομμάτι ὕφασμα συνήθως. Φτιᾶστε λοιπὸν πρῶτα τὶς κουμπότρυπες στὴ μπλούζα, καὶ ράψτε τὰ κουμπιὰ τοῦ πανταλονιοῦ πάνω σὲ μιὰ στέρεη κορδέλλα ποὺ ράβετε κι' αὐτὴ στὸ πανταλονάκι.

—Ἀφοῦ φτιάσετε τὶς κουμπότρυπες τῆς μπλούζας στὰ μέτρα τοῦ κουμπιοῦ, διπλῶστε την καὶ σταυρῶστε την ὅπως γιὰ νὰ φορεθῆ.

Στὸ ἔξω μέρος τῆς κουμπότρυπας, μπῆξτε μιὰ καρφίτσα ποὺ θὰ δείχνη ποῦ ἀκριβῶς θὰ ραφτῆ τὸ κάθε κουμπί.

—Ὅταν ράβετε σοῦστες, συνηθίζετε νὰ ράβετε τὸ ἕνα μέρος, νὰ κουμπώνετε τὴ σοῦστα, κι' ὕστερα μὲ τὸ βελόνι νὰ πιάνετε τὶς τρύπες στὸ ἄραφτο μέρος τῆς σούστας.

Πολύπλοκη γυμναστική! Ὑπάρχει πιὸ ἁπλὸς τρόπος. Ράψτε πρῶτα ἀπ' ὅλες τὶς σοῦστες, τὸ μέρος ποὺ ἐξέχει.

Ὕστερα μὲ χρωματιστὴ κιμωλία — ποὺ ὅλες οἱ μικρὲς νοικοκυρὲς πρέπει νάχουν στὸ καλάθι τῆς δουλειᾶς τους — περᾶστε τὶς μῦτες ἀπὸ τὶς ραμένες σοῦστες, καὶ σταυρῶστε τὸ ροῦχο, ὅπως ὅταν θᾶναι κουμπωμένο. Ἡ κάθε μύτη, ἀφήνει ἕνα σημαδάκι στὸ ὕφασμα. Ἐκεῖ ἀκριβῶς ράψτε καὶ τὸ κάθε κοῖλο μέρος.

—Τὰ κουμπιὰ στὶς μπλοῦζες ἢ ἀλλοῦ, δὲν ράβονται σταυρωτά, ἀλλὰ παράλληλα, στὶς τέσσαρες τρῦπες.

—Τὰ διπλὰ κουμπιὰ γιὰ τὰ μανικέτια, ἑνώνονται μὲ 5-6 κλωστές, σὲ ἀπόσταση ἑνὸς πόντου τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Ὕστερα, αὐτὲς τὶς κλωστές, τὶς σκεπάζομε μὲ βελονιὰ κουμπότρυπας.

—Εἶναι φορέματα ποὺ πρέπει νὰ πλένωνται συχνά, ἐνῶ τὰ κουμπιὰ ὅταν δὲν εἶναι λευκὰ ἀπὸ πάστα ἢ φίλντισι, δὲν πρέπει νὰ πλένωνται. Τί κάνομε;

Κεντᾶμε στὸ μέρος ποὺ στερεώνεται τὸ κάθε κουμπί, ἕνα μικρὸ κύκλο μὲ τρύπα στὴ μέση στὸ χρῶμα τοῦ φορέματος ὅσο νὰ κρύβεται ἀπὸ τὸ κουμπί.

Ὕστερα, στὸ μέρος ποὺ ἐξέχει ἀπὸ τὸ μετάλλινο μέρος τοῦ κουμπιοῦ καὶ ποὺ χρησιμεύει γιὰ νὰ ράβεται στὸ φόρεμα, περνᾶμε τὰ μισὸ ἑνὸς στενοῦ κρίκου (ἀπ' αὐτοὺς ποὺ χρησιμοποιοῦν γιὰ τὰ κουρτινάκια). Ἔτσι τὸ κουμπὶ δὲν ράβεται. Στερεώνεται στὸ ὕφασμα μὲ τὸν σπασμένο κρίκο, καὶ βγαίνει ἢ μπαίνει εὐκολώτατα.

—Γενικά, ὅταν ράβετε ἕνα κουμπί, μὴν σφίγγετε πολὺ τὴν κλωστή. Πρέπει τὸ κουμπὶ νὰ ἔχη λίγο — μὰ πολὺ λίγο — λασκάρισμα.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

Ἔφτασε ὁ Δεκέμβρης—ποὺ φέρνει τὶς γιορτές. Ἡ Πρωτοχρονιὰ εἶναι κοντά. Τί θὰ χαρίσετε στὴν μικρὴ ἀδελφούλα; Ἕνα τέλειο νοικοκυριὸ γιὰ τὴν κούκλα της, ποὺ θὰ τὸ φτιάσετε μόνες σας. Τί χρειάζεται;

Μερικὰ κουτιὰ κονσέρβας ποὺ θὰ τὰ κόψετε καὶ θὰ τὰ ἰσιώσετε μὲ τὸ σφυρί, ἔτσι ὥστε νάχετε μερικὰ φύλλα ντενεκέ, ἢ ἄλλα κομμάτια ντενεκέ, ποὺ θὰ βρῆτε τρόπο νὰ τὰ προμηθευθῆτε.

Ἕνα κουτάκι ριπολίνα, στὸ χρῶμα ποὺ σᾶς ἀρέσει, ἕνα πινελάκι, κι' ἕνα παλιὸ ψαλίδι.

Δὲν ἔχετε παρὰ ν' ἀντιγράψετε σ' ἕνα φύλλο χαρτὶ τὰ σχέδια τῆς πρώτης εἰκόνας, πιὸ μεγάλα ἂν θέλετε, καὶ νὰ τὰ βγάλετε στὸν ντενεκέ.

Κόψτε τα μὲ τὸ ψαλλίδι ἀκολουθώντας τὶς γραμμές.

Στὸ μέρος ποὺ εἶναι οἱ τελεῖες, ὁ ντενεκὲ διπλώνεται.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπιπλάκια, ὅπως τὰ βλέπετε στὴν εἰκόνα, εἶναι μονοκόματα καὶ πολὺ στερεά.

Ὕστερα, λιμάρετε τὶς ἄκρες μὲ τὴ λίμα γιὰ νὰ μὴν τρυποῦν καὶ κόβουν, καὶ βάψτε τα μὲ τὴν ριπολίνα.

Μπορεῖτε νὰ φτιάσετε ὅσα θέλετε, ἀνάλογα μὲ τὸν ντενεκὲ ποὺ ἔχετε.

Καὶ νὰ εἶστε βέβαιες πὼς ἡ ἀδερφούλα θὰ εὐχαριστηθῆ σὰ νὰ τῆς κάνατε τὸ πιὸ ἀκριβὸ δῶρο!

Πῶς καθαρίζονται οἱ πλάκες.

Πρῶτα - πρῶτα βγάζομε τοὺς λεκέδες πρὶν σφουγγαρίσωμε τὸ πλακόστρωτο.

Οἱ λεκέδες ἀπὸ λίπος βγαίνουν ἂν ἀλειφτοῦν μὲ σαποῦνι κι' ἔπειτα σφουγγαριστοῦν μὲ ζεματιστὸ νερό.

Οἱ λεκέδες ἀπὸ μελάνι, βγαίνουν ἂν τριφτοῦν μὲ λεμόνι καὶ χοντρὸ ἀλάτι.

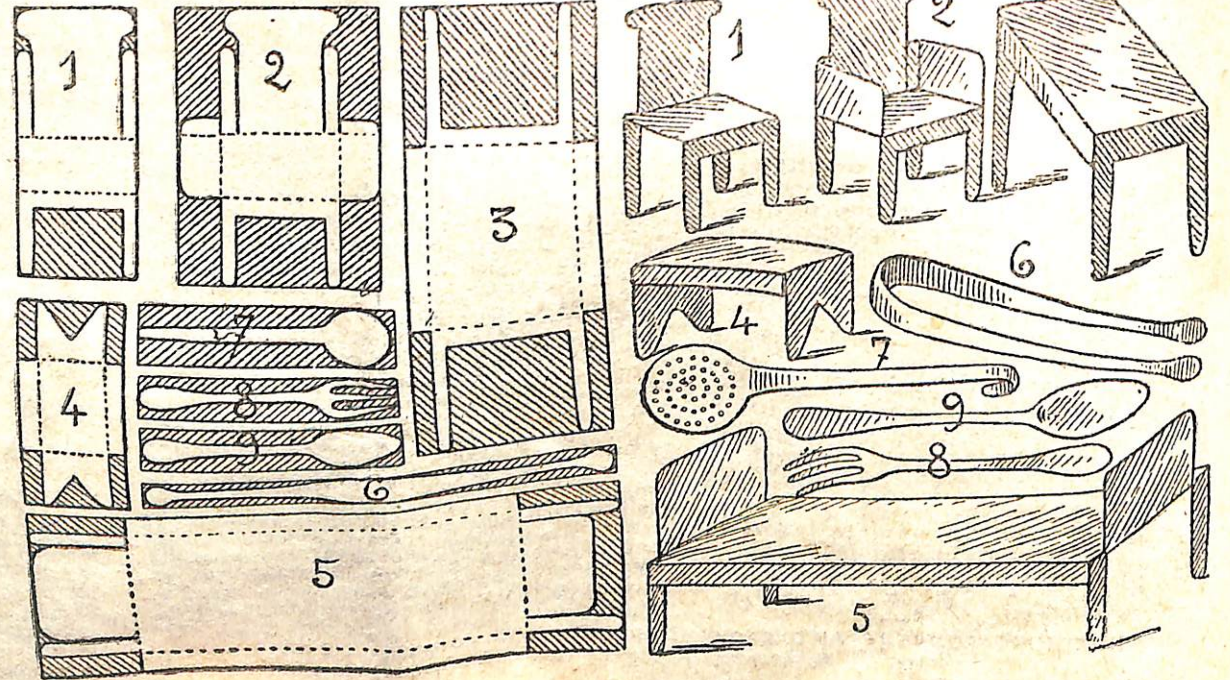
Ὕστερα σφουγγαρίζομε μὲ ζεματιστὸ νερὸ καὶ πράσινο σαποῦνι ἀπὸ τὸ πιὸ φτηνό. Μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσουμε τ' ἀπολειφάδια τοῦ σαπουνιοῦ, ποὺ τὰ φυλᾶμε σ' ἕνα ντενεκεδένιο μεγάλο βάζο. Ὅταν γεμίση τὸ βάζο, τὸ βάζομε σὲ λιγοστὴ φωτιὰ μὲ λίγο νερό, γιὰ νὰ γίνουν τ' ἀπολειφάδια μιὰ μάζα, ποὺ μ' αὐτὴ σαπουνίζομε τὶς πλάκες χάμω.

Μποροῦμε νὰ μεταχειριστοῦμε καὶ λίγη βαρεκίνα.

Ἂν οἱ πλάκες εἶναι πέτρινες, ρίχνομε πρὶν σφουγγαρίσουμε λίγη ψιλὴ ἄμμο (πολὺ ψιλὴ) κι' ὕστερα τρίβομε μὲ τὴν βοῦρτσα. Τὸ τσιμέντο ὅμως, θέλει μονάχα νερὸ καὶ σαπούνι.

Ἀφοῦ σφουγγαρίσωμε, πρέπει νὰ σφουγγίσωμε καλὰ τὶς πλάκες γιατὶ ἂν μείνη ὑγρασία στὸ αὐλάκι ἀνάμεσά τους, ξεκολᾶνε καὶ στραβώνουν.

Η ΘΕΙΑ ΜΑΡΙΑΝΑ

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

ΤΑ ΚΟΥΚΙΑ

Ἐπειδὴ τρεῖς τέσσερις φίλοι μας μοῦ
ἔγραψαν νὰ μιλήσω γιὰ τὰ κουκιά, σή-
μερα, καθὼς βλέπετε, στὴ στήλη μας σᾶς
γράφω ὅτι χρειάζεται νὰ ξέρετε γι' αὐτά.

Ὁ Δεκέμβρης εἶναι ὁ μῆνας ὅπου κυ-
ρίως σπέρνονται τὰ κουκιά.

Τὰ κουκιὰ καλλιεργοῦνται γιὰ τροφὴ
τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων. (Ξερὰ δί-
νονται στὰ γαλατερὰ ζῶα — γελάδες,
κατσίκες — γιὰ νὰ κατεβάσουν γάλα).

Γιὰ τροφὴ τῶν ζώων χρησιμοποιοῦμε καὶ
τὶς φρέσκες κορυφὲς τῶν φυτῶν ἢ τὸ ἄ-
χυρο μετὰ τὸ ἀλώνισμα.

Καλλιέργεια: Ἂν τὰ καλλιεργή-
σουμε σὲ χωράφι, αὐτὸ θέλει τὴν ἴδια ἑ-
τοιμασία ὅπως καὶ τὸ στάρι. Δὲν πειρά-
ζει ὅμως νὰ εἶναι κάπως σβολιασμένο στὴν
ἐπιφάνεια τὸ χῶμα.

Σπέρνονται ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ Νοέμβρη
καὶ ὅλον τὸν Δεκέμβρη. Ὅπου ὅμως τὸ
κρύο εἶναι δυνατό, (3 - 4 βαθμοὺς κάτω
ἀπὸ τὸ μηδὲν) σπέρνονται μόνο τὴν ἄνοι-
ξη, κατὰ τὸ Μάρτη.

Ὅταν θέλουμε ὄψιμα κουκιὰ ποτιστι-
κά, μποροῦμε νὰ σπείρουμε ὡς τὶς ἀρχὲς
τοῦ Ἰούνη. Τὰ πρώϊμα πάλι κουκιὰ στοὺς
λαχανόκηπους, σπέρνονται ἀπὸ τὸ Σε-
πτέμβρη ἢ καὶ τὰ τέλη τοῦ Αὐγούστου.

Βλασταίνουν καλὰ σὲ ὅλα τὰ χώματα
(φυσικὰ πρέπει νὰ εἶναι ὀργωμένα καὶ λι-
πασμένα) χωρὶς νὰ τὰ βλάπτη διόλου τὸ
ὅτι ἐκεῖ καλλιεργήσαμε πρὶν λαχανικὰ ἢ
ἄλλο τί.

Σπορά: Τὰ κουκιὰ σπέρνονται στὰ
πεταχτά, σὲ γραμμὲς ἢ τοῦφες τοῦφες.

(Εἰκ. 1). Κουκιὰ ντόπια

Προτιμότερη εἶναι ἡ σπορὰ σὲ γραμμές,
γιατὶ ἔτσι, τὰ σκαλίσματα γίνονται εὐ-
κολώτερα καὶ φτηνά. (Προπαντὸς ἂν χρη-
σιμοποιήσουμε ἱπποσκαλιστήρια).

Ἡ σπορὰ σὲ γραμμές, γίνεται σὲ αὐ-
λακιὲς ποὺ ἀνοίγει τὸ ἀλέτρι. (12 - 15
σπόροι στὸ μέτρο).

Σπέρνομε κάθε δυὸ ὡς τρεῖς αὐλακιές,
ἀνάλογα μὲ τὴ γονιμότητα τοῦ χωραφιοῦ.

Ἂν τὰ σπείρουμε πυκνά, κινδυνεύουν
περισσότερο ἀπὸ τὴ μελίγκρα.

Θὰ ρίξουμε 10 - 12 ὀκάδες σπόρο στὸ
στρέμμα, ἀνάλογα μὲ τὸν τρόπο τῆς σπο-
ρᾶς.

Πρὶν τὰ σπείρουμε, μουσκεύουμε μιὰ
δυὸ μέρες τὸ σπόρο μέσα σὲ χλιαρὸ νερό.

**Καλλιεργητικὲς φροντί-
δες**: Ἂν πετσώση ἡ ἐπιφάνεια τοῦ χω-
ραφιοῦ, σβαρνίζομε μὲ σιδερένια σβάρνα.

Ἕνα - ἑνάμιση μῆνα μετὰ ποὺ θὰ φυ-
τρώσουν, τὰ σκαλίζουμε γιὰ πρώτη φορά.
Ὕστερα κάνομε ἕνα δεύτερο σκάλισμα,
μόλις ἀρχίσει τὸ ἄνθισμα.

Τὴν ἴδια ἐποχή, (μὲ τὸ ἄνθισμα) γίνε-
ται καὶ τὸ κορφολόγημα ἢ φουντολόγημα.
πιέζοντας μὲ τὸ νύχι τοῦ χοντροῦ δάχτυ-
λου στὸ δείχτη. Ἔτσι πάβουν νὰ ψηλώ-
νουν τὰ βλαστάρια, καὶ οἱ χυμοὶ πᾶνε στὰ
ἄνθη καὶ τὸν καρπό.

Τὸ κάρπισμα μὲ τὸ κορφολόγημα, γίνε-
ται 10 - 15 μέρες πιὸ γρήγορα. Ἐκτὸς
ἀπὸ αὐτό, καταστρέφονται καὶ οἱ μελίγ-
κρες ποὺ μαζεύονται πιὸ πολὺ στὶς κορυ-
φές, γιατὶ τὶς βρίσκουν πιὸ τρυφερές.

Ἂν οἱ κορυφὲς ἔχουν μελίγκρα, τὶς
μεταφέρομε σὲ σακκούλι καὶ τὶς καῖμε μα-
κρυὰ ἀπὸ τὸ χωράφι.

Ὅταν τὰ σπέρνομε σὲ κῆπο γιὰ πρώϊμα
ἢ γιὰ πολὺ ὄψιμα, τὰ ποτίζομε.

Ὥσπου νὰ φυτρώσουν ὅμως ἂν
δὲν βρέχει, θέλουν πότισμα κάθε
3 - 4 μέρες.

Μετὰ τὸ φύτρωμα, ποτίζουμε τὰ
πολὺ ὄψιμα (ποὺ σπάρθηκαν τὸν
Ἰούνιο) μιὰ φορὰ πρὶν ἀπὸ τὸ ἄν-
θισμα, κι' ἄλλη μία μάλις δέση ὁ
καρπός.

Λίπασμα: Καλὸ θὰ ἦταν 50
κιλὰ 0—9—36 στὸ στρέμμα. Ἀντὶ
γι' αὐτό, μποροῦμε νὰ ρίξουμε 30
κιλὰ 0—14—7 στὸ στρέμμα καὶ
30 κιλὰ 0—0—48.

Συγκομιδή: Ἀρχίζει ἀπὸ
τὸ Φλεβάρη ἢ Μάρτη, ἀνάλογα μὲ
τὶς περιφέρειες. Ἅμα μεστώσουν
(κατὰ τὸ Μάη) θερίζονται μὲ τὴν
κοσιὰ ἢ τὸ δρεπάνι. Ὕστερα τὰ δε-
ματίζουμε, τὰ ξεραίνουμε, καὶ τ' ἀ-
λωνίζουμε.

Ποιὸ χῶμα προτιμοῦν:
Εἴπαμε πὼς σπέρνονται παντοῦ. Ὅμως
εὐδοκιμοῦν καλύτερα στὰ πλούσια καὶ βα-
θειὰ χώματα, (ἄργιλλος, ἄσβεστος, μαυ-
ρόχωμα). Τὰ φτενὰ (ἀμμοῦδες μὲ χαλί-
κια κλπ.) δὲν πολυκάνουν γιὰ κουκιά, ὅ-
πως καὶ τὰ βαρεικὰ ποὺ νεροκρατᾶνε.

Ὅταν τὸ κουκὶ εἶναι νὰ κοπῆ φρέσκο,
πρέπει τὸ χῶμα νὰ εἶναι ἀφρᾶτο. Ἂν δὲν
εἶναι, τοῦ ρίχνομε κοπριά.

Γι' αὐτὸ τὸ κουκὶ καλὸ εἶναι νἄρχεται
πρῶτο στὴν ἀμιψεισπορά, στὴ χρονιὰ ποὺ
ρίχνομε κοπριὰ στὰ χωράφια μας.

Ποικιλίες: Καλὲς ποικιλίες στὸν
τόπο μας εἶναι τῆς Χίου καὶ τοῦ Ἂη
Στράτη. (Μεγάλα κουκιὰ λευκά). Πολὺ
καλὰ εἶναι κι' οἱ ξενικὲς ποικιλίες (μαλ-
τέζικα, ἰταλικά, καθὼς καὶ τὰ πολὺ μα-
κρυὰ τῆς Σεβύλλης). Κοντὰ σ' αὐτὰ καὶ
τὰ φούλια.

Ἀρρώστεις. Μελίγκρα:
Ἡ συνηθισμένη ἀρρώστεια. Μόλις κατα-
λάβουμε πὼς ἔπαθαν μελίγκρα, τὰ ραντί-
ζουμε μὲ διάλυση νικοτίνης (θειϊκὴ νικοτί-
νη, ἢ ὑγρὴ νικοτίνη).

Ραντίζεται μὲ ψεκαστῆρες καὶ τὴν ἑ-
τοιμάζομε ἔτσι:

Ὑγρὴ μελιγκρίνη, 1 φιαλίδιο 350 γραμ.
Σαποῦνι πράσινο 450 δράμια.
Νερὸ 150 ὀκάδες.

Παίρνουμε 10 ὀκάδες ἀπὸ τὸ νερό, τὸ
βάζουμε νὰ ζεσταθῆ καὶ ρίχνομε τὸ σα-
ποῦνι κομμένο κομμάτια νὰ λυώση γρήγο-
ρα. Ρήχνουμε τὴ σαπουνάδα στὸ βαρέλι
μὲ τὸ ὑπόλοιπο νερό, καὶ χύνουμε μέσα σι-
γὰ σιγὰ τὸ μπουκαλάκι τὴ μελιγκρίνη, Ἀ-
νακατεύουμε καὶ ραντίζουμε.

Ὅταν θὰ ρίξουμε τὴ μελιγκρίνη, τὸ νε-
ρὸ πρέπει νὰ ἔχη κρυώση, γιατὶ ἡ νικοτί-
νη ἐξατμίζεται στὸ ζεστὸ νερό.

Χρησιμοποιοῦμε καὶ μελιγκρίνη σκόνη,
ποὺ σκονίζουμε μ' αὐτὴ τὰ φυτά. Ἂν δὲν
ἔχομε θειαφιστῆρι, ἀνοίγουμε τρύπες μὲ
καρφοβελόνα σ' ἕνα κουτί. Προσέχουμε νὰ
μὴ φυσάη ἀέρας.

Ἐκεῖνο ποὺ ἀφανίζει κυριολεκτικὰ τὰ
κουκιά, εἶναι ἕνα φυτικὸ παράσιτο, ὁ **λύ-
κος** ποὺ κολλάει στὶς ρίζες καὶ τραβάει
τοὺς χυμούς. Αὐξάνει καταπληκτικά, καὶ
δὲν ὑπάρχει τέλειο κι' ἀποτελεσματικὸ
φάρμακο γι' αὐτόν. Πρέπει νὰ γίνεται τὸ
ὄργωμα βαθύ, καὶ ν' ἀπολυμαίνεται ὁ
σπόρος μὲ ἁλμυρὸ νερό. Ἀκόμα συνιστοῦν
νὰ φυτεύωνται ἀνάμεσα στὶς γραμμὲς τῶν
κουκιῶν κρομμύδια ἢ ρεβύθια. Νὰ ξερρι-
ζώνουμε δὲ προσεκτικὰ καὶ νὰ καῖμε τὸ
λύκο σὲ ἀσβέστη.

Ἕνα ἔντομο ποὺ προσβάλλει πολὺ τὰ
ξερὰ κουκιά, εἶναι ὁ **βροῦχος**, ποὺ τρυ-
πάει τὸ κουκὶ μόλις δέσει, κι' ἀφήνει μέ-
σα τ' αὐγά του. Ἐκεῖ βγαίνουν κάμπιες,
ποὺ τρῶνε ἀπὸ μέσα τὸν καρπό.

Τὸν καταπολεμοῦμε μ' ἕνα φάρμακο ποὺ
λέγεται διθειοῦχος ἄνθραξ (σουλφοῦρο).

ΤΑ ΚΟΥΝΕΛΙΑ

**Ἡ κουνέλα καὶ τὰ μι-
κράτης**: Ὀχτὼ μέρες πρὶν γεννηθοῦν
τὰ κουνελάκια, ἑτοιμάζουμε τὴ φωληὰ τῆς
μάνας τους, ποὺ καθὼς ξέρουμε ἐγκυμο-
νεῖ 30 μέρες. Ἡ φωληὰ εἶναι ἕνα κασο-
νάκι ποὺ τὸ βάζουμε σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς

(Εἰκ. 2). Θεριστικὴ μηχανὴ κουκιῶν.

κλούβας, γεμᾶτο μὲ ἀρκετὸ ἄχυρο, ὅπο[υ]
τὴ βάζουμε καὶ τὴν ἀφήνουμε ἥσυχη μα[-]
κριὰ ἀπὸ θόρυβο.

Ἡ κουνέλα γεννάει 8 - 12 κουνελάκια.
Γιὰ νὰ μεγαλώσουν ὅμως κανονικὰ καὶ ν[ὰ]
προκόψουν πρέπει νὰ τῆς ἀφήνουμε μόνο
6 - 7 ἀπὸ τὰ πιὸ γερά.

Τὰ κουνελάκια γεννιοῦνται μὲ κλειστ[ὰ]
μάτια ποὺ τὰ ἀνοίγουν ὕστερα ἀπὸ 10 μ[έ]-
ρες.

24 ὧρες ἀφοῦ γεννήση ἡ κουνέλα — [ὄ]-
χι πιὸ πρίν, γιὰ νὰ μὴν τὴν ἐνοχλήσου[με]
— κοιτάζουμε προσεκτικὰ τὴ φωληά τη[ς]
μήπως εἶναι ἐκεῖ κανένα ψόφιο κουνελά[κι]
γιὰ νὰ τὸ πετάξουμε, ἢ ἔξω ἀπὸ τὴ φωλη[ὰ]
γιὰ νὰ τὸ βάλουμε μέσα. Τῆς ἔχουμε ἕτο[ι]-
μο ἄφθονο νερὸ μὲ λίγο γάλα βρασμέν[ο]
γιατὶ τὸ ζῶο ἔχει πυρετὸ ὕστερ' ἀπὸ τ[ὴ]
γέννα, καὶ διψάει τόσο πολύ, ποὺ μπορ[εῖ]
νὰ σκοτώση τὰ παιδιά της!

Ὕστερα τῆς δίνουμε ἄφθονη τροφή
χλωρὸ χόρτο μπόλικο, λίγη λινόπηττα, λ[ί]-
γη βρώμη καὶ κριθάρι, πίτουρα, κουκ[ιὰ]
μουσκεμένα σὲ ἐλαφρὰ ἁλατισμένο νερ[ὸ]
σανὸ σὲ κομμάτια, καρόττα.

Τὰ κουνελάκια ἀφοῦ τ' ἀποκόψου[με]
(κάθε δυὸ μέρες, παίρνουμε ἀπὸ τ[ὴν]
κλοῦβα δύο) τὰ τρέφουμε μὲ ψωμὶ καὶ γ[ά]-
λα γιὰ ὀκτὼ μέρες, ὁπόταν τρῶνε ὅσα ε[ἴ]-
παμε στὸ προηγούμενο.

Πρὶν γίνουν 4 μηνῶν, δὲν κάνει νὰ φ[ᾶ]-
νε καρόττα καὶ παντζάρια ἢ ὠμὲς πατ[ά]-
τες (μόνον βρασμένες).

Σὲ ἡλικία 2 ½ μηνῶν, χωρίζουμε τ' ἀ[ρ]-
σενικὰ ἀπὸ τὰ θηλυκὰ κουνελάκια, καὶ [τὰ]
τρέφουμε σὲ ξεχωριστὰ κλουβιά, γιατὶ [τὰ]
ἀρσενικὰ μεγαλώνουν πολὺ πιὸ γρήγορ[α]
καὶ τρῶνε τὸ φαΐ τῶν ἄλλων. Ἂν ἀφ[ή]-
σουμε ὅμως πολλὰ ἀρσενικὰ μαζί, μεγ[α]-
λώνοντας, ἀρχίζουν φοβερὸ πόλεμο μετ[α]-
ξύ τους, πληγώνονται κι' ἀκόμη σκοτ[ώ]-
νονται. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὰ σφάξου[με]
ἐγκαίρως.

Δὲν πρέπει νὰ κρατᾶμε μιὰ κουνέλα γ[ιὰ]
μάνα παραπάνω ἀπὸ τρία χρόνια.

Ὁ Μπάρμπα ΜΗΤΡΟ[Σ]

Γύρω ἀπ' τὸν Ἀθλητισμό

ΕΛΛΑΣ — ΑΙΓΥΠΤΟΣ 1 - 0

Στὶς 23 Νοεμβρίου, γράφτηκε ἀπὸ τοὺς ἕνδεκα ποδοσφαι-ριστὲς τῆς ἐθνικῆς μας ὁμάδας μιὰ χρυσὴ πραγματικὰ σελίδα στὴν ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ποδοσφαίρου.

Ὁ Κουρουκλάτος μπλοκάροντας τὴν μπάλλα.

Ἡ Ἑλλάδα ἔπειτα ἀπὸ ἕνα σκληρὸ καὶ ἡρωϊκὸ παιγνίδι κέρδισε τὴ δυναμικὴ ἐθνικὴ ὁμάδα τῆς Αἰγύπτου μὲ 1 - 0, γιὰ τὸ κύπελλο τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου.

Αὐτὴ εἶναι μιὰ ἐξαιρετικὴ νίκη ποὺ χαιρετίστηκε μὲ μεγάλο ἐνθουσιασμὸ ἀπὸ τὶς χιλιάδες τῶν φιλάθλων μας.

Τὸ μὰτς αὐτὸ παρουσία ..000 θεατῶν ἔγινε στὸ γήπεδο τοῦ «Παναθηναϊκοῦ».

Διαιτητὴς ἦταν ὁ Τοῦρκος Σουλχὶ Γκαράν. Τὰ δύο ἐθνικὰ ποδοσφαιρικὰ συγκροτήματα παρετάχθησαν ὡς ἑξῆς:

ΑΙΓΥΠΤΟΣ: Κάτο - Χαμάμι, ..λ Ντάλι - Χάμσα, Χάναφι, ..σσεντ, Μακάουϊ, Ντίζουϊ, ..αλα, Τούτου, Χάταμπ.

ΕΛΛΑΣ: Κουρουκλάτος, Ρωσίδης, Μουράτης, Πούλης (Ἰωάννου), Λινοξυλάκης, Κοτρίδης, Δαρίβας, Ι. Παπαντωνίου, Παπαγεωργίου, Μπέμπης, Φυλακτός.

Οἱ Ἕλληνες ἄρχισαν τὶς ἐπιθετικές τους προσπάθειες ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, ἀναγκάζοντας ἔτσι τοὺς Αἰγυπτίους νὰ ἀμύνωνται μὲ σθένος. Οἱ ἐπιθέσεις τῶν Αἰγυπτίων γίνονται ἀπὸ τὴ δεξιὰ πλευρά, ὅπου τοὺς ἀποκρούει ὑπέροχα ὁ Κοτρίδης.

Στὸ 15΄ ἐπιτίθενται οἱ Αἰγύπτιοι διὰ τοῦ Τούτου. Ὁ Πούλης ὅμως κερδίζει ἀπὸ τὸν Χάταμπ τὴ μπάλλα καὶ τὴν «τρώνει» στὸ Ρωσίδη. Ὁ τελευταῖος «πασάρει» στὸ Δαρίβα. Τρέχει καὶ κάνοντας σέντρα τὴ δίνει στὸ Φυλακτό. Ὁ Φυλακτὸς σουτάρει δυνατὰ καὶ ἡ μπάλλα κατευθύνεται στὰ δίχτυα, ἀφοῦ τὴν βοηθᾶ μὲ μιὰ μικρὴ κλωτσιὰ καὶ πάλιν ὁ Δαρίβας. Ἔτσι σημειώθηκε τὸ μοναδικὸ γκὼλ τοῦ ἀγῶνος ποὺ χάρισε τὴ νίκη στὰ ἑλληνικὰ χρώματα.

Ἡ νίκη αὐτὴ ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς ὑπέροχης προσπάθειας τῶν παικτῶν μας. Ὅπως ἐδήλωσε καὶ ὁ προπονητὴς τῆς Αἰγυπτιακῆς ὁμάδας Μπάντε Ἔλ Ντὶν «Ἡ ἑλληνικὴ ὁμάδα κέρδισε γιατὶ ἔπαιξε καλύτερα».

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν μέχρι σήμερα διεξαχθέντων ἀγώνων, γιὰ τὸ Μεσογειακὸ κύπελλο εἶναι τὰ ἑξῆς:

19 Φεβρουαρίου 1950: Κάϊρο: Αἴγυπτος - Ἑλλὰς 2 - 0.

29 Ὀκτωβρίου 1950. Ἄγκυρα: Τουρκία - Αἴγυπτος 3-1.

8 Δεκεμβρίου 1950. Κάϊρο: Αἴγυπτος - Τουρκία 3 - 0.

8 Ἀπριλίου 1951. Παλέρμο: Ἰταλία - Ἑλλὰς 3 - 0.

6 Μαΐου 1951. Κων)πολις: Τουρκία - Ἰταλία 0 - 0.

11 Νοεμβρίου 1951. Ἀθῆναι: Ἑλλὰς - Αἴγυπτος 1 - 0.

Ἡ βαθμολογία τοῦ κυπέλλου ἔχει ὡς ἀκολούθως: Αἴγυπτος: Ἀγῶνες 3. Βαθμοὶ 6. Ἰταλία: Ἀγ. 3. Βαθμοὶ 3. Τουρκία: Ἀγ. 3. Βαθμ. 3. Ἑλλάς: Ἀγ. 3. Βαθμ. 2.

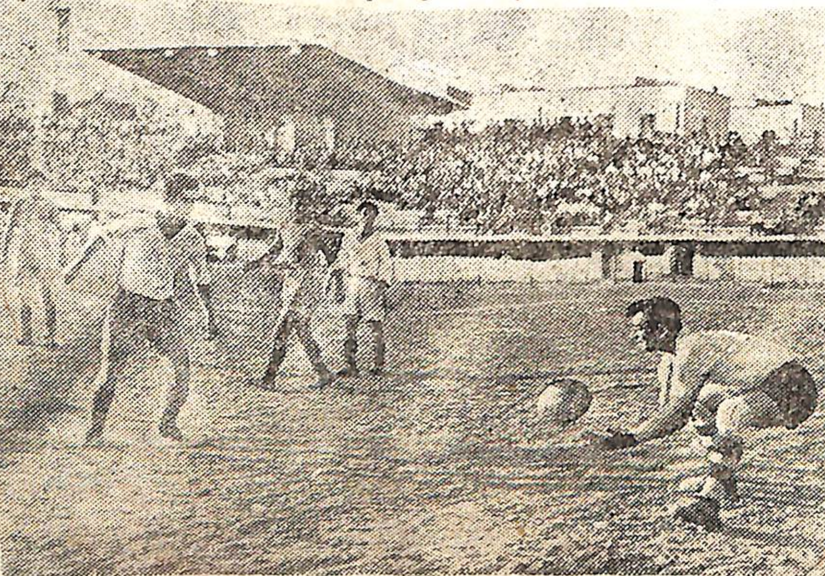
(Ἡ βαθμολογία τοῦ Κυπέλλου γίνεται ὡς ἑξῆς: Νίκη 2 βαθμ. Ἰσοπαλία 1. Ἧττα 0).

Ἡ ἑλληνικὴ ἐθνικὴ ὁμὰς ἔχει νὰ δώση ἀκόμη τρεῖς ἀγῶνες. Δύο μὲ τὴν ἐθνικὴ Τουρκίας καὶ ἕναν μὲ τὴν ἐθνικὴ Ἰταλίας.

Β.

ΡΕΚΟΡ ΤΟΥ ΣΤΙΒΟΥ

Παλλὰ παιδιὰ - ἀναγνῶστες τῆς στήλης αὐτῆς μὲ γράμματά τους μᾶς ἐζήτησαν νὰ μάθουν τὰ ἑλληνικὰ ρεκὸρ τοῦ Σταδίου μας στὰ διάφορα ἀγωνίσματα στίβου. Εἶναι αὐτὸ ἕνα θέμα ποὺ ἐνδιαφέρει ἀσφαλῶς ὅλους τοὺς φιλάθλους.

Ὁ τερματοφύλακας Δελαβίνιας σὲ μιὰ ὡραία του ἀπόκρουση.

Μὲ τὸν πίνακα ποὺ δημοσιεύουμε πιὸ κάτω δίνουμε μιὰ πλήρη εἰκόνα τῶν ρεκὸρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀθλητισμοῦ.

Καὶ πρῶτα ἀπὸ ὅλα παραθέτουμε τὰ ἑλληνκὰ ρεκὸρ ποὺ ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Δρόμος 100 μ.: Ρ. Φραγκούδης: 10΄΄6. Δρόμος 200 μ. Ρ. Φραγκούδης 21΄΄6. Δρόμος 400 μ.: Β. Μαυροειδῆς: 49΄΄8. Δρόμ. 800 μ.: Μαυροειδῆς: 1΄54΄΄. Δρόμ: 1.500 μ.: Γρ. Γεωργακόπουλος: 4΄01΄΄4. Δρόμ. 5.000 μ.: Β. Μαυραπόστολος: 15΄08΄΄4. Δρόμ. 10.000 μ.: Ἀ. Ραγάζος: 32΄11΄΄. Μαραθώνιος: Στ. Κυριακίδης: 2 ὥρ. 29ό 27΄΄. Δρόμ. 110 μ.: ἐμπόδ.: Χρ. Μάντικας: 14΄΄8. Δρόμ. 400 μ. ἐμπόδ.: Χρ. Μάντικας: 53΄΄5. Σκυτ. 4)100 μ. Ἐθνικὴ ὁμάς: 42΄΄1. Σκυτ. 4)400 μ.: Ἐθνικὴ ὁμάς: 3΄27΄΄4. Μῆκος ἄνευ φορᾶς: Τσικλητήρας: 3.47. Ὕψος ἄνευ φορᾶς: Τσικλητήρας: 1.55. Μῆκος ἁπλό: Γρ. Λαμπράκης: 7.37.

Ὕψος: Α. Παρόδος: 1.95. Τριπλοῦν: Ι. Παλαμιώτης: 15.03. Ἐπὶ κοντῷ: Ρ. Εὐσταθιάδης: 4.03. Ἀκοντισμός: Β. Καλλιμάνης: 64.82. Δισκοβολία ἑλληνική: Ν. Σύλλας: 42.98. Ἐλευθέρα: Ν. Σύλλας: 51. Λιθοβολία: Γ.Ζαχαρόπουλος: 21.05. Σφαιροβολία: Κ. Γιαταγάνας: 15.58. Σφυροβολία: Χ. Δημητρόπουλος: 50.22. Δέκαθλον: Φ. Κοσμᾶς: 5.135.

Ἀκολουθοῦν τὰ καλύτερα ρεκὸρ ποὺ ἔχουν σημειωθῆ στὸ Στάδιό μας ἀπὸ τοὺς ξένους ἄσσους τοῦ ἀθλητισμοῦ: 100 μ.: Μπεῖλυ (Η.Π.Α.): 10΄΄5, (1951). 200 μ.: Μπεῖλυ: 21΄΄ (1951). 400 μ.: Μπόουλεν (Η.Π.Α.): 48΄΄3 (1947). 800 μ.: Κλέβε (Γερμαν.): 1΄54΄΄7 (1951). 1.500 μ.: Ἔλ Μαμπροὺκ (Γαλλ.): 3΄54΄΄5 (1949). 5.000 μ.: Ὀσμὰν Τζοσκοὺλ (Τουρκ.): 14΄59΄΄2 (1951). 10.000 μ.: Τζοσκούλ: 32΄04΄΄9 (1951). 110 μ. ἐμπόδ.: Σαΐμμονς (Η.Π.Α.): 14΄΄8 (1947). 400 μ. ἐμπόδ.: Πάτερσον (Η.Π.Α.): 53΄΄4 (1938). 3.000 μ. μὲ φυσικὰ ἐμπόδια: Τζοσκούλ: 9΄21΄΄8 (1951). Σκυταλοδρομία 4) 100 μ.: Ὁμὰς Η.Π.Α.: 42΄΄6 (1947). Σκυτ. 4)400 μ.: Ὁμὰς Ἀχιλλέως (Ἀγγλία): 3΄25΄΄8 (1930). Ἅλμα ἁπλοῦν: Κόχερμαν (Γερμ.): 7 μ. 44. (1930). Τριπλοῦν: Παλαμιώτης: 14.87 (1930). Ἅλμα εἰς ὕψος: Μπζὸρκ (Σουηδ.): 1 μ. 97 (1947). Ἅλμα ἐπὶ κοντῷ: Σὲκρ (Ἑλβ.): 4 μ. 20 (1951).

Ὁ Κοτρίδης σὲ μιά του προσπάθεια νὰ ἐπιτύχη κεφαλιά. Ὁ Κοτρίδης ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς κύριους συντελεστὲς τῆς νίκης μας ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Αἰγύπτου.

Σφαιροβολία: Γουάτσον (Η.Π.Α): 16 μ. 03 (1938). Δισκοβολία: Α. Κονσολίνι (Ἰταλία): 54 μ. 79 (1950). Σφυροβολία: Κνότεκ (Τσεχοσλοβακ.): 52 μ. 49 (1937). Ἀκοντισμός: Βαρζέγκυ (Οὐγγαρία): 65 μ. 55 (1934).

ΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

Τὸ ποδόσφαιρο ὅπως παίζεται στὴν Εὐρώπη — αὐτὸ ποὺ ξέρουμε κι᾽ ἐμεῖς στὴν Ἑλλάδα — δὲν παίζεται μόνο σὲ μιὰ χώρα τοῦ κόσμου, τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς.

Ἐκεῖ βασιλεύει ἕνα ἄλλο παιγνίδι, ποὺ σὲ ὁρμή, ἀθλητικὲς συγκινήσεις καὶ ἀγριότητα δὲν ὑπάρχει ὅμοιό του. Εἶναι τὸ λεγόμενο «ράγκμπυ».

Οἱ ἀμερικανοὶ φίλαθλοι μιλῶντας γιὰ τὸ δικό μας τὸ εὐρωπαϊκὸ ποδόσφαιρο, λένε ὅτι εἶναι... γυναικεῖο παγνίδι!

Στ᾽ ἀλήθεια, τὸ δικό τους φοὺτ - μπὼλ εἶναι πολὺ σκληρὸ καὶ θυμίζει λίγο τὸ «κάτς»,

δηλαδή την ελευθέρα πάλη. Οἱ παῖκτες παρ' ὅλη τὴ θαυμάσια σωματικὴ διάπλαση ποὺ ἔχουν δὲν κατεβαίνουν στὸ μὰτς ἂν δὲν εἶναι ἐφοδιασμένοι μὲ πέτσινο κράνος — ὅπως τῶν μοτοσυκλετιστῶν — καὶ μὲ στολὴ ποὺ οἱ ὦμοι, τὰ γόνατα καὶ οἱ μηροὶ εἶναι γεμάτα μὲ βάτα.

Τὸ ράγκμπυ παίζεται στὴν Ἀμερικὴ μόλις δύο μῆνες. Ἀρχίζει τὸν Ὀκτώβριο — περὶ τὰ τέλη — καὶ τελειώνει τὸν Δεκέμβριο. Ὑπάρχουν σ' ὅλες τὶς πολιτεῖες τεράστια στάδια ποὺ κάθε Σάββατο γεμίζουν ἀπὸ ἑκατομμύρια ὀπαδῶν ποὺ ὑποστηρίζουν μὲ φανατισμὸ τὶς διάφορες πανεπιστημιακὲς ὁμάδες. Οἱ εἰσπράξεις τῶν ἀγώνων φθάνουν πολλὰ ἑκατομμύρια δολλάρια κάθε περίοδο. Γι' αὐτὸ οἱ ἀμοιβὲς τῶν προπονητῶν, παικτῶν, μασέρ, γιατρῶν κλπ. εἶναι ἐξαιρετικὰ ἱκανοποιητικές.

Γιὰ τὴν προπόνηση τῶν παικτῶν χρησιμοποιοῦνται ἐπιστημονικὲς μέθοδοι. Προβάλλονται εἰδικὲς ταινίες — στρατηγικῆς καὶ τεχνικῆς τοῦ παιγνιδιοῦ, ποὺ μελετῶνται μὲ ἐξαιρετικὴ προσοχὴ ἀπὸ τοὺς παῖκτες.

Τὸ γήπεδο χωρίζεται σὲ δέκα ζῶνες πλάτους 10 ὑαρδῶν, μὲ κάθετες ἄσπρες γραμμές. Ἡ μπάλλα εἶναι ὠοειδὴς καὶ οἱ παῖκτες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ τὴν μεταφέρουν μὲ τὰ χέρια, καθὼς καὶ νὰ τὴν κλωτσήσουν.

Σκοπὸς τοῦ παιγνιδιοῦ, εἶναι τὸ νὰ κατορθώση ἕνας παίκτης νὰ μεταφέρη τὴ μπάλλα καὶ νὰ τὴν ἀγγίξη στὸ ἔδαφος πίσω ἀπὸ τὴ γραμμὴ τοῦ τέρματος τῆς ἀντιπάλου ὁμάδος.

Ὅταν τὸ ἐπιτύχη αὐτὸ ἡ ὁμάδα του σημειώνει ἕνα «τωτστνάουν» ποὺ ἀντιστοιχεῖ μὲ 6 βαθμούς. Ἀμέσως ἔπειτα δικαιοῦται νὰ ἐπιχειρήση γκώλ, δηλαδὴ νὰ περάση τὴ μπάλλα ὄχι κάτω ἀπὸ τὴν ἀψίδα τῶν γκὼλ - πόστς ἀλλὰ ἐπάνω ἀπὸ τὴ δοκὸ καὶ ἀνάμεσα στοὺς δύο στύλους ποὺ εἶναι ἡ προέκταση τῶν γκὼλ - πόστς πρὸς τὰ ἄνω.

Ἂν τὸ ἐπιτύχη σημειώνει 1 βαθμὸ ἀκόμη. Ἐπίσης τὰ γκὼλ κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὸ γήπεδο στὴ διάρκεια τοῦ μὰτς σημειώνουν 3 βαθμούς.

Οἱ ὁμάδες ἀποτελοῦνται ἀπὸ 11 παῖκτες. Ἐπειδὴ ὅμως γίνονται πολλὲς ἀλλαγὲς ὁ ἀριθμὸς τῶν παικτῶν φτάνει τοὺς 100.

Ἡ τοποθέτηση τῶν παικτῶν στὸ γήπεδο εἶναι ἐντελῶς ἀνάποδη ἀπὸ ἐκείνην ποὺ τηρεῖται στὸ ποδόσφαιρο. Ἡ πρώτη γραμμὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ 6 παῖκτες, πίσω τους εἶναι οἱ δύο «κουώρτερ - μπὰκς» ἔπειτα οἱ δύο «χὰφ - μπὰκς» καὶ στὸ τέλος ὁ «φοὺλ - μπάκ».

Ἀντίθετα ἀπὸ τὸ εὐρωπαϊκὸ ποδόσφαιρο ἡ πρώτη γραμμὴ ἀποτελεῖ τὴν ἄμυνα καὶ οἱ διάφοροι μπὰκς εἶναι ἡ ἐπίθεση. Ὁ κάθε ἀγώνας διαιρεῖται σὲ τέσσερα τέταρτα.

Ἡ προσπάθεια τῆς γραμμῆς εἶναι νὰ ἀνοίξη δίοδο στοὺς μπὰκς νὰ περάσουν καὶ νὰ ἐπιτύχουν «τωτστνάουν» ἐνῶ συγχρόνως πρέπει νὰ παρεμποδίσουν τοὺς ἀντιπάλους νὰ περάσουν στὴν περιοχή τους. Μόλις ἡ μπάλλα ἐγγίση τὸ ἔδαφος στὰ χέρια ἑνὸς παίκτου, γίνεται «ἐλεύθερο» καὶ ξαναρχίζει τὸ παιγνίδι.

Τὸ ράγκμπυ, ὅπως ἀναφέραμε παραπάνω, παίζεται μόνο δύο μῆνες. Καὶ αὐτὸ γιατὶ τὸ σπὸρ αὐτὸ προκαλεῖ μεγάλο ἀριθμὸ τραυματιῶν παικτῶν καὶ ἀρκετὰ συχνὰ θανατηφόρα δυστυχήματα. Τέσσερες - πέντε ἄσσοι κάθε χρόνο τοῦ ράγκμπυ σκοτώνονται.

Κι' ὅμως, οἱ Ἀμερικανοὶ φίλαθλοι τὸ ἀγαποῦν μὲ πάθος καὶ δὲν ἀναγνωρίζουν τὸ εὐρωπαϊκὸ ποδόσφαιρο.

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΕΤΕ...

... Ἡ κοῦρσα τῶν 200 μ. γίνεται στὸ ἐξωτερικὸ μὲ τρεῖς διαφορετικοὺς τρόπους. Ἀπ' εὐθείας, μὲ ὁλόκληρη στροφὴ (βιράζ), καὶ μὲ μισὴ στροφή. (Ὅπως στὸ Στάδιο). Στὰ 200 μ. μὲ στροφὴ ὁ καλύτερος χρόνος εἶναι τοῦ Μέτκαλφ (Η.Π.Α.) 20΄΄6 (1933). Στὴν εὐθεία ὁ καλύτερος εἶναι τοῦ Λὰ Μπῆτς (Παναμᾶ) 20΄΄2 (1948).

Στὰ 200 μ. μὲ μισὴ στροφὴ — ὅπως γίνονται πάντα οἱ ἐπίσημοι ἀγῶνες — τὸ ρεκὸρ ἔχει πάλιν ὁ Λὰ Μπῆτς μὲ 20΄΄2.

... Τὸ 1936 ἔγιναν στὸ Ζάγκρεμπτ τῆς Σερβίας οἱ Βαλκανικοὶ Ἀθλητικοὶ Ἀγῶνες ποὺ σ' αὐτοὺς ἡ Ἑλληνικὴ ἐθνικὴ ὁμάδα εἶχε πετύχει μιὰ θριαμβευτικὴ νίκη. Οἱ ἀθληταὶ μας μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς Μάντικα καὶ Φραγκούδη κέρδισαν τὶς περισσότερες πρῶτες νίκες. Τὰ ἀποτέλεσμα τῶν ἀγώνων τῆς Βαλκανιάδος αὐτῆς ἦσαν τὰ ἀκόλουθα:

100 μ. Φραγκούδης (Ε) 11΄΄1. 200 μ. Φραγκούδης (Ε) 22΄΄. 400 μ. Μάντικας (Ε) 50΄΄1. 800 μ. Γεωργακόπουλος (Ε) 1΄59΄΄8. 1.500 μ. Γεωργακόπουλος (Ε) 4΄06΄΄8. 5.000 μ. Κριστέα (Ρ) 15΄51΄΄4. 10.000 μ. Κυριακίδης (Ε) 34΄05΄΄8. Μαραθώνιος Κυριακίδης (Ε) 2.49΄΄9. 110 ἐμπ. Μάντικας (Ε) 15΄΄5. 400 ἐμπ. Μάντικας (Ε) 54΄΄4. Μῆκος: Ἰωνέσκου (Ρ) 6 μ. 81. Ὕψος: Πανταζῆς (Ε) 1 μ. 85. Τριπλοῦν: Λαμπράκης (Ε) 14 μ. 19.5. Κοντῶ: Θᾶνος (Ε) 3 μ. 90. Δισκοβολία: Σύλλας (Ε) 48 μ. 44. Ἑλλ. Δισκοβολία: Σύλλας (Ε) 41.79. Ἀκόντιον: Παπαγεωργίου (Ε) 64 μ. 69. Σφαῖρα: Κοβάσεβιτς (Γ) 14 μ. 15. Σφύρα: Δημητρόπουλος (Ε) 50 μ. 22. 4Χ100 μ.: Ἑλλὰς 43΄9. 4Χ400 μ.: Ἑλλὰς 3΄32. Βαλκανική: Ἑλλὰς 3΄29΄΄7.

Ἡ τελικὴ βαθμολογία: ΕΛΛΑΣ 150, Γιουγκοσλαβία 72, Ρουμανία 65, Τουρκία 28, Βουλγαρία 15.

... Ἀπὸ εἰδικοὺς τῆς πυγμαχίας ἔχει ὑπολογισθῆ πὼς ἡ ταχύτης τῆς γροθιᾶς τοῦ Τζόε Λουῒς εἶναι 203 χιλ. τὴν ὥρα καὶ τοῦ Γουώλκοτ 216 χιλ.

... Ὁ Πάαβο Νοῦρμι ὁ περίφημος Φινλανδὸς ἄσσος ποὺ ἔχει κερδίσει ἑπτὰ ὀλυμπιακὰ μετάλλια εἶναι ὁ μόνος ἀθλητὴς στὸν κόσμο τοῦ ὁποίου ἔχει στηθῆ ἀδριὰς — στὸ Ἑλσίνσκυ — ἐνῶ βρίσκεται ἀκόμη στὴ ζωή.

ΜΠΑΜΠΗΣ ΦΥΛΑΚΤΟΣ

Ξεχωριστὴ θέση στὸ Ἑλληνικὸ ποδόσφαιρο κατέχει σήμερα ὁ Χαράλαμπος Φυλακτός. Εἶναι ἕνας παίκτης μὲ πολλὴ τέχνη καὶ ὁρμὴ καὶ ξέρει νὰ ἐνθουσιάζη τοὺς θεατές, ἀλλὰ καὶ νὰ χαρίζη στὴν ὁμάδα του τὴ νίκη.

Ἔχουν περάσει ἑφτὰ ὁλόκληρα χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Φυλακτὸς δὲν ἦταν παρὰ ἕνας μικρὸς τρόφιμος τοῦ «Ἐμπειρίκειου Ὀρφανοτροφείου». Αὐτὸ στεγαζόταν τότε κάτω ἀπὸ τὴν τσιμεντένια ἐξέδρα τοῦ «Παναθηναϊκοῦ».

Μόλις τὸ μάθημα τέλειωνε τὰ παιδάκια ξεχύνουνταν σὰν μελίσσι μέσα στὸ μεγάλο γήπεδο παίζοντας ποδόσφαιρο. Ἀνάμεσα στὰ παιδιὰ ποὺ κυνηγοῦσαν μὲ πεῖσμα ἕνα πάνινο τόπι γιὰ νὰ βάλουν γκὼλ ἕνας πιτσιρῖκος ξεχώριζε. Ἦταν πιὸ σβέλτος, πιὸ ἔξυπνος κι' ἐχάριζε πάντα τὴ νίκη στὴν ὁμάδα του.

Ἦταν ὁ Μπάμπης Φυλακτός. Ἐκεῖ, σ' ἕναν μικρὸν ἀγῶνα τὸ βλέμμα ἑνὸς εἰδικοῦ καρφώθηκε γεμάτο θαυμασμὸ στὸν μικρὸ αὐτὸ πιτσιρῖκο. Τὸν φώναξε, τοῦ μίλησε καὶ σὲ λίγο τὸν ἔγραψε στὸν «Παναθηναϊκό».

Ἐκεῖ ὁ Φυλακτὸς τρία χρόνια προπονήθηκε. Ἔμαθε ὅλα τὰ μυστικὰ τοῦ ποδοσφαίρου καὶ τὸ 1947 παρουσιάστηκε ἐπίσημα στὴν Α΄ ὁμάδα τοῦ «Π.Α.Ο.».

Ἦταν τέτοια ἡ ἀξία του, ποὺ ὕστερα ἀπὸ λίγους ἀγῶνες ἐπεβλήθηκε καὶ μπῆκε ἀμέσως στὴν Ἐθνικὴ ὁμάδα.

Στὴν περίοδο τοῦ 1948 - 49 ἦταν μαζὶ μὲ τὸν Μουρατίδη «Π.Α.Ο.Κ. Θεσσαλονίκης) καὶ Πεντζαρόπουλο (Πανιωνίου) ἀπὸ τοὺς καλύτερους ποδοσφαιριστές μας. Στοὺς ἀγῶνες τῆς Ἐθνικῆς μας στὴν Κωνσταντινούπολη πέτυχε τὰ δύο ἀπὸ τὰ τρία τέρματά της.

Ὁ Φυλακτὸς ἀγωνίζεται συνεχῶς στὴ θέση τοῦ ἔξω ἀριστερὰ στὴν Ἐθνική μας ὁμάδα καὶ τὸν «Παναθηναϊκό».

Ἕνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ παιγνιδιοῦ του εἶναι τὸ «γρήγορο καὶ νευρικὸ μπάσιμο», ποὺ ξαφνιάζει τοὺς ἀντιπάλους μπάκ.

ΙΒΑΝ

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΣΤΗΝ ΛΕΣΒΟ: Ἡ ποδοσφαιρικὴ ἑνδεκάδα τοῦ «Ἀφάλλωνος» ἐσημείωσε τελευταῖα τρεῖς ὡραίες νίκες ἐπὶ τοῦ «Παναγιούδα» 1 — 0, 7—1, καὶ τοῦ «Ἄρεως» Μυτιλήνης μὲ 3 — 1. Ἡττήθη μόνον ἀπὸ τὸν «Ἀχιλλέα» Μυτιλήνης μὲ 4 — 2.

Ζ. ΜΑΝΤΕΣ

ΣΤΙΣ ΦΕΡΡΑΙΣ: Ἡ ὁμάδα τοῦ Γυμνασίου Φερρῶν πέτυχε μιὰ σημαντικὴ νίκη, καταβάλλοντας μὲ τέρματα 2 — 1, τὸν ἰσχυρότατο «Ἑρμῆ» Ἀλεξανδρουπόλεως. Ἡ νικήτρια: Κανταρτζῆς, Τριπούκης, Βίγγας, Σγούρας, Πεχλιβανίδης, Παρασχάκης, Παλαβράκης, Κουφάκης, Βασιλειάδης, Μπάνης, Παπακώστας.

Ν. ΚΟΥΦΑΚΗΣ

ΣΤΟ ΧΑΛΑΝΔΡΙ: Ἔπειτα ἀπὸ ἕνα πεισματικὸ μὰτς ὁ «Λευκὸς Ἀστὴρ» νίκησε τὴν «Δόξα» μὲ 2 — 1. Ἡ σύνθεση τῆς νικήτριας: Τούντας, Μηλίγγος, Καλείδης, Σταθόπουλος, Δ., Α., Ε., Κεχαγιόγλου, Κανατσούλης, Δρίτσας, Προβατᾶς.

ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ

ΣΤΗΝ ΚΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ: Σ' ἕνα φιλικὸ ποδοσφαιρικὸ ἀγώνα ἡ «Θύελλα» ἦρθε ἰσόπαλη μὲ τὴν «Δόξα» 1 — 1. Ἡ «Θύελλα» ἔπαιξε μὲ τοὺς Παναγιωτίδη, Τσολακίδη, Χαραλαμπίδην, Πανδρουλάκην, Χαμιτσίδην, Ποσίνην, Παπαδόπουλον.

Γ. ΤΣΙΦΛΟΓΛΟΥ

ΣΤΟ ΛΗΞΟΥΡΙ: Τὸ ποδοσφαιρικὸ συγκρότημα τῆς Β. Σχολῆς ἔπειτα ἀπὸ ἕνα ποδοσφαιρικὸ ἀγώνα ἐπεβλήθη τοῦ «Πανληξουριακοῦ» μὲ 3 — 2. Ἡ νικήτρια Ἀναστασιάδης Σ., Δεσποτίδης Δ., Βαλλενάτος Ν., Ἀλεξιάδης Ι., Λεωνίδας Η., Παρσαλίδης Ε., Γκαρέτσος Π., Καραγιαννίδης Γ., Τριανταφυλλίδης Ι., Μαυρίδης Δ., Ἀρβανιτάκης Ξ.

Λ. ΜΗΤΣΗΣ

ΣΤΗΝ ΚΟΡΩΝΗ: Μερικὰ παιδιὰ — φανατικοὶ ὀπαδοὶ τοῦ «Παναθηναϊκοῦ» — ἵδρυσαν μιὰ ὁμώνυμη ὁμάδα, ποὺ στὸ τελευταῖο της φιλικὸ μὰτς κέρδισε τὸν «Ἀπύλλα» 4 — 1. Οἱ νικηταί: Βεργόπουλος, Κουτσοῦκος, Διαμάντης, Καμβυσίδης, Μαρκόπουλος.

Δ. Μ.

ΣΤΗ ΖΑΚΥΝΘΟ: Μὲ τὸ ἰσόπαλο ἀποτέλεσμα τῶν 2 — 2 ἔληξε ὁ ἀγὼν μεταξὺ τῶν ποδοσφαιρικῶν ὁμάδων τοῦ «Ἀτρομήτου» καὶ τοῦ «Πειρατῆ». Ὁ «Ἀτρόμητος» ἔχασε πέναλντυ ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ι. ΓΟΥΣΕΤΗΣ

ΣΤΗΝ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ: Ἡ «Α.Ε.Κ.» χάρη στὸ ὡραῖο της παίξιμο πέτυχε νὰ νικήση τὸν «Ὀλυμπιακὸ» μ[...] 3 — 0. Ἡ νικήτρια: Σωτηρόπου[...]λος — Δρούλιας, Ἀλτάνης — Τσο[...]χαντάρης, Ἰωαννίδης, Χριστόπουλο[...] — Ἀνδρουτσόπουλος, Πετρόπουλο[...] Κ., Ἰωαννίδης, Φωτεινόπουλος, Πε[...]τρόπουλος Γ.

Δ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟ[Σ]

ΣΤΑ ΓΡΕΒΕΝΑ: Ἔπειτα ἀπ[ὸ] ἕνα ἀγώνα πεισματώδη καὶ ὁρμητικ[ὸ] ὁ «Ἀετὸς» Ὀρφανοτροφείου κέρδισ[ε] τὴν «Δάφνη» Γρεβενῶν μὲ 4 — 1. Ἡ σύνθεση τῆς νικήτριας: Καλόγερος, Λέτσιος, Νιάνιος, Εὐρυνιάδης, Ρό[...]χης, Ι. Ζήσης, Μ. Ζήσης, Α. Κο[...]λόγερος, Σιούλας, Ἀμπατζιάδης.

Χ. ΕΥΡΥΝΙΑΔΗ[Σ]

ΣΤΗ ΒΑΡΒΑΣΑΙΝΗ: Ὁ «Ἀτρό[...]μητος» εἶναι ἡ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδ[α] τοῦ χωριοῦ, ποὺ μέχρι τώρα ἔχει ν[ι]κήσει τὸν «Πατζονιὸ» μὲ 4 - 3[...] τὸν «Ἄη - Γιώργη» Πύργου μὲ 3 — 2, 7 — 1, τὴν «Βολάντζα» 3 — 0 κ[αὶ] 4 — 1. Οἱ ποδοσφαιρισταὶ τοῦ «Ἀ[...]τρομήτου» εἶναι οἱ ἑξῆς: Δράστη[...] Κατσίκης, Μαυροειδῆς, Καραγιανν[ό]πουλος, Μυσίρης, Παπαστινός, Ντζ[...]μος, Ζογόπουλος, Τσόπελας, Μπαλ[...]δῆμος.

Γ. ΒΟΥΡΛΟΥΜΗ[Σ]

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Χριστόπουλον: Γ[ιὰ] τὸν Σκορδίλλη, τὸν καλὸ αὐτὸν πα[ί]κτη τοῦ «Πανιωνίου» θὰ γράψω σύ[ν]τομα.

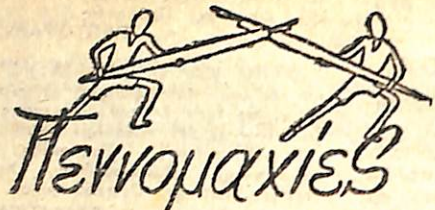
Σ. Κυριακίδην, Θεσσαλον[ί]κη: Εὐχαριστῶ γιὰ τὴν ἀνταπόκρ[ι]ση, ἀλλὰ εἶναι κάπως παράκαιρ[η]. Ἴσως τὴν χρησιμοποιήσω στὸ ἑπ[ό]μενο τεῦχος.

◇

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤ[Ε]

Μητέρα: Γιατὶ παι[δί] μου δὲν θέλεις νὰ πᾶς σ[τὸ] σχολεῖο;

Μίμης: Γιατὶ ὁ δάσκ[α]λος δὲν ξέρει τί τοῦ γίνετ[αι]. Φαντάσου μαμὰ ὅτι προχθ[ὲς] ρωτοῦσε νὰ μάθη ἀπὸ μένα [ποιὸς] ἦταν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος.

(Δικαίωμα καταθέσεως ψευδωνύμου: δραχμὲς 2.000. Δημοσιεύσεως ἀγγελιῶν μέχρι 30 λέξεων: 100 δραχμὲς ἡ λέξη. Γιὰ κάθε λέξη πέραν ἀπὸ τὶς 30: 500 δραχμές).

1801) Κύκλωπα θὰ γίνω 'Οδυσσέας γιὰ νὰ σβύσουν οἱ Δᾶδες, κι' ἐσύ. Σκαλιστῆρι ('Ανεξάρτητη)

1802) Θερμοαντιχαιρετῶ: Μ. "Αρθουρ. Σαλονικιὲ τὴν Πρωτοχρονιὰ θὰ σοῦ χαρίσω ἕνα ὀνειροκρίτη. Σκαλιστῆρι

1803) Μαντεῖες: Οἱ Δᾶδες προσεύχονται στὸν ..... Κ. Νεότης = Γκάγκστερ! Εὔριπος, Κρινολούλουδον, 'Αμαζόνα, Σ. "Αστεγος, 'Ασμοδαῖος, Τζιτζιφρῖκος, 'Ανίκητος, Κατεπάνω, Τυρολέξος, Μ. Πειρατής, Μ. Λαίδη, 'Ανεμώνη, Μίκυς, Μ. Μαθητὴς εἶναι τριετεῖς στὴν Γ' Γυμνασίου. Θέμματα;; (Συνεχίζονται) Σκαλιστῆρι («"Αγνωστον Μέντιουμ)

1804) 'Εξάψαλμος = Τσόφλι. 'Ανίκητος = Σκουριασμένος. 'Αποκληρ. 'Ιππότης = Γκαζοντενεκές. Χαραλαμπίδης Π. = Παρέα. Ρούντης = 'Αντιγραφέας. Τζιτζιφρῖκος — Μύγας. Μ. Πλοίαρχε γειά σου. 'Εδῶ ὁ θρυλικὸς 'Απόλλων

1805) Μὰκ "Αρθουρ (1236) ἀπαράδεκτος. Θὰ ἀκολουθήσουμε τὶς ΔΑΔΕΣ. Δυὸ Χωριατόπουλα

1806) 'Ανθισμένη 'Αμυγδαλιά: «Αὔριο θὰ εἶναι πολὺ ἀργά». Δράκος 'Ανίκητος: «Τὸ δ - ράκος τοῦ 2ου αἰῶνος». Ντολορές: «Σειρήνα τῆς Δύσεως».Ζελίνα - Νῖκος Σαλονικιόςς: «Ἡ πεντάμορφη καὶ τὸ τέρας». Ζορρὸ ὁ 'Εκδικητὴς

1807 - 8) Ντέντεκτιβ Χ.: Δέχομαι. Πρωτογράψε ἐκτὸς περιοδικοῦ. Κουρσάρε δέχομαι τὴν πρότασή σου. Μὴ ξεχνᾶς ὅμως πὼς εἶμαι ὁ Ζορρὸ ὁ 'Εκδικητὴς

1809) Δράκος 'Ανίκητος = 'Ο νέος Δὸν Κιχώτης μὲ τὴν ἐπωνυμίαν δ(Ράκος)!!! Χά! χά! Ζορρὸ ὁ 'Εκδικητὴς

1810) Ντολορές, εἶμαι ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ζητᾶς στὴν 1414. Εἴμαστε πατριῶτες; Ζορρὸ ὁ 'Εκδικητὴς

1811) Χαιρετῶ: Β. Μπέμπη καὶ Πειραχτῆρι, ἀλληλογραφοῦμε Κ. Διαβολάκι καὶ Ξανθὲ Μίκυ; Κεραυνὸς

1812) "Ενα φίδι κι' ἕνα...χέλι
πούχαν ταχτικὰ... ζαλάδες
κατοικοῦσαν σὲ βαρέλι
χλαπανίζαν... λουκουμάδες!

Τὄνα εἶναι...'Εξαψαλμάκι
— τὸ κορόϊδο τοῦ ντουνιᾶ —
τ' ἄλλο εἶναι... Διαβολάκι!
ἀπὸ τὴν Κεφαλλωνιά.

Ἡ μορφὴ τοῦ πρώτου μοιάζει
... παγωμένος κουραμπιές!
Σῶμα, πόδια ὅλο .. νάζι
μὰ μυαλὸ... παρακεντές!

Τοῦ δευτέρου ὁ νοῦς — διαμάντι —
... καρβουνόσκονη ἂν θέλτε
καὶ παρλάρες μὲ... τὸ «γάντι»
ὅπως ὅλοι σας θὰ λέτε.

Ζοῦν κι' οἱ δυὸ μὲ... νταραβέρι
ὅλο... μπούγιο, φασαρία...
Δὲν ὑπάρχει ἄλλο... ταῖρι
σὲ ὑπέρμετρη μωρία!

Κόκκινος Βράχος ('Ο 'Απροσπέλαστος)

1813) Προσχωρῶ στὴν «Πνευματικὴ Χαραυγή». Περιμένω ὁδηγίες καὶ καταστατικό. Χαιρετῶ Φάρο 'Αρετῆς, Τώνη Γιούλη (νὰ περιμένω ἕνα γράμμα;), 'Αλκυόνα. Κόκκινος Βράχος («Πνευματικῆς Χαραυγῆς»)

1814) Εἶστε ἀνίκανοι νὰ βλέπετε τὴν Π. Χ., Χαλμούκη καὶ Ρούντη. 'Αλλὰ ἂν ἦταν ἡ ζήλεια ... ρα... Κόκκινος Βράχος («Πνευματικῆς Χαραυγῆς»)

1815) Ζήτω ὁ «Π.Α.Ο.Κ.»! Κόκκινος Βράχος (Ζακύνθιος)

1816) Σὰν πολὺ καὶ πῆρες φόρα
ὦ φιλτάτη Ντολορές,
γιὰ μαζέψου καὶ λιγάκι
νὰ μὴ φᾶς καὶ καρπαζιὲς
δημοσιογραφικὲς
Τζὰκ Λόντον

1817) Χαιρετῶ ὅλους τοὺς 'Αεκτζῆδες. Τζὰκ Λόντον

1818) 'Αγαπητέ μου Φαντομᾶ,
μὴ μπαίνεις τόσο τρανταχτὰ
στὴ στήλη μας (τῶν πεννομάχων)
γιατὶ ὁ Ζοὺβ σὲ καρτερᾶ
νὰ σὲ βουτήξη ἀπ' τὸ γιακᾶ...
(Συνεχίζεται) Τζὰκ Λόντον

1819) ... καὶ πάς γιὰ λάχανα μετὰ
καὶ σὺ κι' ἡ συντροφιά,
γιὰ πρόσεξε λοιπὸν καλά,
μὴν πάρης καὶ καμμιὰ λαχτά -
Τζὰκ Λόντον

1820) Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση χαιρετῶ τοὺς πεννομάχους. Στέγε "Αστεγε σὲ χαιρετῶ. 'Ακολούθησα τὴ συμβουλή σου. 'Ιώνιος Φλοῖσβος

1821) Γλωσσοκοπάνα, τρέμε... 'Ιώνιος Φλοῖσβος

1822) 'Ο Μαῦρος Πειρατὴς σὰν πολὺ τὸ πῆρε ἐπάνω του. 'Ιώνιος Φλοῖσβος

1823) Δεχθῆτε ἕνα καρδιόβγαλτο χαιρετισμὸ Ρούντη, Ζελίνα, "Αννα Ροδίτη, Ξανθὴ Μπουκλίτσα. Τί λέτε γιὰ τὸ σύλλογό μας;
Εὔθυμος Ροδίτης ('Αντ. «'Ιωνικῆς Φλόγας»)

1824) Κουρσάρε ἐν τάξει. 'Ο σύλλογος σὲ δέχεται μὲ χαρά. Εὔθυμος Ροδίτης

1825) Ντροπή σου 'Ανίκητε, νὰ ζητᾶς συμβουλὲς ἀπὸ τὰ κορίτσια (1573). Εὔθυμος Ροδίτης

1826) 'Ανωνυμογράφος = Βασίλειος Φίλιος = Σαχλαμάρες (1544). Εὔθυμος Ροδίτης

1827) Χαιρετῶ: Θανάση Μπέμπη, Πανύψηλον Κοτρίδην, Μιτυληναῖο 'Ολυμπιακό, Γιὸν τῆς Λέσβου Δρόσον, Πειραχτῆρι, Κεραυνό. Ξανθὸς Μίκυ

1828) Προσοχή! Προσοχή! Προσοχή! Τὸ ψευδώνυμο Πανύψηλος Κοτρίδης ἀνήκει στὸν Νικόλαο Χατζηγιώργη (Θανάση Μπέμπη). Τὸ Πειραχτῆρι στὸν 'Ιωάννη Νικολαΐδη. Τὸ Μυτιληναῖος 'Ολυμπιακὸς στὸν Ζαχαρία Μαντόν. Τὸ Δρόσος στὸν Κωνσταντῖνο Μίσσιο. Τὸ Κεραυνὸς στὸν Σταῦρο 'Αλεξέλλη. Ξανθὸς Μίκυ

1829) Τὸ ψευδώνυμο Πανύψηλος Κοτρίδης τὸ ἔχει ὁ Νικόλαος Χατζηγιώργης. Ξανθὸς Μίκυ

1830) Μπαίνοντας ἐδῶ
πάντας χαιρετῶ
ὅμως προσέξτε κεῖ
«Μανιασμένος Λέων καρτερεῖ».

1831) 'Αντιχαιρετῶ: Ξανθὴ Μπουκλίτσα, Ναυτόπουλο, Στρατιώτη τοῦ Χριστοῦ (ὄχι φίλε μου), Αὐγερινό, Μιλύλο. ("Αν εὐαρεστηθῆτε πρωτογράψτε). Δροσοπηγὴ

1832) 'Αποχωρῶ ἀπὸ τὴν «Πνευματικὴ Χαραυγή». Ρεθυμνιώτη, Φάρε 'Αρετῆς. 'Αντιχαιρετῶ Φωτοδότη. ('Ωραῖο ψευδώνυμο). Δροσοπηγὴ

1833) Προσοχή!!! "Εφτασαν οἱ Δυὸ Μαθηματικοὶ

1834) Σκοπός μας: Νὰ προκαταρτίσωμε τοὺς πεννομάχους γιὰ τὸ Πολυτεχνεῖο καὶ ἰδιαίτερα τὸν Τὸς - Τό. Δυὸ Μαθηματικοὶ

1835) Γιὸς τοῦ 'Αράχθου = Πονηρὴ 'Αλεπού. Κ. 'Αμαζόνα = Φαντασμένη Βλάξ. Δυὸ Μαθηματικοὶ

1836) Πρωτομπαίνοντας στὸν ἀνθοστόλιστο κύκλο τῶν πεννομαχιῶν χαιρετῶ ὅλους - ες. 'Ιδιαιτέρως Φαέθωνα, 'Ελεύθερο Πουλὶ καθὼς καὶ παλαβὸ Πᾶνο Μαλεβό. 'Αχιλλεὺς

1837) Θανάση Μπέμπη κι' ἐγὼ 'Ολυμπιακός. 'Αχιλλεὺς

1838) Χαλανδριώτης = βλάκας. Πᾶνος Μαλεβὸς = γουρουνόπουλο. ΔΑΔΕΣ σύλλογος ὑψηλῶν ἰδανικῶν. 'Αχιλλεὺς

1839) Μάριε παιδί μου νὰ σοῦ δώσω λίγο D. D. T. γιὰ νὰ καταπολεμήσης τοὺς ἐχθρούς σου; Σὲ γνωρίζω εἶσαι ὁ ΒΣΓΑΙΑ Μιλύλος (Πνευμ. Χαρ.)

1840) Πεννομάχοι!!! Προσοχή! Προσκυνῆστε τὸν ἀφιχθέντα ἐκ Γαλλίας πρεσβευτὴν Φαίδωνα!!! Μιλύλος

1841) 'Υψώνω τὴν κουρσάρικη σημαία καὶ ξεκινῶ γιὰ πειρατεία. Κουρσάροι ὅλοι στὸ πλήρωμα κόκκινο αἷμα. Μαῦρος Πειρατὴς

1842) 'Ως σημεῖον εὐγενείας
καὶ πανιωνικῆς φιλίας
τὴν ὑπογραφήν μου θέτω
δὲν θυμώνεις ὑποθέτω.
Μαῦρος Πειρατὴς

1843) Ζήτω ἡ ΑΕΚ ἡ ὁμὰς θρύλου, κάτω ὁ ντενεκὲς 'Ολυμπιακός. Μαῦρος Πειρατὴς

1844) Κατόπιν ὀλιγόμηνης ἀπουσίας ξανέρχομαι χαρούμενος προσχωρῶντας στὴν Π. ΧΑΡΑΥΓΗ στὸ παράρτημα Κρεσταίνων. 'Αντιχαιρετῶ «Ντέτεκτιβ Χ», Ρούντη, Σ. "Αστεγο, Πιτσιρδόνι, (εὔχομαι ἔτη πολλά). Θερμοχαιρετῶ Ντὶκ - Σάντ, Φάρον 'Αρετῆς, Τώνη Γιούλη, Θρῦλον, Β. Πομερσύ. "Ικαρος

1845) "Εφθασα ἐκ Ζούγκλας ὡς τρόμος τῶν πεννομάχων. Πρόκειται νὰ κολατσίσω, ΝΤΟΛΟΡΕΔΕΣ, ΔΙΑΒΟΛΑΚΙΑ, ΣΚΑΛΙΣΤΗΡΙΑ, καὶ θὰ πάρω ρεζέρβα πεννομάχους. Μαῦρος Πάνθηρας

1846) Ζητεῖται τὸ ΣΚΑΛΙΣΤΗΡΙ. 'Ο εὑρὼν δὲν θὰ κολατσισθῆ. Μαῦρος Πειρατὴς

1847) Ξανθομίκυ ἀκόμα δὲν γεννήθηκε ἐκεῖνος ποὺ θὰ μοῦ κάνη τὸν ἔξυπνο. Σᾶς ἄρεσε Θ. Μπέμπη καὶ ὅλων τῶν ὀλυμπιακῶν τὸ 3 - 2!!! 'Αθήνα —Πειραιεὺς καὶ τὸ παιγνίδι τῶν νέων ἀστέρων τοῦ Παναθηναϊκοῦ;;; Πιτσιρδόνι (Πράσινος μέχρις ἀμήν)

1848) Σὲ θερμοαντιχαιρετῶ 'Αγνὸ 'Ελληνόπουλο καὶ σὲ συλλυποῦμαι γιὰ τὸ θάνατο τοῦ καλοῦ σου ΠΑΤΕΡΑ. Μὰ μὴν ἀπελπίζεσαι ὁ Θεὸς εἶναι πάντα μεγάλος. Πιτσιρδόνι

1849) Τζιτζιφρίγκο = "Αγγελος Περιστερόπουλος. Κεφαλλωνήτικο Διαβολάκι = μιὰ νύχτα στὸν Παράδεισο. Μικρόβιο

1850) 'Αντιχαιρετῶ Μέλισσα, Κατεπάνω. Χαιρετῶ Ρούντη. Φωτοδότης

1851) Φάρε 'Αρετῆς, Τώνη Γιούλη εἶσθε οἱ πιὸ καλοί μου φίλοι. Τσουρουφλιστὰ χαιρετῶ 'Εξάψαλμο, Καραμπέτ, Α. Ροδόπουλο. Προειδοποίηση γιὰ νὰ μὴ κλαῖτε. Δὲν θὰ ἐμφανίζωμαι συχνὰ λόγο... ἀφιλίας. Γειὰ χαρά. Κορίτσι Νάϋλον (Τὸ εὔθυμο... μωρὸ)

1852) Ζεγίνα συμφωνῶ μὲ τὴν ἀποκάλυψή σου. Μόνο ποὺ δὲν ἵδρυσα παράρτημα ἀλλὰ σύλλογο μὲ τ' ὄνομα «Νεανικὴ 'Ελπίς». Σοῦ ἀνταποδίδω μὲ ὅλη μου τὴν καρδιὰ τὸν χαιρετισμό σου. Μισὲλ Νεττιὲν

1853) Χαιρετῶ μὲ ἀγάπη ὅλους τοὺς πεννομάχους. Εἶμαι Αἰγινίτης καὶ προσχωρῶ στὸ σύλλογο «Νεανικὴ 'Ελπίδα». Θέλω ν' ἀποκτήσω φίλους καὶ μόνο φίλους. Συγχαίρω τοὺς Δάδες καὶ κατακρίνω τοὺς 'Απάχηδες. Λουΐ Μανζὲν

1854) Ζήτωωωωω! 'Η ὁμὰς τοῦ ΠΑΟΚ ποὺ θὰ κάνη θαύματα. Τριπλέρ Μουρατίδης = ΠΑΟΚ!! 'Απόλλων

1855) ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ: Μόνο κοντὰ στὸ Χριστὸ θὰ βροῦμε τὴν 'Ελλάδα ποὺ ποθοῦμε. ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΑ: Τὸ μέλλον τῆς 'Ελλάδος ἀπὸ μᾶς ἐξαρτᾶται. Τότης

1856) Χαιρετῶ χριστιανικῶς Ταπεινὸν καὶ ζητῶ γράμμα του. Τότης

1857) Μυστήριε, σὲ γνωρίζω. Σοῦ ἀπαγορεύω νὰ ξαναμιλήσης γιὰ Ροδόπουλο, γιατὶ Ροδόπουλος = μεγαλύτερη πεννομαχικὴ δόξα. Τρυποκάρυδο (ΠΑΟ- ΑΕΚ - ΑΠΟΛΛΩΝ - ΠΑΝΙΩΝΙΟΦΙΛΟΣ)

1858) Ζήτω μου ΕΜΕΝΑ!!! Τὸς - τὸ σὰν τὰ χιόνια!! Τί κάνεις μωροῦλι μου; 'Αντιχαιρετῶ Τυρολέξο. Τρυποκάρυδο ('Ο τρυπώνων παντοῦ)

1859) Μυνχάουζεν ἔλαβα (ἀπήντησα). 'Αντιχαιρετῶ. Πρ. Δροσιὰ (1604), Χριστιανόπουλο (1622). ΑΠΑΧΗΔΕΣ ἡ ἀποχώρησή σας μᾶς λύπησε. Κατεπάνω (ΔΑΔΩΝ)

1860) ΔΑΔΕΣ — ΔΑΔΕΣ — ΔΑΔΕΣ. Κατεπάνω (ΔΑΔΩΝ)

1861) Ποιὸς μπορεῖ νὰ μ' ἀποκαλύψη; ΚΑΝΕΙΣ. 'Αστετρόπαιδο, Νεραϊδόπαιδο κυττᾶξτε (1637) (1638). Σκαλιστῆρι

1862) Φίλαθλοι ψηφίστε ἔτσι: Σκαλιστῆρι ψηφίζω...... Προθεσμία — ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ. Σκαλιστῆρι

1863) ΜΑΝΤΕΙΕΣ. Ταπεινὸς = ὑπερηφανότατος. Τζιτζιφρίγκος = κλέφτης ἀγγελιῶν. Μ. Πάνθηρ = μωρό... ἑτοιμοθάνατο. Σκαλιστῆρι (Μάντης Κάχλας ('Ανεξάρτητη)

1864) Προσχωρῶ στὸν σύλλογο «ΔΑΔΕΣ». "Αστρον τῆς Αὐγῆς

1865) Εὐχαρίστως Νῖκο Σαλονικιέ, 'Αλκηστη (χαίρω πούμαστε συμπατριῶται). Πρωτογράψτε. 'Εξάψαλμος = βλακεῖες στὸν κῦβο. Ζελίνα

1866) Γλυκοαντιχαιρετῶ Μικρὴ Λαίδη. Ντολορὲς γιατί ἀργεῖς; Περιμένω. Ζελίνα

1867) 'Αλληλογραφῶ μ' ὅσους ἀγαποῦν τὸ Ρωμαντισμό, τὴ Μουσικὴ καὶ τὰ Μαθηματικά. Ρούντη γειά. Ζελίνα

1868) Στὸν Χ. Δρόσο (1577).
Τὸ γκὸλ ποὺ ἡ ἀνίκανη
ποδάρα σου περάσει
θὰ μπῆ μέσα στά... δίοπτρα
τοῦ Μπέμπη τοῦ Θανάση! 'Εξάψαλμος

1869) Στὴν Μέλισσα (1605).
Κακομοίρα, ξεχασιάρα
γιὰ θυμήσου τὶς προάλες
ποὺ σὲ πότιζα ὁλοένα
χλωροφόρμιο μπουκάλες!! 'Εξάψαλμος

1870) «ΔΩΡΑ»
Στοὺς 'Απάχηδες δωρίζω
τοὺς τρανούς... μπεκροκανάτες
μὲ δυὸ τρεῖς ὀκάδες... σῶσμα
δυὸ... σφαλιάρες πιπεράτες! 'Εξάψαλμος

1871) Καὶ στὸν Εὔριπο χαρίζω
ποὺ τοῦ στρίψανε οἱ βίδες
δυὸ μπουκέτα ἀπό... πράσσα
κι' ἀνθοδέσμη ἀπό... τσουκνίδες!
(Συνεχίζονται)
'Εξάψαλμος

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'απαντᾶ:

Εὐχαριστῶ ΓΙΩΡΓΟ ΓΚΡΑΙΚΕ γιὰ τὴν προαιρετικὴ εἰσφορὰ καὶ τὴν ἀποστολὴ τοῦ χρέους.

Πολὺ μὲ μπέρδεψες ΑΥΓΕΡΙΝΕ στοὺς λογαριασμούς.

Μπορεῖς ΜΑΥΡΕ ΠΕΙΡΑΤΗ νὰ ἔχης περισσότερα ἀπὸ ἕνα ψευδώνυμα.

ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΥΤΣΟΥΒΑΛΗ. Ὁ τόμος 1950 ἔχει ἄδετος 24.000, δεμένος 45.000.

Θὰ σοῦ σταλῆ τὸ τεῦχος ΜΑΙΡΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ.

Μπορεῖς νὰ στείλης τὴν συνδρομή σου μὲ ἐπιταγὴ ΕΛΑΤΕ.

Μὴν ἀπελπίζεσαι ΑΣΤΡΟΦΩΣ. Ὅλα περνοῦν. Ὁπλίσου μὲ ἀποφασιστικότητα. Θὰ νικήσης. Ποτὲ δὲν εἶναι ἀργὰ γιὰ τίποτε.

Βεβαίως ΜΑΤΙΑ. Ὅλα τὰ ψευδώνυμα πρέπει νὰ ἀνανεωθοῦν γιὰ τὸ 1952.

Οἱ ἀγγελίες ΞΑΝΘΗ ΜΠΟΥΚΛΙΤΣΑ ἔχουν 4.500. Ὅταν θὰ σταλοῦν τὰ χρήματα θὰ δημοσιευθοῦν οἱ ἀγγελίες σου.

Δὲν χρειάζεται ΔΡΑΚΕ ΑΝΙΚΗΤΕ νὰ σοῦ ἐξηγήσω γιατί δὲν δημοσιεύω τὴν ἀγγελία σου. Στεῖλε ἄλλη καὶ σημείωσε σ' αὐτὴ τὸν ἀριθμὸ 18)35.

ΜΙΚΡΕ ΤΡΟΒΑΔΟΥΡΟ. Στεῖλε μου τὰ στοιχεῖα σου.

Καὶ σὺ ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΟΥΑΝΕΤΤΑ.

Εὐχαριστῶ γιὰ τὸ ὡραῖο σου γράμμα ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΑΜΑΡΑ. Γιὰ τὰ τεύχη ἔδωσα ἐντολή. Ὁ Ν. Ε. ὄχι δὲν ἀπεχώρησε.

Κατ' ἀρχὴ ἀπαράβατο πιὰ δὲν ἐγκρίνουμε ΓΙΩΡΓΟ ΓΙΑΜΤΣΙΔΗ ψευδώνυμο ἂν δὲν συνοδεύεται μὲ τὶς 2000 δραχμές. Γιὰ τὰ ἄλλα ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση.

Τὰ εἴπαμε τόσες φορὲς ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΥΤΣΟΥΒΕΛΗ. Ὁ ἄδετος τόμος τοῦ 1950 ἔχει 24.000 καὶ ὁ δεμένος 45.000.

Εὐχαριστῶ πολὺ ΜΕΝΕΛΑΕ ΝΙΚΕΛΛΗ. Γιὰ ὅλα ἀνεξαιρέτως.

Σ' εὐχαριστῶ πάρα πολὺ ΠΡΙΜΑΒΕΡΑ γιὰ τὸ τόσο ὄμορφο γράμμα σου.

Μὰ εἶναι ἁπλούστατο ΕΛΑΤΕ. Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ μᾶς διαβιβάσης τὴ συνδρομή σου σημειώνοντας πὼς εἶναι γιὰ ἀνανέωση.

Ἐν τάξει ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΒΗΚΑ.

Εἴπαμε ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕ. Δὲν γίνεται τίποτα. Ἡ συνδρομὴ εἶναι «προπληρωτέα».

Πήραμε τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μας: Νίκου Κρίνη, Κων. Δεσποτοπούλου καὶ Γεωργίου Δ. Κούδελα, Κ. Λ. Ψιλοῦ, Φλώρου, Λάμπρου, Γεωργίου Τσιφλόγλου, Αἰγιώτικου Παλμοῦ, Σπ. Χαρ. Ἀθανασούλια, Ἠλία Ι. Λευτάκη, Ζωῆς Μπόμπη, Μιχ. Ν. Νταργάκη, τοῦ νέου ποὺ μᾶς ἔστειλε τοὺς «Νικητὲς τῆς ζωῆς», ποὺ ἄρχιζαν «ἄκου ἀδελφέ». Νὰ τὸ ὑπογράψη καὶ νὰ τὸ ξαναστείλη, Ἐξάψαλμου, Δημ. Ἀμανατίδου, Γρηγ. Κων. Τσιλημάγκου, Παν. Δούφα (τὸν εὐχαριστῶ γιὰ τὸ ὡραῖο του γράμμα), Γεωργίου Μπέλλου, Ἑλένης Τσιγγλιφῆ, Κων. Χρυσικοπούλου, Δημ. Κ. Σφυρῆ, Γεωργίου Τόσκα, Δροσοπηγῆς καὶ Ἠλία Γ. Χουλιάρα, Δημητρίου Φασούλη.

Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας: Μιλτιάδη Καλογιᾶ, Παν. Κων. Ἀλεξοπούλου, Νικολάου Καραγιώργου, Δημ. Ἀμανατίδη, Μιχελάκη, Χρ. Σουμανίδη, Γεωργίου Μπέλλου, Κεραυνοῦ, Σεραφεὶμ Χατζιάρα, Σπ. Τσιγγλιφῆ, Κων. Λ. Ψιλοῦ, Ἰωάννη Μεθ. Κούζη, Κων. Σ. Χρυσικοπούλου καὶ Ἀρσενίου Σ. Χρυσικοπούλου..

Πήραμε τὰ σκίτσα τῶν Λάκη Λαβέρη, Α.Ν. Ρ., Ἠλία Ψιλοῦ, Β' Τζιτζᾶ, Μιχ. Νταρνάκη, Ἐξάψαλμου, Μιχ. Καλαγιᾶ, Γιοῦ τοῦ Ἀράχθου, Γεωργίου Χατακαλίδη (εἶναι πάρα πολὺ καλό, τόσο καλό, ποὺ ἀμφιβάλω ἂν εἶναι δικό σου. Ἂν εἶναι δικό σου ἔχεις μεγάλο ταλέντο) τῶν Δυὸ Χωριατόπουλων.

Πήραμε τὶς ἀθλητικὲς εἰδήσεις τῶν φίλων μας: Σάββα Παπαδοπούλου, Στυλ. Ἀχμάνογλου, Ἀστραπόβροντου, Εὐαγγέλου Χερουλῆ καὶ Ἀντωνίου Κοραῆ, Γεωργίου Μπέλλου, Δημ. Ἀγόρα καὶ Χρήστου Δημητριάδη, Λ. Μήτση, Λεωνίδα Τσαμτζόγλου, Γεωργίου Τόσκα.

Πήραμε τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν φίλων μας: Μιχ. Ν. Νταργάκη, Κώστα Σ. Χρυσικοπούλου, Κ. Ψιλοῦ, Κεραυνοῦ, Γεωργίου Δ. Μπέλλου, Χαρ. Παπαδημητρίου, Ἀστραπόβροντου, Ἐξάψαλμου καὶ Δροσοπηγῆς.

Πολὺ μοῦ ἄρεσε τὸ γράμμα σου ΝΙΚΟ ΚΡΙΝΗ. Ἀκριβῶς αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπός μας. Νὰ κατακτήσουμε τὴν ἁγνὴ σας ψυχή.

Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση ἀγαπητὲ φίλε ΚΩΣΤΑΚΗ ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΕ.

Ἡ καθυστέρηση θὰ καλυφθῆ φίλε ΓΙΩΡΓΟ ΤΣΙΦΛΟΓΛΟΥ.

Πῆρα τὶς συνδρομὲς ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΜΑΔΗ κι' εὐχαριστῶ καὶ σένα καὶ τοὺς φίλους σου. Δυστυχῶς δὲν κρατάω ἀρχεῖο καὶ ἔτσι δὲν θυμᾶμαι ἂν ἔλαβα ἢ ὄχι αὐτὸ ποὺ μὲ ρωτᾶς. Ἕνα εἶναι βέβαιο: Ἂν τὸ ἐπῆρα σοῦ ἀπάντησα. Ψευδώνυμα μπορεῖς νὰ πάρης ὅσα θέλεις. Ἀρκεῖ νὰ τὰ ἐγκρίνης πρὸς 2000 δραχμὲς τὸ ἕνα. Ὅλα τὰ ψευδώνυμα ποὺ ἐγκρίθηκαν μέσα στὸ 1951 πρέπει νὰ ἀνανεωθοῦν πρὸς 2000 δρχ. γιὰ τὸ 1952. Ὅσα δὲν ἀνανεωθοῦν μέχρι 31 Ἰανουαρίου εἶναι στὴ διάθεση κάθε ἀναγνώστη ποὺ θὰ τὰ ζητήση.

Ὁ ΚΑ·Ι·ΠΑΛΕΞΗΣ, ποὺ μοῦ γράφει ἀπὸ τὴν παιδόπολη, νὰ φροντίση νὰ μοῦ στείλη ὁλόκληρο τὸ ὄνομά του, διεύθυνση κλπ.

Πολὺ καλὰ ΓΕΩΡΓΙΕ Β. ΚΑΤΑΚΑΛΙΔΗ. Ἐὰν χρειασθῆ θὰ σοῦ γράψη ὁ προϊστάμενος τῆς διεκπεραιώσεως.

Εὐχαριστῶ πολὺ ΑΛΙΚΗ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ. Τὸ τεῦχος θὰ σοῦ σταλῆ.

Εἶμαι πολὺ ἐνθουσιασμένος φίλε ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΝΑΤΣΟΥΛΗ, ποὺ ἀφοῦ ἔκαμες τὴν ἐγχείρησή σου εἶσαι τώρα πολὺ καλά. Τὸ γράμμα σου τὸ διάβασα μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον.

Ἐφόσον δὲν προκαταβληθῆ ἡ συνδρομὴ ΤΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΕ δὲν γίνεται τίποτα ἀπολύτως.

Εὐχαριστῶ πολὺ ΣΠΥΡΟ ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΙΑ.

Παρεκάλεσα τὴ διεκπεραίωση νὰ κάμη ὅ,τι μπορεῖ φίλε ΑΘ. ΜΟΥΣΤΑΚΑ.

Εὐχαριστῶ γιὰ τὸ ὡραῖο σου γράμμα ΓΙΑΝΝΗ ΣΠΑΝΕΛΗ. Τὸ διαβίβασα στὸν ἀθλητικό μας συντάκτη. Βρὲς μαῦρο κραγιόνι γιὰ τὰ σκίτσα. Ἢ τέλος πάντων πολὺ - πολὺ μαῦρο μολύβι. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ εἶσθε καὶ τὰ δυὸ ἀδέλφια συνδρομηταί. Μπορεῖτε καὶ οἱ δυὸ νὰ λάβετε μέρος στὴν κίνηση τοῦ περιοδικοῦ χωρὶς καὶ νὰ εἶσθε ὑποχρεωμένοι νὰ γίνεται καὶ οἱ δυὸ συνδρομηταί.

Νὰ μὴν ἀπορῆς ΓΙΩΡΓΟ ΓΕΩΡΓΟΥΛΗ καθόλου. Διότι ἐμεῖς πρῶτα - πρῶτα εἴμαστε ἕνα περιοδικὸ χωρὶς πόρους, ποὺ δὲν εἶχε κάμει ἀποθέματα χαρτιοῦ. 2ον) Διότι ἐμεῖς ἔχουμε μεγάλο τιρὰζ καὶ χρειαζόμαστε κάθε 15 μέρες πενταπλάσιο καὶ ἑξαπλάσιο χαρτὶ ἀπὸ ὅσο τὰ ἄλλα παιδικὰ περιοδικὰ γιὰ ἕνα μῆνα. Νομίζω, λοιπόν, πὼς θὰ λυπηθῆς πολὺ γιὰ τοὺς τόσο βαρεῖς χαρακτηρισμούς, ποὺ ἀπαδεικνύουν ἐκ μέρους σου μεγάλη ἔλλειψη κατανοήσεως. Πάρα πολὺ πραγματικὰ μᾶς πάει ἔπειτα ἀπὸ τόσες θυσίες νὰ μᾶς λές: «Νὰ σᾶς βράσω». (Πολὺ εὐγενικὸ πραγματικὰ γιὰ ἕνα νέο). «Ψεύδεσθε», — πολὺ εὐγενικώτερο αὐτό. «Σᾶς ἀντιληφθήκαμε». Τί μᾶς ἀντιλήφθηκες παιδί μου· ὅτι προσφέρουμε στὸ ἕνα τρίτο τοῦ κόστους του τὸ περιοδικὸ στοὺς νέους. Ὅτι πληρώνουμε 8.000 δραχμὲς τὸ κιλὸ τὸ χαρτὶ ἀπὸ 2100 καὶ 2200 ποὺ εἶχε στὶς ἀρχὲς τοῦ 1951;

Εὐχαριστῶ πολὺ ΚΙΚΗ ΜΠΟΜΠΗ. Πῆρα τὴ συνδρομή σου.

Ὄχι, Ἐξάψαλμε. Δὲν μπορῶ νὰ κάμω αὐτὰ ποὺ μοῦ ζητᾶς. Φροντίζετε ἂν θέλετε ἐσεῖς μόνοι σας νὰ κρατᾶτε τὸ μυστικό σας. Μέσα στὸ σκοπὸ τῶν πεννομαχιῶν εἶναι καὶ ἡ ἀποκάλυψη τῶν ψευδωνύμων.

Ὄχι φωτογραφίες ΜΙΧ. ΝΤΑΡΓΑΚΗ. Παραμύθια ναί. Ἂν εἶναι καλὰ θὰ δημοσιευθοῦν. Γιὰ τὸ 34 τεῦχος ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση.

Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ τόσο ὄμορφο καὶ ποιητικὸ γράμμα σου ΑΝΔΡΕΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ.

Ἐν τάξει Σκαλιστῆρι. Ἀφέονταί σοι αἱ ἁμαρτίαι.

Εὐχαριστῶ Π. ΓΕΡΟΠΑΠΑ. Γιὰ τὰ τοῦ 1952 θὰ δώσουμε ἐκτενεῖς ὁδηγίες.

Διάβασα μὲ χαρὰ τὸ τόσο εὐγενικό σου γράμμα ΚΩΝ. Δ. ΓΑΡΔΙΚΛΗ.

ΙΩΑΝΝΗ ΚΙΣΣΟΥΔΗ: Μόλις λάβουμε τὴ συνδρομὴ τοῦ ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ θὰ τὸν γράψουμε συνδρομητή.

Θὰ σοῦ σταλῆ τὸ τεῦχος ΧΡΗΣΤΟ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΕΤΡΑΔΗ.

Εὐχαριστῶ πολὺ Γ. ΚΟΝΤΙΔΗ.

Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ ὅλα ΝΙΚΟ ΤΡΥΦΩΝΟΠΟΥΛΕ.

Δὲν ὑπάρχει αὐτὸ τὸ τεῦχος ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΗΛΚΑΤΣΙΑΝΕ.

Πολὺ μᾶς ἱκανοποίησε τὸ τόσο εὐγενικό σου γράμμα ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΜΑΝΑΤΙΔΗ. Σὲ εὐχαριστοῦμε πολύ.

Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ φίλε ΒΑΣΙΛΗΡΟΥΛΗ.

Ἐν τάξει Ν. ΤΣΙΤΣΟ. Θὰ σοῦ γράψη καὶ διεκπεραίωση.

Θὰ γίνη ἡ ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς σου ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΔΙΑΚΟΠΟΥΛΕ. Σ' εὐχαριστῶ πολ γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

Πολὺ - πολὺ σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ λίγ ἀλλὰ τόσο πλούσια σὲ αἰσθήματα λόγια σου ἀγαπητὲ ΓΡΗΓΟΡΗ ΚΩΝ. ΤΣΙΛΗΜΑΓΚΟ.

Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη ΧΡΙΣΤΟ ΣΑΜΑΝΙΔΗ.

Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΤΡΑ.

Εὐχαριστῶ γι' ὅλα ΓΙΩΡΓΟ ΜΠΕΛΛΟ: Γι τὰ καλά σου λόγια. Γιὰ τὶς εὐχές σου.

Εὐχαριστῶ ΟΛΓΑ ΜΠΑΤΙΣΤΑΤΟΥ. Τὸ τεῦχος δὲν σοῦ ἐστάλη γιατὶ ἐξαντλήθηκε. Ἔχεις δ κηο γιὰ τὰ στιχάκια τῆς Κατικαρίδου. Ἔτσι πρεπε νὰ τὰ γράψη. Τὴ συνδρομή σου μπορεῖς ν τὴν στείλης ἀμέσως.

Διαβίβασα τὴν ἐπιστολή σου στὴ διεκπ ΡΑΓΙΑΝΝΙΔΗ τὸ ὡραῖο γράμμα σου.

Ἐν τάξει ΠΟΛΥΧΡΟΝΗ ΣΙΔΕΡΗ. Θὰ σο γράψουμε.

1872) Κατόπιν συνεχοῦς ἐρεύνης ἀνεκάλυψα ὅτι οἱ «Πρωτοπόροι» εἶναι ὁ σύλλογος μὲ τὰ ἀνώτερα ἰδανικά. Γι' αὐτὸ προσχωρῶ εὐθορμήτως ὑποσχόμενη δράση.
Νηόλλυ «Πρωτοπόρων»

1873) Χαιρετῶ: Φάρο Ἀρετῆς, Ζελίνα, Μυρσίνη. Μυρσίνη μὲ γειὰ τὴν καινούργια τσάντα ἀλλὰ νὰ τὴν... (ὁ νοῶν νοείτω).
Ντόλλυ

1874) Γιὰ τὸν Ἄλκη τὸ Ροδόπουλο
οἱ πεννομάχοι μὲ ἀγάπη
πλέκουν στέφανο ὡραίο
ἀπὸ δάφνη καὶ Μιρσίνη.

1875) Πεννομάχοι. Δεχθεῖτε τὸν πρώην «Γιὸ τῆς Λευκάδος» νῦν δὲ ΑΓΓΕΛΟΝ ΧΡΥΣΑΦΗ. Γειὰ στὰ ἀστέρια σου «Ὀλυμπιακέ». Γειὰ χαρὰ Κ. Βερνόν. Ζήτω ὁ ὑπερσύλλογος «ΠΝΕΥΜ. ΧΑΡΑΥΓΗ».
Ἄουντα (Πνευματικῆς Χαραυγῆς) Λευκάδος
Γραματεὺς Παραρτήματος

1876) Ξανθὴ Μπουκλίτσα χαίρομε ποὺ συμμερίζεσαι τὰ αἰσθήματά μου. Σὲ φαντάζομαι πολὺ χαριτωμένη. Αἰτία τὸ ψευδώνυμό σου.
Ἀποκληρωμένος Ἱππότης

1877) Δράκε Νικημένε 1450. δὲν ὑπολόγισες ἐμένα!!!
Ἀποκληρωμένος Ἱππότης

1778) Πεννομάχοι κρατῆστα ἑνὸς λεπτοῦ σιγὴ εἰς μνήμην τῶν πεσόντων Β. Πομερσοῦ Κ. Διαβάτη κλπ.
Ἀποκληρωμένος Ἱππότης

1879) Ὁ Ἐξάψαλμος ὁ χάνος
καὶ ἡ Ντολορὲς ἡ κρύα
κι' οἱ δυὸ φαίνεται θέλουνε
κλείσιμο εἰς τὰ ψυγεῖα.

Κι' ὁ διάβολος ἀπ' τὴν Κεφαλλωνιὰ
νὰ πάη θὰ πρέπει στὴ μαμά του
(ποὺ εἶναι ἡ μαύρη κόλασις)
πρὶν χάσει τὰ μυαλά του.
Σιμοὺν

1880) Ἐπίσης ὁ Ἀτρόμητος
ὄνομα νὰ ἀλλάξη
ἀφοῦ ἀπὸ τὸ φόβο του
κοντεύει νὰ πλαντάξη.

1881) Καὶ ἡ δροσερὴ πηγὴ
ποὺ τρέχει δίχως πεῖρα
θαρθῆ κι' αὐτῆς ἡ ἐποχὴ
ποὺ θὲ νὰ μείνη... στεῖρα.
Σιμοὺν (ἀνεξάρτητος)

1882) Προσχωρῶ στὸν σύλλογο «Πνευματικὴ Χαραυγὴ» ἐὰν μὲ δέχεσθε. Πλάτων χαῖρε.
Μιχαὴλ Ἄγγελος

1883) Ταπεινὲ ἱδρύοντας τὶς ΔΑΔΕΣ ἔφερες στὶς πεννομαχίες, μῖσος, κακία, ὑπερηφάνεια.
Φυστίκης (ἀνεξάρτητος)

1884) Ντολορὲς = ναυτία. Ζελίνα = γατίνα. Φασουλῆς = κουκλοθέατρον.
Φυστίκης (Σατυριστὴς) (ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ!!)

1885) Κριτικὴ Κ. Διαβολάκου
Ὁ ὑπ' ἀριθμ. 1 πεννομάχος
ὅστις ἐμάχετο μὲ σθένος,
ἀπέκρουε ὅλους,
νικοῦσε πάντοτε.
Πλάτων

1886) Κατεπάνω (1502) ἀντιχαιρετῶ. Δροσοπηγὴ (1594) εὐχαριστῶ. Ταπεινὲ (1611) ἔγραψα. Ὅλοι γράψτε στὸ διαγωνισμό. Ν. Κρίνη καὶ σύ.
Πλάτων («Πνευμα. Χαραυγῆς»)

1887) Ντολορές, Ἀγν. Μανιάτης, Μ. Λαίδη,Ποριώτη, Ἡρ. Κρητικοπούλα. Τί λέτε γιὰ λίγες γραμμές. Ζελίνα εὐχαριστῶ γράψε νὰ μάθης.
Πονεμένος Μαθητὴς

1888) Ἀπόλλων σὲ χαιρετῶ καὶ προσχωρῶ στὸν σύλλογό σας. Ἥρωα Θρύλλο ἀλληλογραφοῦμε;
Περήφανος Ἀετὸς

1889) Χαῖρε Σκαλιστῆρι ὅπου σκαλίζεις τὸ χῶμα, χαῖρε Πλάτων γιὰ τὴν μεγάλη φιλοσοφία σου.
Περήφανος Ἀετὸς

1890) Νεραϊδόπαιδο = κουτόπαιδο.
Περήφανος Ἀετὸς

1891) Ἱπτάμενος Ὀλλανδὸς = κουκοῦτσι μυαλό. Ἐξάψαλμε τί θὰ ἔλεγες γιὰ δυὸ γραμμοῦλες;
Περήφανος Ἀετὸς

∴ Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ καλές μικρές μου φίλες ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ καὶ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΤΣΙΝΙΔΟΥ.

∴ Ἐφόσον πῆρα τὸ γράμμα σου σοῦ ἀπάντησα ΒΑΣΙΛΕΙΕ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗ. Μὴ βιάζεστε ὅμως. Καθυστερεῖ κάπως ἡ διεκπεραίωση τῶν ἐπιστολῶν.

∴ Ἡ συνδρομὴ εἶναι προπληρωτέα ΠΕΤΡΟ ΔΙΟΝ. ΘΕΟΧΑΡΙΔΗ.

∴ Ἀλλάξαμε τὴ διεύθυνσή σου ἀγαπητή μου ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΤΣΑΓΛΙΩΤΟΥ.

∴ Λυπᾶμαι ΚΩΝ. ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΕ ποὺ δὲν μπορῶ νὰ σοῦ ἀπαντήσω στὰ περὶ ταβλιοῦ. Ἁπλούστατα δὲν ξέρω σχεδὸν κανένα παιγνίδι χαρτοπαικτικῆς μορφῆς. Ἴσως γιατὶ δὲν ἔχω καιρό! Ἔτσι δὲν εἶμαι σὲ θέση νὰ σοῦ πῶ τὴ γνώμη μου. Ἡ περίληψη ποὺ μοῦ ἔστειλες δὲν μοῦ λέει τίποτε. Δὲν μπορῶ νὰ ἐκφέρω κρίση.

∴ Θὰ διορθωθοῦν ὅλα ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΣΦΥΡΗ. Σ' εὐχαριστῶ.

∴ Ἐν τάξει ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΚΑΣΤΡΙΝΟΓΙΑΝΝΗ. Αὐτὴ τὴ φορὰ σοῦ γράφω ὀρθὰ τὸ ὄνομα. Καὶ τοῦ το γιατὶ τὸ καθαρογράφεις.

∴ Εὐχαριστῶ γιὰ τὸ τόσο ὡραῖο καὶ διαφωτιστικὸ γράμμα σου ΕΥΘΥΜΙΕ ΡΟΔΙΤΗ. Εἶσαι ἕνας πρώτης τάξεως νέος.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ ΧΡΙΣΤΟ ΑΘ. ΚΟΥΚΟ στὴ διεκπεραίωση γιὰ τὰ φύλλα ποὺ δὲν σοῦ ἦλθαν.

∴ Ἡ συνδρομὴ εἶναι προπληρωτέα φίλε ΓΙΩΡΓΟ Κ. ΛΟΥΤΡΙΑΝΑΚΗ.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ Θ. ΠΥΡΓΙΩΤΗ.

∴ Εὐχαριστῶ ΙΩΑΝΝΗ ΒΑΣ. ΣΤΑΥΡΟΥ.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση ΓΕΡΓΙΕ ΚΑΡΑΚΑΣΙΔΗ.

∴ ΔΙΟΝΥΣΗ ΚΑΡΡΑ. Δὲν εἶμαι ἀκόμη σὲ θέση νὰ σοῦ ἀπαντήσω γιὰ τὴ συνεργασία σου.

∴ Γιατί ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΤΣΑΚΩΝΑ δὲν μὲ βοηθᾶτε στὴ δουλειά μου; Μοῦ πολλαπλασιάζετε τοὺς κόπους μου μὲ τὴν δική σας ἐπιμονὴ νὰ μὴ συμμορφώνεσθε στὶς ὁδηγίες μου. Μοῦ γράφεις στὸ ἴδιο χαρτὶ γιὰ οἰκονομικὰ ζητήματα, γιὰ ψευδώνυμο κλπ. Σοῦ ἀπαντῶ λοιπὸν ἁπλῶς: Δὲν σοῦ ἐστάλησαν τὰ προηγούμενα τεύχη γιατὶ ἁπλούστατα δὲν ὑπάρχουν.

∴ Πολὺ καλὰ ΖΩΗ Κ. ΜΑΛΑΞΟΥ. Σὲ εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ ὅλα ὅσα μοῦ γράφεις καὶ γιὰ τὶς ὑποσχέσεις σου.

∴ Μὴ λησμονῆς ΤΟΤΗ πὼς οἱ πεννομαχίες εἶναι προπληρωτέες.

∴ Εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς ΓΙΩΡΓΟ ΚΡΕΜΜΥΔΑ ...οῦ τὸ περιοδικὸ τόσο σᾶς ὠφέλησε γιὰ νὰ γράψετε μιὰ τόσο ὡραία ἔκθεση στὸ σχολεῖο σας.

∴ Τὸ Ἔρολ Φλὺν τὸ ἔχει ἄλλος Κ. Τ. ΤΖΑ...ΖΟΓΛΟΥ.

∴ Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα ΗΛΙΑ Γ. ΧΟΥΛΙΑΡΑ.

∴ Ὄχι ΓΙΑΝΝΗ ΓΟΥΣΣΕΤΗ. Ἡ ἐξήγηση τοῦ ...έρου γιὰ τὰ χελιδόνια δὲν εἶναι σωστή. Τὰ χε...ιδόνια φεύγουν. Ἐφέτος ἔμειναν πολλὰ γιατὶ τὰ ...πόκλεισε ἡ κακοκαιρία.

∴ Πήραμε στὶ συνεργασίες τῶν φίλων μας: Γε...ργίου Δ. Κούβελα, Παναγιώτη Δούβρα, Πρωτο...άλτη, Δημητρίου Ν. Τσόλη, Κων. Πασβάντη (κα... ἀρχὴ καὶ γράφε μας τακτικά), Γιάννη Ξυπτε...ᾶ, Χρήστου Δημητριάδη. Κ. Λ. Ψιλοῦ (γράψε μας ...αθαρὰ πῶς ἀρχίζει τὸ πατρώνυμο ἀπὸ Π ἢ ἀπὸ ... Πάντως φρόντιζε πάντοτε τὸ Λ στὴν κορυφὴ ... κάνη γωνία καὶ ὄχι καμπύλη), Γεωργίου Μπο..., Φωτοδότη, Κων. Β. Καραστάθη, Ναπ. Σαΐνη, ...ων. Ματθαίου, Κων. Πλιούμπη, Ι. Π. Ἀρτινό...ουλου, Κορίτσι Νάϋλον, Παν. Καψάλη, Ἐξά...λμου, Ζελίνας, Κων. Γ. Ντέμπου, Γρηγ. Κων. ...ιλημάγκου, Τούλας, Κωστοπούλου, Ἀριστείδη ...άντζαρη, Νίκης Πολίτη, Σωτηρίου Χρ. Καρλῆ.

∴ Ἐπίσης τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας: ...νθη Βεργόπουλου, Μιχαὴλ Ν. Νάκου, Γεωργίου ...σέτσιλα (μὰ ὁ κ. Γατόπουλος δὲν λέγεται Γεώρ...ιος ἀλλὰ Δημήτριος), Σωτηρίου Καρλῆ, Γρηγο...ου Ἰωάννου Καπελλάκη, Λάκη Γκονοπούλου, ...ύρτας Ε. Κομνηνοῦ, Ἀντωνίου Κοντοπούλου, (εἶ...αι πολὺ εὐτυχὴς ποὺ τόσο εὐχαριστήθηκαν τὰ παι...ιὰ ἀπὸ τὴν ἀθλητική μας στήλη), Εὐθυμίου Δημ...ημητρακοπούλου, Γιάννη Ξυπτερᾶ, Δημητρίου Γ. ...αρλῆ, Νίκης Πολίτη, Γρηγ. Κων. Τσιλημάγκου, ...εωργίου Δ. Δημητράντζου καὶ Γεωργίου Ζαλιναίου.

∴ Στείλαμε στὸν ἀθλητικό μας συνεργάτη ὅσα ...ᾶς ἔστειλαν σχετικὰ μ' αὐτὸν οἱ φίλοι μας: ...Μιχ. Ν. Νᾶκος, Ἰωάννης Ραπτόπουλος, Π. Κε...αλᾶς, Λάμπρος Παππᾶς καὶ Εὐάγγ. Μάτσας, ...Ἰωάννης Μανούκας, Λεωνίδας Τζαμτζόγλου, Μα...ρίδης Πολυχρόνιος, καὶ Χαλανδριώτης.

∴ Πήραμε τὰ σκίτσα τῶν φίλων μας: Σιμούν, ...οριτσιοῦ Νάϋλον,, Α. Κοντόπουλου, Λάμπη Μι...αηλίδη, Νικολάου Παναγιωτίδου. καὶ Π. Γερό...απα.

∴ Πήραμε τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν φίλων μας: ...Ἄνθη Γ. Βεργούλη, Μιχ. Ν. Νάκου, Νικολάου ...τάρα, Γεωργίου Τσέτσιλα, Γιάννη Ξυπτερᾶ, Φω...οδότη, Φοίβου τοῦ Β΄, Γεωργίου Κούβελα, Σω...ηρίου Καρλῆ, Ἀθαν. Σιώμου, Γεωργίου Δημη...ράντζου, Γεωργίου Ζελιαναίου.

∴ Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ τόσο ὄμορφο γράμμα ...ου ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΝ. ΑΡΤΙΝΟΠΟΥΛΕ.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ ὅλα ΓΙΩΡΓΟ ΧΑΡΜΑΝΤΑ. Θὰ πληροφορηθῆς ὅσο τὸ δυνατὸν πιὸ γρήγορα αὐτὸ ποὺ μὲ ρωτᾶς.

∴ Ἔστειλα τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωση μὲ σχετικὴ σύσταση φίλε ΜΙΧ. ΚΑΨΑΛΑΚΗ.

∴ Μόνον μὲ τοὺς σταθμοὺς μεσαίων κυμάτων μπορεῖς νὰ συνδεθῆς ΚΩΝ. ΓΙΑΜΠΟΥΡΑΝΗ. Ἀδύνατο τὰ βραχέα. Δὲν ὑπάρχει μέχρι τῆς στιγμῆς τρόπος.

∴ Σοῦ εὔχομαι νὰ εἶσαι πάντα καλὰ καὶ νὰ μὴ σὲ ξαναενοχλήση ἡ ἀρρώστεια σου αὐτὴ ποὺ σὲ κράτησε τόσο καιρὸ στὸ κρεββάτι φίλε ΚΩΝ. ΜΑΤΘΑΙΟ. Σὲ εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

∴ Ἐλπίζω νὰ εἶσαι καλὰ τώρα πιὰ ΝΑΠ. ΣΑΪΝΗ καὶ σοῦ εὔχομαι νὰ ἔχης θεαραπευθῆ ὁριστικὰ ἀπὸ τὴ νόσο ποὺ σὲ προσέβαλε. Γιὰ τὸ ζήτημα ποὺ μὲ ρωτᾶς θὰ σοῦ ἀπαντήση ἡ διεκπεραίωση.

∴ Πήραμε τὶς 10.000 δραμχὲς ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΓΚΙΖΑ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ ὅσα ἐνδιαφέροντα μᾶς γράφεις στὸ τόσο λεπτομερειακὸ γράμμα σου.

∴ Ἐν τάξει ΚΩΝ. Β. ΚΑΡΑΣΤΑΘΗ. Θεωροῦμε τὶς 500 δραχμὲς ὡς προαιρετικὴ εἰσφορά.

∴ Γράψαμε συνδρομητὴ τὸν φίλο σου Δημ. Σπηλιωτόπουλο ἀγαπητὲ ΑΝΔΡΕΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΕ.

∴ Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα ἀγαπητὲ ΓΙΩΡΓΟ ΜΠΟΤΗ γιὰ τὸ τόσο ὡραῖο γράμμα σου. Σὲ παρακαλῶ πολὺ νὰ διαβιβάσης στὸν κ. καθηγητή σας τὰς εὐχαριστίας γιὰ τὶς καλές του συστάσεις γιὰ τὸ περιοδικό μας. Βέβαια, ὁ σκοπός μας δὲν εἶναι μόνο νὰ βοηθήσουμε τὰ παιδιὰ νὰ γράφουν καλὲς ἐκθέσεις. Σκοπός μας εἶναι κυρίως νὰ δώσουμε παράλληλα καὶ μὲ τὸ σχολεῖο τὴν ἑλληνοχριστιανικὴ μόρφωση ποὺ θὰ καταστήση μεθαύριο τοὺς νέους καλοὺς πολίτες. Τὸ ἐρώτημά σου βέβαια δὲν μπορεῖ νὰ πάρη μιὰ σαφῆ ἀπάντηση. Ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου στὴ ζωὴ ἔχει ἀπασχολήσει κόσμο καὶ κοσμάκη καὶ τὸ ἐρώτημα δὲν πῆρε τὴν ὁριστικὴ ἀπάντηση. Γιὰ με ἡ δημιουργία παραμένει τὸ μεγάλο μυστήριο καὶ μιὰ ἀπὸ τὶς ἀνεξιχνίαστες βουλὲς τοῦ Θεοῦ! Γιατὶ ἔφτιασε τὸν ἄνθρωπο, τὸ πιὸ τέλειο αὐτὸ ὂν τῆς δημιουργίας του; Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς δὲν κατώρθωσε ποτὲ νὰ τὸ καθορίση;

∴ Πολὺ καλὰ ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΑΛΕΞΙΟΥ. Θὰ γίνη ἡ διόρθωση.

∴ Πήραμε ΜΙΧ. ΚΡΙΑΡΗ τὶς 10.000 καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμά.

∴ Διαβίβασα τὴν ἐντολή σου στὴ διεκπεραίωση γιὰ νὰ σοῦ ἀπαντήση ὁ προϊστάμενός της φίλε Β. ΣΤΕΡΓΙΟΥΛΗ.

∴ Ὁ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΚΑΜΕΡΑΣ σὲ γράμμα του διαμαρτύρεται κατὰ τῆς καταγγελίας περὶ ἀντιγραφῆς κλπ. ποὺ ἔκαμε εἰς βάρος του ὁ φίλος μας Γ. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ. Τώρα μὲ τὴ σειρά του ὁ Γ. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ καλεῖται νὰ μᾶς φέρει τὶς ἀποδείξεις ποὺ θὰ στηρίζουν τὴν κατηγορία. Πάντως ἐγὼ τὴν καταγγελία ἀνέφερα. Καὶ οἱ καταγγελόμενοι ἔχουν ὅλο τὸ δικαίωμα — καὶ τὴν ὑποχρέωση ἀκόμη — νὰ ἀντικρούσουν τὰ καταγγελόμενα ἂν φυσικὰ εἶναι ἀνακριβῆ.

∴ ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟ. Ἔδωσα στὴ διεκπεραίωση τὸ γράμμα σου νὰ φροντήση καὶ νὰ σοῦ ἀπαντήση. Τὸ ποίημά σου φυσικὰ γραμμένο στὸ ἴδιο χαρτὶ μὲ τὸ γράμμα δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψη.

∴ Θὰ σοῦ γράψουμε ἰδιαιτέρως ΝΙΚΟ ΚΑΧΡΙΜΑΝΙΔΗ.

∴ Πολὺ καλὰ ΚΩΝ. ΣΑΡΑΦΙΔΗ.

∴ Πῆρα ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΜΒΥΣΙΔΗ τὶς 5.000 δραχμές. Εὐχαριστῶ θερμά.

∴ Βρέστε ΓΙΑΝΝΗ ΞΥΠΤΕΡΑ πολὺ - πολὺ μαῦρο μολῦβι. Κατάλληλο εἶναι τὸ Φάμπερ - Κάστελ 2 Β΄ ἢ Φάμπερ Νο 2 249. Ἂς τὰ ἔχουν ὑπ' ὄψη τους αὐτὰ τὰ μολύβια οἱ φίλοι μας ποὺ θέλουν νὰ σχεδιάζουν χωρὶς σινική. Μὰ πρέπει νὰ ἔχουν ὅλοι ὑπ' ὄψη τους πὼς μόνο μὲ τὴ σινικὴ μελάνι γίνεται καλὸ σχέδιο.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ ΠΕΤΡΟ Ν. ΚΕΦΑΛΑ γιὰ τὸ τόσο εὐγενικό σου γράμμα.

∴ Θὰ γίνη διόρθωση ἀγαπητὲ ΓΙΩΡΓΟ Ν. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ.

∴ Δὲν διορίζουμε ἀντιπροσώπους ΣΩΤΗΡΗ ΚΑΡΛΗ. Γιὰ τὰ ἄλλα ποὺ μοῦ γράφεις εἰδοποίησα τὴν διεκπεραίωση. Ὁ τόμος τοῦ 1950 ἔχει— τὸ γράψαμε τόσες φορὲς — 45.000 δεμένος, 24.000 ὁ ἄδετος.

∴ Πολὺ καλὰ ΑΠ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΕ.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση νὰ φροντίση γιὰ τὸ ζήτημα ποὺ μοῦ γράφεις φίλε ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ.

∴ Πήραμε τὶς 5.000 δραχμὲς ΚΩΝ. ΝΤΕΜΠΟ καὶ θὰ κανονίσουμε τὸ λογαριασμό σου.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ ΠΑΥΛΕ ΚΟΜΝΗΝΕ στὴ διεκπεραίωση.

∴ Καὶ γιὰ σένα ΜΑΙΡΗ ΡΟΥΣΣΟΥ.

∴ Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΓΕΡΑΣΙΜΕ Χ. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΕ. Εὐχαριστοῦμε.

∴ Πήραμε τὸ χρέος σου ΝΙΚΟΛΑΕ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΝΤΗ.

Σᾶς γράψαμε συνδρομητὲς Θεόδωρε Παπαδόπουλε, Ἄγγελε Ἀναστασιάδη, Ἰωάννη Ἀπαζίδη καὶ ΦΩΤΙΕ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΕ

∴ Θὰ σταλῆ τὸ τεῦχος καὶ ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΚΟΡΑΒΕ.

∴ Σ' εὐχαριστῶ Παναγιώτη ΚΑΨΑΛΗ γιὰ τὴν προαιρετική σου εἰσφορά. Δὲν χρειάζεται τίποτα σοβαρὸ γιὰ νὰ γίνης πεννομάχος. Μπορεῖς νὰ στείλης εἴτε μὲ τὴν ὑπογραφή σου ἢ μὲ ψευδώνυμο — γιὰ τὴν ἔγκριση τοῦ ψευδωνύμου χρειάζονται 2.000 δραχμὲς — τὴν πεννομαχία. Θὰ τὴν συνοδεύης καὶ μὲ τὸ ἀντίτιμο λογαριάζοντας τὴν κάθε λέξη πρὸς 100 δραχμές. Τὸ σταυρόλεξο μπορεῖς νὰ τὸ σχεδιάσης ὅπως θέλεις.

∴ Κάνουμε ὅ,τι εἶναι δυνατὸν φίλε ΤΡΙΠΛΕΡ ΜΟΥΡΑΤΙΔΗ.

∴ Σοῦ ἀπαντῶ ΜΑΚΡΙΔΗ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΕ: 1) διὰ τὸ ζήτημα τῶν φύλλων θὰ σοῦ ἀπαντήση ἡ διεκπεραίωση. 2) Στὸν Πάτερ Ἱερώνυμο διαβιβάσθηκε τὸ γράμμα σου. 3) Διὰ τὸν τόμον τοῦ 1951 θὰ δοῦμε πόσους θὰ μπορέσουμε νὰ συνθέσουμε καὶ θὰ κάμουμε σχετικὴ ἀγγελία. 4) Γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση ποὺ σοῦ ὑποσχεθήκαμε διαβιβάσαμε τὸ γράμμα σου στὴν ἁρμοδία ὑπηρεσία μὲ θερμὴ σύσταση.

∴ Πῆρα τὴ συνδρομή σου ΤΑΚΗ Ν. ΣΤΑΡΟΓΙΑΝΝΗ.

∴ Πήραμε ἀπὸ τὸ Ἀγρίνιον ἐπιστολὴ μὲ ὑπογραφὴ δυσανάγνωστη καὶ ἀπευθυνομένη σὲ κάποια Θάλεια. Ἐπειδὴ δὲν καταλάβαμε περὶ τίνος πρόκειται τὸ γράμμα ρίχτηκε στὸ καλάθι.

∴ ΣΤΕΦΑΝΕ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟ. Μὰ εἶναι γράμμα, παιδί μου αὐτὸ ποὺ ἔστειλες. Γράμμα, γιὰ νὰ «γελᾶτε», περιγραφὴ ἑορτῆς, αἴτηση συνδρομῆς χωρὶς ἀποστολὴ χρημάτων σὲ δυὸ μικροσκοπικὰ χαρτιά.

∴ Δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει ΓΕΩΡΓΙΕ ΖΕΛΙΑΝΑΙΟ.

∴ Λυποῦμαι πολὺ ΛΑΜΠΡΟ ΑΝΤ. ΧΑΛΜΟΥΚΗ. Ἀλλὰ ἔχουν σωρευθῆ πολλὰ - πολλὰ εἰς βάρος τοῦ συλλόγου «Ἔνδοξος Ναυπακτία»... Τί νὰ τὰ λέμε τώρα. Φροντίσετε νὰ δώσετε δείγματα μεταμελείας γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ συνεννοηθοῦμε. Ἀλλιῶς... λυπᾶμαι πολὺ ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ ἀνακαλέσω τὶς ἀποφάσεις μου.

∴ ΣΚΑΛΙΣΤΗΡΙ. Ἔχετε δίκηο. Ἀλλὰ εἰς αὐτὸ τὸ ζήτημα ἔγιναν ἀπὸ τὸ γραμματέα τῆς συντάξεως οὐσιωδέστατα σφάλματα. Τὰ ἀποτελέσματα ἀκυρώθηκαν. Σᾶς παρακαλῶ πολὺ νὰ τὰ ξεχάσουμε ὅλα αὐτά.

∴ ΕΞΑΨΑΛΜΕ. Νὰ εὐχηθῆτε νὰ σταματήση αὐτὴ ἡ διεθνὴς ἀναστάτωση γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ γίνουμε ἑβδομαδιαῖοι. Μὲ 7.000 δραχμὲς τὸ κιλὸ τὸ χαρτὶ δὲν μποροῦμε νὰ κάμουμε τίποτα.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση ΕΛΕΥΘΕΡΙΕ ΜΠΑΝΤΟΥΒΑΚΗ.

∴ Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα Π. ΓΕΡΟΠΟΠΑ.

∴ Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΣΠ. ΒΑΛΑΩΡΑ.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ Ι. Π. ΚΟΣΜΕΤΑΤΕ.

∴ Πῆρα τὴ συνδρομὴ τῆς ΧΑΪΔΩΣ ΚΟΥΚΟΥΛΗ ἀγαπητὴ ΤΟΥΛΑ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ.

∴ Ι. Τ. ἐπειδὴ ἀνακατεύεις τὶς ἐρωτήσεις μὲ ζητήματα ποὺ ἀφοροῦν τὴ διεκπεραίωση δὲν θὰ σοῦ ἀπαντήσω. Στέλνω τὴν ἐπιστολή, ὅπως εἶναι, στὴ διεκπεραίωση.

∴ Καὶ τὸ δικό σας γράμμα ἐστάλη στὴ διεκπεραίωση ΚΩΝ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ.

∴ Σᾶς εὐχαριστῶ καλά μου παιδιὰ ΚΩΣΤΑ καὶ ΣΤΕΛΙΟ ΑΣΛΑΝΙΔΗ. Ἰδιαιτέρως τὸν πρῶτο.

∴ Πῆρα τὶς 12.000 δραχμὲς ΝΑΟΥΜ ΚΟΡΕΝΤΣΙΔΗ.

∴ Οἱ 40.000 ἐλήφθησαν ΣΤΑΥΡΟ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ. Τὸ γράμμα σου διαβιβάστηκε στὴ διεκπεραίωση γιὰ τὴν ταχεῖα διεκπεραίωση.

∴ Πήραμε ΑΝΑΣΤΑΣΙΕ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΚΟΝΟΠΟΥΛΕ τὶς 10.000 δραχμές. Εὐχαριστοῦμε.

∴ Γράψαμε Σ. ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΕ συνδρομήτρια τὴν ἐξαδέλφη σου ΜΑΡΙΑ. Εὐχαριστῶ.

∴ Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη ΝΙΚΗ ΗΛ. ΠΟΛΙΤΗ.

∴ Σ' εὐχαριστῶ πολὺ ΘΕΟΔΩΡΕ ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΠΟΥΛΕ γιὰ τὰ τόσο ὡραῖα σου λόγια.

∴ Θὰ ἐξετασθῆ τὸ ζήτημά σου ΘΕΟΔ. ΓΚΟΝΗ ἀπὸ τὴν διεκπεραίωση.

∴ Πήραμε τὶς 100.000 δραχμὲς ΧΑΡΑΛΑΜΠΕ Δ. ΜΠΙΤΟΥΛΑ. Ἐν τάξει. Εὐχαριστοῦμε θερμά.

∴ Θὰ πῆρες ἀπάντηση γι' αὐτὸ ποὺ μᾶς ρωτᾶς ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΔΟΥΒΡΗ. Ἔτσι δὲν εἶναι;

∴ Πῆρα ΑΡ. ΜΑΝΤΖΑΡΗ τὶς 10.000 δραχμές. Εὐχαριστῶ.

∴ Διαβίβασα τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωση ΚΩΝ. ΑΝ. ΧΑΤΖΟΥΛΗ.

∴ Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη ΗΛΙΑ ΚΟΝΤΕ.

∴ Πολὺ κουράστηκα νὰ διαβάσω τὸ γράμμα σου ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΠΑΔΑΚΗ.

∴ Θὰ γραφοῦν συνδρομηταὶ μόλις λάβουμε τὶς συνδρομές τους — ὅπως γράψαμε ἡ συνδρομὴ εἶναι προπληρωτέα — οἱ φίλοι μας: Λάμπρος Κων. Χουτόπουλος, Πέτρος Κοκκινιᾶς, Νικόλαος Καποτᾶς, Παναγιώτης Δεδίδης (ὁ φίλος μας Νικόλαος Ἀργυριάδης δὲν ἐπληροφορήθη ὅτι οἱ συνδρομὲς εἶναι προπληρωτέες;), Θεόδωρος Σπανός, Σωτήριος Γιώτας, Νικόλαος Παναγιωτίδης.

∴ Ἡ αἴτησή σου γιὰ τὸ 44 τεῦχος δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψη ΙΚΑΡΕ. Πῶς νὰ γίνη; Πῶς νὰ χωρίσω τὸ χαρτὶ στὰ δυὸ καὶ τὸ ἕνα νὰ πάη στὴ διεκπεραίωση καὶ τὸ ἄλλο στὸ τυπογραφεῖο; Νὰ τὰ ἀντιγράψω ἐγώ; Μὰ τότε δὲν θὰ κάνω ἄλλη δουλειὰ ἀπὸ αὐτή.

∴ Σὲ εὐχαριστῶ ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΝΤΑΖΗ γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

Περνάτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) ΔΙΠΛΗ ΣΚΑΛΑ

1	Π		Σ				
2	Α			Σ			
3	Ι				Σ		
4	Δ					Σ	
5	Ο						Σ
6	Π						Σ
7	Ο					Σ	
8	Λ				Σ		
9	Ι			Σ			
10	Σ		Σ				

1) Ἐρωτηματικό. 2) Ἀρχαῖος θεός. 3) Περίφημο ἀρχαῖο ἔπος. 4) Τρέμει ἀπ' τὸν φόβο του. 5) Ἑλληνικὸ βουνό. 6) Ἕλληνας ποιητής. 7) Ὁ μεγαλύτερος ποιητὴς τῶν αἰώνων. 8) Ἀγρίμι σαρκοβόρο. 9) Ἐκτείνεται σ' εὐθεῖα γραμμή. 10) Κτητικὴ ἀντωνυμία.

Σωτ. Φασούλης, Βόλος

2) ΤΕΛΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΥΛΕΣ

Ν' ἀντικαταστήσετε τὶς τελεῖες μὲ φωνήεντα καὶ τὶς παῦλες μὲ σύμφωνα, ὥστε νὰ σχηματισθοῦν 8 λέξεις μὲ τὴν παρακάτω σημασία:

1) . . — — . — . .
2) — . — .
3) — . — — . — . —
4) — . — — . — . — . .
5) — . — . — .
6) . — . — — . .
7) . . — — . .
8) — — . . — . —

1) Τὰ ἄλογά της εἶναι περίφημα.
2) Τὸ χρησιμοποιοῦμε γιὰ τὴ φωτιά.
3) Ἑλληνικὸ βουνό.
4) Ἐδοξάσθησαν ἀπὸ τὸν Λεωνίδα.
5) Μαγειρικὸ σκεῦος.
6) Γυναικεῖο ὄνομα.
7) Ὁ πατέρας τοῦ Δαυΐδ.
8) Ἱδρυτὴς τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας.

Δ. Κάρκος, Βόλος

3) ΑΣΤΕΡΙ

```
*     *     *
  *   *   *
    * * *
* * * Α * * *
    * * *
  *   *   *
*     *     *
```

Ὁριζόντια: Ἔτσι λέγεται ὁ αὐτοκράτορας τῆς Ἰαπωνίας. Κάθετα: Εἶναι τὸ Αἰγαῖον. Διαγώνια: Ὀρεινὸ συγκρότημα τῆς Συρίας — Πρωτεύουσα τῶν Ὀλλανδικῶν Ἰνδιῶν (ἀνάποδα).

Ἠλ. Ἀγριόδημος
Ἀγριὰ Βόλου

4) ΣΤΑΥΡΟΣ

Νὰ τοποθετηθοῦν στὰ κενὰ τετράγωνα οἱ ἀριθμοί: 10, 10, 10, 10, 20, 20, 20, 20, 30 κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ δίνουν ὁριζόντια καὶ κάθετα ἄθροισμα 90.

Λ. Χαλμούκης
Ἀχλαδόκαστρο Ναυπακτίας

5) ΑΦΑΙΡΕΣΙΣ

19 πλὴν 1, μᾶς κάνουν... 20. Πῶς γίνεται αὐτό;

Θεοχ. Χαροκόπος
Μεσοχώρια Καρπάθου

6) ΑΙΝΙΓΜΑ

Μέσ' τὸν κῆπο θὰ μὲ βρῆς
λούλουδο εὐωδιαστό
Μ' ἂν δυὸ γράμματα μοῦ βάλης
γίνομ' ὅρος Θρακικό.

Νικ. Γκουντουβούδης

7) ΦΤΕΡΩΤΕΣ ΣΥΛΛΑΒΕΣ

Ἀπὸ κάθε μιὰ τῶν παρακάτω λέξεων νὰ πάρετε τρία κατὰ σειρὰ γράμματα, ὥστε νὰ σχηματισθῆ χώρα τῆς Δ. Ἀσίας.

ΡΟΥΠΕΛ — ΜΑΚΑΡΙΟΣ — ΙΟΡΔΑΝΗΣ — ΑΝΙΑΤΟΣ.

Χρ. Παντούρης, Ἀμαλιὰς

8) ΑΠΡΟΟΠΤΑ

1) Ποιὰ πόλη τῆς Ἑλλάδος, εἶναι στρογγυλή;

2) Ποιὰ πόλη τῆς Ἑλλάδος, ἀποτελεῖται ἀπὸ δυὸ ἐντελῶς διαφορετικὰ ποτά;

Θρύλος

9) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

Μιὰ πρόθεση δισύλλαβη
μὲ μιὰ ἡμέρα ἑνώθηκε
κι' ἀπὸ τὴν ἕνωση αὐτὴ
Θεὰ ἐφανερώθηκε.

Χρ. Παντούρης

10) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

— Μίμη, Λάμπη, ἐλᾶτε νὰ σᾶς δώσω.

— Τί καλέ;

— Μὰ σᾶς τὸ εἶπα.

Β. Σταυρόπουλος
Ξηρὸ Φιλιππιάδος

11) ΑΙΝΙΓΜΑ

Μιὰ σαλάτα ἀπὸ κοινὰ
χόρτα θὰ μᾶς παραθέσης
ἐὰν ἑνώσης μοναχὰ
δυὸ δισύλλαβες προθέσεις.

Β. Ἀγγελόπουλος

◆

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΑΡ. 47

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1						■		■		■
2		■		■						
3						■		■		■
4		■		■						
5						■		■		■
6	■		■		■					
7							■		■	
8	■		■		■					
9							■		■	
10	■		■		■					

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Μία ἔνδοξη χώρα. 2) Σ' αὐτὴν ἀσφαλῶς δὲν μένουν οἱ πλούσιοι. 3) Παρασύρει. 4) Ὁ ἀδελφὸς τῆς Ἕλλης. 5) Ἀπαραίτητη γιὰ τὴν μπουγάδα. 6) Μέρος τοῦ ἀρχαίου ναοῦ στὴν αἰτιατική. 7) Περιοχὴ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. 8) Ἕνας πρωτεργάτης τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 21. 9) Ἐπιβλέπει τὰ πρόβατα (αἰτ.). 10) Θὰ τὴν βρῆτε στὸν ἀργαλειό.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Ποταμὸς τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου. 2) Θὰ τὸ βρῆτε στὴν Αἴγυπτο. 3) Ὄνομα διαφόρων μεγάλων μοναστηριῶν. 4) Οἱ τίμιοι καὶ καλοὶ ἄνθρωποι, δὲν τὴν ξέρουν. 5) Ὁ στόλος μας ἔχει ἀρκετὰ τέτοια. 6) Εἶναι ἀσήκωτος. 7) Ἐπιχρίω μὲ λιπαρὰ οὐσία. 8) Προσκύνησαν τὸν Χριστὸ κατὰ τὴν γέννησή του. 9) Τακτικὸ ἀριθμητικό. 10) Πουλερικό.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΔΡΟΣΟΣ
Λεχαινὰ Ἠλείας

ΛΥΣΕΙΣ 46ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΚΛΙΜΑΚΟΛΕΞΟ

Σ Ω Κ Ρ Α Τ Η Σ
Ι Σ Λ Α Ν Δ Ι Α
Κ Ι Σ Σ Α Β Ο Σ
Μ Α Σ Σ Α Λ Ι Α
Η Φ Α Ι Σ Τ Ο Σ
Μ Α Λ Α Ι Σ Ι Α
Κ Α Ρ Δ Ι Τ Σ Α
Τ Ρ Ι Π Ο Λ Ι Σ

2) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

1) ΑΙΓΥΠΤΟΣ, 2) Ἵππος, 3) Ὑ-πτία, 4) Τάγος, 5) Πάγος, 6) Οὗτος 7) Σοῦπα.

3) ΜΑΓΙΚΗ ΠΡΟΘΕΣΗ

ΑΝΑβολὴ — ΑΝΑμένω — ΑΝΑ-στασις — ΑΝΑκινῶ — ΑΝΑβαίνω

4) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ

100	200	300	400
200	300	400	100
300	400	100	200
400	100	200	300

5) ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

1) Α-δριανούπολις, 2) Ρῆνος, 3) Ι-λαρά, 4) Σ-απφώ, 5) Τ-ρίπ-λις, 6) Ε-ρις, 7) Ι-ος, 8) Δ-...ρειος, 9) Η-ρακλῆς, 10) Σ-ωκρ...της. ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ.

6) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

ΚΡΑ — ΣΙ = ΚΡΑΣΙ.

7) ΤΑ 8 ΚΡΑΤΗ

1) Βέλγιον, 2) Νορβηγία, 3) Π-λωνία, 4) Σουηδία, 5) Λεττονί... 6) Φιλλανδία, 7) Ἰταλία, 8) Ρωσί...

8) ΓΡΙΦΟΣ

Νά πῶς θὰ διαβαστῇ: Ἡ πλ... τρία πλὴν ει. Ἤτοι: ἡ πλύντρ... πλύνει.

9) ΤΡΙΑΙΝΑ

```
Μ       Α       Ρ
Η       Σ       Ω
Λ       Τ       Μ
Ο   Ρ   Α   Σ   Η
        Θ
        Η
        Σ
```

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡ. ...

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΠΛΟ... ΚΤΗΤΗΣ. 2) ΜΥΙΑ — ΝΙΛΑ. ... ΡΑΣ — ΑΡΑ — ΣΟΛ. 4) ΑΝ... ΤΣΑΠΑ — ΣΑ. 5) ΟΡ — ΓΑ. ... ΙΣΤΙΑ — ΑΝΤΡΑ. 7) ΤΙ — ... 8) ΙΚ(Α) — ΗΛΙΟΣ — ΡΔ. ... ΚΑΙ — ΕΑΝ — ΕΑΡ. 10) Ο... — ΑΝΤΙ. 11) ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΠΑΡΑΣΙΤΙΚ... 2) ΛΙΑΝ — ΚΑΛΟ. 3) ΟΥΣ... ΟΤΙ — ΙΟΣ. 4) ΜΙ — ΤΡΙΤΗ... ΟΙ. 5) ΑΣ — ΛΕ. 6) ΚΟΡΑ... ΚΙΑΤΟ. 7) ΑΠ — ΟΝ. 8) ΗΝ... ΑΓΝΟΣ — ΙΕ. 9) ΤΙΣ — ΑΤΙ... ΕΤΙ. 10) ΗΛΟΣ — ΟΝΑΡ. ΣΑΛΑΜΑΝΔΡΑΝ.

ΜΕ ΤΗ ΔΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΑΘΙ

43) —'Ολυμπιάδα, μὴ φοβηθῆς ὅ,τι καὶ νὰ δῆς. Ὅλα εἶναι σημάδι καλό. Θὰ γεννήσης ἕνα ἀγόρι, ποὺ θὰ περάση ὅλους τοὺς ἥρωες στὴν παλληκαριὰ καὶ στὴ δόξα.

Αστραψε τότε καὶ βρόντηξε κι' ἔπεσε κεραυνὸς στὸ κρεββάτι μου κι' ἄναψε φωτιά... Κι' οἱ φλόγες της ἅπλωσαν ὁλόγυρα, στὴν ἀνατολὴ καὶ στὴ δύση, στὸ νότο καὶ στὸ βορριά... Κι' ἐγὼ δὲν καιγόμουν, παρὰ ἀγκάλιαζα κεῖνες τὶς φλόγες σὰ νἄταν λουλούδια. Κι' ἄξαφνα ἔσβυσαν καὶ τὶς ἔχασα...

Τ' ἄλλο πρωΐ εἶπα τ' ὄνειρο στὸν πατέρα σας. Καὶ κεῖνος φώναξε ὅλους τοὺς μάντεις καὶ τοὺς ὀνειροκρίτες νὰ τὸ ξηγήσουν.

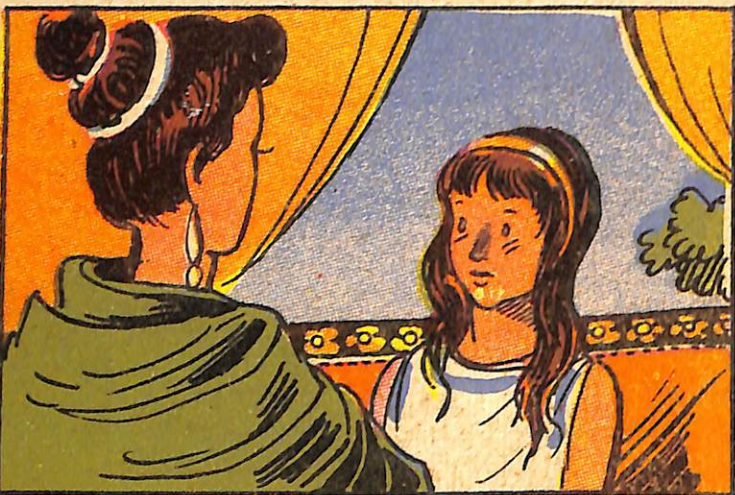

44) Ἕνας πολὺ φημισμένος ὀνειροκρίτης— 'Αρίστανδρος ἦταν τ' ὄνομά του — μᾶς τὰ ξεδιάλυνε ὅλα:

Τὸ πρῶτο παιδί μας θἄταν ἀγόρι, γενναῖο κι' ἀτρόμητο σὰ λιοντάρι κι' ἡ δόξα του θἄταν μεγάλη. Σὰν τὶς φλόγες ἐκεῖνες θὰ ξαπλωνόταν ἡ ἐξουσία του πάνω στὴ γῆ στὴν 'Ασία στὴν 'Αφρικὴ στὴν Εὐρώπη...

Ὕστερα εἶπε ἕνα λόγο βαρύ, ποὺ νὰ δώση ὁ Δίας νὰ βγῆ λαθεμένος: Ὅπως ἔσβυσε ἄξαφνα ἡ φωτιά, θὰ χανόταν κι' ἐκεῖνος ὁ ἥρωας μέσ' στὰ νιάτα του. Δὲ θὰ ζοῦσε πολύ...

'Η 'Ολυμπιάδα σταμάτησε τὴ διήγηση κι' ἡ μορφή της σκοτείνι[illegible]σε ἀπὸ τὴ θλίψη.

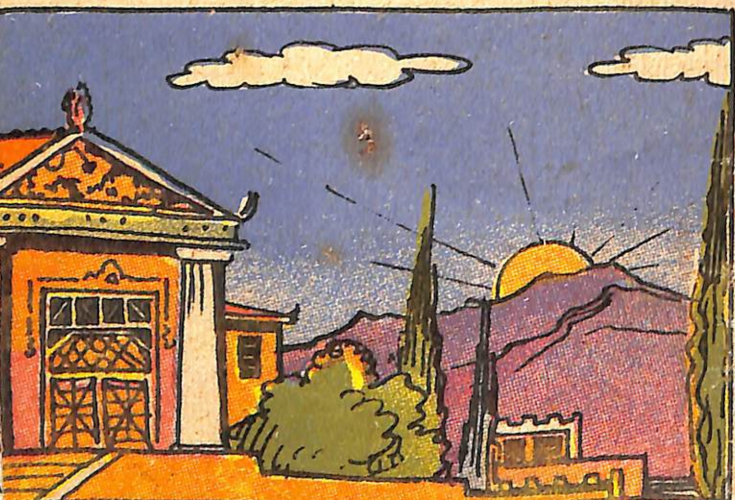
45) —Ἔνοια σου, μανούλα μου, μὴ λυπᾶσαι, εἶπε ἡ Κύνα καὶ τὴν ἀγκάλιασε. 'Ο 'Αλέξανδρός μας θὰ γίνη πιὸ ξακουστὸς ἥρωας κι' ἀπ' τὸν 'Ηρακλῆ κι' ἀπ' τὸν 'Αχιλλέα. Κι' ὅταν μεγαλώσω, θὰ πάω στὴν ἄκρη τῆς γῆς νὰ τοῦ φέρω τ' ἀθάνατο νερὸ γιὰ νὰ πιῆ καὶ νὰ μὴν πεθάνη.

— Τὸν ἀγαπᾶς πολὺ τὸν 'Αλέξανδρο, Κύνα; ρώτησε συγκινημένη ἡ μητέρα.

— Πολύ, πιὸ πολὺ κι' ἀπὸ τὴ ζωή μου, φώναξε ἡ Κύνα μὲ πάθος. Μὰ πές μου τοῦ τάπες αὐτά; Ξέρει τ' ὄνειρό σου; Τὰ λόγια ποὺ εἶπε ὁ μάντης γιὰ κεῖνον;

46) — Τοῦ τάπα πολλὲς φορές, Κύνα μου, μὰ δὲν τὰ πιστεύει· γιατὶ οἱ δασκάλοι τοῦ λένε πὼς εἶναι γεννήματα φαντασίας. Μὰ ἐγὼ ξέρω καλλίτερα. Προτοῦ παντρευτῶ, ἤμουν μάντισσα. Γύριζα, στὴ Θάσο μὲ τὶς Μαινάδες, μὲ δάδες στὸ χέρι καὶ μέρωνα φίδια στ' ὄνομα τοῦ Βάκχου. Ἤμουνα μυημένη στὰ μυστήρια... 'Εκεῖ μὲ συνάντησε ὁ πατέρας σας καὶ μὲ παντρεύτηκε. Γιατὶ ἤμουν βασιλοπούλα κι' ἐγὼ ἀπὸ τὴ γενιὰ τοῦ Νεοπτόλεμου καὶ τοῦ 'Αχιλλέα. Ἔχομε στὶς φλέβες μας αἷμα θεϊκό. Τὸ αἷμα τῆς Θέτιδας τῆς νεράϊδας.

47) — Θὰ πάω νὰ τοῦ τὰ πῶ, φώναξε χαρούμενη ἡ Κύνα.

— Ναί, νὰ τοῦ τὰ λές, μικρούλα μου, ὥσπου νὰ τοῦ γίνουν πίστη βα-
...ειά: Νὰ τὸ δῆ καὶ νὰ τὸ πιστέψη πὼς ὁ 'Ολύμπιος Δίας τὸν ἔστειλε στὴ
...ωὴ γιὰ νὰ γίνη μεγάλος. 'Ο πιὸ μεγάλος ἀπ' ὅλους τοὺς βασιληάδες
...ῆς γῆς, σ' ὅλους τοὺς αἰῶνες.

— Καὶ θὰ γίνη κι' ἀθάνατος ὅπως οἱ θεοί, μουρμούρισε ἡ Κύνα. 'Εγὼ
[illegible] τὸν κάμω ἀθάνατο...

'Ο ἥλιος ἔγερνε πρὸς τὴ δύση χρυσώνοντας μὲ τὴ δόξα του τὸ παλάτι
...ῆς Πέλλας.

48) Τὸ κατόρθωμα τοῦ 'Αλέξανδρου μὲ τὸ Βουκεφάλα, ἔγινε γνωστὸ σ' ὅλη τὴν 'Ελλάδα... 'Απὸ παντοῦ ἔφταναν γράμματα ποὺ συνέχαιραν τὸ Φίλιππο καί, καὶ μιὰ μέρα, ἔφτασε ἕνα, ποὺ τὸ περίμενε χρόνια.

'Ηταν ἀπ' τὸ μεγάλο φιλόσοφο, τὸν 'Αριστοτέλη, ποὺ βρισκόταν αὐτὸ τὸν καιρὸ στὴν 'Αθήνα. 'Επιτέλους, δεχόταν νὰ γίνη ὁ δάσκαλος τοῦ 'Αλεξάνδρου. Τί παράξενος ἄνθρωπος αὐτὸς ὁ σοφὸς Σταγειρίτης! Δεκατρία χρόνια ἔκαμε ν' ἀπαντήση. Καὶ χρειάστηκε νὰ μάθη πὼς ἄξιζε τὸ παιδί, γιὰ νὰ ἀναλάβη τὴ μόρφωσή του.

Μόλις γεννήθηκε ὁ 'Αλέξανδρος, ὁ Φίλιππος τοὔγραψε τὸ πιὸ κάτω γράμμα:

(Συνεχίζεται)